

Tarım Saha

TFF'nin Aylık

● Nisan 2007 ● Sayı: 30

Çıktık açık alınla...

Türkiye Futbol
Federasyonu Adına Sahibi:
Affan M. Keçeci
Yayın Yönetmeni:
Zeki Çol
Sorumlu Yazışları Müdürü:
Mazlum Uluç
Yazışları:
Bağış Erten
İlker Uğur
Cem Zamur
Barış Tarık Mutlu
Nihat Özten
Mustafa Kemal Artalan
Görsel Tasarım:
Hasan Teoman
Baskı:
Elma Basım
Organize Sanayi Bölgesi
Keresteciler Sitesi 13/B Blok
Kat: 4 D: 3
İkitelli / İstanbul
Tel: (212) 670 05 25
Fax: (212) 670 28 58
Yazışma Adresi:
Türkiye Futbol Federasyonu
Medya İletişim Departmanı
Konaklar Mah. İhlamurlu Sok.
No: 9 34330
4. Levent/İstanbul
Telefon: (212) 282 70 20
Dahili: 157-159
E-mail: tamsaha@tff.org.tr
Web Sitesi:
<http://www.tff.org>
YEREL SÜRELİ YAYIN
Para ile satılmaz

Bu sayıya fotoğraf katkısı
sağlayan
Vatan ve Türkiye
gazeteleriyle foto muhabiri
dostlarımız Haydar Tanışan,
Eser Erenler, Şafak Kayarlar,
Bahadır Çöküşler, Cemil Sağlam,
Mustafa Karagöl, Halid Kayacan
ve Fehim Kayacan'a
teşekkür ederiz.

Atina'da Yunanistan'ı deviren, Frankfurt'ta Norveç'le berabere kalan Milli Takımımız, Euro 2008 finallerine koşar adım gidiyor

İşte bu Türklerin

Onca sakatın, eksğin, cezalın olacak. Beş maçlık periyotta ülke sınırların içinde tek bir müsabakaya çıkamayacaksın. İki maçını deplasmanda, üç maçını da inle cinin paslaştığı Frankfurt'un Commerzbank Arena'sında oynayacaksın. Atina'da son Avrupa Şampiyonu Yunanistan'ı 4-1 gibi bir skorla ezip geçeceksin. Norveç karşısında 2-0 yenik duruma düştüğün maçı 2-2'ye getireceksin. Almanya ve Hırvatistan'la birlikte Euro 2008 elemelerinin en fazla puan toplayan takımı olacaksın. Biz hiç böyle bir Milli Takım hatırlamıyoruz. Ya siz?

skorboarduna 4-1'lik galibiyeti asmak. Üstelik kadrodaki onca eksğe rağmen. Ve Yunanistan gibi “savunma destanları” yazarak Avrupa Şampiyonu apoletini omuzlarına takmış bir takım karşısında daha 4. dakikada 1-0 yenik duruma düşmüşken. Şimdi hikâyenin en başına dönelim ve 4-1'lik zaferi ilk satırından itibaren okumaya başlayalım.

Sakatlarla başımız dertte

Milli Takımımız Euro 2008 eleme grubunda ilk üç maçta elde ettiği 9 puanla lider. Önünde ise Yunanistan ve Norveç'le oynayacağı çok kritik iki karşılaşma duruyor. Milli Takımlar Teknik Direktörümüz Fatih Terim, Atina ve 26 kişilik kadroyu

açıkladığında sakatlıkları süren Rüştü, Yıldırım Baştürk ve Halil Altıntop'un isimleri doğal olarak listede yer almıyor. Ancak sakatlık çilesi bu kadarla da bitmiyor. Önce Arda, ardından Nuri, İbrahim Toraman ve Fatih Tekke sakatlıkları sebebiyle İstanbul'da bırakılıyor. Fatih Hoca kadroya sadece Antalyasporlu Volkan Yaman'ı ilave ediyor. Bu konuda kendinden o kadar emin ki, “takımımız eksik” görüşlerini yanlış buluyor ve “Sayı olarak yeterli oyuncumuz var. Hayıflanmaya gerek yok. Teknik heyet olarak çok formdayız. Ekip olarak kale gibi ayaktaız. Oyuncularımız da o kaleyi koruyacak birer nefer olacaktır” sözleriyle yürekleri su serpiyor. İstanbul'daki çalışmalar son bulurken, Milli Takımımız Beşiktaş Kültür Merkezi'nde Yılmaz Erdoğan, Demet Akbaş ve Beyazıt Öztürk'ün de yer aldığı özel organizasyonda moral depoluyor.

Tek banko Volkan

Milli Takım'ın kalecisinin kim olacağı konusunda kafalarda bir istifham var. Öyle ya Volkan Fenerbahçe'nin kalesinde yedeğe düşmüş durumda. Ancak Fatih Terim, Volkan konusunda kesin kararlı. Genç kaleciye güvenini “Onu oynatacağımı 1 ay önce açıkladım. Volkan'ı psikolojik olarak da maça kadar hazırlayacağız. Şu anda takımda tek garanti isim, bir sakatlık olmazsa Volkan'dır” diyerek ortaya koyuyor. Terim'in önümüzdeki iki maçla ilgili stratejisi de belli. “Kazanılacak 6 puan var, ilk hedefimiz onu almak. Ama iki maçı da kaybetmek istemiyoruz” diyor.

Yunanistan-Türkiye: 1-4

24 Mart 2007-Georgios Karaiskaki Stadi
HAKEMLER Wolfgang Stark, Carsten Kadach, Sönke Glindemann (Almanya)

YUNANİSTAN: Nikopolidis-Seitaridis, Dellas, Kyrgiakos, Fyssas (Tosididis dk.55)-Karagounis, Basinas, Katsouranis-Charisteas (Gekas dk.63), Samaras, Giannakopoulos (Amanatidis dk.72)
TÜRKİYE: Volkan Demirel-Hamit, Gökhan Zan, Servet, İbrahim Üzülmaz (Volkan Yaman dk.17)-Sabri, Mehmet Aurelio, Tümer (Gökdeniz dk.80), Tuncay-Gökhan Ünal (Hüseyin dk.55), Hakan Şükür
GOLLER: Kyrgiakos (dk.4), Tuncay (dk.26), Gökhan Ünal (dk.55), Tümer (dk.70), Gökdeniz (dk.81)
SARI KARTLAR: Gökhan Zan, Volkan Demirel (Türkiye)

Tarih 24 Mart 2007. Saatler 23.20'yi gösterirken, Atina'nın ünlü Georgios Karaiskaki Stadi'nin skorboardunda 4-1'lik skor asılı duruyor. Bu skor, Türk Milli Takımı'nın son Avrupa Şampiyonu Yunanistan'ı binlerce ateşli taraftarının önünde hezimete uğrattığının teyidi. Yunanlılar şaşkın ve üzgün. Aslında kelimenin tam anlamıyla şoktalar. Bizimkiler ise sahada doyasıya bir bayram sevinci yaşıyor. Kolay değil çünkü Karaiskaki'nin

ayak sesleri

Milli dava değil, milli maç

Fatih Hoca'nın üzerinde durduğu çok önemli bir nokta da Yunanistan maçının milli dava havasına sokulmasını önlemek. Böyle bir havanın oyuncularını olumsuz etkileyeceğini düşünüyor ve önce İstanbul'da, ardından da Atina'da “Oyuncularımızla bu maçı milli dava olmaktan çıkarmaya çalışıyoruz. Bunu başarısak oyuncularımızın üzerindeki baskıyı azaltırız. Bu milli dava değil, milli maçıdır. Basının da olumlu yaklaşımı, işlerimizi çok kolaylaştıracaktır” sözlerinin altını ısrarla çiziyor.

İtidalli bir Milli Takım

Fatih Terim, özellikle Yunanistan maçında gerilimden uzak kalmaları gerektiğine inanıyor ve “Saha içi hadiselerden, yaşanabilecek olaylardan uzak bir Milli Takım hazırlamaya çalışıyoruz. Hırslımızın dozajında kalmasını istiyoruz. İtidalli bir Türk Milli Takımı olacaktır, kimse merak etmesin” diyerek oyuncularını psikolojik açıdan da Atina'daki atmosfere hazırladığını ortaya koyuyor.

Başkan Ulusoy'un inancı

Maçtan bir gün önce Türkiye'nin Atina Büyükelçisi Tahsin Burcuoğlu, Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy ve yöneticileri onuruna resepsiyon veriyor. Resepsiyona, Atina Pire Başkonsolosu Beyza Üntuna, Milli Takım kfilesıyla birlikte Atina'ya gelen bazı milletvekilleri ile eski Devlet Bakanı Ersin Taranoğlu da katılıyor. Başkan Ulusoy, resepsiyon sırasında Yunanistan Futbol Federasyonu'na

C Grubu

Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Türkiye	5	4	1	0	14	3	13
Yunanistan	5	4	0	1	8	4	12
Bosna-Hersek	5	2	1	2	10	12	7
Norveç	5	2	1	2	9	6	7
Macaristan	5	2	0	3	7	8	6
Malta	5	1	1	3	5	10	4
Moldova	6	0	2	4	3	13	2

2 Haziran 2007

Bosna Hersek-Türkiye
Norveç-Malta, Yunanistan-Macaristan

teşekkür ederek, “Havaalanından itibaren bize büyük ilgi gösterdiler. Hiçbir sıkıntı yaşamadan ve beklemeden havaalanından otele hareket ettik” diyor, maça ilgili olarak ise “Onbir oyuncumuz da Türk bayrağını ve Türk milletinin yüreğini taşıyacak. Türk Milli Takımı'nın inandığı takdirde yenemeyeceği takım yoktur. Hedefimiz Norveç maçına da lider olarak çıkmak” ifadelerini kullanıyor.

Yunan başkandan dostluk çağrısı

Yunanistan Futbol Federasyonu Başkanı Vasilis Gagacis de dostluk çağrısı yapıyor ve “Taraftarımızdan, takımımızı aşırılıklara kaçmadan desteklemelerini istiyoruz. Her türlü aşırılığın en başta bizim takımımıza zararı olacaktır. Gerekli tüm önlemleri aldık. Stada aşırılık içeren pankart sokmak isteyen bilsin ki başaramayacak” ifadesini kullanıyor.

Yunan medyası da sağduyulu bir yaklaşım sergiliyor ve maçtan bir gün sonra kutlanacak “Yunan Milli Günü” ile karşılaşma arasında bağlantı kurmamaya özen gösteriyor. Ancak Gagacis ve Yunan medyasının bu çabaları, tribünlere çok da olumlu yansımıyor. İki takım sahaya çıktığında, Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nden gelen yaklaşık 500 taraftar kale arkası tribününde 52 metre boyunda bir Yunan bayrağı açıyor. Maç öncesi milli marşlar okunurken, bir grup Yunan fanatik “Yunanistan'ın başkenti İstanbul'dur” yazılı bir pankart açıyor. Atatürk'e hakaret içeren bir pankartın tribünlerde yer alması ise çirkinliğin boyutlarını büyütüyor. Bu arada İstiklal Marşımız çalınırken tribünlerden yoğun protestolar yükseliyor.

Herkesi şaşırtan bir onbir

Sahaya çıkan Milli Takım onbirimiz herkesi şaşırtacak cinsten. Savunma ağırlık bir kadro bekleyenler yanılıyor. Fatih Terim, daha önceki grup maçlarının ve hazırlık karşılaşmalarının aksine sahaya Hakan Şükür ve Gökhan Ünal'dan oluşan çift forvetle çıkıyor. Orta sahadaki dörtlüden Sabri, Tümer ve Tuncay hücum ağırlıklı oyuncular. Aurelio tek ön libero olarak görev yapıyor. Terim, sahaya sürdüğü kadroyla beraberlikten fazlasını istediğini ortaya koyuyor.

Oyun başladığında Yunanistan pek de Rehnhagel'in söylediği gibi “kontrollü hücum” taktikini benimsemiyor. Henüz 4. dakikada ceza sahamıza gönderilen topu savunmamız uzaklaştırmıyor ve Kyrgiakos sağ çaprazdan sert bir vuruşla Yunanistan'ı 1-0 öne geçiriyor. Artık işimiz çok daha zor. Çünkü Yunanistan'ın oyun karakteri “atılan golün üzerine yatmak” üzerine kurulu. Ve bu taktik Komşu'yu çok değil, üç yıl önce Avrupa Şampiyonluğu'na taşımıştı. Aksiliklerin üzerine 18. dakikada İbrahim Üzülmaz'ın sakatlanıp sahayı sedyeyle terk etmesi ekleniyor. Şimdi sahada ilk kez bir resmi maçta forma giyecek olan Volkan Yaman var.

Tuncay'ın hayat veren golü

Milli Takımımız, sanki o çok golü yememiş bir havaıyla oynuyor sahada. Tribünlerin protestosu adeta bir doping etkisi yapıyor oyuncularımızın üzerinde. Artık biliyoruz ki bu maç böyle bitmeyecek. Nitekim 26. dakikada Tuncay bu düşüncüyü teyit ediyor. Tümer'in kullandığı serbest vuruşta kaleci Nikopolidis topu yumrukla ceza alanı dışına gönderiyor. Sabri'nin tekrar ceza alanına iade ettiği meşin yuvarlakla buluşan Tuncay, plase bir vuruşla skoru 1-1'e getiriyor. Şimdi şoke olma sırası Yunanlılarda. Art arda

geliştirdiğimiz ataklarda Yunan kalesini zor durumlara sokuyoruz ancak bir türlü ikinci golü bulamıyoruz. 37. dakikada bu kez Charisteas kalecimizle burun buruna geliyor ama Volkan'ın ayakları gole izin vermiyor. Alman hakem ilk yarının bitiş düdüğüñü çaldığında skor tabelasında 1-1 yazıyor.

Gökhan Ünal tarihe geçiyor

İkinci yarıda çok daha güvenli, çok daha istekli bir Türk Milli Takımı var sahada. Henüz devrenin başında Tuncay'ın kafasından çıkıp Yunan kalesinin üzerinden auta giden top gelecek gollerin habercisi sanki. Bu maçı istediğimizi 55. dakikada net bir biçimde ortaya koyuyoruz. Hakan Şükür-Gökhan Ünal arasındaki pas alışverişinde top son olarak Gökhan'ın önünde kalıyor. Maça kasiğındaki ağırlarla çıkan ve birkaç dakikadır kulübeye “beni çıkarın” işareti yapan Gökhan Ünal, ceza yayının gerisinden mükemmel bir plaseyle Nikopolidis'i çaresiz bırakıyor: 2-1.

Bu gol aynı zamanda Gökhan'a Milli Takım'ın 84 yıllık tarihinde özel bir yer ayırıyor. Belki de 500. golün sahibi Fatih Tekke'nin sakatlığı sebebiyle ilk onbirde yer bulan Gökhan Ünal, 550. golün altına imzasını koyarak kendisine özel bir makam ediniyor. Ancak sakatlığı daha fazla sahada kalmasına izin vermiyor ve yerini Hüseyin'e bırakıyor. Oyuna çift forvetle başlayan Fatih Terim, 2-1'lik skorun ardından orta sahayı güçlendirmeyi tercih ediyor. Yunan takımı 2-1 yenik duruma düştükten sonra panik içinde hücum etmeye çalışıyor. 69. dakikada Samaras'ın soldan ceza alanına ortaladığı topa Krygiakos vuruyor,

Volkan'ın auta gideceğini düşündüğü top kaleimizin yan direğinden dönüyor ve savunma oyuncularımız tehlikeyi savuşturuyor. Dedik ya Yunan takımı panik içinde yükleniyor diye. Bu arada savunma güvenliklerini de unutmuş durumdalar. İşte geliştirdikleri bu atağın ardından Tümer cezayı kesmekte gecikmiyor. 70. dakikada orta alandan aldığı topla ilerliyor ve ceza sahasına girmeden yaklaşık 25 metreden şutunu atıyor. Kaleci Nikopolidis yalpalayarak gelen topa dokunamıyor bile: 3-1. 80. dakikada Yunanistan'ın kullandığı kornere Amanitidis vuruyor, direktten dönen topu Kyriakos üstten auta atıyor. Sanki her direktten dönen topu golle cezalandırmaya yeminliyiz. Bir dakika önce oyuna giren Gökdeniz, 81. dakika topla ilk kez buluyor. Sol kanatta taç çizgisi kenarında aldığı topla rakiplerini çalımlayarak ceza sahasına giriyor ve Nikopolidis'in kalesine dördüncü golümüzü bırakıyor.

Sıra centilmenlik dersinde

Hakemin bitiş düdüğüyle birlikte saha artık bizim için bir bayram yeri. Fatih Terim, basın toplantısında verdiği “Sonuç ne olursa olsun meslektaşımın elini sıkacağım” sözünü tutuyor ve Otto Rehthagel'i teselli ediyor. Maçın son bölümünde protesto gösterilerini kendi oyuncularına yönelten Yunan taraftarlar tribünde büyük bir şaşkınlık yaşıyor. Fatih Terim bu sırada soyunma odasına yönelen oyuncularını sahanın ortasına gönderiyor. Millilerimiz orta yuvarlakta toplanıp tribünleri alkışlamaya başladığında kısa süren şaşkınlıklarını üzerinden atan Yunan taraftarlar da mukabele etmekte gecikmiyor. Gergin başlayan maç bu tablo altında mutlu sonla noktalaniyor. Aslında Yunanistan galibiyetleri bizim için hiç de yabancı değıl. Tarihin sayfalarını şöyle bir karıştırdığımızda Yunanistan'la bugüne kadar 7 kez karşı karşıya geldiğimizi görüyoruz. Bu maçların beşini kazanırken, iki kez berabere kaldığımızı da. 24 Mart'taki sekizinci karşılaşma ise bizim altıncı galibiyetimize sahne oluyor.

Tekin ve Erkasap'a teşekkür

Aslında 4-1'lik skoru Teknik Direktörümüz Fatih Terim bile beklemiyor ve bunu maçtan sonra düzenlediğı basın toplantısında da itiraf ediyor. Karşılaşma öncesi takımına güvendiğini ve galibiyete inandığını ifade eden Terim, “Fakat

maçtan sonra konuşurken 'Farklı kazanmayı bekliyordum' demek kolaycılık olur. Bu galibiyetle muhakkak ki çok önemli bir avantaj elde ettik. Karşılaşma öncesi düzenlediğim basın toplantısında Bosna-Hersek'in de iyi bir takım olduğunu ve Norveç'i yenebileceğini söylemiştim. Böyle de oldu. Şimdi grubumuzda ilk 4 sıra tam karıştı. Çarşamba günü Norveç'le yapacağımız maç daha da önem kazandı. Bu akşamki güzelliklerin devamı için orada da kazanmalıyız” diyor. Bir Yunan gazetecinin “Yunanistan'dan bu kadar kötü futbol bekliyor muydunuz?” sorusuna Terim'in cevabı, “Acaba Yunanistan mı kötü oynadı, yoksa biz mi çok iyiydik?” oluyor. Ardından da Yunanistan'ın iyi bir takım olduğunu, fakat Türk Milli Takımı'ndan baskılı bir futbol beklemedikleri için bu yenilgiyle karşı karşıya kalmış olabileceklerini ekliyor. Yunanistan'ı yardımcı antrenörleri Metin Tekin ile Müfit Erkasap'ın 6 karşılaşmada izlediğini vurgulayan Terim, “Her ikisine de teşekkür ediyorum. Rakibimizi çok iyi analiz ederek maça doğru taktikle çıkmamıza yardımcı oldular. Ayrıca Türk futbolunun Metin Tekin ve Oğuz Çetin gibi iki mükemmel teknik adama sahip olduğunu belirtmek isterim. Her ikisinin de harika analiz yeteneğı var. Ayrıca kaleci Volkan'ı hazırlayan Eser Hoca'ya da teşekkür ediyorum” sözleriyle yardımcılarını onore etmekten geri durmuyor.

Bu galibiyet bir milat

Milli Takım'ın Yunanistan karşısında aldığı farklı galibiyetin Türk futbolunun yeniden yükselişe geçmesi için bir milat olabileceğini dile getiren Terim, “Türk futbolu daha önce rakipleri kovalayarak, beraberliğe razı olarak ivme kazanmadı. Mücadele ederek, sürekli galibiyeti hedefleyerek başarılar elde edildi. Kulüpler ve Milli Takım bazında tekrar bir silkelenmeye ihtiyacımızın olduğunu söylemiştim. Bu galibiyet belki bunu sağlar” ifadelerini kullanıyor.

“Rezil ettiler, haklıydılar”

Maçın ardından Yunan medyası da bir yandan kendi takımlarını yerin dibine batırırken, diğeryandan da Sezar'ın hakkını Sezar'a veriyor. “Battık”, “Bizi rezil ettiler ve haklıydılar” başlıklarının altında “Soğukkanlılığını koruyan Türk ekibi bileğinin hakkıyla galibiyete ulaştı” görüşünde birleşiliyor. Yazılarda “Türk takımı, Yunan ekibini kendi evinde darmadağın etti. Yunan Milli Takımı'nın trajik oyunu karşısında maçın 5. dakikası sonrasında üstünlük kuran ay-yıldızlılar, oyunu rakipleri için korkulu rüyaya çevirerek adil biçimde kazandı. Yunan ekibi Rehthagel'in göreve geldiğinden bu yana geçen 6 yıl süresince en ağır yenilgisini aldı. Türk takımı Yunanistan'a şamar attı ve elemelerin büyük favorisi konumuna geldi” ifadeleri kullanılıyor.

En başarılı performans

Milli Takımımız, Yunanistan maçını da kazanarak dörtte dört yaparken, Avrupa Şampiyonası elemeleri tarihindeki en başarılı performansını sergiliyor. 13. kez Avrupa Şampiyonası elemelerinde mücadele eden Milli Takımımız, ilk defa ilk dört maçını da kazanma başarısını gösteriyor. Milli Takımımızın henüz Türkiye sınırları içinde maç oynamadan böyle bir başarı elde etmesi ise bu tabloyu daha da anlamlı kılıyor. Yunanistan galibiyetinin ardından 12 puanla liderlik koltuğunda rahatlayan Milli Takımımız, Norveç'in Bosna-Hersek'e evinde mağlup olmasıyla da önemli bir avantaj yakalıyor.

Ulusoy “En değerli galibiyet”

Yunanistan maçının ardından sevinci doyasıya yaşayanların başında ise şüphesiz Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy geliyor. Atina'daki sonucu “Türk futbol tarihindeki en değerli galibiyet” diye tanımlayan Başkan Ulusoy, Yunanistan'ı kendi sahasında çok farklı yeneceklerini aylar öncesinden söylediğinin altını çizerek, “Allah kalbimize göre verdi. Türk milletinin gönlüne göre verdi” diye konuşuyor ve galibiyete emeğı geçenleri tek tek kutluyor. Daha önceki Yunanistan maçlarında başkan olarak görev alamadığını belirten Ulusoy, “Son kura çekiminde Yunanistan'la eşleşmek için Allah'a dua ettim ve dualarım kabul oldu. Şimdi Norveç'i geçip yolumuza emin adımlarla devam etmek istiyoruz” diyor.

Norveç-Bosna Hersek: 1-2

24 Mart 2007-Ullevaal Stadi
HAKEMLER: Michael Riley, Philip Sharp, Michael Mullarkey (İngiltere)
NORVEÇ: Myhre-Storbaek (Brenee dk.79), Hagen, Hangeland, Riise-Stromstad (Grindheim dk.62), M.Andresen, Haestad, Pedersen-Carew, Frode Johnsen (Iversen dk.46)
BOSNA-HERSEK: Guso-Berberovic (Music dk.58), Nadarevic (Radeljic dk.47), Bajic, Kronic-Damjanovic, Muslimovic, Misimovic, Ibisevic-Hrgovic, Custovic (Maletic dk.82)
GOLLER: Misimovic, (dk.18), Muslimovic (dk.33), Carew (dk.50 penaltıdan)
SARI KARTLAR: Custovic, Hrgovic (Bosna-Hersek), Hagen, Pedersen (Norveç)

Moldova-Malta: 1-1

24 Mart 2007-Zimbru Stadi
HAKEMLER: Vusal Aliyev, Azad Huseynov, Aydin Alakbarov (Azerbaycan)
MOLDOVA: Pascenco-Golovatenco, Rebeja, Bordian, Epureanu-Olexic, Comleonoc (Dadu dk.85), Namasco, Frunza-Bugaiov, Zmeu (Ivanov dk.67)
MALTA: Haber-Scicluna, Briffa, Said, Dimech-Mallia, Agius, Pace, Woods (Sammud dk.77)-Michael Miřsud (Sciberras dk.90), Schembri (Bogdanovic dk.70)
GOLLER: Mallia (dk.73), Epureanu (dk.85)
SARI KARTLAR: Epureanu, Frunza, Rebeja, Olexic (Moldova), Said (Malta)

Milli Takım'da yeni isimler

Atina'daki görevini başarıyla tamamlayan Milli Takımımız, Norveç'le oynayacağı maç için Almanya'ya geçiyor. Ancak sakatlanan İbrahim Üzülmmez ve Gökhan Ünal ile sarı kart cezasılı durumuna düşen Gökhan Zan kadroda yer almıyor. Bu oyuncuların yerine kadroya Çaykur Rizesporlu Yasin ile Galatasaraylı Ferhat Öztorun davet ediliyor.

Gurur duyacağımız bir Milli Takım

Fatih Terim, Norveç maçı öncesi Frankfurt'ta bir basın toplantısı düzenliyor ve “Gurur duyacağımız bir Milli Takım'ın sinyallerini alıyoruz. Milli Takım rap rap sesleriyle geliyor. Ben ve herkes çarşamba günü bunu göreceğiz” diyor. Bu toplantıda Fatih Hoca'ya, Yunanistan maçından önce sarf ettiği “Takım iyi oynasın, Emre Belözoğlu Norveç maçında yanımda otursun” sözleri hatırlatılıyor. Terim'in cevabı, “Ben bunu söylerken İbrahim Üzülmmez ve Gökhan Ünal'ı kaybedebileceğimizi düşünmemiştim. Emre oynar mı oynamaz mı onu maç günü göreceğiz. Oynamak için sabırsızlanıyor. Onun takıma olacak katkısının da farkındayım. Umarım bundan sonra böyle bir şeyle karşılaşmaz. Emre de bu atmosferi özlemiştir. İçindeki ateş de bütün borçlarını ödemek şeklindedir” şeklinde oluyor.

Anlayış farklı olacak

Terim, “Norveç karşısına aynı taktikle mi çıkacaksınız?” sorusuna “Diziliřimiz Yunanistan maçındaki gibi olabilir, ama anlayışımız farklı olacak. Norveç tempolu, savaşan bir takım. Şu an bulundukları durum da maça daha fazla asılmalarını sağlayacak. Ayrıca Norveç'in

kafasının Yunanistan'la oynadığımız maçın ardından karışmış olabileceğini düşünüyorum. Ben çok rahatım. Yunanistan, Moldova, Macaristan ve diğerymaçlarda da rahattım. Şimdi de rahatım. Rahat olmayan sadece basındı. Yunanistan maçı öncesi verdiğimiz mesajlara rağmen basının bize verdiği mesaj, 'Rakip bir Avrupa şampiyonu' idi. Daha önce 'Herkesin gurur duyacağı bir Milli Takım geliyor' dedim. Ben gurur duyuyorum. Bu çocuklar çarşamba günü de bunu gösterecekler. Kimsenin şüphesi olmasın” cevabını veriyor. Milli Takım'ın, Yunanistan maçında 86 dakika boyunca yaptığı faul sayısının sadece altı olduğunu vurgulayan Terim, “Bu, normal bir maçın 15 dakikasındaki faul sayısına eşit. Bugün Nişantaşı'nda yürüseniz adım başı birbirinize çarparsınız. Bundan sonra futbolcularımızın hakemlere ve rakiplerine en büyük yardımcı olacaklarından kimsenin şüphesi olmasın” sözleriyle Fair-Play mesajları veriyor.

Hareide'ye cevap

Basın toplantısında Norveçli bir gazeteci, Terim'e, Norveç Milli Takımı Teknik Direktörü Age Hareide'nin seyircisiz oynanacak maça federasyonun açtığı pankartlardan rahatsız olduğunu hatırlatıyor. Terim, bu soruya gülerek karşılık veriyor: “Sevgili meslektaşım çok şanslı, cansızlarından bu kadar rahatsız oluyorsa canlılardan ne kadar rahatsız olacaktır bilemiyorum. Galiba bize verilen ceza yetmedi. Biz burada antrenman denilecek bir ortamda Avrupa Şampiyonası oynuyoruz.”

Kadroda değışiklik

Milli Takımımız, Commerzbank Arena Stadi'na “galibiyet” için oynayan bir kadroyla çıkıyor. Fatih Terim, defansın solunda Sabri'ye görev verirken, dört

maçlık cezası biten Emre Belözoğlu da Mehmet Aurelio ile birlikte çift ön libero olarak sahada. Hakan Şükür'ün arkasında Gökdeniz, Tümer ve Tuncay'dan oluşan bir üçlü var. Belli ki Fatih Terim, Norveç savunmasını Hakan Şükür'le yıpratıp Emre ve Aurelio'nun araya atacağı paslarla Gökdeniz, Tümer ve Tuncay'ı buluşturarak sonuca gitmeyi düşünüyor. Sabri'nin sol bekte oynamasının gerekçesi de Norveç'in sağ kanadındaki çabuk adam Stromstad'a önlem almak.

Yine şokla başlıyoruz

Ancak ilk yarı boyunca oyun düşüncemiz sahaya yansımıyor. Topa sahip olan biziz, çok pas yapıyoruz ancak orta sahasıyla bütünleşen Norveç savunmasının kalabalığında bir türlü istediğimiz pozisyonları üretmiyoruz. Topu ısrarla Norveç'in savunmasındaki kulelere kaldırıyoruz ve bir türlü

sonuç alamıyoruz. Bu arada oyunu sürekli öne yığmamız skor tabelasına ağır bir fatura getiriyor. 25. dakikadan itibaren tehlikeli çıkışlar yapmaya başlayan Norveç, 31. dakikada Riise'nin uzun pasıyla defansın arkasında buluşan Brenne'nin golüyle 1-0 öne geçiyor. 40. dakikada yine ani gelişen bir Norveç atağında "organize işler" yapıyor ve son olarak Carew'in sola bıraktığı topu geriden bindiren Andresen ağlarımıza yolluyor. İlk yarı 2-0 sona ererken, Norveç'in iki golünün orta sahanın göbeğinde oynayan iki adamdan gelmesi ilginç bir not olarak kayıtlara geçiyor. Milli Takımımız ikinci yarıya farklı bir diziliş ve farklı bir

ruhla çıkıyor. Tümer'in yerine oyuna giren Volkan Yaman sol beke yerleşiyor. Sabri, alıştığı bölgeye, yani orta sahanın sağına geçiyor. Gökdeniz çabukluğundan yararlanılmak üzere Hakan Şükür'ün yanında. Oyun Norveç ceza sahasının önüne yıkılıyor. Emre ve biraz daha öne çıkarak oynamaya başlayan Hamit inisiyatif olarak oyunu organize ediyor. Artık ilk yarıdaki gibi kanat ortaları yok. Milli Takımımız, Norveç savunmasının arasına atılan topolarla büyük tehlikeler üretiyor. 48. dakikada Emre'nin derin pasıyla Gökdeniz buluşuyor, dönerek yaptığı vuruşta direkt dönen topu Aurelio auta atıyor. 52. dakikada bu defa Hamit derin bir pas atıyor, yine Gökdeniz buluşuyor fakat kötü vuruyor. 66. dakikada Hamit bu defa Tuncay'ı topla buluşturuyor ama olmayınca olmuyor. Çünkü gole henüz 6 dakika daha var.

Ve Norveç kalesi yıkılıyor

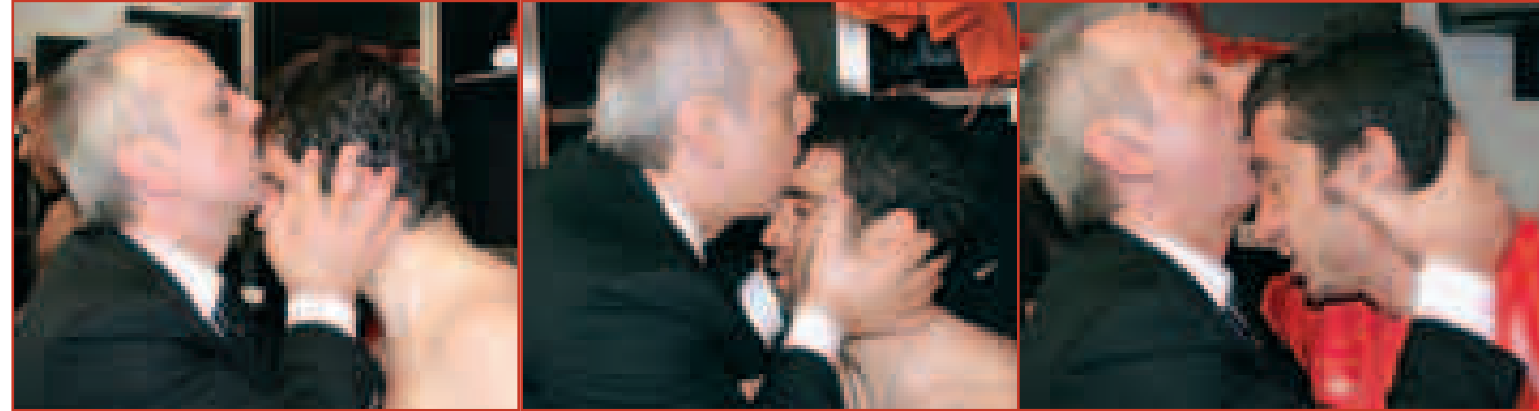
Atılacak golleri atamayan Milli Takımımız, 72. dakikada zoru başarıyor. Ekibimiz kaleye yaklaşık 32 metre mesafeden bir frikik kazanıyor. Topun başında Hamit var. Aslında çok da kaleye vurulacak bir mesafe değil ama Hamit kafasına koyduğunu gerçekleştiriyor. O anda tutulan nefesler, kaleci Myhre'nin üzerine gelen topu ağlara doğru tokatlamasıyla bir anda bırakılıyor ve "gol" çığlığına dönüşüyor: 2-1. Artık biraz daha ümitliyiz. Bu maç Norveç'e bırakmayacağız. 73. dakikada Sabri'nin sağdan getirip arka direğe oraladığı topa Tuncay makas yapıyor ama bu defa Myhre şanslı, meşin yuvarlak çerçeveyi bulmuyor. 76. dakikada kaleyi karşıdan gören

pozisyonunda yine Hamit'in kullandığı frikikte Myhre topu çeliyor. Hakan Şükür hamle yapıyor ama Hegen daha çabuk davranıp topu kornere atıyor.

Yine de maç bitmeden Türkiye bitmeyecek. 89. dakikada sol çaprazda, kaleyi 45 derece açıyla gören bir noktada Milli Takımımız yine bir frikik kazanıyor. Topun başında bir kez daha Hamit var. Direkt kaleye vuruyor, Myhre kapaklanıyor ama kucağında kaldığı sanılan top bacaklarının arasından kayarak ağlarla buluşuyor: 2-2. Milli Takımımız için bu beraberlik altın değerinde, çünkü Norveç'le 3'e düşebilecek puan farkı 6'da tutuluyor. Grup liderliğimiz de puan farkıyla sürüyor. Grubun diğer maçlarında Macaristan'ın Moldova'yı 2-0 yenmesi çok önemli değil belki ama Yunanistan, Malta deplasmanından 1-0'lık galibiyetle dönüyor ve aramızdaki puan farkını 1'e indiriyor. Rehnhagel'in dört gün önce Atina'da Milli Takımımız karşısında darmadağın olan kadroda yaptığı 6 değişiklik, Komşu'ya Malta'da ancak 1-0'lık zoraki bir galibiyet getiriyor.

Terim “Oyuncularımla övünüyorum”

Doksan dakikanın ardından yüzüne oturan geniş bir tebessümle

mikrofonların başına gelen Fatih Terim'in ağzından dökülen ilk cümle, “İlk beş maçın sonucu bana göre mükemmel. Oyuncularımla övünüyorum” oluyor. Myhre'nin yediği gollere değinirken “Zaten kendisiyle ilgili elimizde notlar vardı” diyen ve kalecinin zaafarını bilerek, frikiklerde direkt kaleye vuruşlar yaptıklarını anlatan Terim, kadrodaki eksiklere vurgu yaptıktan sonra ““Benim kafamda birinci, ikinci ne bileyim üçüncü tercih futbolcu diye bir durum olamaz. Güvendiğim oyuncularını davet ediyorum. Bu takımdan birçok oyuncunun uluslararası seviyede Türk futboluna katkısı olacağını umuyorum. Muhakkak katılımlar, değişenler olacaktır” ifadeleriyle geniş bir kadroya sahip olmanın güvenini ortaya koyuyor.

15 puanda olabildirdik

Fatih Hoca oyunun geneliyle ilgili olarak ise “Seyircisiz oynama dezavantajını hep yaşıyoruz. Maça başlarken oyunu ters topolarla açtık. Çalışmamıza rağmen göbekte dönen topaları alamadık. Halbuki orada elamanlarımız vardı. Uzun topolarla gelişigüzel çıkmaya çalışan bir rakibe karşı baskıyı sağlayamadık. İlk gol bizi bozunca lüzumsuz bir gol daha yedik. İkinci yarıda ise oyunun tek hâkimiydik. Gökdeniz'i Hakan'a

daha yakın oynattım ve maç tek kale haline döndü. Eğer toplarımız direktten dönmeyip gol olsa şu an 15 puanda olurduk” yorumunu yapıyor ve Norveç karşısında alınan bir puanı “çok stratejik” diye değerlendiriyor.

Bir numara olarak gideceğiz

Bir basın mensubunun Hakan Şükür'le ilgili sorusuna ise Terim şu cevabı veriyor: "Takım ne zaman puan kaybetse hemen aklınızda Hakan var. Hakan bugün iyi olmayabilir. Ama birçok zaferlere ve gollere imza atan bir futbolcuya biraz daha anlayış gösterebilirsek daha iyi olur. Yeri gelecek bir başkası da oynayacaktır. Böyle yaklaşımların sonu gelmez. Hakan iki stoperin yüzde yüz dikkat ettiği bir oyuncudur. Biz bireysellikten çıkıp kolektif oyuna gitmek istiyoruz.” Bugüne kadar puan hesabı yapmadığına işaret eden Terim, seyircisiz maç oynamanın zorluklarını da “Bugün Fenerbahçe Stadı'nda 50 bin, Olimpiyat Stadı'nda ise 80 bin kişiye oynardık. Burada söylediğiniz söz duvardan eko yapıp size geri geliyor. O atmosfer bambaşka. Yiğidin hakkı yiğide; bu çocukların hakkını vermek lazım” sözleriyle ifade ediyor ve “Türk Milli Takımı bir numara olarak şampiyonaya gidecek” sözünü veriyor.

Ulusoy tek tek öptü

Maçın bitiminde Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy soyunma odasına iniyor ve oyuncularımızı tek tek alınlarından öpüyor. Beş maçtan ikisi deplasmanda, üçünü ise tarafsız sahada ve seyircisiz oynamamıza rağmen yenilgisiz lider olduğumuzu hatırlatan Ulusoy, “Biz, başından beri bu Milli Takım'a herkesin güvenmesi gerektiğini söylemiştik. Tüm Türkiye'den rica ediyorum; bu sahada alın teri dökene, ülkesi ve bayrağı için mücadele veren teknik kadromuzu, futbolcu kardeşlerimizi herkes bağrına bassın. Onlarla çok büyük başarılar elde ettik.

Daha büyük başarılar elde edeceğimize de canı gönülden inanıyorum. Maça girmeden önce annemin, babamın dualarını aldım. İnanıyorum ki, şu statta olmayan ama ülkesini seven herkes bize dua etti. Hepsinden Allah razı olsun. Bıraksınlar, biz güzel bir şekilde görevimize devam edelim, ülkemizi başarıdan başarıya koşturalım. O eski, güzel günlerimize tekrar kavuşalım” şeklinde konuşuyor.

Bağrımıza bastık

Milli Takımımız, Perşembe günü sabaha karşı saat 03.40'ta İstanbul Atatürk Havalimanı'na indiğinde çok anlamlı bir törenle karşılanıyor. Şehit Aileleri Derneği Üyeleri, Türk Bayrakları ve Atatürk posterleriyle Milli Takımımızı bağrına basıyor. Futbol Federasyonu Başkanı Haluk

Malta-Yunanistan: 0-1

28 Mart 2007-Ta'Qali Stadi
HAKEMLER: Alves Garcia, Leite Ribeiro, Bolinhas Trigo (Portekiz)
MALTA: Haber-Azzopardi, Said, Briffa, Scicluna-Mallia (Barbara dk.90), Agius, Samut, Pace-Michael Mifsud, Schembri (Bogdanovic dk.71)
YUNANİSTAN: Chalkias-Vintra, Dellas (Anatolakis dk.83), Kyrgiakos, Kapsis-Torosidis, Basinas, Karagounis, Katsouranis -Gekas (Samaras dk.90), Salpingidis (Liberopoulos dk.64)
GOL: Basinas (dk.66 penaltıdan)
SARI KARTLAR: Salpingidis, Katsouranis (Yunanistan), Azzopardi (Malta)
KIRMIZI KART: Briffa (dk.65)

Macaristan-Moldova: 2-0

28 Mart 2007-Megyeri Uti Stadi
HAKEMLER: Martin Ingvarsson, Fredrik Nilsson, Magnus Sjöblom (İsveç)
MACARİSTAN: Vegh-Csizmadia, Juhasz, Balogh (Vasko dk.36), Bodor-Vadocz, Toth, Tözser, Hajnal (Husztı dk.63)-Priskin (Tisza dk.88), Gera
MOLDOVA: Pascenco-Golovatenco, Cojocari, Bordin, Epureanu-Olexic, Ivanov (Namasco dk.46), Corneencov, Comleonoc (Zmeu dk.66)-Frunza (Alexeev dk.46), Bugaiov
GOLLER: Priskin (dk.9), Gera (dk.63)
SARI KARTLAR: Priskin (Macaristan), Bugaiov (Moldova)

Ulusoy başta olmak üzere teknik heyet ve futbolculara teşekkür eden dernek üyeleri, milli kafiledakilere derneğin flamasını hediye ediyor. Bu arada Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy, milli futbolcuları havalimanında tek tek öperek başarılarından dolayı bir kez daha kutluyor. Ve Milli Takımımız, 2 Haziran 2007'de Saraybosna'da oynanacak Bosna-Hersek maçında buluşmak üzere dağılıyor. ■

Bir bakışta Euro 2008 elemeleri

A Grubu							
Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Polonya	7	5	1	1	12	5	16
Portekiz	6	3	2	1	13	4	11
Sırbistan	6	3	2	1	8	4	11
Finlandiya	6	3	2	1	7	3	11
Belçika	6	2	1	3	4	6	7
Kazakistan	6	1	2	3	3	8	5
Azerbaycan	6	1	1	4	2	13	4
Ermenistan	5	0	1	4	0	6	1
24 Mart 2007 Polonya-Azerbaycan: 5-0, Kazakistan-Sırbistan: 2-1, Portekiz-Belçika: 4-0							
28 Mart 2007 Azerbaycan-Finlandiya: 1-0, Polonya-Ermenistan: 1-0, Sırbistan-Portekiz: 1-1							

B Grubu							
Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Ukrayna	5	4	0	1	8	4	12
İskoçya	6	4	0	2	11	6	12
Fransa	5	4	0	1	12	2	12
İtalya	5	3	1	1	9	5	10
Gürcistan	6	2	0	4	13	12	6
Litvanya	5	1	1	3	3	5	4
Faroe Adaları	6	0	0	6	1	23	0
24 Mart 2007 İskoçya-Gürcistan: 2-1, Faroe Adaları-Ukrayna: 0-2, Litvanya-Fransa: 0-1							
28 Mart 2007 Ukrayna-Litvanya: 1-0, Gürcistan-Faroe Adaları: 3-1 İtalya-İskoçya: 2-0							

D Grubu							
Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Almanya	5	4	1	0	21	3	13
Çek Cum.	6	4	1	1	15	4	13
İrlanda Cum.	7	4	1	2	12	8	13
Slovakya	6	3	0	3	15	11	9
Galler	5	2	0	3	8	9	6
Kıbrıs R.K.	6	1	1	4	9	16	4
San Marino	5	0	0	5	1	30	0
24 Mart 2007 İrlanda Cumhuriyeti-Galler: 1-0 Kıbrıs Rum Kesimi-Slovakya: 1-3 Çek Cumhuriyeti-Almanya: 1-2							
28 Mart 2007 Çek Cum.-Kıbrıs Rum Kesimi: 1-0, İrlanda Cum.-Slovakya: 1-0, Galler-San Marino: 3-0							

E Grubu							
Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Hırvatistan	5	4	1	0	15	4	13
İsrail	6	3	2	1	13	6	11
Rusya	5	3	2	0	7	1	11
İngiltere	6	3	2	1	9	2	11
Makedonya	6	2	1	3	5	5	7
Estonya	5	0	0	5	0	10	0
Andorra	5	0	0	5	1	22	0
24 Mart 2007 Hırvatistan-Makedonya: 2-1 İsrail-İngiltere: 0-0, Estonya-Rusya: 0-2							
28 Mart 2007 İsrail-Estonya: 4-0 Andorra-İngiltere: 0-3							

F Grubu							
Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
K.İrlanda	6	4	1	1	10	7	13
İsveç	5	4	0	1	9	4	12
İspanya	5	3	0	2	9	6	9
Danimarka	4	2	1	1	7	2	7
Letonya	4	1	0	3	4	3	3
Liechtenstein	5	1	0	4	5	15	3
İzlanda	5	1	0	4	4	9	3
24 Mart 2007 Liechtenstein-K.İrlanda:1-4 İspanya-Danimarka: 2-1							
28 Mart 2007 Liechtenstein-Letonya: 1-0 K.İrlanda-İsveç: 2-1 İspanya-İzlanda: 1-0							

G Grubu							
Takımlar	O	G	B	M	A	Y	P
Hollanda	6	4	2	0	8	2	14
Romanya	5	3	2	0	10	3	11
Bulgaristan	5	2	3	0	7	3	9
Beyaz Rusya	5	2	1	2	9	11	7
Slovenya	5	1	1	3	4	8	4
Arnavutluk	5	0	3	2	3	6	3
Lüksemburg	5	0	0	5	1	9	0
24 Mart 2007 Arnavutluk-Slovenya: 0-0 Hollanda-Romanya: 0-0, Lüksemburg-B.Rusya: 1-2							
28 Mart 2007 Bulgaristan-Arnavutluk: 0-0 Romanya-Lüksemburg: 3-0 Slovenya-Hollanda: 0-1							

Vazgeçemediğimiz bir Türk geleneğidir, önce gökyüzüne çıkarır, sonra paraşütsüz yere bırakırsınız. Bu geleneğin son kurbanı da o oldu. Müthiş yeteneğiyle bir anda ülkenin en önemli oyuncusu haline geldi, bir maçta kötü oynayınca da “hayatın acı gerçeği” ile karşılaştı. Küfür denilen illeti en sevdiklerinden işitince adeta yıkıldı ve gözyaşı döktü. “Henüz 20 yaşındayım ve kimseye kırılacak konumda değilim ama çok üzgünüm” sözleriyle dile getiriyor duygularını. İnsanların sadece iyi günde yanında olduklarını düşünüyor. Her şeye rağmen kendini geliştirmek için canını dişine takmış, komşularını kızdırmak pahasına evinde bile top oynuyor. Yaşadığı son sakatlığın ardından sahalara döneceği günü ipe çekiyor.

Arda Turan

Evde bile top oynuyorum...

➔ Bir futbolcunun her maçta gol atması ya da asist yapması imkânsız. Ama benim vicdanım bugünkü kötü durumumda bile rahat. Çünkü sahaya çıktığım zaman sonuna kadar en iyi mücadeleyi veriyorum.

➔ Altyapıdan gelmiş bir oyuncu gibi değil, lider oyuncu gibi oynuyorum. Hatalar da yapıyorum ama iyi niyetimden kuşku duyulmamalı. İsterse sezon sonuna kadar rezil oynayayım ama Galatasaray şampiyon olsun.

Mazlum Uluç

▼Sezon başında Mleda Boleslav maçıyla parladın. O dönemde “İnsanlar her maçta benden goller ve asistler beklememeli. Takım için elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorum, gollerle asistler bunun bonusu” demiştin. Ama galiba insanların “bonus” algılaması farklı ve senden her maçı kurtarmanı beklemeye başladılar.

▲Bunu en başından beri söylemiştim. Çünkü bir futbolcunun her maçta gol atması ya da asist yapması çok zor hatta imkânsız. Ama benim vicdanım bugünkü kötü durumumda bile rahat. Çünkü sahaya çıktığım zaman sonuna kadar en iyi

mücadeleyi veriyorum. Eğer o gün kaybetmişsek de soyunma odasına geldiğimiz zaman çok üzülüyorum. Çünkü ben hasta bir Galatasaraylıyım. İsteyen istediğini söyleyebilir ve istediği gibi eleştirir ama benim vicdanım rahat.

▼Elbette futbolcular da insan ve her gün aynı performansı gösteremeyebilir. Sendeki performans farkı neden kaynaklandı?

▲Futbol bir takım oyunu. Galatasaray olarak sezonun ilk yarısında daha iyi organize olmuştuk. Ama kötü sonuçlar alınca insanın kendine güveni ve moral motivasyonu kayboluyor. Buna kişisel olarak bakmamak lazım.

Bu olumsuzluğu takım halinde yaşıyoruz. Ama hayatta her şey var ve toparlanabiliriz. Bunu insanlara anlatmamız gerekir. Bunu söylemek çok acı ama insanların sadece iyi günümde yanımda olduğunu düşünüyorum. Kötü günümde bir destek göremedim.

▼Beklentiler genç bir oyuncunun omuzlarına nasıl bir yük bindiriyor?

▲Açıkçası bu yükü kaldıramadığımı söylüyorlar ama ben aynı kanaatte değilim. Sonuçta birçok maça çıktım ve altyapıdan gelmiş bir oyuncu gibi değil, takımın bir lider oyuncusu gibi oynuyorum. Kendime güveniyorum. Hatalar da yapıyorum ama iyi niyetimden kuşku duyulmamalı. Genç ve yıldız adayı olarak gösterilen bir oyuncunun sorumluluğu elbette çok. Takımın kazanması için bir şeyler yapman gerekiyor. Asist yapmamı ve gol atmamı bekliyorlar. Ama ben böyle düşünmüyorum. Ben mücadele ediyorum. İsterse sezon sonuna kadar rezil oynayayım ama Galatasaray şampiyon olsun.

▼İstersen sezon başına, göklere çıkarıldığın günlere dönelim. Herkesin senden söz etmesi, gazetelerin manşetlerinde yer almak ve yıldız olarak gösterilmek sende nasıl duygular uyandırdı, hayatında ne gibi değişiklikler yaptı?

▲İlk başlarda insanın gururunu okşuyor. Ama daha sonra ben bu övgüleri okumamaya başladım. Çünkü kötü olacağını bana anlatmışlardı ve gerçekten de kötü oldu. Benim üzüldüğüm şey, yapmadığım şeyleri yapmışım gibi göstermeleri.

▼Mesela neleri?

▲Gazete okumuyorum ama geçtiğimiz günlerde bir arkadaşım arayıp söyledi, “Bu gece barda, gönlüm hovarda” diye haber yapmışlar. Okan ağabeyle ben bardan çıkarken bir gazeteciyle tartışmışım. Hayatım boyunca böyle bir şey yapmadım. Ha, ben genç bir oyuncuyum ve istersem doğru zamanda bara da giderim. Buna kimse bir şey söyleyemez. Ama öyle bir şey olmadı. Yok ben demişim ki, “Siz giderken ben bu yollardan geliyordum.” Asla yok. Zaten sıkıntılı bir dönemden geçiyorum, insanlar neden böyle yalan haberler yaparlar, onu anlamıyorum.

▼Artık bir yıldız olarak tanınmaya başladığın günlerde kötü oynayacağın zamanların da geleceğini ve protesto edileceğini düşünmüş müydün?

▲Kayseri Erciyesspor maçında yaşadığım olay beni çok üzdü. Bu insanlar, Türkiye'ye UEFA Kupası'nı getiren oyunculara yuhladı. Ben daha hiçbir şey yapmadım. Belki daha kötü şeyler de olabilir. Paraatabilirler, toplu halde küfür yiyebilirim.

Gençler nasıl futbol oynasın?

▼Vestel Manisaspor'a gitmeden önce yaşadığın uykusuz ve gözü yaşlı geceler vardı. Onları hatırladın mı bu yaşadıklarının ardından? O günkü üzüntünle bugünü kıyaslar mısın?

▲Her günün kendine göre özellikleri var. Ama o döneme göre kendimi daha güçlü

İlk başlardaki övgüler insanın gururunu okuyor. Ama daha sonra ben bu övgüleri okumamaya başladım. Çünkü kötü olacağını bana anlatmışlardı ve gerçekten de kötü oldu. Benim üzüldüğüm şey, yapmadığım şeyleri yapmışım gibi göstermeleri.

Kayseri Erciyesspor maçında yaşadığım olay beni çok üzdü. Bu insanlar, Türkiye'ye UEFA Kupası'nı getiren oyuncularını yuhladı. Ben daha hiçbir şey yapmadım. Belki daha kötü şeyler de olabilir. Para atabilirler, toplu halde küfür yiyebilirim.

Galatasaray taraftarlarının içinden birkaç kişi bana küfrediyorsa, Aydın, Mehmet Güven, Ferhat, Oğuz, Özgürçan, Mülayim, Cafercan, Uğur Erdoğan, Zafer Şakar sahaya çıktıklarında hangi güvenle oynayacak ki?

Kolektif oynayamıyoruz, çok az pas yapıyoruz. Sorumlusu da sadece biziz. Çok fazla maç oynadık. İyi oynadığımız maçlardan sonra da iyi sonuçlara ulaşamayınca bir moral bozukluğu ve çöküntü içine girdik.

Benim attığım çalımları siz de başkasına atsanız aynı tekmeleri yersiniz ya da üçlü sıkıştırmalarla karşılaşırsınız. Ama bana üçlü sıkıştırma geldiğinde takım başka taraftan oynayabilir.

Bordeaux maçında rakibime attığım kafadan dolayı iki maç ceza aldım. 19 yaşında bir oyuncu Şampiyonlar Ligi'nde iyi oynadığı bir dönemde neden kafa atar, ben buna üzülüyorum. Ama büyük ders aldım. Öğreniyorum işte.

ve olgun hissediyorum. Elbette hatalar yapıyorum ve kaçınılmaz biçimde yine yapacağım. Ancak üzüntüm şu; Galatasaray taraftarlarının içinden birkaç kişi bana küfrediyorsa, Aydın, Mehmet Güven, Ferhat, Oğuz, Özgürçan, Mülayim, Cafercan, Uğur Erdoğan, Zafer Şakar sahaya çıktıklarında hangi güvenle oynayacak ki? Siz bana destek vermezsiniz, genç oyunculara destek vermezseniz bu oyuncular nasıl oynayacak? Hocayla birlikte gördük, bütün tribünün önünde adam küfür ediyordu ve ona katılan başkaları da vardı. **▼Ve sen o anda çileden çıktın. ▲Nasıl çıkmayacaksın ki?** Galatasaray altyapısından yetişmiş bir futbolcusun. Oynamaya başlayalı 6-7 ay olmuş. Bu süreçte takımın için iyi şeyler yapmışsın. Her şeyini veriyorsun. İnsanların bir bakması lazım. Ben o maçta korner bayrağını dikerken ellerim titriyordu. Zaten bayrağı ilk etapta yerine takamadım. İnsanlar bunu hiç düşünmüyor. Sanıyorlar ki biz hiç üzülmüyoruz. Maçtan sonra sabah 5'e kadar arkadaşlarımızla oturduk ve birbirimizi eleştirdik, neden kötü gittiğimiz konuştuk. İşte Florya'nın havasını görüyorsunuz. Herkes elenmenin üzüntüsünü yaşıyor. Ama onlar bu oyunculara küfür ediyor. **▼Taraftar “Galatasaray”ı sadece biz seviyoruz” diye mi düşünüyor yani?** ▲Ben o kısmını bilmiyorum. Benim bildiğim sadece bir şey var; küçüklüğümden beri Galatasaray taraftarıyım. Galatasaray ne zaman yenilse üzülip isyan ettim. Ama altyapıdan çıkmış bir Emre Belözoğlu kötü oynasa bile umurumda olmazdı. O bizim hayalimizdi. Sabri de öyleydi. Ben bir sürü top kaybetmene rağmen 118. dakikada hâlâ üç kişinin arasına giriyorum. Bunu Galatasaray yapıyorum. İnsanların bunları da görmesi lazım.

Gerets bana sahip çıktı

▼O maçta attığın golden sonra direkt Gerets'e koştun ve sevincini onunla paylaştın. ▲Zor günler yaşıyorsun ve bakıyorsun ki kötü oynadığın zaman etrafında kimse yok. Ama Hocam bana her türlü şansı verdi. Hâlâ da destek veriyor. Golden sonra elimle bir daire çizdim. Biz hep beraberiz, biz birlikte olursak kazanabiliyoruz demek istedim. Çünkü maçın henüz 15. dakikasında, ortada kaybedilmiş bir şey yokken Tolga ağabey yuhalanmaya başladı. Bunun ne kadar üzücü ve moral bozucu olduğunu tahmin bile edemezsiniz. Ama ben inanıyorum ki Galatasaray

taraftarı bundan sonra böyle şeyler yapmayacak. Taraftar kötü günde destek verse büyüklükleri daha iyi ortaya çıkmaz mı? O zaman biz de kendimizi çok daha güvende hissederiz. Şimdi o kadar kötü bir durumdayım ki, bundan sonra kötü oynayacağım bir maçta taraftarın nasıl davranacağını düşünüyorum. Açıkçası, taraftarın içinde bazılarının beni sevmediği bile aklımdan geçiyor. Galatasaray taraftarına yakışan takımının yanında olmasıdır. Çünkü bu takım bu ülkeye UEFA Kupası'nı, Süper Kupa'yı getirdi. Belki biz önemli değiliz ama hiç değilse o takımdan kalan oyunculara saygı göstermeleri gerekir.

▼Bu kadar çok puan kaybını nasıl açıklıyorsunuz? Sadece şanssızlıkla izah etmek mümkün değil, çünkü birçok maçta sezonun ilk yarısındaki futbolunuzu oynayamadınız.

▲Elbette sadece şanssızlıkla açıklayamayız, kötüyüz. Kolektif oynayamıyoruz, çok az pas yapıyoruz. Sorumlusu da sadece biziz.

▼Ama sezonun ilk yarısında da takımda yine aynı oyuncular vardı ve iyi futbol oynuyordunuz. ▲Bazen futbolda böyle şeyler olabiliyor, performans düşüklüğü yaşayabiliyorsunuz. Çok fazla maç oynadık. İyi oynadığımız maçlardan sonra da iyi sonuçlara ulaşamayınca bir moral bozukluğu ve çöküntü içine girdik. Ama toparlanacağımıza inanıyorum.

▼Vestel Manisaspor'dan Galatasaray'a “hücum yönü güçlü bir sağ bek” olarak döndün ama asıl sevdiğin bölgede, hücumla yakın oynamaya başladın. Fakat son maçlarda sanki ezberlenmiş bir halin var. Bazen üçlü sıkıştırmalarla karşılaşıyorsun ve çizgiden çıkamıyorsun.

▲Benim attığım çalımları siz de başkasına atsanız aynı tekmeleri yersiniz ya da üçlü sıkıştırmalarla karşılaşırsınız. Böyle durumlarda başka taraflardan oynayabiliriz. Zaten birebir yakaladığımda direkt

rakibin üzerine gidiyorum. Ama üçlü sıkıştırma geldiğinde de takım arkadaşlarım avantajlı duruma geçiyor. Takımda bir tek Arda yok. İyi veya kötü oynamam benim için önemli, ama Galatasaray kazandıktan sonra takım için önemli değil ama hiç değilse o takımdan kalan oyunculara saygı göstermeleri gerekir. Sonuçta beş maç kötü oynarsın, altınca maçta toparlanırsın. **▼“Arda serbest oynarsa bu sıkıştırmalardan kurtulur” diye bir görüş var. Bu görüşe katılıyor musun?** ▲Artık Ronaldo'yu bile sıkıştırabiliyorlar. Demek ki benim de özelliklerimi değiştirmem gerekiyor.

Kulübede oturmaya da razıyım

▼Galatasaray'ın orta sahasında bir organizatör eksikliğinden söz ediliyor. Bu organizatör sen olamaz mısın?

▲Bunu hocalarımız bilir. Ben bu takımda nerede görev verilirse orada oynamaya hazırım. Gerekirse ön libero, gerekirse forvet arkası, gerekirse sağ veya sol bek. Her göreve razıyım, kulübede oturmaya bile.

▼Adnan Polat'ın bir Galatasaray mahallesi oluşturduğundan söz edildi. Genç oyuncuların Büyükkçekmece'de birbirine yakın evlerde oturacağı gibi bir haber okudum.

▲Herkes kendi kazandığı parayla kendisine ev alıyor. Ben Büyükkçekmece'den bir ev aldım. Aydın'la ve Mehmet Güven'le de bu konuyu konuştum. Birlikte olmak istiyoruz. Yöneticilerimiz de fikir olarak bize destek veriyor.

isteğinde payı var mı? **▲**Benim kimseye karşı bir kırgınlığım yok. Daha 20 yaşında bir futbolcu olarak Galatasaray taraftarına karşı ne kırgınlığım olabilir? Onları çok seviyorum, çünkü ben de bir Galatasaray taraftarıyım. Ama üzüntüm var. **▼Avrupa'da oynamak isterken ilk etaptaki hedefin mutlaka büyük bir takımda oynamak mı? Yoksa Tugay'ın Blackburn örneğinde olduğu gibi herhangi bir takımda forma giymeye razı mısın?** **▲**Başlangıçta oynayabileceğim bir takıma gitmeyi düşünüyorum. Ama sonrasında elbette Avrupa'nın büyük takımlarından birinde oynamak isterim.

Emre ağabeyin takımına gitmek isterim

▼Lig tercihin var mı? **▲**İngiltere tabii ki. Hatta mümkün olursa Emre ağabeyin yanına Newcastle'a gitmek isterim. **▼Daha önceki röportajımızda “Aşırı teknik bir oyuncu olduğumu düşünüyorlar ama ben aynı kanıda değilim” demiştin. Bu konuda kendinde bir gelişme görüyor musun?** **▲**Elbette. Sürekli çalışıyorum ve hatta evde bile sürekli topla oynuyorum. Orhan ağabey de “Komşular rahatsız oluyor” diye kızıyor. Bu arada kendimi geliştirmek için bol bol şut çalışıyorum. **▼Fizik kapasitenin yeterli olmadığı konusunda bir şikâyetin vardı. Şimdi hangi noktadасыn?** **▲**Fizik kapasitem biraz arttı. Mesela Erciyesspor maçında 120 dakikayı çok rahat çıkardım. Müsabaka boyunca oyundan hiç düşüğümü düşünmüyorum. Ancak patlayıcı kuvvetim eksik. Bunun için de çalışmalara başladım. Bu eksiklerimi giderdikten sonra çok daha iyi oynayabileceğimi düşünüyorum.

Bu kadarla atlattığıma şükrediyorum

▼Konyaspor maçında talihsiz bir biçimde sakatlandın ve ilk defa bu kadar uzun süre futboldan ayrı kalıyorsun. Arkadaşların oynarken sen seyrediyorsun. Neler hissediyorsun bu durumda? **▲**Bu çok kötü bir duygu, Allah kimsenin başına vermesin. Üstelik çok kritik bir döneme denk geldi. Ama yine de şükrediyorum. Çünkü sakatlandığım pozisyon gerçekten çok tehlikeliydi ve ben yine de oradan olabilecek en iyi şekilde çıktığımı düşünüyorum. **▼Sakatlandığın pozisyon için ne düşünüyorsun? Özden'e kızgın**

mısın? Yoksa bir hafta önce Musa'nın ayağının kırıldığı pozisyon gibi bir futbol kazası mı bu da? **▲**Tamamıyla bir futbol kazası ve ben kimseye kızgın değilim. Özden ağabey istemedi denatladı ve zaten ikimiz de en kısa zamanda sahalara döneriz. **▼Dönüş süresini kısaltmak biraz da oyuncunun elinde. Sen bu süreyi kısaltmak için ne gibi çalışmalar yapıyorsun?** **▲**Sabah-akşam tedaviden geçiyorum. Bunun dışında egzersizlerimi hiç aksatmıyorum ve evimde de kendime çok iyi bakıyorum. Sezonu kapatmadım, inşallah 5-6 hafta sonra sahalara döneceğim. **▼Okuma konusunda genellikle sporcuların hayat hikâyelerini konu alan kitapları tercih ettiğini biliyorum. Bu konuda yelpazeni genişlettin mi?** **▲**Yelpazede elbette genişlik oluyor. Daha farklı kitaplara yöneliyorum. Şimdi düşünceye dair kitaplar okumaya çalışıyorum. Çünkü geçirdiğim şu zor dönemde kendimi motive edecek şeylere ihtiyacım var. **▼Sinemayla aran nasıl?** **▲**Sinemaya çok sık gidiyorum. Son dönemde Kanlı Elmas ve Koku filmlerini izledim. Canım sıkıldıkça Kanyon'a, Fly Inn'e gidiyorum. Yemek yiyorum ve oradan da sinemaya geçiyorum. **▼İstanbul genç bir oyuncu için zor bir şehir mi sence?** **▲**Zor bir şehir ama ben ne yaparsam yapayım idmandan sonra iki saat dinlenmeden tek adım bile atmam. Antrenmanın arkasından mutlaka iki saat uyurum. Sonra yemeğimi yerim ve akşam dışarı çıktığımda ya da sinemaya gittiğimde saat 23.00'te evimde olurum. Ertesi gün de dinlenmiş bir vücutla kalkarım. **▼Mleda Boleslav maçı bir dönüm noktası oldu senin için. Bir gün A Milli Takım'da oynayacağını herkes biliyordu ama bu kadar erken olmasını kimse beklemiyordu. Gerçi Genç ve Ümit Milli Takımlara aboneydin ama A takıma çağırıldığında neler hissettin?** **▲**Benim için de büyük bir sürpriz oldu ve çok şaşırdım. İçimde çağırılacağıma dair bir his vardı çünkü Fatih Hoca'nın takımın başında oluşu benim de A Milli Takım'a yakın olmamı sağlıyordu. Hem altyapıdan beri beni çok iyi tanıyordu hem de Galatasaray'da beni 16 yaşında A takıma çıkaran Teknik Direktör Fatih Hoca'ydı. Eğer sezon başında Vestel Manisaspor'da da oynasaydım Fatih Hoca beni yine Milli Takım için düşünebilirdi. **▼A Milli Takım'da farklı bir ortamdasın. Oradaki ağabeylerinle ilişkilerin nasıl?**

▲Çok rahat ve keyifliyim. Herkesle şakalaşıyorum, siz de duyuyorsunuzdur belki.

Futbolculuk zor meslek

▼Duymanın ötesinde Milli Takım için hazırlanan belgeselde izledim. Okan Buruk ve Sergen Yalçın taklitlerin inanılmaz. **▲**Evet, kamplar uzun geçiyor ve biz de böyle eğleniyoruz. Fatih Hoca'nın kamplarında kendinizi çok rahat hissedersiniz. Yaptığım taklitler hem takım arkadaşlarıma hem de bana moral kaynağı oluyor. En azından biraz gülebiliyoruz. Çünkü herkesin sıkıntıları var. Mesleğimiz son derece zorlu ve yıpratıcı. Dışarıdan görüldüğü gibi herkes 10 milyon dolarları kazanıp da bankalara koymuyor. Bütün futbolcular çok yoruluyor ve bazen geceleri bile uykusuz kalıyor. Hepimizin morale ihtiyacı var. Sınırı bilecek şekilde eğlenmeye çalışıyoruz. Ama artık bu taklitleri de yapıyoruz. İnsanlar “şımarıdı” şeklinde bir yanlış anlamayla karşılayınca ben de kendimi frenledim. **▼İleride bu işi profesyonelce yapmayı düşünüyor musun peki?** **▲**Yok hayır. Profesyonellere saygım büyük, onları çok seviyorum. Geçenlerde Ata Demirer'i izlemeye gittim. Hatta benim bir reklamımla dalga geçiyordu. İlk fırsatta Cem Yılmaz'ı da izleyeceğim. Sanata, sanatçıya, güldüren insanlara çok büyük saygım var. **▼Peki Ata Demirer ve Cem Yılmaz senin bu özelliğini biliyor mu?** **▲**Hayır, ama onlarla tanışmayı çok isterim. Bir kere Cem Yılmaz'la konuştum. Bir gazetede yazı yazmaya başlamış ve benim için “velet” diye bir kelime kullanmış. Onun için arayıp “Yanlış anlama” dedi. Kesinlikle yanlış anlamadığımı söyledim ve beni aradığı için çok sevdim. Alp Kırşan'la da tanışmıştım. O da çok iyi bir oyuncu. Ayrıca Demet Akbağ'ı çok beğeniyorum. Sanatçıları gerçekten çok seviyorum. Onların çok zor bir meslekleri olduğunu biliyorum. Ama benim saygı duyduğum sanatçılar gerçekten işini yapan insanlar. Gündemi meşgul edenlerden, televolecilerden bahsetmiyorum. **▼Son olarak vermek istediğin bir mesaj var mı?** **▲**Biz de genç insanlarız. Bizim de gezmeye eğlenmeye, kız arkadaş edinmeye hakkımız var. Bizim de hata yapma şansımız olduğunu düşünüyorum. Bana olmasa bile altyapıdan çıkan arkadaşlarımızın başına böyle şeyler gelmesin. Çünkü benim hiç beklemediğim bir şeydi ve gözümünden yaş geldi. Galatasaray taraftarından küfür yemek çok üzücü bir şey. Sadece şunu bilsinler, biz de onlar kadar üzülüyoruz. ■

Futbol Ekonomi

Tuğrul Akşar

Yağmurda, çamurda takımıyla birlikte yürüyen kişidir taraftar. Futbolun vazgeçilmez aktörlerinden biri. Günümüzde ise parasallaşan futbolun altın yumurtlayan tavuğu. Taraftarın müşteriye doğru evrilmesi son zamanlarda çok tartışılan bir konu haline geldi. Taraftar bugün desteklediği takımına ayırdığı ciddi bütçelerle, bir tüketici de aynı zamanda. Avrupa'nın dev kulüpleri müşteri taraftara ulaşma yollarında başarı sağlayarak yüz milyon dolarlık gelirlere erişmiş durumda.

Seyirci, taraftar günümüz futbolunun vazgeçilmez aktörlerinden. Daha doğrusu parasallaşan futbolun altın yumurtlayan tavuğu. Her ne kadar son zamanlarda parasına göre muamele görüyorsa da, o bir taraftar. Yağmurda, çamurda beraber yürür takımıyla kolkola. Bazen destek, bazen istemese de köstek olur gönül verdiği takımına. Bir cefakâr, bir vefakârdır o. Tribünde de olsa, televizyon başında da değişmez bu. Zengini, fakiri farketmez. Sınıf farkı ve sosyal statü farkı gözetmez. Aynı tepkiyi, aynı etkiyi birlikte yaşar. Beraber hüznülenir, beraber sevinir. Doksan dakikayı izlerken, aklını ve beynini dışarıda tutacak kadar “mani” seviyesinde bir bağlılık ve tutkuyla takımına yoldaşlık yapar. Yeri gelir teknik direktör olur takım yapar, yeri gelir başkan olur milyonlar akıtır, transfer yapar. Bazen maç kuyruklarında görürüz onu, bazen kale arkasında avazı çıktığıınca bağırırken; bazen de yüzbinlerce dolar verip, bir sanatsal etkinlik izlemiş gibi VIP localarına kurulurken.

Endüstrileşmeyle değişen futbol

Taraftarın müşteriye doğru evrilmesi son zamanlarda çok tartışılan bir konu haline geldi. Taraftar bugün desteklediği

takımına ayırdığı ciddi bütçelerle, bir tüketici de aynı zamanda. İşte taraftarın müşteri taraftara değişimi ve dönüşümüne neden olan koşullara kısaca değinmemiz gerekiyor. Endüstriyel futbolun temel genel geçer özelliklerine dikkat ettiğimizde, endüstriyelleşme süreci;

- 1) Seyirci profilinin,
- 2) Gelir kaynaklarının yapısının,
- 3) Taraftarın davranış kalıplarının, değişmesi sürecidir. Baştan da belirttiğimiz gibi, bu süreç içinde yıllık gelirinin belirli bir kısmını “taraftar tüketici” olarak, “bağlılık körlüğü” temelinde kulübüne harcayan, gelir düzeyi daha yüksek, konforlu localarında ve yıllık ciddi tutarda harcamayla kombine kart alan, orta ve üst gelir grubu seyirciye bırakmıştır. Bu bağlamda, seyirci müşteriye dönüşürken, kulübün arz ettiği her türlü mal ve/veya hizmete yönelik talepte de karakteristik bir değişiklik yaşanmış, klasik tüketici profilinin yerini “taraftar tüketici” almıştır. Endüstriyel anlamda ifade edersek,

taraftar kulübünün logolu ürünlerini satın alan, maçlara giderek kulübüne önemli tutarda maç günü geliri bırakan, evlerine aldığı decoderlarla takımına naklen yayın geliri yaratan, ilgisi ve heyecanı kulüpçe paraya tahvil olunan bir gelir kaynağıdır. Gerçekten de yaşantımıza yön veren, tüketim kalıplarımızı belirleyen özelliğiyle, diğer endüstriyel iş kollarından farklı bir mecra da yoluna devam ediyor endüstriyel futbol. Bu değişim ve gelişim çizgisinde aslında taraftarın da sosyolojik ve iktisadi anlamda farklılaşmaya başladığını gözlemliyoruz. Yukarıda dile getirdiğimiz taraftarı, artık kulüpler birer müşteri olarak görüyor ve buna göre konumlandırıyor. Trend de bu yönde devam ediyor. Kısacası futbolun giderek parasallaşması, taraftarın da

yapısını değiştirdi. Taraftar bugün artık gerçek anlamda bir müşteri olarak algılanmaya başlandı. Taraftardan müşteriye doğru evrilen bu dönüşüm sürecinde taraftar kulüpler için bir “velinimet” oldu. Şimdi tüm kulüpler bu velinimetini memnun edebilmenin yolunu arıyorlar. Yaptığımız araştırmalar orta üstü gelir grubunda yer alan taraftarın takımına yıllık 1.500 dolar civarında bütçe ayırdığını ortaya koyuyor. Bu konuya birazdan daha detaylıca değineceğiz. Yani taraftar müşteriye evrilirken, ortaya çıkan yeni gereksinimler, taraftarın tüketim kalıplarını da değiştiriyor, yeni gereksinimler doğuruyor. En basitinden evde maç izleyebilme ihtiyacını karşılamamanın yolu bir decoderla sahip olmaktan geçiyor. Şifreli bir yayının taraftar tüketiciye maliyeti

Onlar artık müşteri!

2004 yılında taraftarın kulübüne ayırdığı bütçenin belirlenebilmesine yönelik yaptığımız bir araştırmaya katılan belirli bir gelir grubu üzerindeki 1025 kişinin verdiği yanıtları değerlendirdiğimizde; ülkemizde kulüplerine en büyük desteği Fenerbahçeli taraftarların verdiği ortaya çıkıyor.

ise minimum 300 dolar civarında. Daha bunun gibi onlarca ürünü futbol aracılığıyla tüketmeye başlıyoruz. Çünkü artık futbol zaten bu ürünleri pazarlayan en önemli araçlardan birisi olarak karşımıza çıkıyor. İşte farkında olmadan endüstriyelleşen futbol, taraftarın tüketim kalıplarını değiştirmeye devam ediyor. Bu anlamda artık taraftar, “müşteri taraftar”a dönüşmüş oluyor.

Kulüplerin değişen yönetsel ve endüstriyel anlayışları

Taraftarın yapısı değişir ve yeni tüketim kalıpları oluşurken, diğer yandan da kulüplerin organizasyonel yapıları değişime uğruyor. Bu değişimin dinamiğini

değişen ve çeşitlenen gelir kaynakları oluşturuyor. Endüstrileşme beraberinde “sponsorluk gelirleri”, “naklen yayın gelirleri”, “merchandising gelirleri” gibi gelir kalemlerini de beraberinde getirdi. Deloitte'un 2006 raporuna göre en zengin 20 kulübün toplam gelirleri içinde bu kalemlerin payı yüzde 75 civarında. Bu anlamda Avrupa futbolunun yıllık yarattığı pasta 13 milyar dolara ulaşmış durumda. İşte bu parasal büyüklük ve ortadaki pasta kulüplerin yönetsel anlayış ve yapılanışlarını değiştiriyor. Bu gelişime bağlı olarak pastadan en fazla payı alabilme çabası, kulüplerin taraftar müşteriye daha kolay ve daha çok ulaşmalarını zorunlu kılıyor. Daha doğrusu taraftarı bir müşteri olarak görme alışkanlığı

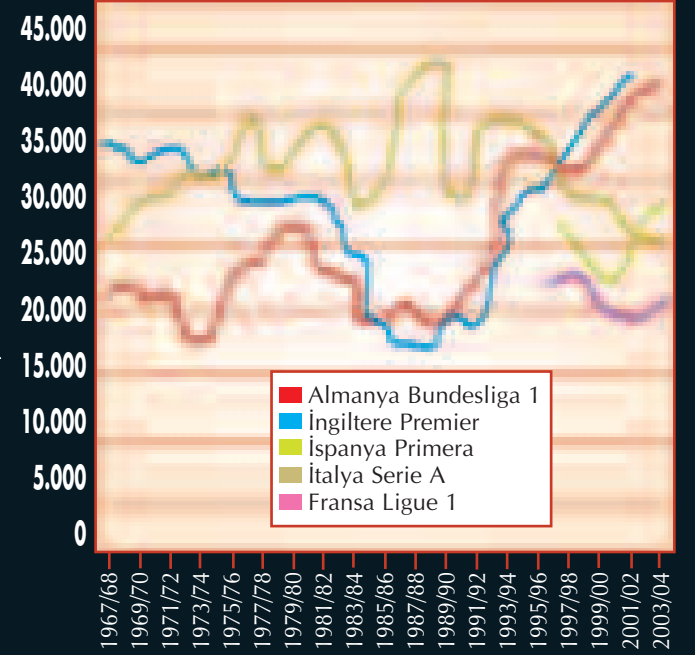
kendiliğinden filizleniyor. Bu durumda da futbol pastasından daha fazla pay alabilmenin yolu müşteri odaklı olmaktan ve ona daha çok ürün satmaktan geçiyor. İşte bu endüstriyel ve yönetsel dönüşüm, kulüpleri yüz milyonluk gelirlere taşıyor ve onları salt sportif organizasyonlar olmaktan çıkartıp, birer ekonomik organizasyona dönüştürüyor. Bugün Avrupalı zengin kulüplere bakıldığında yıllık ticari gelirleri yüz milyon dolara ulaşan devasa bütçelere sahip yapılar görüyoruz. Ticarileşen ve giderek endüstriyelleşen Avrupa'nın önde gelen kulüpleri, bu değişimi önceden farkederek rakiplerine ekonomik anlamda da fark atacak yapılanmaya gidiyor. Gelirlerini daha da büyütebilmenin yolunu arıyorlar. İşte bu bağlamda bugün çoğu zengin Avrupalı kulüp, taraftarını bir müşteri olarak algılayıp ona göre aksiyon alıyor. Müşteri İlişkileri Yönetimini (Customer Relation Management-CRM) bünyelerinde kurarak, taraftar müşterilere daha fazla satış yapabilmenin yolunu arıyorlar. Bu amaçla Çağrı Merkezleri (Call Centre)

aracılığıyla yoğun bir satış ve pazarlama faaliyetine de başlamış durumdalar. Kolay değil, Avrupa'nın en üst düzey kulüplerinin yıllık ticari gelirleri daha şimdiden yüz milyon dolara ulaşmış durumda. Bugün ne yazık ki bizim kulüplerimiz bu yapılanmayı hâlâ gerçekleştirebilmiş değil.

Seyirci tribünden kaçıyor mu?

Futbol pastasından pay alabilmenin bir başka önemli ve klasik yolu da tribüne daha fazla taraftar müşteriye çekmekten geçiyor. Oysa son zamanlarda başta Premiership olmak üzere, Serie A'da da önemli sayılabilecek oranlarda seyirci

kaybı var. Bu oran geçen yıl itibarıyla Premiership'te yüzde 5 civarındayken; Serie A'da yüzde 8'e kadar yükselmiş. Bu nedenle kulüpler taraftarını bir şekilde tribünde tutmayı da önlerine temel amaç olarak koymuş durumda. Avrupa'nın beş büyük ligindeki seyirci sayısının gelişimi aşağıdaki grafikte yer alıyor. Söz konusu grafik dikkatlice değerlendirildiğinde 35.000 seyirci ortalamasıyla Premiership'in seyirci gelişim eğrisinin 2003-04 sezonundan itibaren hafif de olsa bir düşüş trendine girdiği görülüyor. Bu düşüş özellikle 2005'te biraz daha hızlanmış ve bir önceki yıla göre yüzde 5 civarında bir düşüş yaşanmıştır. İtalyan Serie A ise 1999-2000 sezonundan bu yana kan kaybetmeye devam ediyor. Bir ara 40.000 ortalamasını yakalamasına karşın, Serie A'nın seyirci ortalaması 2005 itibarıyla 23.000 düzeyine kadar gerilemiş durumda. Bu dönemde seyirci ortalamasını yükselten iki lig karşımıza çıkıyor. Onlar da Alman Bundesliga ve İspanyol La Liga.

Avrupa'nın üst düzey kulüplerindeki seyirci gelişimini de aşağıdaki tablo gösteriyor. Ortalama seyirci sayısı en yüksek kulüplerin aynı zamanda en geniş müşteri taraftar tabanına sahip kulüpler olduğunu biliyoruz. Bu kulüpler içinde Barcelona maçlarını yıllık 73.225 ortalama seyirciye oynarken; en düşük seyirci ortalamasına sahip kulüp olarak 43.055 ortalama ile Benfica'yı görüyoruz.

Sıra	Kulüp	Ortalama seyirci sayısı 2005/06	Ülke	Ülke Sıra 2004/05
1	Barcelona	73.225	İspanya	2
2	Borussia Dortmund	72.625	Almanya	1
3	Real Madrid	71.545	İspanya	3
4	Manchester United	68.675	İngiltere	4
5	Bayern Münih	67.640	Almanya	9
6	Schalke 04	61.300	Almanya	6
7	Milan	59.995	İtalya	5
8	Celtic	58.150	İskoçya	7
9	Hamburg	52.630	Almanya	14
10	Newcastle United	52.030	İngiltere	11
11	Inter	51.370	İtalya	8
12	Rangers	49.245	İskoçya	15
13	Olympique Marsilya	49.165	Fransa	10
14	FC Köln	48.940	Almanya	27
15	B. Mönchengladbach	47.835	Almanya	13
16	Ajax	47.280	Hollanda	16
17	Hertha Berlin	46.705	Almanya	17
18	Liverpool	44.345	İngiltere	19
19	Valencia	43.105	İspanya	21
20	Benfica	43.055	Portekiz	30

Taraftar müşteriye tribüne çekmekte en başarılı lig olarak Alman Bundesliga'yı görüyoruz. Bu durumu tablodaki 7 Alman kulübü de destekliyor zaten. Ülkemizde bu konuda ne yazık ki sağlıklı bir veriye ulaşabilme şansımız olmuyor. Ama yine de derleyebildiğimiz aşağıdaki verileri sizlerle paylaşmak istiyorum. Türkiye'deki taraftar kulübüne ne kadar bütçe ayırıyor? 2004 yılında taraftarın kulübüne ayırdığı bütçenin belirlenebilmesine yönelik yaptığımız bir araştırmaya e-maile katılan toplam 1025 kişinin verdiği yanıtları değerlendirdiğimizde;

➔ Taraftarın gerçek anlamda kulübüne önemli ölçüde finansal ve ekonomik katkı sağladığını,
➔ Ülkemizde bu anlamda kulüplerine en büyük desteği Fenerbahçeli taraftarın verdiğini,
➔ Ülkemiz koşullarında ortalama kişi başına düşen gelirin 4000-4500 dolar olduğu düşünüldüğünde, taraftarın gelirin önemli bir kısmını kulübüne ayırarak, büyük bir özveride bulunduğunu,
➔ Özetle, kulübüne yıllık ortalama en yüksek harcamayı 1738 dolarla Fenerbahçeli taraftarın yaptığını, bunu 1070 dolarla Galatasaray taraftarının izlediğini, hemen arkalarından da 875 dolarla Beşiktaş taraftarlarının geldiğini görüyoruz. Trabzonsporlu taraftarlar ise kulüplerine yıllık 556 dolarlık harcamayla katkı sağlıyor.
➔ 1000 ile 1500 dolar arasında geliri olan bir taraftarın kulübüne yıllık ayırdığı ortalama bütçe Fenerbahçe'de 450 dolar iken, bu rakam Galatasaray'da 330, Beşiktaş'ta 325, Trabzonspor'da ise 175 dolar

civarında.

➔ 1500 ile 3000 dolar arasında gelir sahibi taraftar ise Fenerbahçe'ye 750 dolar fon ayırırken, bu tutar Galatasaray için 450 dolar, Beşiktaş ve Trabzonspor için sırayla 375 ve 250 dolar düzeyinde.

➔ 3.000 ile 10.000 dolar arasında gelir sahibi taraftarın kulübüne ayırdığı bütçe Fenerbahçe'de 2150, Galatasaray'da 2250, Beşiktaş'ta 1750 ve Trabzonspor'da 1050 dolar düzeyinde.
➔ 10.000 dolar üzerinde gelir sahibi taraftarın kulübüne ayırdığı bütçe Fenerbahçe'de 3600 dolar civarındayken, Galatasaray'da bu tutar 2250 dolara yükseliyor. Beşiktaş'ta 1750 dolar olan bu tutar Trabzonspor'da 1050 dolar düzeyinde.
Dört büyük kulübün değişik gelir gruplarından oluşan bu taraftar kitlesi, yıllık gelirlerinin önemli bir bölümünü kulüplerine ayırarak, gerçek anlamda müşteri konumuna yükselmiş durumda. Aslında taraftar sadece desteklediği takımına gönül bağı ile bağlıyken, müşteri taraftar takımına önemli ölçüde finansal destek de sağlamaktadır. Yine Avrupa'nın en zengin kulüplerinden Chelsea'nin orta üstü gelir grubunda yer alan taraftarları, yıllık gelirlerinin 25.000 dolarlık kısmını kulüplerinin emrine veriyor.

Sonuç

Sonuçta bugün taraftar, desteklediği takımına yıllık ayırdığı ciddi bütçe ile "taraftar tüketici" konumuna evrilmiş durumda. Olaya kulüp açısından bakıldığında da taraftar, kulübün yıllık gelirin önemli katkıda bulunan "taraftar müşteri"ye dönüşmüş vaziyette. Hal böyle olunca, bu dönüşümü daha önceden gören ve kavrayan kulüpler, "velinimetini" mutlu ederek, daha fazla ürün satıp, daha çok para kazanmanın yolunu bulmuşlar ve rakiplerine çok önemli iktisadi ve mali farklar atmışlar. Buradan gelen rekabet üstünlüğünü de yeşil sahalara taşıyabilmiş, kalıcı sportif performans üstünlüğüne ulaşmışlar. Henüz bu gelişimin ve dönüşümün farkına varamayan kulüpler ise daha şimdiden rekabette geri kalmamanın yolunun arayışı içinde.

Taraftarın kulübüne ayırdığı yıllık bütçe (Dolar)

	1000-1500	1500-3000	3000-10000	10000-...	Ortalama
Fenerbahçe	450	750	2150	3600	1.738
Galatasaray	330	450	1250	2250	1.070
Beşiktaş	325	375	1050	1750	875
Trabzonspor	175	250	750	1050	576

Milli forma en büyük aşkım

Eintracht Frankfurt'ta oynadığı dönemde Ümit Milli Takım formasını giymeye başladı. Ardından dört sezon Fenerbahçe'de oynadı. Arada Frankfurt'a dönüşler, Trabzonspor, Adanaspor, Bursaspor ve 1860 Münih tecrübeleri yaşadı. Yunan Ligi'nde forma giydi. Panionios'ta oynarken "Yunan Ligi'nin en iyi yabancı oyuncusu" seçildi. Geçtiğimiz sezon Olympiakos'la lig ve kupa şampiyonlukları yaşadı. 31 yaşında ve hâlâ A Milli formayı giyeceği günü bekliyor. Futsal Milli Takımı'nda oynamasını ise "Bu forma benim en büyük aşkım, onu taşımaktan gurur duyuyorum" sözleriyle açıklıyor.

İlker Uğur

▼Türkiye'deyken üst düzey bir oyuncu olarak kabul ediliyordun. Özellikle çok parlak bir Fenerbahçe macerası var. Ama o günden sonra kamuoyu sanki Erol Bulut'u unuttu. O dönemden biraz bahsedebilir misin?

▲1995-1999 sezonları arasında Fenerbahçe formasını giydim. Çok güzel ve unutamayacağım bir dört sezon geçirdim. O camiada 7 yıl aradan sonra ilk oynadığım sezon şampiyon olmak çok sevindiriciydi. Fenerbahçe'den hiçbir zaman ayrılmak istemezdim. O günkü şartlar bu ayrılığı gerektirdi. Eintracht Frankfurt'a döndüm. Orada da yeni gelen teknik adamla sorunlar yaşadım. Trabzonspor'a kiralık gittim. Altı ay sonunda Frankfurt'a geri döndüm. Löw döneminde Adanaspor forması giydim. Adanaspor sonrası Yunanistan'dan gelen teklifi değerlendirdim. Panionios'ta çok iyi bir 1.5 sezon geçirdim. Yunan Ligi'nin en iyi yabancı oyuncusu seçildim. O sezon sonunda Panathinaikos'la anlaşmama rağmen kulübüm bu transfere izin vermedi. Başkanla aramız kötü oldu. Söylemediğim

sözleri söylemişim gibi yansıttılar. Transfer dönemi bu anlaşmazlık nedeniyle sona erince FIFA'ya başvurdum ve FIFA beni haklı buldu. Bursaspor'la anlaştım. Orada şanssız bir biçimde küme düştük. Bursa'dan Münih'e gittim. Bir sezon 1860 Münih'te oynadım. Oradan da Olympiakos'a geldim ve hâlâ bu takımdayım.

▼Genelde Türk oyuncuların tercih etmeyeceği veya edilmeyeceğini düşündüğümüz bir ligde uzunca bir süredir oynuyorsun. İlk gidişini anlatabilir misin?

▲Fenerbahçe'den Frankfurt'a ilk döndüğüm dönem Panionios beni istemişti. Fakat Frankfurt yönetimi satmaya yanaşmamıştı. Bir sonraki sezonun devre arasında Frankfurt küme düşme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Ben de takımın durumundan memnun değildim. Menajer aracılığıyla Panionios teklif getirdi, ben de kabul ettim. Böylece bir ilki denemek istedim. İlk başta farklı gelse de çok çabuk adapte oldum ve kulüp başkanıyla yaşadığım sorun dışında hiçbir problemle karşılaşmadım. Çok olumlu bir deneyimdi benim için.

Bir Türk olarak Yunan Ligi'nde en iyi yabancı seçilmek benim için büyük bir gurur kaynağı oldu.

Rehhagel milli takıma davet etti

▼Bir de senin Yunan Milli Takımı'na alınmak istenmen var.

▲Evet, öyle komik bir hikâye var. Panionios'ta yılın en iyi oyuncusu seçildiğimde Otto Rehhagel beni çok beğenmiş. Yunanistan Milli Takımı'na davet edildim. Herhalde Türk olduğumu bilmiyordu. Basın bunu yazdı, ben de açıklama

yaptım, "Türk pasaportu taşıyorum. Ümit Milli Takım forması giydim ve bu formayla devam etmek istiyorum" dedim. Her şeye rağmen Avrupa Şampiyonu olmuş bir takımın teknik direktörü tarafından böyle bir davet almak beni çok mutlu etti.

▼Yunanistan'da bir Türk futbolcu olarak farklı misyonların da var sanırım.

▲Yunanistan'da her şeye dikkat ediliyor. Ben her hareketimi dikkatli yapmak, dikkatli konuşmak zorundayım. Sahadaki hareketlerin, sana faul yapıldığında verdiği tepkiler, saha dışında özel hayatın orada da takip ediliyor.

Panionios'ta yılın en iyi oyuncusu seçildiğimde Rehnhagel beni çok beğenmiş. Yunanistan Milli Takımı'na davet edildim. Herhalde Türk olduğumu bilmiyordu. Avrupa Şampiyonu olmuş bir takımın teknik direktöründen böyle bir davet almak beni çok mutlu etti.

İki ülke arasındaki siyasi gerilimler sırasında takımdaki arkadaşlar bazen laf atıyor. Ama çok ciddiye almıyorum. Üzerine gitsem belki biraz tartışırız ama o taraflı olmuyorum. Bu tip şeyleri genellikle şakaya döküyoruz ve üstü örtülüyoruz.

Türkiye'de kulübün için her türlü mücadeleyi veriyorsun. Ondan sonra işler biraz kötü gittiği zaman futbolcuların paraları ödenmiyor. Hiçbir futbolcu kaybetmek için sahaya çıkmaz ve orada emeğini sonuna kadar harcar.

Sözleşmem sezon sonunda bitiyor. Tabii ki ülkeme dönüp burada futbol oynamak isterim. Ama bu biraz da gelecek tekliflere bağlı. Türkiye'ye dönersem Avrupa kupalarında mücadele edecek bir takımda oynamak isterim.

Futsal Milli Takımı'na katılacağım öğrenen teknik direktörüm beni son lig maçında oynatmadı. Futsal Milli Takımı'na gitmemi istemiyordu ama işin içinde Milli Takım olduğu zaman her şey değişir.

Erol Bulut

Ülkemi orada en iyi şekilde temsil etmeye çalışıyorum.

▼**Türkiye'yle Yunanistan arasında siyasi gerilimler olduğu zaman bu seni nasıl etkiliyor?**

▲Takımda arkadaşlar bazen laf atıyor. Ama ben çok ciddiye almıyorum. Üzerine gitmiyorum. Ciddiye alıp üzerine gitsem belki biraz tartışırız ama o taraflı olmuyorum. Bu tip şeyleri genellikle şakaya döküyoruz ve üstü örtülüyor.

▼**Türkiye'de oynarken kulüplerle yaşadığın çeşitli sorunlar var. Hâlâ Tahkim Kurulu'nda bir davan devam ediyor. Yunanistan'da da böyle sorunlar yaşıyor musun?**

▲Yunanistan'da benzer bir sorun yaşamadım. Ama Panionios'ta kulüp başkanı nedeniyle yaşadığım problem en büyük sorunumdu diyebilirim. O dönemde bir de alacak konumuz vardı ve benim alacaklarımı bonservisime saymak istediler. Üstüne üstlük bir de benim kamuoyunda kendilerinden özür dilememi istiyorlardı. Ben özür dileseydim bunu mahkemede aleyhime kullanacaklardı. Türkiye'de de de alacağım nedeniyle Bursaspor'la mahkemeliyim.

Türkiye'de işler kötü gidince paran ödenmiyor

▼**Yani Türkiye'deki sorunların aynısını Yunanistan'da da yaşayabiliyorsun.**

▲Evet, ama orada ortalığı karıştıran başkandı. Türkiye'de ise futbolunu oynuyorsun ve kulübün için her türlü mücadeleli veriyorsun. Ondan sonra işler biraz kötü gittiği zaman futbolcuların paraları ödenmiyor. Bu yanlış. Hiçbir futbolcu kaybetmek için sahaya çıkmaz ve orada emeğini sonuna kadar harcar.

▼**Bir Türk futbolcusu olarak taraftarlarla ilişkilerin nasıl Yunanistan'da?**

▲Taraftarlarla hiçbir problemim yok. Panionios taraftarları "2 yıl önce bizi seçmiştin, neden Olympiakos'a gittin?" diye serzenişte bulunuyor ama bu tepkileri daha çok sevgiden kaynaklanıyor. Elbette en önemli rakiplerinde oynadığım için bir gittikten sonra takıma bir lider futbolcu gelmedi" diyorlar. Hâlâ benim geri dönmemi istiyorlar.

▼**Olympiakos son iki sezonun şampiyonu, bu sezon da büyük ihtimalle şampiyon olacak. Böylesine güçlü bir takımda oynamak ve Rivaldo ile takım arkadaşı olmak nasıl bir duygu?**

▲Rivaldo bambaşka bir insan. Belki herkes onun havalı birisi olduğunu düşünüyor ama tam tersi. Çok mükemmel bir arkadaş, çok iyi bir insan, kimse için kötülük düşünmeyen birisi. Zaten futbolculuğu konuşmamıza gerek

yok. Bir kere dünyanın en iyi oyuncusu seçilmiş, iki defa da FIFA'nın açıkladığı dünyadaki en iyi 100 oyuncu arasına girmiş. Sözleşmesini bir sezon daha uzattı. Daha sonra da Olympiakos'un Genel Menajeri olacak. Olympiakos'un konumuna gelince, buradaki Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray düzeyinde bir takım. Yunanistan'da da Olympiakos, Panathinaikos ve AEK var. Sonra da PAOK geliyor. Onlara da Yunanistan'ın Trabzonspor'u diyebiliriz.

▼**Olympiakos 1996-2000 yılları arasındaki Galatasaray gibi oldu. Bu tekelleşme Yunan Ligi'ndeki rekabeti de düşürmüyor mu?**

▲Olympiakos son 11 sezonda 10. şampiyonluğuna koşuyor. Üç sezon önce araya bir kez Panathinaikos girmişti. Böyle bir hegemonya kurulunca bizim başkanın politik etkileri konuşulmaya başlanıyor. Böyle tatsız şeyler oluyor. Ama ben de bir Olympiakos futbolcusu olarak şunu söyleyebilirim ki, bizim lehimize de diğer büyük takımların lehine de hakem hataları yapıyor.

Türkiye'de oynamak isterim

▼**Türkiye'ye dönmek yeniden Süper Lig'de oynamak gibi bir düşüncen var mı?**

▲Sözleşmem sezon sonunda bitiyor. Tabii ki ülkeme dönüp burada futbol oynamak isterim. Ama bu biraz da gelecek tekliflere bağlı. Türkiye'ye dönersem Avrupa kupalarında mücadele edecek bir takımda oynamak isterim.

▼**Avrupa'da top koşturan birkaç Türk oyuncudan birisin ama Türkiye'nin gündeminde çok fazla yer almıyorsun. Yeterince ilgi görmediğini düşünüyor musun?**

▲Sonuçta Almanya, İngiltere veya İspanya ligleri elbette Yunan Ligi'nden daha üst düzeyde. Ama bir Türk olarak Yunanistan'ın en büyük kulübünde top oynuyorsam, geçtiğimiz sezon hem lig hem de kupa şampiyonluğu yaşamışsam, bu sezon yeni bir şampiyonluğa koşuyorsam ve geçtiğimiz sezon Şampiyonlar Ligi'nde müthiş bir performans göstermişsem, biraz daha ilgi görmem gerekirdi diye düşünüyorum. Bir Türk futbolcusunun Yunanistan'ın Olympiakos takımında oynadığını bilen çok fazla insan yok. Bu da üzücü tabii. Yunanistan'la politik problemlerimiz var ama ben o ülkenin en üst düzey takımında bir Türk futbolcusu olarak başarıyla oynuyorum. Yunanistan'ın en iyi yabancı oyuncusu seçiliyorum, kimse dönüp de bakmıyor. Oysa orada çok sayıda ünlü yabancı oyuncu var. Ben en iyi yabancı seçildiğimde Karembou, Giovanni, Henning Berg gibi oyuncularını geride bıraktım. Bu büyük bir başarıydı.

▼**Ama sende hep bir sitem var. Kırgın gibisin.**

▲Sitem eden futbolcu da var etmeyen de var. Ben sitem eden futbolcular sınıfındayım. Ama haklı olduğumu düşünüyorum.

▼**Milli Takım'la ilgili de sitemde bulunuyorsun.**

▲Bu sitemi çoğu zaman dile getirdim ama bu benim karar vermemle olacak bir şey değil. Bugün Futsal Milli Takımı'ndan teklif geldi, seve seve kabul ettim. Bu forma benim en büyük aşkımdır ve onu taşımaktan gurur duyuyorum.

▼**Milli Takımımız uzun süre bir sol bek sıkıntısı çekti ama senin adın pek gündeme gelmedi. Bunun nedeni ne olabilir sence?**

▲Bilmiyorum, bilsem bir şeyler söyleyeceğim. Ama ben her zaman Milli Takım'da oynamaya hazırım. Eğer bir gün o şans verilirse mutlaka değerlendireceğim. Yaşım 32 gözüküyor ama aslında 1976 doğumluyum, yani 31 yaşıdayım. Zaten yaşı da çok önemi yok. Genç ve yaşlı değil, iyi ya da kötü futbolcu vardır. İşte Tugay ağabeyin performansı ortada.

▼**Hiç A Milli olamadın. Oysa 21 kez Ümit Milli Takım'da oynamıştın. Bu konu sana üzüntü veriyor olmalı.**

▲Mutlaka üzülüyorum. 21 kez Ümit Milli formayı giydim ve son maçlarımda da kaptanlık yaptım. Ondan sonra hiç A Milli Takım'a çağrılmamamın nedenini bilemiyorum.

En iyi dönemimde bile davet edilmedim

▼**O dönemde Abdullah, Ergün, Hakan Ünsal gibi sol beklerin varlığı senin Milli Takım'a alınmanı engellemiş olabilir.**

▲Ama 1997-98 sezonunda Fenerbahçe formasıyla mükemmel bir dönem geçirdim, 8 gol attım. Rüstü ve Okocha'dan sonra en değerli oyuncu seçildim. Yine de Milli Takım'a çağrılmadım. Şampiyon olduğumuz sezon da çağrılmamıştım. Fenerbahçe'de dört sezon oynarken de Yunanistan'da yılın en iyi yabancı oyuncusu seçilirken de Milli Takım için düşünülmeydim. İki sezondur Olympiakos'ta oynuyorum, geçen sezon şampiyonluk yaşadım, yine yokum.

▼**Bu sezon Olympiakos'ta kaç maçta oynadın?**

▲Bu sezon Blackburn maçında ayak tarak kemiğim kırıldı ve 4.5 ay sahalardan uzak kaldım. Ama sezonun ikinci yarısından itibaren oynamaya başladım.

▼**Yunanistan'da geçtiğimiz sezonun**

son maçında üzerinde Türk ve Yunan bayrakları bulunan ve "Futbol birleştirir" yazan bir tişört giyip sahada tur attın. Bütün seyirciler de bu şovu ayakta alkışladı. Biraz bundan söz eder misin, fikir senden mi çıkmıştı?

▲Fikir benden çıktı, evet. Başlangıçta tedirgindim, insanlar yanlış anlayabilir diye düşündüm ama sonuçta bir takımda her ülkeden futbolcu oynayabiliyor, yani futbolun birleştirici bir özelliği var. Bunu denemeye karar verdim. Formamı çıkarıp taraftara atınca o tişört ortaya çıktı. Önce şaşırdılar ama ardından çok pozitif karşıladılar. Maradona da kutlamalarımıza gelmişti ve beni tebrik etti.

▼**Futsal Milli Takımı'na çağrıldın ve gelip oynadın. Kadro açıklandığında senin adını gördüğümüzde oldukça şaşırmıştık.**

▲Herkes garip geliyor. İnsanlar, "Takımında oynuyor, gelmez" diye düşünüyor ama her şeyden önce çağrıldığınız yer Milli Takım. Adı ne olursa olsun fark etmez. Futsal Türkiye'de henüz yeni bir branş. Benim gelmemin diğer arkadaşlarıma da bir mesaj olacağını düşündüm. Futsalın tanıtımına katkı sağlayacağıma inandım.

▼**Bir de buraya gelmekle bir fedakârlık yapıyorsun.**

▲Evet, kulübümle de problem yaşadım. Futsal Milli Takımı'na katılacağımı öğrenen teknik direktörüm beni son lig maçında oynamadı. Aslında Futsal Milli Takımı'na gitmemi de istemiyordu ama işin içinde Milli Takım olduğu zaman her şey değişir.

▼**Erol Bulut'un Futsal Milli Takımı'nda oynaması, futsal için de gerçekten iyi bir tanıtım.**

▲Önemli olan da bu zaten. Ben başlangıcını yaptım. Dilerim benden sonra başka arkadaşlarımız da gelip oynar ve Futsal Milli Takımımızı herkes tanır. ■

UEFA Şirketi!

UEFA, 1990'ların başından itibaren kendisini idari bir organizasyondan çok büyük bir şirket gibi yapılandırmaya ve daha ticari organize olmaya doğru yönlendirmiştir. Bu doğrultuda departman yapılanmasını değiştirmiş, komitelerini yeniden gözden geçirmiş ve "Genel Sekreter" uygulamasına son vererek icranın başındaki pozisyonu büyük ve profesyonel şirketlerde olduğu gibi "Chief Executive Officer" adı altında yeniden yapılandırmıştır. UEFA bugün çok büyük bir ticari organizasyondur. Ve bu ticari gücünü tamamen Avrupa futbolunu geliştirmek ve büyütme için kullanmaktadır.

UEFA, yani Avrupa Futbol Federasyonları Birliği, Avrupa futbolunun patronudur. Kendisine bağlı 53 federasyon ile Avrupa'nın her köşesinde, her yaş kategorisinde futbolu yöneten kurumdur. UEFA, Avrupa'da futbolu yöneten, UEFA Şampiyonlar Ligi, UEFA Kupası, Avrupa Futbol Şampiyonası gibi turnuvalar düzenleyen kurum olma misyonunun yanında birleştirici bir görev de üstlenmektedir. UEFA'nın en önemli görevlerinden bir tanesi de kendisine bağlı federasyonlar aracılığı ile Avrupa'da ırkçılıkla, futbol terörüyle ve futbolun güzelliğini bozabilecek her türlü olumsuzlukla mücadele etmektir. UEFA, kendisine bağlı federasyonlar ne kadar güçlü olursa o kadar güçlü olmakta, başka bir ifadeyle gücünü kendisine bağlı 53 federasyondan ve onların faaliyetlerinden almaktadır. UEFA'nın Avrupa futbolunu düzenleyen, organize eden ve yöneten olmanın dışında en önemli katkısı elbette ki ticari boyuttur. UEFA, 1990'ların başından itibaren kendisini idari bir organizasyondan çok büyük bir şirket gibi yapılandırmaya ve daha ticari organize olmaya doğru yönlendirmiştir. Bu doğrultuda departman yapılanmasını değiştirmiş, komitelerini yeniden gözden geçirmiş ve "Genel Sekreter" uygulamasına son vererek icranın başındaki pozisyonu büyük ve profesyonel şirketlerde olduğu gibi "Chief Executive Officer" adı altında yeniden yapılandırmıştır. Yeniden yapılanma sayesinde UEFA bugün çok büyük bir ticari organizasyondur. Ve bu ticari gücünü tamamen Avrupa futbolunu geliştirmek ve büyütme için kullanmaktadır.

Para basan organizasyonlar

1992 yılında, o zamanlar uygulamada olan Avrupa kupaları formatından istedikleri geliri elde edemeyen ve ticari olarak pastadan çok daha fazla gelir elde etmek isteyen, başını İtalyan kulüplerinin çektiği bir grup, Media Partners adlı şirketle tüm Avrupa'yı kapsayacak bir Avrupa Ligi projesi üzerinde çalışmaya, bir başka ifadeyle UEFA'ya alternatif bir oluşum içine girmeye niyetlenmişlerdi. Fakat Avrupa futbolunun patronu UEFA, bu oluşuma karşı çok hızlı şekilde aksiyon

almış ve bugün herkesin çok büyük bir heyecanla seyrettiği UEFA Şampiyonlar Ligi'ni hayata geçirmiştir. Bu organizasyon bugün UEFA'nın başarı ile uyguladığı Avrupa futboluna kaynak oluşturanın ve oluşturulan kaynağı belirli esaslar çerçevesinde geri dağıtmanın ilk ve en başarılı örneklerinden birisidir.

UEFA, sadece UEFA Şampiyonlar Ligi aracılığı ile değil, Avrupa Futbol Şampiyonası aracılığı ile de Avrupa futboluna çok önemli miktarda kaynak oluşturmakta ve oluşturduğu bu kaynağı da üye federasyonlar arasında belirlediği esaslar çerçevesinde geri dağıtarak, üye federasyonlara çok önemli bir ticari gelir sağlamaktadır. UEFA elde ettiği gelirleri Avrupa futbolunun kulüplerine ve kendi üye federasyonlarına geri dağıtmanın yanında, futbolun gelişimi, altyapı yatırımları gibi futbolun ilerlemesine katkısı olacak alanlara da harcamaktadır.

Aşağıdaki tabloda da görüleceği gibi, UEFA'nın gelirleri her sene artış göstermiştir ama özellikle reorganizasyonun gerçekleştirildiği 1999 yılından itibaren gelirlerde çok belirgin bir artış gözlemlenmektedir.

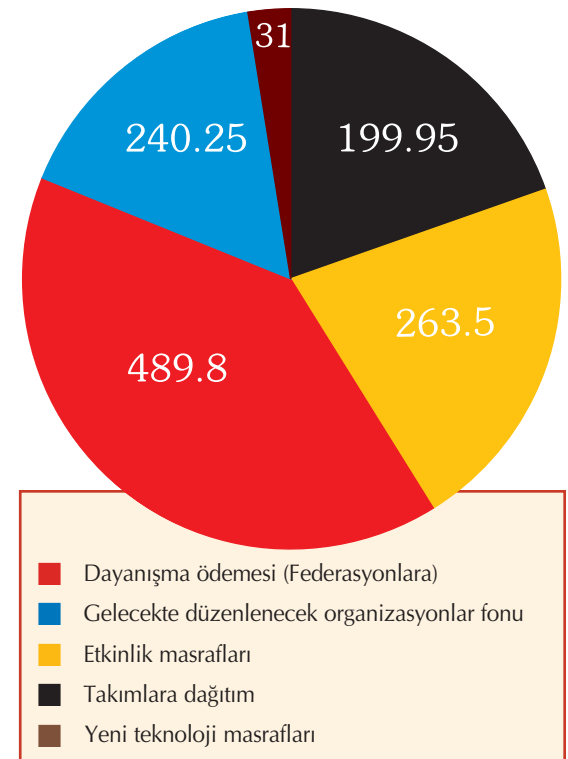
UEFA'nın Gelir Tablosu

Sezon	Gelir (CHF)
1992-93	107.380.237
1993-94	129.710.822
1994-95	233.331.376
1995-96	444.450.514
1996-97	288.918.766
1997-98	403.572.344
1998-99	430.234.387
1999-00	1.291.457.119
2000-01	1.095.896.435
2001-02	1.142.483.948
2002-03	1.372.157.000
2003-04	1.886.131.300
2004-05	1.013.943.000
2005-06	1.071.734.400

Yukarıdaki tabloda bold olarak belirtilen yıllarda Avrupa Futbol Şampiyonası düzenlenmiştir. Bu nedenle söz konusu yıllara denk gelen gelirler,

UEFA, Avrupa'da futbolun gelişimi için kaynaklarını kendisine bağlı üye federasyonların ve kulüplerin hizmetine sunmuş, kulüplere Şampiyonlar Ligi gelirleri havuzundan 5.154.422.500 İsviçre Frangı, üye federasyonlara ise 571.561.000 İsviçre Frangı ödeme yapmıştır.

genel gelir artış düzeninin dışında gerçekleşmiştir. Fakat UEFA, Avrupa Futbol Şampiyonası yıllarına denk gelen gelir fazlasını da, diğer gelir kalemleri gibi geri dağıtmaktadır. Örneğin EURO 2004'ün geri ödemesi; turnuvaya katılan takımlara, üye federasyonlara, etkinlik masrafları, gelecekte düzenlenecek organizasyonlar fonu ve yeni teknoloji masrafları başlıkları altında yapılmıştır. Tabloda da görüleceği gibi gelirin büyük kısmı 489.800.000 İsviçre Frangı ile "Dayanışma Ödemesi" adı altında üye federasyonlara ödenmiştir.

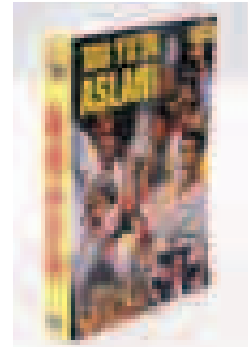
100 Yılın Aslanı

Ahmet Çakar

Futbol kitaplığımız çok zengin değildir

malum. Evet, son yıllarda büyük bir patlama yaşanıyor. Ama yine de bu gelişmiş Batı ülkelerinin yanına yaklaşıldığımız anlamına gelmiyor. Onlar her ay onlarca kitap basarken biz dergimizde yer bulacak bir kitabı bile çıkarmakta zorlanıyoruz. Oysa futbol kitaplığı zenginleştikçe futbol kültürümüz de gelişecek. İş bu nedenle bu yöndeki her çaba kutsal sayılmalı ve takdir edilmeli. Batı kitaplığı demişken o coğrafyaya özgü ama bir türlü bizde istediğimiz kadar gelişmeyen bir kitap türünden bahsedelim: Resimli ve renkli futbol kitapları. Türkçe'de çok kısıtlı olan bu tür Avrupa'da çok yaygın bir şekilde tüketiliyor. Çünkü kitapların sadece kokusu ve renkleri bile birçok insanı cezbetmeye yetiyor. Bizde ise sadece birkaç tane böyle kitap var. İşin kötüsü pek de rağbet görmüyor. Oysa futbol en çok renkli ve resimli olunca güzel. Ahmet Çakar yıllarını futbola vermiş, emeğini saygın kılmak için uzun yıllar uğraşmış bir kalem. Çoğumuzun bildiği gibi, sadece gündelik futbol sohbetleriyle ve yazılarıyla sınırlı kalmayan da bir genel kültürü var. O, futbolun köklerini de merak eden ve bu konuda araştırmalar yayınlayan ender spor entelektüellerinden biri. İşte son kitabı "100 Yılın Aslanı" da tam böyle bir emeğin eseri. Gerçi bu kitap o kadar yeni değil aslında. 1995 yılında basılan kitabın gözden geçirilmiş hali. Ama yine de cazibesinden bir şey kaybetmiyor.

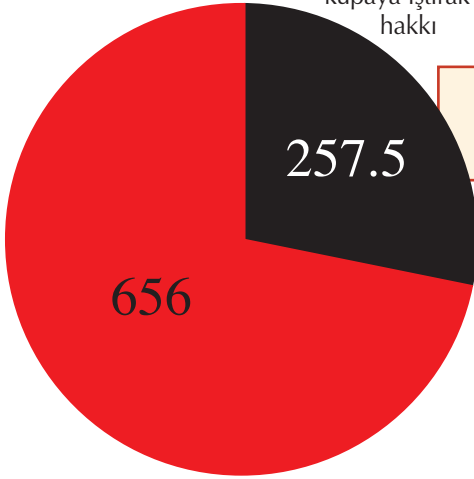
Galatasaray camiasının önemli konularını sorular şeklinde kaleme alan ve bu soruları cevaplamaya çalışan Çakar, pek de alışık olmadığımız bir kitap türüyle kültürümüze katkıda bulunuyor. Kimi zaman liseli sorununu gündeme alıyor, kimi zaman gelmiş geçmiş en büyük isimlere yer veriyor. Ama çoğu kez taraftarların merak ettiği soruların cevabını aramakla uğraşıyor. Ancak kitapta en çekici şey bunların hiçbirisi değil. Kitap asıl olarak sıcak ve harika albümüyle ilgi çekiyor. Kulüp tarihinin güzel anlarının resimleri bir albüm olarak kitapta yer alıyor ve sırf bu bile eseri okunmaya değer kılıyor. ■

UEFA, Şampiyonlar Ligi gelirlerini de tıpkı Avrupa Futbol Şampiyonası'nda olduğu gibi belirli esaslar çerçevesinde dağıtmaktadır.

Söz konusu dağıtım oldukça geniş bir perspektifte gerçekleşmektedir. Fakat elbette ki paranın büyük bölümü yüzde 72'lik bir oranla Şampiyonlar Ligi'ne katılan 32 takıma dağıtılmaktadır. Geri kalan yüzde 28 ise Avrupa Futbol Fonu adı altında paylaştırılmaktadır. Bu fonun içeriğini, UEFA Şampiyonlar Ligi'ne takımı katılan ülkelerin kupaya iştirak etme hakkı

kazanamamış takımları, Şampiyonlar Ligi'ne katılım hakkı elde edemeyen diğer 36 ülke, üye federasyonlar, Şampiyonlar Ligi'nden elenmiş takımlar ve etkinliğin maliyetleri oluşturmaktadır. Şampiyonlar Ligi'nin 2004-2005 sezonu genel dağıtım oranlarına ve miktarlarına bakarsak yukarıda anlatılan tablo açıkça görülecektir. 2004-2005 sezonunda UEFA, Şampiyonlar Ligi gelirlerinin 656 milyon İsviçre Frangı tutarındaki kısmını katılımcı 32 takıma dağıtırken, 257.5 milyon İsviçre Frangı tutan kısmını ise Avrupa Futbolu Fonu'na ödemiştir.

■ UEFA Şampiyonlar Ligi'ne katılan 32 takım
■ Avrupa Futbol Fonu

Görülmektedir ki; Avrupa futbolunun patronu, Avrupa'da futbolun gelişimi için kaynaklarını kendisine bağlı üye federasyonların ve kulüplerin hizmetine sunmuştur. UEFA yukarıda bahsettiğimiz dağıtım esasları çerçevesinde kendisine bağlı Avrupa kulüplerine, 1992'de yarattığı Şampiyonlar Ligi gelirleri havuzundan 5.154.422.500 İsviçre Frangı, kendisine bağlı üye federasyonlara ise 571.561.000 İsviçre Frankı ödeme yapmıştır.

Kulüplere yapılan ödemeler

Sezon	Ödeme (CHF)
1992-93	38.080.000
1993-94	129.300.000
1994-95	43.680.000
1995-96	132.768.000
1996-97	140.906.250
1997-98	217.535.000
1998-99	216.457.500
1999-00	614.800.000
2000-01	733.876.000
2001-02	775.277.000
2002-03	822.567.000
2003-04	633.160.000
2004-05	656.015.000
Toplam	5.154.422.500

Ülkelere yapılan ödemeler

Sezon	Ödeme (CHF)
1992-93	17.840.000
1993-94	28.700.000
1994-95	18.556.000
1995-96	30.220.000
1996-97	40.240.000
1997-98	43.680.000
1998-99	44.710.000
1999-00	54.650.000
2000-01	53.250.000
2001-02	54.940.000
2002-03	64.950.000
2003-04	64.730.000
2004-05	55.095.000
Toplam	571.561.000

Ülke federasyonlarını da bunun bir yansıması olarak görmek gerekmektedir. Dolayısı ile ülke federasyonlarının da ana amacı ülkelerinde futbolun gelişimi için yaratacakları kaynakları kulüplere ve milli takım organizasyonlarına en efektif biçimde harcamak olmalıdır. ■

Herkes onu istiyor

Gökhan Ünal

İki sezon önce Kayserispor formasıyla gol kralı olduğunda Türkiye yeni bir golcüyü kavuştu. Yunanistan'a attığı hayati golle Milli Takım'daki varlığı kanıtladı. Nihai hedefi Avrupa'da oynamak ve şimdiden İngiltere, Fransa, Almanya, Hollanda ve Rusya'dan ciddi teklifler almaya başladı. Ancak kariyeri için İstanbul'u atlama taşı olarak görüyor ve kendisini büyük takımlarda oynamaya hazır hissediyor. Bunu da "Geçen sezon olsa 'Hazırım' demezdim, çünkü Süper Lig için yeni bir oyuncuydum. Ama bu sezon kendimi daha olgunlaşmış görüyorum. Eğer kulübüm izin verir ve transferim gerçekleşirse kendimi büyük takımlar için hazır görüyorum" sözleriyle ortaya koyuyor.

İki sezondur üst düzeyde futbol oynuyoruz ve sürekli zirve hedefine sahibiz. Ama medyanın görmezden gelmesi, üzerimizde bir eziklik havası doğuruyor. Büyük takımlar göz önünde olduğu için oyuncu da o ortamda bulunmak istiyor.

Kayseri'de büyük takım olabilecek tohum var. Önümüzdeki sezon için hedef şampiyonluk. Yeni stadımız ikinci yarıya yetişecek. Yöneticilerimiz şampiyonluğa oynanacak bir kadro kuracak. Kulüple aramda sorun olmazsa ben de devam edeceğim.

Zirve yarışının son döneminde stres artıyor. Bu yarışın içinde bulunma alışkanlığı olmayan takımlar ve futbolcular son haftalarda o ağırlığı taşımakta zorluk çekiyor. Son haftalar yaklaştıkça biz de üzerimizde bir stres hissetmeye başladık.

▼**Milli Takım bir süredir sadece büyük takımların tekelinde değil. Artık Anadolu'nun farklı takımlarından birçok oyuncu Milli Takım'da oynayabiliyor. Bunlardan birisi de sensin. Bu değişimi neye bağlıyorsun?**

▲Anadolu takımları eskisinden çok farklı olarak güçlü kadrolar oluşturdu. Zaten ligin durumuna baktığınızda bunu çok rahatlıkla görebiliyorsunuz. Anadolu takımları büyük takımlar karşısında çok iyi sonuçlar alabiliyor, ligin zirvesini zorlayabiliyor. Fatih Hocamız da tüm takımları izliyor ve iyi oyuncuları belirleyerek Milli Takım kadrosuna alıyor.

▼**Anadolu takımlarının güçlenmesi, kadrolarındaki kaliteli futbolcuları ellerinde tutması Milli Takım için de daha geniş bir yelpazeden oyuncu seçme imkânı doğuruyor. Özellikle Kayserispor bu konuda öncü bir rol üstleniyor. Mesela seni ve Mehmet Topuz'u ısrarla ellerinde tuttular. Bu konuda neler söyleyeceksin?**

▲Kayserispor'un futbolcu vermeye niyeti yok çünkü paraya ihtiyacı yok. Anadolu kulüpleri paraya ihtiyaç duydukları için ellerindeki kaliteli oyuncuları satma yolunu tercih ediyor. Ama Kayserispor tok satıcı pozisyonunda. Yönetim zirveyi hedefliyor ve bu nedenle elindeki

kadroyu korumaya çalışıyor. ▼**Ancak sadece kulübün oyuncuyu elinde tutmak istemesi yeterli değil. Çünkü oyuncu eğer büyük takıma gitmeyi kafasına koymuşsa, ondan fayda sağlamanız mümkün olmaz.**

▲Kayserispor'da mutluyum başka bir takıma gidip de huzurumu bozmak istemem. Yine de Kayserispor'da belirli bir noktaya geldikten sonra hedeflerim doğrultusunda aşama kaydetmek isteyebilirim. Avrupa'ya gitme konusunda üç büyük takım daha önemli bir basamak olduğu için tercihler de o yönde olabilir.

▼**Bu enteresan bir durum. Herkes Türk futbolundaki tekelleşmeden şikâyetçi. Herkes yeni bir şampiyonu bekliyor. Anadolu kulüplerinde oynayan oyuncuların hepsi de ülkemizdeki büyük takım hegemonyasından şikâyet ediyor ama hepsinin hedefi aynı zamanda o büyük takımlardan birinde oynamak. Hiç kimse "Ben takımımda kalayım, takımımı büyüklerin arasına sokayım" gibi bir düşünceye sahip değil. Burada bir çelişki yok mu sence?**

▲Bana geçen sezondan beri teklifler geliyordu. Ama Ertuğrul Hocayla konuştuğumda "Yapacaklarımız henüz bitmedi" dedi. UEFA Kupası'nda belli bir noktaya gitmek istiyorduk ancak AZ Alkmaar'a şanssız bir biçimde

elendik ve olmadı. Ardından kendimize Şampiyonlar Ligi hedefini koyduk. Anadolu'da bir takımın böyle bir hedefi olması çok güzel bir şey. Eğer bu hedefe ulaşabilirsek, üç büyüklere gitme hevesimiz de azalacak elbette.

İlgi olmayınca eziklik hissediyoruz

▼**Mehmet Topuz'u, Aydın'ı, İlhan'ı, Uğur'u ve Özgür'can'ı ile çok sayıda milli oyuncuya sahipsiniz. Yönetiminizde ve teknik ekibinizde istikrar var. Kayseri zengin bir şehir ve arkasında ciddi taraftar desteği de mevcut. Kayserispor bu avantajlarıyla sanki büyük takım havasına girebilir gibi görünüyor.**

▲Aslında büyük takımlara yakın bir havayı yakaladık. İki sezondur üst düzeyde futbol oynuyoruz ve sürekli zirve hedefine sahibiz. Ama medyanın görmezden gelmesi üzerimizde bir eziklik havası doğuruyor. Büyük takımlar göz önünde olduğu için oyuncu da o ortamda bulunmak istiyor.

▼**Yani oyuncu yaptığı işin karşılığını medyada mı görmek istiyor?**

▲Evet, medyada biraz daha fazla yer almak istiyoruz. Ama bunu kişisel olarak değil, takım olarak istiyoruz. Bugün büyük takımlar

Son vuruşlarda biraz daha soğukkanlı olmaya başladım, aceleci davranmıyorum. Oynadıkça kendime güvenim artıyor. İki sezon önce gol kralı olduğum dönemden daha iyiyim. Eğer bugünkü kapasitemde olsaydım o zaman 23 değil 30 gol atardım.

gazetelerde bir sayfa yer alıyorsa, Kayserispor'dan bir paragraf söz ediliyor. Mesela Vestel Manisaspor yedi hafta lider oldu ama bundan hiç bahsedilmedi.

▼Ama o dönemde İstanbul gazeteleri Manisa'ya akın etti ve sayfa sayfa röportajlar yapıldı, haberler yazıldı. Başarı olunca medya ilgisi de oluyor.

▲Evet, ama bir gün oluyor, iki gün oluyor. Ondan sonra herkes eskiye dönüyor.

▼Bu ilgiyi sağlamak da sizin elinizde değil mi? Mesela Trabzonspor bir dönem tabuları yıkmıştı. 23 senedir şampiyon olamamasına rağmen medyada büyük takım muamelesi görebiliyor. Kayseri'de de Anadolu'da bir ihtilali gerçekleştirebilecek tohum var gibi görünüyor.

▲O tohum var, evet. Bu sezon için Şampiyonlar Ligi'ni hedefliyoruz, önümüzdeki sezon için ise hedef şampiyonluk olacak. Yeni sezonda şampiyonluk için gereken temeller atılacak. Yeni stadımız önümüzdeki sezonun ikinci yarısına yetişecek. Yöneticilerimiz ayrıca şampiyonluğa oynanacak bir kadro da kuracaklarını söylüyor.

▼Kayserispor büyük hedeflere sahip olduğu sürece sen orada mısın?

▲Zaten sözleşmem devam ediyor. Kulüple aramda bir sorun olmazsa elbette devam edeceğim.

▼Peki, sen Anadolu'dan bir takımın şampiyon olabileceğini düşünüyor musun?

▲Olabilir ama bu çok da kolay değil. Çünkü çok farklı etkenler var. Bir kere lobiniz ve medya desteğinizin olması lazım. Büyük takımlara karşı ezik

Top saklama konusunda eksikim var. Bazen topu kolay kaybediyorum. Bir de topu kaptırdığım zaman çabuk demoralize oluyorum. O anda mücadeleyi bırakıyorum. Bunu üzerimden atarsam fazla bir eksikim kalmayacak.

Milli Takım'da arkadaşlarımla yeni yeni kaynaşmaya başladım. Kayserispor'daki ilk sezonumda da aynı şeyleri yaşadım. Takımla bütünleştikten, arkadaşlarla aramızda espriler yapacak düzeye geldikten sonra kendimi gösterebildim.

İlhan'la dört sezondur birlikteyim ve çok iyi anlaşıyorum. Özgürcan'la da öyle. Ama Iglesias'la dil problemi nedeniyle fazla iletişim kuramıyoruz. Eğer gidersem gözüm arkada kalmaz, çünkü İlhan var.

Middlesbrough beni istiyordu ama İngiltere'de yabancı oyuncu transferi için milli olma sınırı var. Fransa'dan Monaco, PSG ve Rennes'den de teklifler aldım. Ayrıca AZ Alkmaar da beni istedi.

kalıyoruz. Onlara gösterilen tolerans bize gösterilmiyor. Mesela onlara daha kolay fauller çalınırken bizim gibi takımlara daha kolay kartlar çıkartılabiliyor.

Stresi kaldıramıyoruz

▼Her şeye rağmen yakın dönemde bir Gençlerbirliği, bir Gaziantepspor şampiyonluğun ucuna kadar gelebilmişti.

▲Gençlerbirliği Ersun Yanal döneminde çok iyi bir performans yakalamıştı. Ancak yarışın son döneminde stres artıyor. O yarışın içinde bulunma alışkanlığı olmayan takımlar ve futbolcular stresin arttığı son haftalarda o ağırlığı taşımakta zorluk çekiyor. Büyük takımlar ise şampiyonluk atmosferine alışkın. Mesela son haftalar yaklaştıkça biz de üzerimizde bir stres hissetmeye başladık. Bir türlü kendi oyunumuzu oynayamıyoruz. Bu nedenle 3-0 öne geçtiğimiz Antalyaspor maçını ancak son dakika golüyle berabere bitirebildik.

▼O maçı özellikle konuşmamız gerekiyor. Çünkü sezonun en ilginç müsabakalarından biriydi. Bir takımın 3-0 öne geçtikten sonra 4 gol yemesi çok sık rastlanan bir durum değil. Hem taktiksel hem de mental olarak neleri yanlış yaptınız o maçta?

▲İlk 30 dakikada 3-0 öne geçtik ve ilk yarı da 3-1 bitti. İkinci yarıda ise ne olduğunu anlayamadan üst üste iki gol yedik. Peşinden de dördüncü gol geldi. Ben hayatımda ikinci defa böyle bir olayla karşılaşıyorum. Daha önce Gençlerbirliği ASAS'ta oynarken bir maçı 3-0 geriden gelip 4-3 kazanmıştık. Ama Kayserispor olarak kendimizi çok iyi bildiğimiz için böyle bir olayı yaşamamız çok anormal geliyor. Geçen sezon Trabzonspor karşısında 2-0 gerideyken 15 dakika içinde 4 gol atan bir takımız. Böyle bir takımın Antalyaspor maçını yaşaması çok şaşırtıcı. Bunu da erken strese girmemize bağlıyorum.

▼O maçta 3 gol atan bir Coşkun var. Senin mevkiinde oynayan bir oyuncu. Onun performansını nasıl değerlendiriyorsun?

▲Coşkun ağabeyin golcülüğü tartışılmaz. Zaten attığı üç gol de usta işi. Pozisyonlarda çok soğukkanlı davrandı. Başkası olsa o çekme hareketlerini yapmaz ve direkt vurmaya çalışırdı. Ama bize karşı oynayan golcülerde bir hat-trick yapma alışkanlığı doğdu. Antalya maçından bir hafta önce de Cangele bize üç gol atmıştı.

▼Bundan önce TamSaha'ya verdiğin röportajda "Kendimi tam anlamıyla olgunlaşmış hissettiğimde İstanbul'a gideceğim" demiştin. Gidersin,

gitmezsin ayrı da, bugün kendini olgunlaşmış görüyor musun?

▲Geçen sezon alsa "Hazırım" demezdim, çünkü Süper Lig için yeni bir oyuncuydum. Ama bu sezon kendimi daha olgunlaşmış görüyorum. Eğer kulübüm izin verir ve transferim gerçekleşirse büyük takımlar için kendimi hazır görüyorum.

▼Büyük takımlarda oynayan forvetleri yakından tanıyorsun. Kendini orada hayal ettiğinde nerede görüyorsun?

▲Onlardan eksik bir yanımın kaldığını düşünmüyorum. Tabii ki kendimi Hakan ağabeyle kıyaslayacak değilim, onun kariyeri tartışılmaz. Ama ben o takımlara gidersem zorluk çekeceğime inanmıyorum ve yer bulabileceğimi biliyorum.

▼Teknik anlamda kendine neler kattın bu süre içinde?

▲Son vuruşlarda biraz daha soğukkanlı olmaya başladım, aceleci davranmıyorum. Oynadıkça kendime güvenim artıyor. İki sezon önce gol kralı olduğum dönemden daha iyiyim. Eğer bugünkü kapasitemde olsaydım o zaman 23 değil 30 gol atardım.

▼İç muhasebeni yaptığında halen eksiklerin olduğunu düşünüyor musun?

▲Elbette. Mesela top saklama konusunda eksikim var. Bazen topu kolay kaybediyorum. Bir de topu kaptırdığım zaman çabuk demoralize oluyorum. O anda mücadeleyi bırakıyorum. Bunu üzerimden atarsam fazla bir eksikim kalmayacak.

Kaynaşma sürecim uzun sürüyor

▼Bazı oyuncular vardır, takımlarında vasat oynarlar ama Milli Takım'da bambaşka bir performans gösterirler. Senin Kayserispor'daki performansını bugüne kadar Milli Takım'a fazla yansımadı. Buradaki fark nedir?

▲Ben bunu biraz da ortama bağlıyorum. Milli Takım'da kendimi yeni yeni göstermeye, arkadaşlarımla yeni yeni kaynaşmaya başladım. İlk geldiğimde de oyuncuları tanıyordum ama sadece merhabamız vardı. Benim öyle bir dururum var, kendimi ancak kaynaşma sağladıktan sonra gösterebiliyorum. Kayserispor'daki ilk sezonumda da aynı şeyleri yaşadım. Takımla bütünleştikten, arkadaşlarla aramızda espriler yapacak düzeye geldikten sonra kendimi gösterebildim.

▼Sezonun ilk yarısında Galatasaray ve Fenerbahçe'ye 4, Beşiktaş'a ise 2 gol yiyerek mağlup oldunuz. O maçlarda bu yenilgiler alınmasa belki

çok daha iyi bir konumda olabiliydiniz. Sanki büyük takımlara karşı bir fobisi var Kayserispor'un. Bu durumu neye bağlıyorsunuz?

▲Bizim kırılma noktalarımız o maçlar. Anadolu kulüplerine karşı sergilediğimiz performansı o takımlar karşısında sahaya yansıtamıyoruz. İçerideki maçlarda onlara karşı iyi oynasak bile özellikle deplasmanlarda aynı başarıyı gösteremiyoruz. Sebebinin biz de çözemiyoruz. Belki deplasmanlarda içimizde bir korku oluyor. Halbuki gerçek gücümüzü yansıtabilsek başaracağımızı biliyoruz ama bunu bir türlü beceremedik.

▼**Hangi golcüyü konuşsam tek santrfor olarak oynamanın zorluklarından şikâyetçi. Kayserispor ise çift santrforlu sistemi tercih ediyor. Sence bir golcü için hangi sistem daha rahat?**

▲Kapalı defanslara karşı tek santrfor oynamak çok zor. Ama deplasmanda tek santrfor oynadığında eğer hızlı bir oyuncuysan problem yaşamazın. Yine de ben çift santrforlu sistemin yükümüzü hafiflettiğine inanıyorum. Bir de tek santrforlu sistemde arkanızda oynayan oyuncuların aldığınız destek çok önemli. Geçen sezon tek santrforla oynadığımızda Bülent ağabey ve Mehmet Topuz hücumla büyük katkı sağlıyordu. Bu sezon ise zaten sürekli çift santrfor oynuyoruz.

Veliahtım İlhan

▼**Kayserispor forvetinde partnerin sürekli değişiyor. Bazen Iglesias, bazen İlhan, bazen de Özgürcan'la oynuyorsun. Kendine en uygun partnerin hangisi olduğunu düşünüyorsun?**

▲İlhan'la dört sezondur birlikteyim ve onunla çok iyi anlaşıyorum. Benim nerede ne yapacağımı çok iyi biliyor. Ben de onun özelliklerini biliyorum. Özgürcan'la da öyle. Iglesias'la ise biraz kopuk oynuyoruz. Biraz da dil problemi nedeniyle fazla iletişim kuramıyoruz.

▼**Üç partnerinin futbolculuk özelliklerini biraz açar mısın?**

▲Iglesias kapalı defansları açacak doldur-boşalt sistemine uygun bir oyuncu. Bizim sistemimiz pas üzerine kurulu ama o oynayınca nedense direkt doldur-boşalta dönüyoruz. Özgürcan ve İlhan ise daha mücadeleci ve çabuklar. Özellikle İlhan çok kuvvetli, mücadeleci ve çok koşuyor. Özgürcan topu daha iyi saklıyor ve dripling özelliği gelişmiş bir oyuncu. İlhan ve Özgürcan sayesinde ileride Milli Takım forvet sıkıntısı

çekmeyecek diye düşünüyorum.

▼**Diyelim ki sen Kayserispor'dan ayrıldın, "Gözüm arkada kalmaz" diyebilir misin?**

▲Gözüm arkada kalmaz çünkü İlhan var. Ona da her zaman söylüyorum, "Ben gittikten sonra bu takımda sen oynayacaksın." Bu sene patlama yapamadı, çünkü fazla şans bulamadı ama önümüzdeki sezon büyük bir patlama yapacağına inanıyorum.

Avrupa'dan çok sayıda teklif aldım

▼**Avrupa'da oynamak gibi bir hayalin var ve bu nedenle büyük takımlarda oynamayı da bir basamak gibi düşünüyorsun. Peki, hangi Avrupa ligini tercih ediyorsun?**

▲İngiltere'yi çok istiyorum. Middlesbrough beni istiyordu ama İngiltere yabancı oyuncu transferi için milli olma sınırı koyduğu için bu şimdilik mümkün değil. Fransa ve Almanya'dan da teklifler aldım. Fransa'dan Monaco'nun beni çok istediğini biliyorum. Ayrıca Paris Saint Germain ve Rennes'den de teklifler var.

▼**O zaman şöyle bir gerçek de var; Kayserispor'da oynarken de bir vitrinin oluşmuş ve çok sayıda teklif almışsın.**

▲Evet, Avrupa kupalarında oynadığımız dönemde böyle bir şansım oldu. AZ Alkmaar da beni istedi.

▼**Peki, senin için İstanbul'a gelmek bir hedef mi, yoksa direkt Avrupa'ya gitmeyi mi düşünüyorsun?**

▲Eğer olursa elbette direkt Avrupa'ya gitmek isterim. Ama İstanbul takımlarında oynamanın da bana kariyer kazandıracağını biliyorum.

▼**Kayserispor'la şampiyonluk kazanmak elde edilebilecek en büyük kariyer olmaz mı?**

▲Elbette, zaten beni ben yapan Kayserispor. Bunu asla inkâr etmiyorum. Ama sonuçta büyük takımda oynamak Avrupa için daha net bir basamak. Eğer İstanbul'da oynarsam belki daha farklı taliplerim de olacak. Şunu da eklemek istiyorum, benim tek ve nihai hedefim Avrupa'da oynamak.

▼**Genellikle Türk oyuncular Avrupa'ya gitme konusunda sorunlu. Gidenler de istisnalar dışında çok çabuk geri dönüyor. Sen Avrupa'ya gidersen kalıcı olacağını düşünüyor musun? Ve bu anlamda hangi ülkeyi kendine yakın görüyorsun?**

Bana uyacak takımdan maksadım da pas yapmayı seven, dan-dun futbol oynamayan bir takım. Çünkü biz Kayserispor'da pas yaparak başarılı olmayı öğrendik.

▼**Emre Aşık, tecrübeli bir oyuncu olarak "Genç futbolcular arkadaş seçimlerinde çok dikkatli olmalı" diye bir tavsiyede bulunmuştu. Sen bu konuda ne düşünüyorsun?**

▲Emre ağabey doğru söylemiş. Çünkü iyi gününde herkes futbolcunun yanında. Ben bunu 17 yaşında Gençlerbirliği'nde yaşadım.

Samet Hoca beni A takıma çıkardığında yanımda birçok insan vardı. Ama ne zaman gerilemeye başladım, baktım ki yanımda hiç kimse yok.

▲İlk bir sene çok önemli. Uyum dönemini atlarsam kalıcı olacağımı düşünüyorum. Fransa'yı da kendime daha yakın buluyorum. Bu arada Rusya'nın Rubin Kazan takımından da bir teklif aldım. Kulübe 5 milyon dolar önermişler. Ancak kulübüm buna yanaşmadı. Çünkü Kazan takımı beni devre arasında almak istiyordu. Kayserispor ise önündeki hedefleri düşünerek bu transfere izin vermedi.

▼**Peki, sen Rusya Ligi'nde oynamak ister miydin?**

▲Olsaydı hayır demezdim ama çok da hevesli değildim. Zaten kulübümden de "Beni gönderin" diye bir talebim olmadı.

Takım ayrımı yapmam

▼**Avrupa'da oynama konusunda takım ayrımı yapıyor musun?**

▲Avrupa'da takımlar arasında büyük farklar yok. Elbette herkes gibi ben de büyük takımlarda oynamak isterim ama mutlaka büyük takımda oynayacağım diye bir ısrarım yok. İyi bir ligde, benim futbol yapma uyacak bir takımda oynamak isterim.

Şimdi yanımda sadece gerçek dostlarım var. Bana iki-üç tane gerçek dost yeter. Herkesi yanıma yaklaştırmıyorum.

▼**Söz Gençlerbirliği'nden açılmışken, onlar aslında genç yetenekleri keşfetmekle ünlü bir takım ama sende yanıldılar galiba.**

▲Evet, İlhan Cavcav zaten "Gökhan'ı nasıl kaçırdım" diye söylüyor her yerde. Bir keresinde bana "Seni 5'e verdim, 10'a geri alabilir miyim?" diye takıldı. Zaten Gençlerbirliği'nden Kayseri'ye transferimle ilgili de "10 milyar para, 1 kilo pastırma" diye espri yapıyor.

▼**Milli Takım'daki geleceğini nasıl görüyorsun? Hakan Şükür, Fatih Tekke, son kadroda yer almasalar bile Ümit Karan, Halil Altıntop gibi önemli golcüler var.**

▲Milli Takım'da oynamasam bile surat asacak bir durumum yok. Herkes Milli Takım'ın kazanması için elinden geleni yapmaya çalışıyor. Ben de performansımı iyiye devamlı kadroya çağırılacağımı biliyorum ve her ana görev alacakmış gibi hazır bekliyorum. ■

Küçük yaştaki futbolcuların uluslararası transferleri

Son yıllarda Avrupa'nın önde gelen büyük kulüpleri, Afrika ve Güney Amerika'daki kulüplerin altyapılarından küçük yaştaki oyuncuları kadrolarına dahil etmektedir. Ancak FIFA'nın uluslararası transferleri düzenleyen talimatının 19. maddesi uyarınca, 18 yaşından küçük futbolcuların uluslararası transferleri kesin olarak yasaklanmıştır. Bu düzenlemenin temel gerekçesi ise yetişme çağındaki çocukların sporun temel değerlerini alamadan ekonomik kazançlar peşinde koşmaya başlamasını engellemek ve ülke değişikliği nedeniyle yaşayabilecekleri psikolojik sorunların önüne geçebilmektir.

Spor ekonomisindeki büyüme, sporcuların kulüplere olan maliyetlerinde de artışa sebep olmuştur. Dünyanın birçok kulübü oyunculara ödemek durumunda kaldıkları yüksek transfer ve tazminat bedelleri nedeniyle ekonomik sıkıntılar yaşamaya başlamış ve hatta iflasın eşiğine gelmiştir. Ülkemizde de her sene transfer sezonlarında, kulüplerin bütçelerini fazlasıyla aşan bedellere transferler yaptıklarını bilmekteyiz. Bütün bu tablo içinde dünyanın birçok büyük kulübü, bütçeleri ne kadar geniş olursa olsun, altyapıya yönelmenin ve yetiştirdikleri yetenekli futbolcuları kadrolarına dahil etmenin önemini kavramış durumdadır. Ülke futbollarının geleceğinin en büyük güvencesi de altyapılardan yetiştirilecek ve iyi bir eğitimden geçirilecek futbolculardır. UEFA kulüp Lisans sisteminin de Avrupa'da mücadele eden kulüplere belli altyapı kriterleri getirmesinin ve takım kadrolarında belli sayıda altyapıdan yetişmiş oyuncu bulundurmaya mecbur kılmasının temel gerekçesi budur. Son yıllarda Avrupa'nın önde gelen büyük kulüpleri, altyapılarına Afrika ve Güney Amerika'daki kulüplerin altyapılarında yer alan küçük yaştaki oyuncuları dahil etmektedir. Bunun birden fazla gerekçesi vardır. İlk gerekçe olarak yetişmiş, belli bir yaşa gelmiş ve kendini belli oranda ispat etmiş bir futbolcuyu takıma

dahil etmenin getirdiği mali külfeti gösterebiliriz. Diğer bir anlatımla, milli takımının formasını giyerek uluslararası arenada gözükmüş, yeteneği ile futbol dünyasında adından söz ettirmeye başlamış bir futbolcuyu kadrosuna katmak isteyen bir kulüp, ciddi bir transfer tazminatı ödemek durumunda kalmaktadır. Bir diğer gerekçe olarak ise yetenekli bir oyuncuyu küçük yaşta keşfederek altyapısına dahil eden kulübün, ilgili oyuncuyu kendi vatandaşlığına geçirmek istemesidir. Böylelikle oyuncu, hem yerli oyuncu statüsünde oynayabilmekte hem de potansiyel bir milli takım oyuncusu haline gelmektedir. Futbolun uluslararası federasyonu (IF) konumundaki FIFA'nın uluslararası transferleri düzenleyen talimatının 19. maddesi uyarınca, 18 yaşından küçük futbolcuların uluslararası transferleri kesin olarak yasaklanmıştır. Diğer bir ifade ile FIFA talimatında belirtilen birkaç istisna dışında, 18 yaşından küçük bir futbolcu, futbol oynamak gayesiyle bir ülkeden başka bir ülkeye transfer olamamaktadır. Bu düzenlemenin temel gerekçesi ise küçük yaşta yaşanacak uluslararası transferler nedeniyle yetişme çağındaki çocukların sporun temel değerlerini alamadan ekonomik kazançlar peşinde koşmaya başlamasını engellemek ve küçük yaşta yaşanacak ülke değişiklikleri ile çocukların

yaşayacakları psikolojik sorunların önüne geçebilmektir. Fakir ülkelerin yetenekli çocuklarını ekonomik kazançlar peşinde koşan kişilerden korumak, çocukların bu amaçlarla ve tamamen iradeleri dışında alınıp satılmalarını engellemek de bu düzenlemenin başka bir nedenidir. Gerçekten de sporun ekonomik anlamdaki büyümesinin, olimpiik değerlere vurduğu darbeyi inkâr etmek mümkün değildir. Bu zararları en aza indirebilmek de olimpiik hareketin önemli unsurlarından birisi olan uluslararası federasyonlara ve dolayısıyla da ulusal federasyonlara düşmektedir. Küçük yaşta bir futbolcu sadece FIFA talimatından belirtilen istisnaların varlığı halinde uluslararası bir transfer yapabilmektedir. Bunlardan ilki, küçük yaşta ailesinin futbol dışı bir nedenden dolayı başka bir ülkeye taşınmak durumunda kalmasıdır. Birçok Avrupa kulübü, yeteneğini keşfettiği küçük yaştaki Afrikalı veya Güney Amerikalı futbolcunun ailesine iş bularak oyuncunun transferini gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Nitekim CAS'ın 2005/A/955 sayılı kararında da buna benzer bir olay gerçekleşmiş ve CAS, ailenin taşınma gerekçesinin aslında çocuğun transfer edilmesi olduğu sonucuna vararak transfere engel olmuştur. Anılan kararda, çocukların korunması amacıyla getirilmiş olan FIFA

düzenlemesinde açık kapı bulunarak gerçekleştirilmeye çalışılan transferlerin önüne geçilmesinin önemine de vurgu yapılmıştır. Avrupa Birliği içinde olmak kaydıyla 16 yaşını doldurmuş çocuklar da eğitimlerinin ve hayat standartlarının garanti altına alınması kaydıyla uluslararası transfer yapabilmektedir. Bir diğer istisna ise diğer bir ülkenin sınırına 50 km. uzaklıkta ikamet eden çocuğun komşu ülkede futbol hayatını sürdürmesi durumudur. Bu durumda bile FIFA, iki ülke federasyonun açık rızasını aramaktadır. Sonuç olarak belirtmeliyiz ki, küçük yaştaki çocuklar nakde tahvil edilebilir birer varlık olarak değerlendirilerek uluslararası transferlere konu yapılmamalıdır. Bu, başta çocukların kişilik gelişimlerini olumsuz olarak etkileyerek belki de yetenekli çocukların futbol kariyerlerinin tehlikeye girmesine sebebiyet verecek ve ülke futboluları açısından taşıdıkları potansiyel değer hiçe sayılmış olacaktır. Bu konuda gerekli önlemleri alma görevi ise ülke futbolunun düzenleyicisi ve koruyucusu konumunda olan federasyonlara verilmiş durumdadır. Ulusal futbol federasyonları, şartlar ne olursa olsun, küçük yaştaki bir çocuğun uluslararası transferinin önüne geçerek hem oyuncuyu hem de ülke futbolunun geleceğini korumak zorundadır. ■

Eleştirilen oyuncu önemli oyuncudur

▼ Konyaspor-Başakşehir maçında Ricardinho ve Delgado'yu izlemeye gelenler senin şovunu seyretti. O maçta bu sezon performansının zirvesine çıktın. Konyaspor'da lider oyuncu pozisyonunda oynuyorsun ve bu yükün altından da kalkıyorsun. Bunun için neden 30 yaşına kadar bekledin?

▲ Futbolcunun en güzel zamanı 26-27 yaşından sonraki dönem. Çünkü futbolda deneyim çok önemli. Keşke bu kafa yapımı Trabzonspor'da oynadığım yıllarda sahip olsaydım. O zaman sorumluluktan çok kaçtım. "Topu yanımdaki vereyim, o ne yaparsa yapsın" tarzında bir düşüncem vardı. O da bir parça yaşımın genç, eleştirilerin ise çok ağır olmasından kaynaklanıyordu. Ama şimdi eleştirilsem bile, eleştirilen oyuncunun hakikaten en önemli oyuncu olduğunun farkındayım. Eleştirilsem de övgü alsam da o sorumluluğu üstlenmek istiyorum ve bu kafa yapımı Konyaspor'a çok faydalı olacağımı düşünüyorum. Bu değişimi, Trabzonspor'dan ayrılıp Akçaabat Sebatspor'a gittiğimde yaşadım. Çünkü tabiri caizse dibe vurmuştum. Tabii sorumluluk almak gidip de korner atmak anlamında değil. Saha içerisinde riskli pası kullanmak ve oyunu yönlendirmekten söz ediyorum. Zaten Nurullah Hoca beni buraya aldığı anda bu misyonu yüklediğini söyledi. Ben de bu misyonu üstlenmekten hiç kaçınmadım. Çünkü lider oyuncu yeri geldiği zaman eleştiriyi de göze alacak, övgüyü de hak edecek. Başakşehir maçına gelince, tek maçlık performansla o oyuncularla bir tutulmak doğru değil. Onlar dünya çapında oyuncular. Ama biz o maçta tarihinde Başakşehir'i hiç yenememiş olmanın motivasyonu ile oynadık ve hem övgüyü hem de üç puanı aldık.

Trabzonspor'da en sıkıntılı dönemde oynadım

▼ Aslında yetenekli olduğun en başından belliydi. Başlangıcını Türkiye'nin oyuncu seçiminde en titiz davranan ve birçok yıldızı futbolumuza sunan iki kulübünde yaptın. Önce Kartal, ardından Dardanel. Trabzonspor'da gereken

Erman Özgür

Trabzonspor'un ardından Akçaabat Sebatspor'a giderek bir düşüş yaşadı. Ardından Ankaraspor'da oynadı. Bu sezon Konyaspor'un yükselişinde lider oyuncu kimliğiyle önemli bir rol üstlendi. Geçmişte eleştiri korkusuyla sorumluluktan kaçtığını, ancak kazandığı deneyimle değiştiğini söylüyor ve "Eleştirilen oyuncunun hakikaten en önemli oyuncu olduğunun farkındayım. Eleştirilsem de övgü alsam da o sorumluluğu üstlenmek istiyorum" diyor.

Şampiyonluk için kamuoyu, seyirci, tesis ve stat çok önemli kavrımlar. Ankaraspor sadece parayla büyük hedeflere ulaşacağını sandı. Biz oyuncular olarak bu hedefin altında ezildik ve her yenilgiden sonra kişiliğimizi kaybettik.

Ankaraspor'da sezonun başlamasına üç gün kala "seni istemiyoruz" dediler. Bu nedenle dört hafta futboldan uzak kaldım. Yine de her şerde bir hayır oluyor. Ben bu kadar hayırlı bir transfer yaptığımı hatırlamıyorum.

Konyaspor'un başarısının baş mimarı Nurullah Hoca. İşine çok önem veriyor, düzgün oyuncular seçiyor. Antrenman temposuyla, rakip takımların analiziyle, oyunculara yaklaşımıyla çok farklı bir teknik adam.

Eğer Anadolu'dan bir takım şampiyonluğa aday olursa bu en başta Trabzonspor olur. Konyaspor, Kayserispor gibi takımların şampiyon olabilmek için en azından üç-dört sene hazırlanması gerekir.

Artık maddiyattan daha farklı beklentilerim var. 32 yaşında Hollanda veya Belçika Ligi'ne gidip üç sezon futbol oynamak ve askerliğimi 1 ay yapmak istiyorum. Çünkü 1 sene askerlik yapıp tekrar futbola dönmem mümkün değil.

patlamayı yapamamanın tek sebebi sorumluluk almaman mıydı?

▲Dardanelspor benden çok iyi para kazandı. Trabzonspor'a transferimde maliyetimin 5 katını kazandılar ve buna da hakları vardı.

Trabzonspor'daki tikanıklık ise sadece benim kişisel tikanıklığım değil. O dönemde hem maddi anlamda hem de kadro ve camia anlamında büyük sıkıntılar yaşadık. Belki de Trabzonspor'un tarihindeki en zor dönemi yaşadık. Devalüasyonlar gördük.

Sadece ülke değil, kulüp bazında da. Üçlü-dörtlü gruplar halinde antrenmana çıkmayan oyuncular vardı. 13-14 kişiyle gittiğimiz maçlar oldu. Ayrıca hiç olmadık pozisyonlarda oynadım.

3-5-2'nin solunda görevlendirildim. Bu da kadro sıkıntısıyla ilgiliydi. O dönemdeki Trabzonspor'da oynamakla normal bir Anadolu takımında oynamak arasında bir fark kalmamıştı.

▼Geriye dönüp baktığında "Keşke Trabzonspor'da kalsaydım, bugün daha iyi bir noktada olurum" dediğin oluyor mu?

▲Trabzonspor'daki son sezonumda bugünküne benzer bir pozisyon vardı. Aurelio, Hüseyin, Fatih Tekke, Gökdeniz, Mehmet Yılmaz gibi oyuncuların bulunduğu iyi bir kadroya sahiptik ve Türkiye Kupası'nı kazandık. Yönetim bazında da her şey düzelmişti. Bugünkü Trabzonspor kadrosu içinde bulunmak tabii ki benim için de büyük avantaj olurdu. Çünkü önünüzde Gökdeniz, Yattara, Umut gibi çok iyi oyuncular var. Arkanızda Hüseyin ve Ayman gibi Türkiye'nin en iyi iki ön libero su oynuyor. Trabzonspor'un çok iyi bir kadrosu var ve hak ettikleri yer de burası değil. Ama takım olabilmek başka bir şey ve Trabzonspor da bunun sıkıntısını yaşıyor. Camianın hiçbir şeye sabrı yok, dolayısıyla her sezon yeni bir takım yapılıyor. Üç maçlık kötü periyotta mutlaka kelle isteniyor. Bu durumda hem harcanan paranın karşılığını alamıyorsunuz hem de sürekli bir huzursuzluk yaşıyorsunuz.

▼Bu hastalık genellikle tüm kulüpler için geçerli. Hiç kimse başarının sabırla ve istikrarla geleceğini hesap etmiyor.

▲Konyaspor örneğini verebilirim. Sezonun 4. haftasında buraya geldiğimde "Kümede kalalım yeter" düşüncesi vardı, bugün ise aynı insanlar Avrupa kupalarına katılamazsak bizi başarısız sayacak.

▼Sebatspor'da bir çıkış yakaladın ve büyük umutlarla kurulan Ankaraspor'un iddialı kadrosu içinde yer aldın. Ama Ankaraspor'da bir şeyler ters gitti.

Oradaki problemin sebebi neydi?

▲Ankaraspor'daki ilk sezonumda 7. olmuştuk. Ertesi sezon ise kötü bir dönem geçirdik ve küme düşmekten kurtulduk. Ankaraspor biraz önce söylediğim şeyi yaşadı. "İlk beşe oynuyoruz" diye bir hedef koyar ve her mağlubiyetten sonra dünyanın sonu gelmiş gibi üzülürseniz o zaman küme düşmeye oynarsınız. Bir takımın üst sıralara veya şampiyonluğa oynaması için sadece para yeterli değil. Bunun için kamuoyu, seyirci, tesis, stat çok önemli kavramlar. Ankaraspor'da bunların hiçbirisi yok, sadece para var. Biz o hedefin altında ezildik ve her yenilgiden sonra kişiliğimizi kaybettik.

▼Aykut Hoca, sezon başında Ankaraspor'da istediği nitelikte bir futbolcu grubu bulamadığını söylüyor. Başarıya aç, hedefleri olan, istekli futbolcularla çalışmayı sevdiğini anlatıyor. Seni bu kategoride değerlendirmede için mi gönderilmeni istedi?

▲Aykut Hoca ile daha önce hiç çalışmadım. Eğer kamptaki durumuma göre bakıp da karar verdiyse söyleyeceğim bir şey yok. Kırgın olduğum konu şu; eğer kamp döneminde "Seninle çalışmayı düşünmüyoruz" deselerdi ben de kendime uygun bir takım bulur ve daha iyi şartlarda sözleşme yapardım. Sezonun başlamasına üç gün kala "Seni artık istemiyoruz" dediler. O dönemde istediğiniz bir takımla anlaşmanız mümkün değil. Bu nedenle çok büyük sıkıntı çektim. Keşke sezon başında söyleselerdi. Aslında Aykut Hoca'nın futbol anlayışını beğeniyorum ve onunla çalışmak isterdim. Kısmet değilmiş. Her şerde bir hayır oluyor. Ben bu kadar hayırlı bir transfer yaptığımı hatırlamıyorum. Konyaspor'da bulduğum bu atmosferi oradan gönderilmeseydim yakalayamayacaktım. En büyük sıkıntım, ilk 4 hafta evimde oturmak oldu. Televizyondan maç izleyip halı sahada top oynamaya gidiyordum. 10 yıldır futbol oynuyorum, lig devam ederken evde oturduğum hiç olmamıştı.

Nurullah Sağlam çok farklı

▼Konyaspor bu sezonun flaş takımlarından birisi oldu ve üst sıraları zorluyor. Bu başarının altında ne yatıyor sence?

▲Bu başarının baş mimarı Nurullah Hoca. Daha önce birçok teknik adamla tanıştım ve Nurullah Hoca'yı ilk üç içinde sayabilirim. İşine çok önem veriyor, düzgün oyuncular seçiyor. Antrenman temposuyla, rakip takımların analiziyle,

oyunculara yaklaşımıyla çok farklı bir teknik adam. En basitinden, 25 kişilik kadrodan 25'i de oynama şansı bulmuş. Bu şans herkese verilmiş, kullanıp kullanamamak futbolcunun elinde. Taktik ve antrenman üç aşağı, beş yukarı her yerde aynı, oyuncular kenardaki hocayı seviyorsa zaten maça 1-0 galip başlıyorsunuz. Konyaspor'daki durum da bu.

▼Rakibi analiz etmekten söz ettin, o konuyu biraz açabilir misin?

▲Mesela kazandığımız Beşiktaş maçı... Nurullah Hoca'nın maç öncesi kâğıt üzerinde anlattıkları sahada birebir gerçekleşti. Birçok maçı kâğıt üzerinde oynuyoruz ve sahada da hemen hemen aynı tabloyla karşılaşıyoruz. Tabii yine de her zaman kazanmak mümkün değil.

▼Konya şehir olarak şampiyonluğa hazır mı? Sence Anadolu'dan bir şampiyon çıkar mı ve çıkarsa bu takım Konyaspor olabilir mi?

▲Eğer Anadolu'dan bir takım şampiyonluğa aday olursa bu en başta Trabzonspor olur. Konyaspor,

Kayserispor gibi takımların şampiyon olabilmek için en azından 3-4 sene hazırlanması gerekir. Bu hazırlık sürecinde uygun ve genç oyuncu kadrosunun oluşturulması, aynı teknik direktör ve yönetimin devamı, yabancı oyuncuların iyi seçimi gerekiyor. Bu dönemde sabretmek çok önemli.

▼Büyük denilen takımlar bu sezon beklediklerinin çok üzerinde puan kayıpları yaşadı. Anadolu takımları mı çok güçlendi yoksa büyük takımlar mı bir gerileme yaşıyor?

▲Bir kere oynadığımız ligin temposu düştü. Büyük takımlarda Türkiye Ligi tecrübesi olmayan teknik adamlar, ne kadar kaliteli olurlarsa olsunlar sıkıntı yaşıyor. Tigana dünyanın en iyi hocalarından biri olabilir ama Türkiye Ligi hakkında hiçbir bilgisi yok. Biraz önce Nurullah Hoca'nın rakibin analizini çıkardığından söz ettim. Tigana'ya sorsanız, Konyaspor'la oynamadan önce hangi futbolcusunu tanıyordu? Ya da Konyaspor'un

oyun anlayışını bilir mi? Hiç zannetmiyorum. O yüzden Fenerbahçe keşke Daum'la devam etseydi.

32 yaşında Avrupa'ya gideceğim

▼Daha beş-altı sezon futbol oynamak istediğini biliyoruz. Bu hedefinde bir sapma var mı? Mesela iki-üç sezon sonra hangi konumda olacağını düşünüyorsunuz?

▲Ben antrenman yapmayı seven biriyim, hayatım da çok düzgün. beş-altı sezon daha oynamayı düşünüyorum. Çok üst düzeyde olmasa da yurtdışında oynama hayalim var ve 32 yaşında gideceğim. Henüz askerliği yapmadım. Hollanda veya Belçika Ligi'nde oynayıp kısa dönem askerlik yapmak istiyorum.

▼Neden Hollanda veya Belçika ligleri?

▲Artık maddiyattan daha farklı beklentilerim var. Hem dil öğrenmek hem üç sezon orada kalıp 1 ay askerlik yapmak istiyorum. Çünkü 1 sene askerlik yapıp tekrar

futbola dönmem mümkün değil.

Ama ben gücüm yettikçe oynamak amacındayım.

▼Sözünü ettiğin ülkelerin takımlarıyla bir temasın oldu mu? Takım tercihin var mı?

▲Temas kurmak için henüz çok erken. iki-üç sezon daha Türkiye'de oynadıktan sonra gitmeyi planlıyorum. Takım tercihim ise yok. 1. Lig olduktan sonra her takımda oynarım. Çünkü oradaki mantalite bizdeki gibi değil. Yeter ki gideyim ve o atmosferde futbol oynayayım, dil öğreneyim. Gittiğimde kalıcı olacağıma da inanıyorum.

▼Ligin haftalık gol ortalaması 22 civarında. Geçmiş sezonlara oranla bir gerileme söz konusu. Savunma ağırlıklı futbol senin gibi oyunun pozitif yönünü seven oyuncular nasıl etkiliyor?

▲Konyaspor savunma ağırlıklı bir futbol oynamadığı için bu konuda bir sıkıntı yaşamıyorum. Tek forvetle oynasak bile çok pozisyona giren bir takımız.

▼Bu soruyu senin futbola bakışını anlamak için soruyorum. Oynamak bir yana, ülkemizde oynanan futbolu izlemekten keyif alıyor musun?

▲Türkiye Ligi'nden maç seyretmiyorum. Sadece bir hafta sonra oynayacağımız rakibin maçını izliyorum. Onun dışında Premier Lig'i izlemekten hoşlanıyorum. Orada da takımların çok güçlü savunmaları var ama tempo, mücadele ve seyircilerin enteresan tepkileri çok hoşuma gidiyor. Mesela 4-0 mağlup olan takımın

oyuncusunun kayarak müdahale yaptığında ayakta alkışlıyorlar. Önemli olan direnç göstermek. Ya da takım farklı mağlupken bir gol attığında seviniyorlar. Bundan daha güzel bir şey görmedim. Oradaki futbol anlayışı mükemmel. Bir gün sadece o atmosferi yaşamak için mutlaka İngiltere'ye Premier Lig maçı izlemeye gideceğim.

▼Gelecekle ilgili hayallerinde teknik direktör olmak var mı?

▲Türkiye'de teknik direktör olmak milli piyango gibi. Futbolcu olmak ne kadar zorsa teknik direktör olmak da o kadar zor. Bazen çalışkanlığınız, iyi niyetiniz, bilginiz bazı şeylere yetiyor. Bir parça da ilişkilerinizin kuvvetli olması gerekiyor. Ben bir yerlere geleceğim ilişkilerimden dolayı gelmek isteyen birisi değilim.

Çalışırım, mücadele ederim, olursa olur, olmazsa olmaz. Futbolculuk bu anlamda antrenörlükten daha kolay. Maddi anlamda bir ihtiyacım olmazsa çok fazla işi içine girmek istemiyorum. Belki altyapı antrenörlüğü yapabilirim. Bir şeyleri yeni yetişen insanlara öğretme duygusu bana daha hoş geliyor.

▼Bu altyapı antrenörlüğü konusu da sorunlu bir konu. Altyapılar sanki o takımdan emekli olmuş oyunculara iş bulma yeri gibi değerlendiriliyor.

▲Diyorum ya, birileriyle ilişkileriniz iyiye belli noktalara getiriliyorsunuz. Ben bir takımda çim sahaya bakan adamın hayatında hiç çim sahaya çıkmadığını biliyorum. Ama bir yöneticiyle ilişkisi iyi olduğu için oraya getirilmiş. Sonra da çim sahadan böcekler çıkıyor. Türkiye'de hak eden insanlar değil de ilişkileri iyi olan insanlar bir yerlere

geliyor. Bunları görünce bu işin içerisine girme niyetim de azalıyor.

Çünkü çok çalışan, başarılı bir insan olursam ve benim yerime ilişkileri iyi birini getirirlerse, zaten küsmeye meyilli bir adamım, hemen bırakırım o işi. Tabii hayatın ne getireceğini de

bilemiyorum. Futboldan başka bir işten anlamıyorum. Futbolcu milleti böyledir. Ampul değiştirmeyi bile bilmeyiz. "Sakız sat" desen satamayız. Gerçek hayatın çok dışındayız. Futbol bizi hayatın birçok kötülüğünden de uzak tutuyor bir anlamda. Ama bir yanda da dediğim ilişkiler var. Bakalım ne olacak?

▼Peki diyelim ki teknik direktör oldun, Erman Özgür'ün takımı nasıl bir futbol oynar?

▲Kesinlikle pasa yönelik bir futbol oynar. Maça gelen insanların keyif almasından yanayım. Keyif almayacaksa o maçı kazanmanın da bir mânâsı yok. Her zaman göze hoş gelen futbolu tercih ediyorum. Zaten oyuncu karakterimde de bu var. Bu tabii "hiç defans yapma" anlamında değil. Ama benim takımım kendi futbolunu oynayan takım olur. Birinci maçta ne oynuyorsa son maçında da aynı oyunu sergileyen bir takımım olmasını isterim.

▼Hayatın dışında kalmaktan söz ettin biraz önce. Avrupalı oyunculara göre Türk oyuncular biraz daha hayatın dışında yaşıyor galiba.

▲Çünkü Türkiye'de alacağınız sonuç sizi bir hafta etkisi altında bırakıyor. Bunun da sebebi dışarıdan gelen baskılar. Kendinize ait yaşantıyı futbol zaten bir parça kısıyor. Cinsel hayatınızdan tutun, beslenmenize ve yatıp-kalkma saatlerine kadar hayatınızı futbol belirliyor. Bir de dışarıdan baskı gördüğünde futbolcu iyice içine kapanıyor ve hayatı zaten yaşayamıyor.

▼Peki, sen futbolun dışında nasıl yaşıyorsun?

▲Kitap okumak ve sinemaya gitmekten başka sosyal aktivitem yok. Osmanlı tarihini çok seviyorum. Aynı dönemi iki farklı yazardan okuduğunuz zaman bazen çok farklı şeylerle karşılaşıyorsunuz. Mesela bir İngiliz yazarla bir Türk yazarın anlattığı dönemde o kadar farklılıklar oluyor ki, insan "Acaba hangisi doğru?" diye düşünüyor. Mesela 12 Eylül dönemini de farklı yazarlardan okumak gerekir diye düşünüyorum. Ne yaşandı, niye yaşandı diye bakmak lazım. Ben Çağan Irmak'ın 12 Eylül anlatımını seviyorum. Her filmine darbe ile ilgili bir şey koyuyor. Türkiye'nin dâhilerinden biri bence.

▼Sinemada tercihin de Çağan Irmak filmi mi?

▲Son dönemde Türk filmi tercih etmeyen insan yok. Herkes Türk filmlerini izliyor artık.

▼Sen neler izliyorsun mesela?

▲En son Yandım Ali'yi izledim. Eğer Türkiye'de film yapıp da seyredilmesini istiyorsanız, Kurtuluş Savaşı mücadelesini koyun, geçmiş olsun. Şu Çılgın Türkler'i okut, arkasından Yandım Ali'ye götür, tamam, coşsun işte. ■

→ Türkiye'de sadece bir hafta sonra oynayacağımız rakibin maçını seyrediyorum. Ama Premier Lig'i izlemekten hoşlanıyorum. Seyirci tepkileri mükemmel. Sadece o atmosferi yaşamak için mutlaka Premier Lig maçı izlemeye gideceğim.

→ Teknik direktörlükten çok altyapı antrenörlüğü yapmak istiyorum. Çünkü teknik direktör olmak bilgi ve çalışkanlıktan çok ilişkilerle bağlantılı. Bir yerlere geleceğim ilişkilerimden dolayı gelmek isteyen birisi değilim.

→ Kitap okumak ve sinemaya gitmekten başka sosyal aktivitem yok. Osmanlı tarihini çok seviyorum. Aynı dönemi iki farklı yazardan okuduğunuz zaman bazen çok farklı şeylerle karşılaşıyorsunuz.

→ 12 Eylül dönemini farklı yazarlardan okumak gerekir diye düşünüyorum. Ne yaşandı, niye yaşandı diye bakmak lazım. Ben Çağan Irmak'ın 12 Eylül anlatımını seviyorum. Her filmine darbe ile ilgili bir şey koyuyor. Türkiye'nin dâhilerinden biri bence.

Sınıfımız orta direk

Avrupa'nın futbol sınıfları artık yavaş yavaş oturuyor ve bu durum futbolun genel gidişatı açısından son derece kaygı verici. Çünkü futbolda topun yuvarlaklığına yüklediğimiz sürpriz faktörü giderek etkinliğini kaybediyor. En tepede imtiyazlı üç ülke var: İtalya, İngiltere ve İspanya. Onları ilk üç kadar olmasa da sürekli tepeyi zorlayan bir dördü izliyor: Almanya, Fransa, Portekiz ve Hollanda. Orta direk dediğimiz takımlar ise kupalara her sene katılıyor, bazen başarılı da oluyor. Ama bir istikrarları yok. Türkiye bu sınıflandırmada "orta direk" kategorisine giriyor.

Bağış Erten

Biz ahlak vahlar arasında elenirken futbolda Avrupa seferleri son sürat devam ediyor. Mart ayını görebilen ülkeler ve onların takımları artık çeyrek final mücadelesine hazırlanıyor. Kaybedenler "önümüzdeki sezona bakıyoruz" klişesine sığınırken, kazananlar ise kupa heveslerini artırıyor. Ama görünen o ki, bazı ülkeler ve bazı takımlar hep daha fazla seviniyor. Hatta o kadar ki, takımlar değişse de bazı ülkelerin başarısı değişmiyor ve Avrupa'da başarı giderek bazı ülkelerin elinde tekelleşiyor. Tekelleşmeden kasıt şu. Avrupa'nın futbol sınıfları artık yavaş yavaş oturuyor ve bu durum futbolun genel gidişatı açısından son derece kaygı verici. Çünkü futbolda topun yuvarlaklığına yüklediğimiz sürpriz faktörü giderek etkinliğini kaybediyor. Hep aynı takımlar, aynı takımlar değilse aynı ülkelerin farklı takımları futbolun kaymak tabakasını oluşturmuş durumda.

Teorik konuşmak yerine istatistiklere bakalım ve gidişatı daha iyi anlayalım. Çünkü görünen o ki, artık Avrupa'da ülkeler arasında sınıfsal ayrımlar giderek keskinleşiyor. En tepede imtiyazlı üç ülke var: İtalya, İngiltere ve İspanya. Onları ise ilk üç kadar olmasa da sürekli tepeyi zorlayan bir dördü izliyor: Almanya, Fransa, Portekiz ve Hollanda. "Orta direk" dediğimiz takımlar ise kupalara her sene katılıyor, bazen başarılı da oluyor. Ama bir istikrarları yok. Kim mi onlar? Rusya, İskoçya, Ukrayna, Romanya, Yunanistan, Belçika. En altta ise başarıları çok ender görülen ülkeler var. Bütün bunlara bir de ek olarak sürprizler kategorisini ilave edebiliriz. Ki buraya da kalan bütün ülkeler girebilir.

Son beş sezon içinde Şampiyonlar Ligi'nde çeyrek final gören 40 takıma baktığımızda elimize çok ilginç veriler geliyor. Mesela bu 40 takım sadece ve sadece yedi ülkeye dağılmış durumda. Daha da beteri, dünyanın en büyük ligleri olarak anılan İspanya, İtalya ve İngiltere temsilcilerinin adeta bir ambargo-su var. O kadar ki, 40 takımın 29'u bu üç ülkeden geliyor. Yani yüzde 70'in üzerinde onların ağırlığı var. Sadece bu da değil. Bu takımların yarısından fazlası aslında iki ülkeden geliyor: İtalya ve İngiltere. Milan tam altı sezondur çeyrek final oynuyor Şampiyonlar Ligi'nde. Yine bir Inter, son yıllarda hiçbir başarı kazanamamış da

olsa kupanın müdavimi olabiliyor. En çok takım gönderen ikinci ve üçüncü ülkeler İngiltere ile İspanya. Ki onlar da bir devamlılık göstermeyi başarıyor. Çünkü mutlaka ya bir final oynuyorlar ya da kupa kaldırıyorlar. Bu kadar ciddi olmasa da UEFA Kupası'nda da durum farklı değil. Bu üç

ülkenin oradaki ağırlığı ise yüzde 40'a tekabül ediyor. Bir başka deyişle 40 takımın 16'sı İtalya, İngiltere ve İspanya'dan. Yani UEFA'da da, Şampiyonlar Ligi'nde de sürekli onlar başarılı oluyor. Nitekim Avrupa'nın en iyi 30 takımı sıralamasında yüzde elli oranında onların takımları yer alıyor.

Son 10 yılda takımları kupalarda çeyrek final oynayan ülkeler

Ülkeler	Şampiyonlar Ligi Çeyrek Finalleri (2003-07)	UEFA Kupası Çeyrek Finalleri (2003-07)	Şampiyon Kulüpler Kupası Çeyrek Finalleri (1987-91)	UEFA ve Kupa Galipleri Kupası Çeyrek Finaleri (1987-91)
İtalya	12	3	3	8
İngiltere	9	5	-	1
İspanya	8	8	4	1
Fransa	4	3	4	8
Hollanda	3	3	3	6
Almanya	2	3	6	8
Portekiz	2	4	4	5
Romanya	-	2	2	4
Rusya	-	2	1	2
İskoçya	-	2	1	1
Türkiye	-	1	2	2
Bulgaristan	-	1	1	3
İsviçre	-	1	-	2
Avusturya	-	1	-	1
Yunanistan	-	1	-	-
Belçika	-	-	3	7
Ukrayna	-	-	2	3
Yugoslavya	-	-	2	3
Danimarka	-	-	1	2
İsveç	-	-	1	3
Beyaz Rusya	-	-	-	1
Finlandiya	-	-	-	1
Polonya	-	-	-	1

Avrupa futbolunun sınıfsal katmanları

En Üsttekiler	Tepeyi Zorlayanlar	Orta Direk	En Alttakiler
İtalya	Almanya	Rusya	İskandinav Ülkeleri
İspanya	Fransa	İskoçya	Çek Cumhuriyeti
İngiltere	Portekiz	Ukrayna	Hırvatistan
	Hollanda	Romanya	Bulgaristan
		Yunanistan	İsviçre
		Belçika	Avusturya

Denilebilir ki, bundan doğal ne olabilir? Onlar yatırım yapıyor, onlar para kazanıyor, onların futbolu büyüyor. Dolayısıyla da hep onlar kazanıyor. Ama kazın ayağı biraz öyle değil gibi. Mesela bugünlerde İspanya Ligi'nde şampiyonluğu zorlayan ve UEFA'da da yoluna devam eden Sevilla takımı bir yanıyla hiç de büyük bir yatırımın aracıymış gibi durmuyor. Son yıllarda Reyes ve Ramos gibi iki büyük yıldız adayı çıkaran Sevilla bu parlak kariyerli oyuncularını satıyor ama takım gücüne güç katıyor. Çünkü müthiş bir arama-tarama faaliyeti ve altyapı çalışması onları sürekli besliyor. Bunun sonucu olarak da Avrupa'da iyi yarışıyor ve başarılı oluyor.

Avrupa'nın en iyi 30 takımının ülkelere göre dağılımı

İspanya	İngiltere	İtalya	Almanya	Fransa	Hollanda	Portekiz	İskoçya	Yunanistan
6	5	5	4	3	3	2	1	1

Eskiden de bu ülkelerden aynı sayıda takım geliyordu ve benzer durumlara aşinaydık denilebilir. Ama istatistikler pek de öyle söylemiyor. Şampiyonlar Ligi kurulmazdan hemen önce Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'nın son beş yılını baktığımızda sadece bu yedi ülkenin hegemonyası yok. Başka, daha güçsüz olarak bilinen ülkelerden gelen takımları da görüyoruz. Gerçekten de Şampiyonlar Ligi kurulmadan önceki beş sezonda çeyrek final oynayan takımlara baktığımızda, oraya takım sokabilen farklı ülke sayısı birden 16'ya çıkıyor. Bu da son beş yılda karşımıza çıkan 7 rakamının iki katından daha fazla. Yani herkesin kupada bir şansı olabileceğinin düşünüleceği yıllar bu yıllar. Bu ayrıcalıklı gruba dair son yorumumuz şu olabilir. Görünen o ki bu ülkeler söz konusu olduğunda, "hep aynı takımlar

olmasa da hep aynı ülkeler futbolun kaymağını yiyor" tespitini yapmak mümkün. Büyük ligler en fazla temsilciyle kupalara katılmakla kalmıyor, devamını da getiriyor. Bu hegemonyayı delmeye çalışanlar da son derece sınırlı ve ancak birkaç ülke bu şans yakalayabiliyor. İşte Almanya, Fransa, Portekiz ve Hollanda tepeyi zorlamaya en büyük aday ülkeler. Şampiyonlukları nadir görülüyor, ama her zaman futbolun en üst düzey mücadelesinde istikrarlı bir şekilde yer almayı başarıyorlar. Bazen final oynuyorlar, bazen son anda kaybediyorlar ama hep varlar. Şampiyonlar Ligi gibi çok az ülkeye şans veren büyük bir organizasyonda bile dişlerini göstermeyi başarıyorlar. Nitekim ilk otuz kulübe baktığımızda onların da temsilcileri azımsanmayacak kadar fazla.

Gelelim "orta direk" ülkelerine. Onlar da varlar, ama bir varlar bir yoklar. Bazen final bile oynuyorlar ama sürdürülebilir bir başarı göstermekte zorlanıyorlar. İskoçya bu grubun en istikrarlısı. Ama kupaların istikrarlısı olmayı henüz başarabilmiş değil. Ruslar ve Ukraynalılar bu sınıfın son zamanlardaki en çalışanları ama onlar da bu sene kötü çuvalladı. Belçika eski günlerini arıyor, Romanya ise bir türlü istediği yere gelemiyor. Yunanlılar ise düşüşte. "En alttakiler" grubu aslında daha kalabalık. Ama biz buraya başarıya en fazla yaklaşan, dönem dönem de olsa bir çıkış yakalayan ülkeleri aldık. Yoksa onların bir Avrupa Kupası'nda çeyrek final görmeleri neredeyse imkânsız gibi.

Türkiye'nin sesi hâlâ Avrupa'dan duyuluyor mu?

Gelelim Türkiye'ye. Ülkemiz bu sınıfsal ayrışmada nerede duruyor acaba? Hiç şüphesiz ki en üst tabakada değiliz. Son on yılda bütün kupalarda oynadığımız toplam çeyrek final sayısı sadece dört. Bu da bir ülkeyi en üst sınıfa sokmamıza yeterli veri sağlamıyor. Peki ya 'tepeyi zorlayanlar' grubu? Doğrusu oraya girmek için de hiç değilse son beş senede herhangi bir kupada birden fazla kez çeyrek final görmek gerekiyor ki, Şampiyonlar Ligi tarihinde bunu sadece bir kez başardık. Bu durumda Türkiye "orta direk" sınıfına giriyor gözüküyor. Tabii hedef daha üst sıraları zorlamak. Ama son yıllarda alınan başarılar daha fazlasına imkân vermiyor şimdilik. ■

Son Beş Yıla Göre Avrupa'nın En İyi 30 Takımı

Sıra	Takım	Ülke	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	TOPLAM
1	AC Milan	İtalya	31.2560	16.9285	31.6200	26.0675	18.4175	124.289
2	FC Barcelona	İspanya	31.1150	16.7230	17.1040	34.1620	19.0440	118.148
3	Inter	İtalya	28.2560	15.9285	22.6200	24.0675	16.4175	107.289
4	Liverpool	İngiltere	20.5200	14.7125	30.1385	17.7610	20.6610	103.793
	Arsenal	İngiltere	17.5200	17.7125	19.1385	31.7610	17.6610	103.793
6	Real Madrid	İspanya	27.1150	21.7230	18.1040	17.1620	19.0440	103.148
7	Valencia	İspanya	27.1150	29.7230	14.1040	5.1620	21.0440	97.148
8	O.Lyon	Fransa	10.6125	18.4550	23.7710	24.5680	18.3000	95.706
9	M.United	İngiltere	26.5200	15.7125	17.1385	12.7610	21.6610	93.793
	Newcastle	İngiltere	15.5200	24.7125	27.1385	4.7610	21.6610	93.793
11	Chelsea	İngiltere	5.5200	22.7125	25.1385	17.7610	21.6610	92.793
12	Juventus	İtalya	29.2560	12.9285	23.6200	23.0675	3.4175	92.289
13	FC Porto	Portekiz	24.5475	26.3825	13.6950	8.8150	15.6125	89.052
14	PSV	Hollanda	8.0350	17.7875	24.9600	13.5025	17.6635	81.948
15	Sevilla	İspanya	5.1150	4.7230	16.1040	30.1620	22.0440	78.148
16	Villarreal	İspanya	5.1150	20.7230	22.1040	24.1620	5.0440	77.148
17	AS Roma	İtalya	17.2560	12.9285	8.6200	19.0675	18.4175	76.289
18	B.Münih	Almanya	6.0170	10.5555	19.4885	17.4440	18.8990	72.404
19	Benfica	Portekiz	3.5475	13.3825	13.6950	17.8150	17.6125	66.052
20	Ajax	Hollanda	18.0350	6.7875	11.9600	15.5025	13.6635	65.948
21	AZ Alkmaar	Hollanda	2.0350	1.7875	27.9600	13.5025	17.6635	62.948
22	Celtic	İskoçya	23.4335	15.4335	8.5675	1.4025	13.2275	62.064
23	AJ Auxerre	Fransa	10.6125	15.4550	19.7710	5.5680	10.3000	61.706
24	AC Parma	İtalya	10.2560	9.9285	22.6200	5.0675	13.4175	61.289
25	Schalke 04	Almanya	11.0170	6.5555	13.4885	24.4440	4.8990	60.404
26	Deportivo	İspanya	19.1150	21.7230	9.1040	5.1620	5.0440	60.148
27	AS Monaco	Fransa	2.6125	23.4550	15.7710	14.5680	3.3000	59.706
28	W.Bremen	Almanya	7.0170	1.5555	16.4885	14.4440	19.8990	59.404
29	Stuttgart	Almanya	16.0170	11.5555	14.4885	13.4440	2.8990	58.404
30	Panathinaikos	Yunanistan	17.3650	6.3750	14.0350	7.1000	10.5400	55.415

Kupaların Hikâyesi

Şampiyonlar Ligi

Dağhan Irak

"Avrupa'nın en büyüğü kim?" sorusu ilk kez 1954 yılında soruldu.

L'Equipe gazetesi cevabı bulmak için bir kampanya açtı ve katılmak isteyen kulüplerin başvurularını almaya başladı. FIFA bu oluşumun başıboş kalmasının sakıncalı olduğu kanısındaydı. Bu yüzden UEFA'nın bu organizasyona sahip çıkmasını talep etti.

Ülkelerinde şampiyon olan takımların katılımıyla 1955-56 sezonunda başlayan Şampiyon Kulüpler Kupası'nın ilk beş yılında kupa Real Madrid'in müzesine gitti.

1992-93'te adı Şampiyonlar Ligi olarak değiştirilen organizasyon bağrını şampiyonların dışındaki takımlara da açtı. İlginç bir tesadüf, tıpkı ilki gibi son kupa da İspanya'ya gitti.

İlk beş sezonun şampiyonu Real Madrid

Futbolun kaymak tabakası

Kupanın doğuşundaki koşulları daha iyi anlayabilmek için endüstri futboluna evrilme sürecini başlatan sermayenin birikimini, bir başka deyişle futbolun "manifaktür"ünü anlatarak başlamak gerekiyor. Futbolun yerel kabuğunu kırarak yavaş yavaş uluslararası kimlik kazandığı iki dünya savaşı arasındaki dönem, tam da işte bu sürece denk geliyor. Birinci Dünya Savaşı, pek çok milli devletin doğuşuna öncülük ederken, bir taraftan da futbolun bu yeni ulusal rekabetlerin ifadesi için kullanışlı bir araç olduğunun tecrübesine vesile oluyordu. Savaş sırasında ve sonrasında savaşan tarafların birbirleriyle yaptığı futbol karşılaşmalarına bizim coğrafyamız da dâhil olmak üzere Avrupa'nın her yerinde rastlanıyordu. Futbol adeta yeni devletler haritasının meşruiyetinin hayata geçirildiği bir arena halindeydi. Tuhaf bir şekilde imparatorlukların dağılma ve halkların birbirinden milli sınırlarla ayrılma süreci, futbolun küreselleşmesini, daha evvel semt rekabetlerine sıkışan oyunun tüm kıtaya yayılmasını sağlıyordu. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise yeniden kurulan dünya düzeni yine kendini bu alanda gösteriyor, herkes kendi tarafındakini futbol sahasında ağırlıyordu. Öyle ki savaş biter bitmez taburlarda, uçak gemilerindeki askerler de futbol takımlarına dönüşüyor ve ülkelerinin futbol elçileri haline geliyorlardı. Başta devletlerarası kabul günleri havasında cereyan eden uluslararası futbol maçlarına gösterilen ilgi, bu işten pekâlâ para da kazanılabileceğini gösterdi. 1950'lere gelindiğinde artık futbol, üzerinden para kazanılabilen bir meta haline de gelmişti.

Bu koşullarda Avrupa'nın kulüpleri "komşuculuk" faaliyetlerine büyük hız verdi.

Avrupa'nın en büyüğü kim?

Avrupa kulüpleri durmaksızın birbirinin kapısını çalarken, birinin aklına er ya da geç "Peki, Avrupa'nın en büyük takımı kim?" sorusunu sormak gelecekti. 1954 yılına gelindiğinde bu soru sorulmakla

yenilmezliğinin ilanı için önce Budapeşte ve Moskova'da rövanşa çıkması gerekir. Hem Avrupa'da başka büyük takımlar da var; Milan, Real Madrid ve daha başkaları." L'Equipe bu yolda Avrupa Kulüpler Kupası'nı başlatmak için bir kampanya açtı ve katılmak isteyen kulüplerin başvurularını almaya başladı. O dönemde yeni kurulan UEFA henüz yasal statüsünü oluşturmuş sayılmazdı. FIFA ise bu

kalmadı, soruyu soran peşinen cevabını da verdi. 1954 yılında İngiliz takımı Wolverhampton Wanderers, o dönemin önemli takımları Honved ve Spartak Moskova'yla oynamıştı. İngiliz gazetesi *Daily Mail* de bu maçları kazanan Wolves'u "dünyanın en iyi takımı" ilan etmekten geri kalmadı. Ancak buna Parisli gazetecilerin itirazı vardı. 15 Aralık 1954 tarihli *L'Equipe* gazetesinde, o dönem Fransa Milli Takımı'nı da çalıştıran Gabriel Hanot'un şu cevabı yayınlandı: "Wolverhampton'un

oluşumun başıboş kalmasının sakıncalı olduğu kanısındaydı. Bu yüzden UEFA'nın bu organizasyona sahip çıkmasını talep etti.

Real Madrid hegemonyası

İlk yıl kupa on altı takımla çift maçlı eleme usulü yapıldı. En heyecanlı eşleşmelerden biri yarı finalde yaşanırken Milan'ı eleyen Real Madrid, finalde Fransız Stade de Reims'in rakibi oldu. Tek ayak üzerinden oynanan finali Paris'in

Parc des Princes Stadı'nda 4-3 kazanan Real Madrid ilk şampiyon unvanını alırken, kupanın ilk gol kralı ise yıllar sonra Beşiktaş'ı çalıştıracak olan Partizan'lı Miloš Milutinović'ti. Real Madrid sonraki iki sezonda ise finalde sırasıyla Fiorentina ve Milan'ı yenerek üç kez üst üste şampiyon olmayı başardı. Sonraki iki sezonda da kural değişmedi, Real önce Stade de Reims'i bir kez daha yenerek, daha sonra 7-3'lük müthiş finalde Eintracht Frankfurt'u mağlup ederek şampiyonluk serisini beş seneye çıkardı. Takımdan Zarraga, Di Stefano ve Gento beş finalde de forma giyerek rekor kırarken, Di Stefano beş finalde de gol atmayı başarak futbolseverlerin gönlünde edindiği "efsane" unvanını istatistiklere de yazdırmayı başardı. Bir başka ilginç nokta ise ilk kupayı kaptan olarak kaldıran Munoz'un beşinci kupayı kazanan takımın teknik direktörü olmasıydı. Başlangıç dönemi her bakımdan eflatun-beyazlıların kesin hegemonyasına sahne olmuştu. Avrupa'nın en büyük kupasında çıta daha baştan çok yükseklere konmuştu. Bu arada Türkiye de fazla gecikmeden bu trene atlamıştı. 1958-59 sezonunda Beşiktaş, "Türkiye Ligi Şampiyonu" unvanıyla kupaya alınırken, Kıbrıs gerginliği esnasında Yunanistan Şampiyonu Olimpiakos maça çıkmayınca ilk turu hükmen atladı. İkinci turda şampiyon Real Madrid'le oynayan Kara Kartallar, 2-0'lık deplasman yenilgisinin rövanşında İstanbul'da Kaya'nın golüyle 1-1'lik beraberliği koparmayı başardı. Bir sonraki sene ise Fenerbahçe, Macar Csebel'i elemesine rağmen Fransız Nice'e üçüncü maçta yenildi ve çeyrek finalı kaçırdı.

Benfica devri

1960 yılına gelindiğinde Real Madrid'in tahttan inme zamanı da gelmişti. İspanya'yı Real'le beraber temsil eden Barcelona, ezeli rakibiyle daha ikinci turda eşleşmiş ve kupanın tek şampiyonunu 2-2 ve 2-1'lik skorlarla elemişti. Finale kadar giden Barça, burada Portekiz'den Benfica'yla eşleşti. Kocsis ve Czibor gibi yıldızlar dahi Benfica kaptanı Aguas'ın müthiş performansını gölgeleyemeyince Bern'deki finali 3-2 Portekiz ekibi kazandı. Kupa yine İber Yarımadası'nda kalmıştı. Benfica bir sene sonra da Real'i finalde yenerek kupayı korudu. Sonrasında ise Milanolar kupaya el koydu. 62-63'te Milan, sonraki iki sezon ise Inter kupanın sahibi oldu. 1965-66 sezonunda ilk kez bir Yugoslav takımı Partizan Belgrad finalde yer alırken, kupa yine Real Madrid'e gitti. Real Madrid, altıncı şampiyonluktan sonra ilk kupanın daimi sahibi oldu. Bu tarihten sonra da beş kez kupanın sahibi olan ya da üç kez üst üste kazanan kulüplerin kupayı temelli müzesinde tutması kuralı getirildi.

Ada'nın sıftahı Celtic'ten

Kupaya geç iştirak etmeye başlayan İngilizler, ilk yıllarda fazla varlık gösteremedi. Kupayı Britanya'ya getirme onuru ise 1966-67 sezonunda İngilizler'den geleneksel olarak fazla hazzetmeyen İskoç Celtic takımına düştü. Kupanın başından beri ilk kez bir İspanyol ya da Portekiz takımı bulunmayan finalde Celtic, Gemmell ve Chalmers'in gollerıyla Inter'i 2-1 yenerek şampiyon oldu. Bir sezon sonra ise sıra bu kez İngilizler'deydi. Manchester United, finalde Benfica'yı 4-1 yenerek şampiyon oluyordu. 1970'lere gelinirken Avrupa futbolu yine rüzgâr değiştirmeye başlamıştı. Hollanda futbolu Ajax'la altın bir jenerasyon yakalamıştı. Daha sonra iki kez Dünya Kupası finali oynayacak Hollanda takımının da

belkemiğini oluşturacak bu ekip, 68-69 sezonunda Milan'a karşı ilk final mücadelesini verdi ancak sahadan 4-1 yenik ayrılmaktan kurtulamadı. Ajax'ın yükselişi sürerken kupayı Hollanda'ya getiren sürpriz bir şekilde Feyenoord oldu. Rotterdam ekibi 1969-70 sezonunda finalde Celtic'i uzatmadaki golle 2-1 mağlup etmeyi başardı.

Ajax ve Bayern'den üçleme

Sonraki üç sezon ise Cruyff ve arkadaşlarının egemenliğinde geçecekti. Ajax, 1970-71 sezonunda kupada final oynayan tek Yunan takımı Panathinaikos'u, daha sonra sırasıyla Inter ve Juventus'u yenerek üç kez üst üste şampiyon oldu. Ajax böylelikle ilk şampiyonluğun geldiği sezondan sonra kupayı müzesinden hiç çıkarmadı. Hollanda ekibi tahtı devretme vakti geldiğinde zaten kupayı temelli saklama hakkını kazanmıştı. Hollanda ve Ajax şüphesiz Avrupa futbolunda yalnız değildi. Futbolun en unutulmaz rekabetlerinden biri yeni yeni

doğuyordu. Bayern Münih ve Almanya, komşu ülkeye kafa tutmaya artık hazırды. 1973-74 sezonunda Ajax, Bulgar takımı CSKA Sofya'ya sürpriz bir şekilde elenirken, Bayern Münih ilk şampiyonluğunu kazanıyordu. "İmparator" lakaplı Franz Beckenbauer, sonraki iki sezon Leeds ve Saint Etienne karşısında da kupayı kaldıran isim olacaktı. Artık Bayern Münih'in de kendi kupası vardı. Ancak bu kupanın bilindik bir kuralı vardı, bir takım tam hâkimiyetini ilan ettiği an yeni bir hanedan doğuyordu. Bayern de zirvede çok uzun kalamayacaktı. Hanedan deyince akla genelde Britanyalılar gelirdi, bu kez de farklı olmayacaktı.

İngilizler bir geldi, pir geldi

1976-77 sezonundan başlayarak altı sezon boyunca İngilizler kupada müthiş bir performans sergiledi. Önce Liverpool çıktı ortaya, ilk sezon Keegan, ikinci sezon ise Souness ve Dalglish kupanın kırmızı renklere bürünmesini sağladı. Liverpool'un bir üçüncü şampiyonluğunu ise Nottingham Forest engelledi. Forest, üçüncü şampiyonluğa yelken açtığı anda ise karşısında yine Liverpool'u buldu. Bu iki takıma 1981-82 sezonunda Aston Villa da eklendi. Adeta İngiliz Ligi'ni kim alırsa otomatikman Avrupa Şampiyonu oluyordu. Ancak bir İngiliz takımı kupaya tamamen sahip olabilmek için 2005 yılını, yani İstanbul'daki finali bekleyecekti. Çünkü Liverpool'un 1984-85 sezonundaki finali başarıyla değil Heysel Faciası ve Juventus'un kazandığı en buruk kupayla anılacaktı. Bu trajediden sonra ise İngiliz takımları en iyi yıllarını beş yıllık ceza ile geçirdi. Liverpool'un altı yıllık cezası sona erdiğinde ise eski Kırmızılar'dan eser kalmamıştı.

Doğu Bloku sahnede

Heysel Faciası sonrasında Avrupa futbolunda hegemonyasız bir dönemin yaşanması, kıtanın hem siyasal hem de futbol açısından nasıl kabuk değiştirdiğinin gözler önüne serilmesini sağladı. Şimdiye kadar İspanya, Hollanda, Almanya ve İngiltere hâkimiyetinde gözden kaçan bir yerlerde bazı takımlar artık kabına sığamıyordu. Romanya'nın Steaua Bükreş'i, Yugoslavya'nın Kızılyıldız'ı bu yıllarda şampiyonluğa ulaştı. Doğu Bloku'nun Hagi, Saviçević gibi yıldızları Doğu Bloku'nun duvarlarından atlayıp kendilerini serbest piyasada dalgalanmaya bırakırken, halkları da adeta onları takip ediyordu. İlginç olan ise şuydu, duvarlar yıkıldıktan sonra Doğu'nun büyük takımlarının yükselişi yerini büyük bir düşüşe bırakacaktı. Futbolun serbest piyasası, kapalı kapılar ardında devleşen bu kulüpleri yalayıp yutmakta zorlanmayacaktı. Tıpkı duvarın yıkılışıyla beraber dünyanın tek kutupluluğa yelken açması gibi, futbol endüstrisi de devrimini tamamlamış ve küresel kurallarına herkesi tâbi tutmayı başarmıştı.

Yeni döneme yeni kupa

Dünya bir devri geride bırakırken, o devrin koşullarında doğan Şampiyon Kulüpler Kupası da misyonunu tamamlamış ve yerini yeni devrin kupası Şampiyonlar Ligi'ne bırakmıştı. Duvarların

olmadığı bu lige katılmak için herkes özgürce uğraşabilirdi, ancak bu ligde mücadele etmek için bazen başarılı olmaktan fazlası gerekecekti. Kimi kulüplerin doğrudan katılım hakkı elde ettiği, kimilerinin ise üç tur aşarak gelmek zorunda olduğu bu ligde, "serbestleşen" ülkelerin takımları bir daha hiç başarılı olamadı. Ancak Şampiyonlar Ligi'nin ilk üç finalinde kazanan İspanyol, İtalyan ve Fransız takımlarının kadrosunda bu takımlardan alınmış bir futbolcu mutlaka vardı. Parayı verenin düdüğü çaldığı bu yeni ortamda, parası olmayan çoğu zaman elindeki düdüğü de kaybediyordu. Bu ortamda Mustafa Denizli yönetiminde 1988-89 sezonunda yarı finale yükselen Galatasaray'ın hakkını teslim etmek gerekiyor. Dönemin jargonuyla Türk futbolunun Avrupa futboluna "konvertibil" olduğunu kanıtlayan Cimbom, Doğu Bloku takımlarının pek çoğunun aksine yeni dönemde de tutunmayı başardı, pek çok kez Şampiyonlar Ligi'nde oynamakla kalmayıp UEFA Kupası'nı müzesine götürmeyi de başardı. Belki de günümüzde Galatasaray'ın yaşadığı kimi sorunları bu müthiş savaş verirken aldığı yaralara da bağlamak gerekiyor. 2003-04 sezonuna gelinceye kadar Şampiyonlar Ligi'nde şampiyonluk hep Avrupa'nın dört büyük liginin (İngiltere, Almanya, İtalya, İspanya) kulüpleri arasında gidip geldi. Galatasaray ve Spartak Moskova dışında "öteki Avrupa"nın kulüpleri ise bu ligde pek dikiş tutturamadı. 2003-04 sezonu ise ilk kez dört büyüklerden bir takım olmadan oynanan Şampiyonlar Ligi finali olarak tarihe geçti. Porto ve Monaco kuşkusuz "mahallenin fakir delikanlısı" sayılmazlardı ancak yine sürpriz arayanların gönlüne su serptiler. 2004-05 finali hem İstanbul'da yapılması hem de Liverpool'un Milan'ı müthiş bir dönüşle yenerek kupanın temelli sahipleri arasına katılmasıyla unutulmazlar arasına girdi. Geçtiğimiz yılki Barcelona-Arsenal finali ise yüksek endüstri ürünü bir domates kadar büyük, ancak en fazla da onun kadar lezzetliydi. İçinde bulunduğumuz yıl, bize yine endüstri futbolunun sevdiği cinsten bir final olacağını gösteriyor. Zira çeyrek finaldeki takımların biri hariç hepsi dört büyük ligden, o bir takım da dev bir şirketin sahipliğindeki PSV Eindhoven. Bir başka deyişle bu seneki domates de yine iri ve çekirdeksiz olacak. Tadını ise 23 Mayıs'ta Atina'da oynanacak maçta göreceğiz. ■

Dünya onları

İspanya'nın Navarra Üniversitesi bünyesinde çalışmalarını sürdüren Ekonomi ve Spor Araştırma Grubu üç kategoride futbol dünyasının medya değerlerini ölçüyor. Eylül 2006-Şubat 2007 dönemi itibariyle medya değeri en yüksek futbolcu Barcelonalı Ronaldinho, takım Real Madrid ve teknik direktör de Alex Ferguson. Medya değerleriyle futbol dünyasının aktörlerinin gelirleri karşılaştırıldığında, bu iki kategori arasında bir ilişki olduğu da hemen farkediliyor. Ronaldinho'nun 23 milyon euroyla geliri en fazla futbolcu ve Real Madrid'in 200 milyon euroyla geliri en yüksek kulüp olması bu gerçeğin kanıtları.

Cem Çetin

Konu futbol olunca, birbirinden ilginç araştırmalar karşımıza çıkıyor. Bunlardan bir tanesi de futbol dünyasının temel taşları olan futbolcu, kulüp ve teknik direktörlerinin medya popülerlikleri. Navarra Üniversitesi bünyesinde çalışmalarını sürdüren Ekonomi ve Spor Araştırma Grubu (ESİrg), bir

süredir üç kategoride futbol dünyasının medya değerlerini ölçüyor. Eylül 2006-Şubat 2007 dönemi itibariyle, futbolcular kategorisinde Ronaldinho, kulüpler kategorisinde Real Madrid ve teknik direktörler kategorisinde Alex Ferguson ilk sırada yer alıyor. İspanyolların yaptığı bu araştırma futbolcuların medya değeri ile gelirleri arasında bir ilişkiyi açığa çıkartırken, aynı zamanda Premier Lig'in neden çok önemli bir ürün olduğu konusunda da ipuçları veriyor.

Dikkat Cristiano Ronaldo geliyor

Şampiyonlar Ligi'nde forma giyen yaklaşık 900 futbolcunun dahil edildiği araştırma (*), futbolcuların medyaya yansıyan haberleri doğrultusunda popülerlik ve tanınırlık dereceleri dikkate alınarak yapılıyor.

görülyor. Altı ayda bir tekrarlanan bu çalışmada dikkat çekici çıkışı İtalyan Cannavaro gösterdi. 2006 yılının son iki ayında önce France Football'un, sonra da FIFA'nın Altın Top ödülleri kazanan İtalyan futbolcu, 70 sıra birden atlayarak 85.'likten 15.'liğe yükseldi. Cannavaro gibi Manchester Unitedlı Cristiano Ronaldo da атаğa kalktı. Alex Ferguson'un asistanı Quiroz'un "Önümüzdeki bir kaç yıl içinde, Avrupa

Zirvede futbol kariyerini İspanya'nın Barcelona takımında sürdüren Ronaldinho bulunuyor. Liderlik kolтуğuna 13.3 puanla oturan Brezilyalı futbolcu, 12.2 puanla Manchester United'ın genç yıldızı Wayne Rooney izliyor. Bu ikiliden sonra üçüncü sırada Real Madridli Beckham geliyor. İlk 10 içindeki futbolcuların forma giydikleri takımlara bakıldığında, 6'sının Premier Lig'de top koşturduğu

futbolunun Michael Jordan'ı olacak" benzetmesini yaptığı Portekizli golcü, 21. sıradan gelip adını 5. sıraya yazdırdı. Cristiano Ronaldo'nun takım arkadaşı Fransız Louis Saha da 22 sıra birden yükselerek 10.'luğa oturdu. Cristiano Ronaldo ve Louis Saha gibi ilk 10'a girmeyi başaran bir başka isim de Chelsea'nın son maçlardaki golcüsü Didier Drogba oldu.

En Medyatik Futbolcular Sıralaması

Sıra	Futbolcu	Takımı	Ligi	Ülkesi	Puanı
1	Ronaldinho	Barcelona	İspanya	Brezilya	13.3
2	Rooney	M. United	İngiltere	İngiltere	12.2
3	Beckham	Real Madrid	İspanya	İngiltere	11.6
4	Ronaldo	Milan	İtalya	Brezilya	10.9
5	C. Ronaldo	M.United	İngiltere	Portekiz	9.8
6	Henry	Arsenal	İngiltere	Fransa	9.5
7	Drogba	Chelsea	İngiltere	Fildişi Sahili	8.6
8	Ballack	Chelsea	İngiltere	Almanya	7.8
9	Adriano	Inter	İtalya	Brezilya	7.5
10	Saha	M.United	İngiltere	Fransa	7.4

konuşuyor

Real Madrid zirvede ama tehlikede

Takımlar kategorisinde Real Madrid ilk sıradaki yerini korudu. Eylül 2006'da zirveyi ele geçiren İspanyol takımı, Eylül 2006-Şubat 2007 değerlendirmesinde topladığı 72.1 puanla Avrupa futbolunun en medyatik takımı sıfatını rakiplerine kaptırmadı ama Eylül 2006'da en yakın rakibiyle arasındaki puan farkı 12'yken, şimdi bu fark 5'in altına indi. Bu kategoride Real Madrid'in bir sonraki değerlendirmede ilk sıradaki yerini koruması zor olacak gibi gözüküyor. Çünkü futbolcular sıralamasında 10.9 puanıyla dördüncü sırada yer alan Ronaldo, ara transferde Milan'a gitti. Sıralamada Beyaz Şimşekler'in hemen arkasından Manchester United (67.7) ve Barcelona (65.1) geliyor. Dördüncü sırada ise Chelsea var. Medya değeri açısından ilk 100 futbolcudan 48'i ilk 4 sıradaki Real

Madrid (13), Manchester United (10), Barcelona (13) ve Chelsea'de (12) top koşturuyor. Bu değerlendirmeyi ilk 10 takıma çıkardığımızda ise bu sayı 85'e yükseliyor. Futbolcular kategorisinde olduğu gibi çok büyük iniş ve çıkışların yaşanmadığı takımlar kategorisinde, İtalya Ligi Serie A'nın lideri Inter, Calcio'daki dikkat çekici performansının (üst üste 16 galibiyet) karşılığını 10. sıradan 5. sıraya yükselerek aldı. Bu kategoride en dikkat çekici unsur ise Fransa'dan bir takımın ilk 10'a girememesi oldu. Halbuki Olympique Lyon, hem Fransa Ligi'ndeki hem de Şampiyonlar Ligi'ndeki performansı son derece iyi bir sezon geçiriyor. Fransız takımının ilk 10 içinde yer almaması, kadrosunda medya değeri yüksek futbolcu sayısının azlığıyla açıklanabilir.

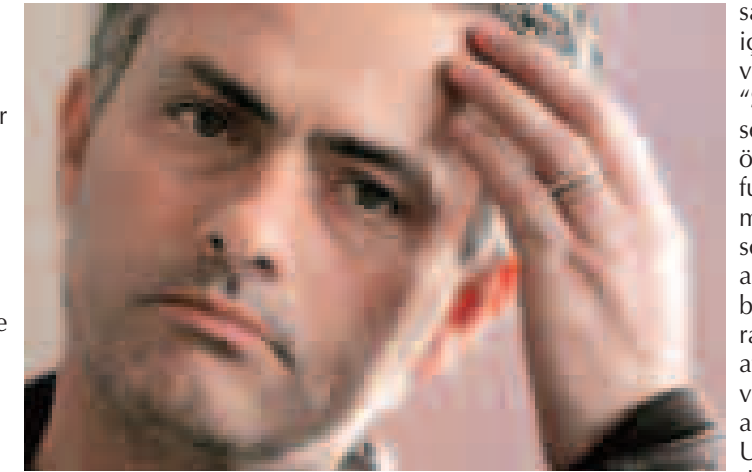

Burun farkıyla Ferguson

Teknik direktörler sıralamasında zirveyi Premier Lig'de görev yapanlar paylaştı. Bu kategoride medya değeri en yüksek isim Manchester United'ın karizmatik Menajeri Alex Ferguson olurken, başarılı İskoçu bir başka karizmatik isim, Chelsea'nın Portekizlisi Jose Mourinho izledi. Ferguson ile Mourinho arasındaki puan farkının 1.4 olması, bundan sonraki değerlendirmede zirvenin el değiştirebileceğini gösteriyor. İlk 6'da dört Premier Lig takımının teknik patronunun bulunduğu bu kategoride, üçüncülüğü Real Madrid'in son dönemde çok tartışılan İtalyan Teknik Direktörü Fabio Capello aldı.

En Medyatik Teknik Direktörler Sıralaması

Sıra	Teknik Direktör	Takım	Lig	Medya Değeri
1	Ferguson	M. United	İngiltere	15.9
2	Mourinho	Chelsea	İngiltere	14.5
3	Capello	Real Madrid	İspanya	12.1
4	Wenger	Arsenal	İngiltere	8.5
5	Rijkaard	Barcelona	İspanya	7.1
6	Benitez	Liverpool	İngiltere	6.7

sahip Real Madrid için de geçerli. Bu veriler çerçevesinde "Sportif başarı ve sergilenen davranış önce futbolcunun/takımın medya değerini, sonra da gelirlerini artırıyor" şeklinde bir varsayım rahatlıkla ortaya atılabilir. Bu varsayımı dikkate alıp, Manchester United'ın transfer döneminde 22

Medya değerleriyle futbol dünyasının aktörlerinin gelirleri karşılaştırıldığında, bu iki kategori arasında bir ilişki olduğu hemen farkediliyor. Örneğin medya değeri en yüksek futbolcu olan Ronaldinho, aynı zamanda toplam 23 milyon euroyla geliri en fazla olan futbolcu sıfatını da elinde bulunduruyor. Benzer durum takımlar düzeyinde 200 milyon euronun üzerinde bir gelire

yaşındaki Cristiano Ronaldo'yu kadrosunda tutabilmek için, çok yüksek bir bedel ödeyeceğini ileri sürmek de herhalde yanlış olmayacaktır.

(*) Araştırmanın ayrıntılı bilgileri www.unav.es/econom/spor adlı adresin, "How the media value is measured" bölümünden temin edilebilir. ■

26 yaşında ve Sivasspor'da yedinci sezonunu geçiriyor ama vizyona ancak bu sezon çıkabildi. İstanbul'daki Beşiktaş ve Fenerbahçe maçlarındaki performansıya bir anda Türkiye'nin gündemine oturdu. Performansının ödülünü Milli Takım'a seçilerek aldı. Kariyerindeki gecikmişliği ve "kiralama" öykülerini yabancı teknik adamlara bağlıyor, kendisini eski takım arkadaşı, yeni teknik direktörü Bülent Uygun'un "keşfettiğini" söylüyor.

▼26 yaşındasın ama futbol kamuoyu seni bu sezon tanımaya başladı. Özellikle sezonun ilk yarısındaki Beşiktaş ve ikinci yarısındaki Fenerbahçe maçlarında sergilediğin futbolla gündem oluşturdun. Futbol geçmişinden söz eder misin biraz?

▲1981 Yozgat doğumluyum. Sivasspor'a Lig A'da mücadele ettiği dönemde, amatör bir takım olan Ankara Tigmspor'dan geldim. Üç sezon Sivasspor'da oynadıktan sonra yine o dönemde Lig A'da yer alan Antalyaspor'da bir sezon forma giydim. Ardından 6 ay Türk Telekomspor'da oynadım ve sezonun ikinci yarısında yeniden Sivasspor'a döndüm. O sezon Lig A'da şampiyon olduk ve Süper Lig'e yükseldik. Geçtiğimiz sezonun ikinci yarısında İstanbulspor'a kiralandım ve bu sezon başında yeniden Sivasspor'a döndüm.

▼Oldukça sık kiraya verilme hikâyelerin var. Bunun sebebi neydi? Halbuki bugün bakıldığında takımın temel taşlarından birisin.

▲Bunda teknik adam faktörünün etkili olduğunu düşünüyorum. Bülent ağabeyden önceki hiçbir teknik adam beni tutmamıştı. Bir oynuyordum, bir oynamıyordum. Bülent ağabey takımın başına geldikten sonra

Sivasspor iki sezondur Süper Lig'de ve bu dönemde iki yabancı teknik direktörle tanıştım. İkisi de bana şans vermedi. Yabancı teknik adamların futbolcu tercihinden dolayı kendimi gösterme imkânım olmadı.

Yabancı teknik direktörler dönemde zaman zaman sahaya sürüldüğümde gözüm hep kulübedeydi. Ama şimdi bana inanan, güvenen bir teknik adamla çalışıyorum ve sadece futbol oynamayı düşünüyorum.

Mehmet Yıldız

“Mehmet bir takımı tek başına ligde tutar”

BÜLENT UYGUN

Mehmet Yıldız oldukça mütevazı bir oyuncu. Bazı sorular karşısında “susma hakkını” kullanıyor. Mesela, “Bir oyuncu olarak artı yönlerini sıralar mısın?” diye sorduğumuzda mahcup bir biçimde gülümsüyor ve “Ben bu konuda bir şey söyleyememem” diyor. Tam bu noktada sohbetimize Sivasspor Teknik Direktörü Bülent Uygun müdahil oluyor ve Mehmet'in özelliklerini şu sözlerle anlatıyor: “Sahada çok iyi mücadele eder, mükemmel top saklar ve takımın öne çıkmasını sağlar. Rakip stoperlerin dengesini bozarak diğer arkadaşlarıma pozisyon hazırlar. Eğer tek cümleyle bir tanım isterseniz, şunu rahatlıkla söyleyebilirim, Mehmet Süper Lig'de bir takımı tek başına kümede bırakır, Lig A'da bir takımı da şampiyon yapar.” Mehmet'in cevap vermekten kaçındığı bir başka soru da ailesine verdiği destekle ilgili. Bu konuda “Rahat yaşamaları için elimden geleni yapıyorum” demekle yetiniyor. Ancak Bülent Uygun bir kez daha devreye giriyor ve mevzuya açıklık getiriyor: “Mehmet bütün yatırımlarını ailesinin daha rahat yaşamasını sağlamak üzere planlıyor. Mesela iki tane taksi aldı ve onları kardeşlerine verdi. Böylece geçimlerini temin etmelerine yardımcı oluyor.”

Yabancı antrenörler beni anlayamadı

çıkış yaptım. ▼Bülent Uygun'la aynı takımda futbol da oynadın. Birlikte top koşturduğun insanın sonradan teknik direktörün olması senin için bir avantaj mı sağladı? ▲Evet, benim için avantaj oldu. Sonuçta beni tanıyan, nasıl futbol oynadığımı bilen bir insandı. Bana güvendi, forma verdi ve ben de onu mahcup etmemek için elimden geleni yapmaya çalışıyorum. ▼Yani “Bülent Uygun Sivasspor'un Teknik Direktörlüğüne getirilmese sen bugünkü noktada olamayacaktın” diyebilir miyiz?

▲Sivasspor iki sezondur Türkcell Süper Lig'de ve ben bu dönemde iki yabancı teknik direktörle tanıştım. İkisi de bana şans vermedi. Geçtiğimiz sezon Werner Lorant döneminde kiraya gönderildim, bu sezon Karol Pecze döneminde de ilk onbirde oynama şansını hiç bulamadım. Yabancı teknik adamların futbolcu tercihindan dolayı kendimi gösterme imkânım olmadı. ▼Galiba bu iş biraz da güven meselesi. Sana güvenen ve inanan bir teknik adamla çalışmak da performansını yükseltmiş olmalı. ▲Elbette, bu çok önemli bir motivasyon. Yabancı teknik direktörler döneminde zaman zaman sahaya sürüldüğümde gözüm hep saha kenarındaydı. “Acaba bir hata yaparsam kenara mı alınacağım ya da önümüzdeki hafta oynayabilecek miyim?” gibi bir derdim vardı. Ama şimdi böyle bir problem yok ve kendimi oyuna çok daha fazla verebiliyorum. Saha içinde sadece futbol oynamayı düşünüyorum. ▼Peki, biraz daha eskilere, futbola başladığın günlere gidelim. Futbolcu olmak nereden geldi aklına? ▲Ortaokulda öğretmenimiz Muharrem Uğur'du. Şimdi Türk Telekom'un Teknik Direktörü. Beni futbola o başlatmıştı. Ankara Tigmspor'a onun sayesinde gittim ve gerisi geldi.

Ailem eve para getirmemi isterdi

▼O dönemde ailen futbolcu olmana nasıl bakıyordu? ▲Açıkçası ekstra geliri olan bir ailem yoktu ve futbol oynamama da pek sıcak bakıyorlardı. Çalışmamı, para kazanmamı istiyorlardı. Ama ben işle futbolu bir arada yürütmeye çalıştım ve çok şükür başarılı da oldum. ▼Ailen bugün nasıl değerlendiriyor futbolcu olmanı? ▲Takdir edersiniz ki iyi değerlendiriyorlar. ▼Peki, ailen için neler yapıyorsun? Biraz önce ekstra geliri olmayan bir ailenin çocuğu olduğunu söylemiştin. ▲Dördü erkek, biri kız, beş kardeşiz ve ailenin en büyük çocuğu benim. Elimden geldikçe bütün ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyorum. ▼Futbola başladığında kendine örnek aldığın, beğendiğin golcüler kimlerdi? ▲Başlangıçta kimse yoktu ama bugün örnek aldığım ve beğendiğim golcü Fatih Tekke. Çok yakından tanımıyorum ama bildiğim kadarıyla çok iyi ve düzgün bir insan. Futbol açısından değerlendirdiğim de golcülüğü, kuvveti, top saklaması, lider

Ailemin ekstra bir geliri yoktu ve futbol oynamak yerine çalışıp para kazanmamı istiyorlardı. Ama bugün geldiğim noktadan çok memnunlar. Beş kardeşin en büyüğüyüm ve elimden geldiğince onları rahat yaşatmaya çalışıyorum.

Beğendiğim ve örnek aldığım golcü Fatih Tekke. Golcülüğü, kuvveti, top saklaması, lider yapısı ve organizatör yönüyle kendime onu örnek alıyorum. Çok yakından tanımamakla birlikte iyi bir insan olduğunu da biliyorum.

yapısı ve organizatör yönüyle kendime onu örnek alıyorum. Avrupa futbolunu da izliyorum ama kendime örnek aldığım Fatih Tekke dışında bir oyuncu yok.

▼Her insan kendi muhasebesini mutlaka yapar. Sen bu tip hesaplar yapıyor musun? Hangi yönlerin eksik, hangi taraftarlarını beğeniyorsun?

▲Gol vuruşları çok üst düzeyde olan bir oyuncu değilim. Ayrıca hava toplarım da zayıf. Bunları gidermek için Bülent Hocamız da özellikle uğraşıyor.

▼Artı yönlerin neler? Dışarıdan görüldüğü kadarıyla çok kuvvetli bir oyuncusun.

▲Bunları benim anlatmam uygun olmaz.

Yeteneğimizi kullanma izni verildi

▼Sivasspor'un bu sezon çizdiği grafiği, "Karol Pecze'den önce ve sonra" diye ikiye ayırmamız gerekiyor. Ne değişti Pecze gittikten sonra?

▲Öncelikle takıma özgüven verildi. Herkese kendi mevkinde bireysel yeteneklerini serbestçe kullanma fırsatı tanındı. Futbolun güzelliklerini sahaya yansıtabilmek için yardımlaşmanın ve disiplinin önemi ön plana çıkarıldı. Antrenmanlarda daha tempolu ve çabuk futbol oynanması benimsendi. Bunun dışında da taktiksel anlamda 4-4-2'ye dönüldü.

▼Yani Pecze dönemindeki anlayış oyuncuların kişisel yeteneklerini kısıtlayıcı nitelikte miydi?

▲Sistem biraz onu gerektiriyordu. Ayrıca oyuncuların özgüvenleri de yeterli değildi. Mesela ben kendi adıma hiçbir zaman kendime güven duyamıyordum.

▼Sivasspor averajı kendisinden daha iyi takımların üzerinde yer alıyor. Bunu nasıl açıklamak gerekiyor?

▲Takımın günü gününü tutmuyor. Bir maçta çok iyi oynayıp kazanabiliyor veya mağlup duruma düştüğümüz maçtan farklı bir yenilgiyle ayrılabiliriz. Bir takım "Sivasspor'u kolay yeneriz" dediği anda yenilme ihtimali çok büyük. Ama tam tersi de olabiliyor ve herkesin kazanacağımızı düşündüğü bir maçı da sürpriz bir biçimde kaybedebiliyoruz.

▼Sen Sivasspor'un eski

futbolcularından birisin. İlk geldiğin günden bugüne kulübün yaşadığı gelişimi nasıl değerlendiriyorsun? Neler değişti Sivasspor'da?

▲Lig A'daki dönemle bugün Süper Lig'de mücadele ettiğimiz dönem arasında büyük bir gelişme yaşandı. Beş sezon önce tesisimiz yoktu, antrenman sahamız yoktu. Ama bugün tesisleri, antrenman sahaları ve kapalı salonuyla gerçek bir Süper Lig kulübü haline geldik.

▼Taraftarın takıma desteğini nasıl görüyorsun? Mesela Sivasspor Lig A'da olduğu dönemde bazı maçlarını İstanbul'da oynuyor ve stadın tümünü dolduruyordu. Aynı ilgi bugün de sürüyor mu?

▲Üst üste kazandığımız maçların ardından taraftarımız tribüne gelip bizi destekledi ama futbolda herkes başarıya endekli ve biz de sadece başarılı olursak arkamızda seyirci desteğini bulabiliyoruz.

▼Forvetteki partnerin Balili. O da kuvvetli ve süratli bir oyuncu. Balili ile yan yana oynamak sana ne hissettiriyor?

▲Balili'nin ekstra özelliği çok çabuk olması. Topu önüne attığınız zaman geçemeyeceği bir stoper yok. Tabii onun gibi bir oyuncuyla oynamak beni de çok rahatlatıyor.

O gol kaleci hatasıydı

▼Sezonun ilk yarısında Beşiktaş'a attığın ilginç bir gol var. Ceza sahası dışından kafayla vurdun ve gol oldu. Hayatının golü müydü o?

▲Beşiktaş'a attığım gol açıkçası bir kaleci hatasıydı. Ani gelişen bir atak oldu ve doğrusunu söylemek gerekirse başka bir vuruş şansım da yoktu. Ben de kafamla vurdum ve gol oldu. Ama en hoşuma giden golü Lig A'da şampiyon olduğumuz sezon Elazığspor'a atmıştım. Maç Malatya'da oynanmıştı ve 9 kişiyle 2-0 kazanmıştık. O maçta attığım golü unutamam.

▼Beşiktaş maçında attığın gol için Bülent Uygun esprili bir yaklaşımla "asrın golü" diyor. Ama bir de o maçta kaçırdığın çok sayıda gol fırsatı var.

▲Evet. Bazen şanssızlık, bazen de beceriksizlik oluyor. Bir de o günkü maçta biz çok fazla gol pozisyonuna girdik ve ben her pozisyonda neredeyse 50 metrelik deparlar atmak zorunda kaldım. Dolayısıyla son vuruşlarda yorgun düştüm. Zaten

Bülent hocam da bana "Senden beklentim gol vuruşlarındaki başarıdan çok üç kişilik mücadele etmen" diyor.

▼Lige baktığımızda üst sıralardaki takımların geçmiş sezonlara oranla çok fazla puan kaybettiklerini görüyoruz. Sadece Sivasspor dört büyük diye anılan takımlara 10 puan kaybettirmiş durumda. Üst sıralardaki takımların bu kadar çok puan kaybetmesini neye bağlıyorsun?

▲Anadolu takımları artık daha cesur futbol oynuyor. Büyük

takımların geri gidişindeki temel faktörlerden biri yabancı transferlerindeki isabetsizlik. Ayrıca büyük takımların başındaki yabancı teknik adamlar, Akdeniz insanı mantalitesindeki Türk futbolcusu ile yeterli diyalogu kuramıyor. Yabancı teknik adamlar "Futbolcular profesyonel, dolayısıyla gereğini yapmaları gerekir" diye düşünüyor. Teknik adamların oyuncuya daha yakın olması gerekirken onlar futbolcuları suçlayıcı konuşmalar yapmayı tercih ediyor. Oyuncunun üzerinde zaten medya ve taraftar baskısının yükü var. Teknik adamların bu tavırları da üzerlerindeki baskıyı artırıyor ve özgüvenlerini kaybetmelerine yol açıyor.

▼Bundan sonrası için hedeflerin neler?

▲Bütün futbolcular gibi ben de dört büyük denilen takımlardan birinde

Beşiktaş'a attığım gol açıkçası bir kaleci hatasıydı. Ani gelişen bir atak oldu ve doğrusunu söylemek gerekirse başka bir vuruş şansım da yoktu. Ama en hoşuma giden golü 9 kişi kaldığımız maçta Elazığspor'a atmıştım.

ve Milli Takımımızda oynamak istiyorum.

▼Kendini bu hedeflere ne kadar yakın görüyorsun? Ya da bugün o dört büyük takımdan birinin kadrosunda olsan ilk onbirde oynayabileceğine inanıyor musun?

▲Bu biraz da bulunduğum takımın oyun mantalitesine bağlı. Benim o takımlarda bir golcü olarak yer bulabilmem mümkün değil. Ama eğer savaştan, mücadele eden, top saklayan bir forvete ihtiyaç varsa oynayabileceğime inanıyorum. Ancak biraz daha fazla gol atmam gerektiğini düşünüyorum.

▼Hayatın sadece futboldan ibaret değil. Futbolun dışındaki hayatında nelerle uğraşırsın?

▲Audi marka bir arabam var ve otomobil kullanmayı çok seviyorum. Evliyim ve iki de çocuğum var. Boş vakitlerimi genellikle onlara geçirmekten hoşlanıyorum. ■

Teknik direktörlerin iki kaderi vardır, ya kovulmak ya da görevi bırakmak... En iyisi bile olsa, hepsi bir süre sonra bu gerçekle yüzleşecektir. Zaten derler ki teknik direktörler ikiye ayrılır. Bir yanda kovulmuş teknik direktörler yer alır, diğer yanda ise henüz kovulmamış ve elbet bir gün kovulacak olanlar. *TamSaha* olarak bir araştırma yaptık ve dünya çapında ün yapmış ama hiçbir takımla bağlantısı olmayan antrenörleri çıkarttık. Amacımız sadece bu nankör meslekte istisnasız herkesin işsiz kalabileceğini göstermek. Bu isimler bile teknik direktörlük görevini aktif olarak yürütemiyorsa hayıflanmaya gerek var mı?

Sven-Göran Erikson

İşvec futboluna oyunculuğuyla değil ama teknik adamlık kariyeriyle damga vurmuş isimlerin başında geliyor. 1979'da Göteborg'la ilk çıkışını yaptı ve daha ilk yılında kupa kaldırmaya başladı. Üç sezon sonra ise takımı zirveye oturmuştu bile. Hem lig, hem İsveç Kupası, hem de UEFA Kupası Eriksson'un kollarındaydı. Bu başarılar birçok Avrupa kulübünün iştahını kabarttı. Önce Benfica'ya gitti. Orada da Göteborg'a yaptığı aşının formülünü bulmuştu. Benfica şampiyon oldu, Portekiz Kupası'nı kaldırdı ve UEFA Kupası'nda final oynadı. Bu hızlı adımlar onu İtalya'ya taşıdı. Roma'da yine kupa kaldıran bir teknik adamdı. Fiorentina'da geçen kupasız iki yılın ardından yeniden Benfica'ya döndü ve kariyerini parlatmayı sürdürdü. Bu hızla yeniden İtalya'nın yolunu tuttu. Sampdoria'da geçen dönemin ardından asıl başarıyı Lazio'yla buldu. 1997-2000 yılları arasında Lazio'ya iki İtalya Kupası, son kez düzenlenen Kupa Galipleri Kupası ve bir de şampiyonluk zafer-

Jürgen Klinsmann

1964 doğumlu Alman futbol efsanesi Jürgen Klinsmann'ın teknik adamlık kariyerini James Dean'e benzetmek mümkün. Hızlı yaşadı ve genç bıraktı. Önce ağır eleştiriler altında Alman Milli Takımı'nın başına geçti. Beckenbauer'e inat farklı bir Almanya takımı yarattı. Dünya Kupası sırasında oynattığı futbolla büyük sempati kazandı. Fakat turnuva sonrasında, Alman futbolunun en büyük kanaat önderi Beckenbauer bile “kal” demişken görevi bıraktığını açıkladı. Adı bu aralar Avustralya Milli Takımı'yla anılıyor. O ise ABD'de ticarete atılmış durumda ve hiç de futbola geri dönecekmiş gibi durmuyor. Ama parmağındaki Dünya Kupası üçüncülük yüzüğü pırıl pırıl parlıyor. ■

Hector Cuper

Hiç de fena olmayan bir futbol kariyerinin ardından Arjantin'in Huracan takımında teknik direktörlük kariyerine başladı. Birkaç yıl içinde artık Avrupa'da görev yapıyordu. 1997'de Mallorca'nın başına geçti. Daha ilk yılında Kral Kupası'nda final oynadı. Bir sonraki yıl Kupa Galipleri Kupası finalinde gördük Mallorca'yı. Aynı yıl ligi de üçüncü bitirmişler ve tarihlerinin en büyük başarısını elde ederek Şampiyonlar Ligi'ne kalmışlardı. Bu başarılar Cuper'i Valencia'ya taşıdı. 2000 ve 2001 yıllarında iki kez üst üste oynadığı Şampiyonlar Ligi finalini kaybetti. Ama bu durum başarılarını gölgelemedi. 2001-2002 sezonunun başında Inter'e gitti. Takım başa oynuyordu ama şampiyon olamıyordu. 2003'te Inter ligde 8. sıraya düşünce istifa etmek durumunda kaldı. Yeniden Mallorca'ya döndü. Ama orada da eski günlerden eser yoktu. Şubat 2006 itibariyle artık o da boşta gezen teknik direktörler sınıfının bir parçası. ■

leri yaşattı. Artık o Lazio'nun en sevilen adamıydı, çünkü kulüp tarihinin iki şampiyonluk hikâyesinden birinde imzası vardı. İşte bu adımlar onu İngiltere Milli Takım Teknik Direktörlüğü'ne götürdü. İngiltere tarihinin ilk yabancı milli takım teknik direktörüydü. 2002 Dünya Kupası'nda yarı finalin kıyısından döndüler ve şampiyon Brezilya'ya elendiler. Bu iyi bir başlangıçtı Sven için. Ama devamı pek de iyi gelmedi. Her ne kadar İngiltere onun yönetiminde 67 maçta sadece 5 resmi yenilgi almış olsa da Eriksson'un özel hayatı ve performansı sürekli sorgulandı. Nihayet 2006 Dünya Kupası'nın sonunda görevi bıraktı. Halen boşta. ■

Marcello Lippi

İtalyan futbolunun en kariyerli teknik adamlarından biri o. Kafasında hâlâ Dünya Kupası tacını taşıyor. 25 senelik kariyerinde yaşamadığı başarı yok. 1994'te başına geçtiği Juventus'la üç Serie A şampiyonluğu, bir İtalya Kupası, bir Şampiyonlar Ligi, bir Süper Kupa ve bir de Kıtalararası Kupa kazandı. Sonra kısa bir süreliğine Inter'e geçti. Ardından yeniden Juventus'a döndü ve orada iki lig şampiyonluğu daha yaşadı. Takımı Şampiyonlar Ligi'ni finalde kaybetti. Sonra milli takıma geçti. 2006'da Dünya Kupası'nı kaldıran eller onun öğrencilerine aitti. Bir satranç ustası edası ve vakarıyla milli takımı bıraktığını açıkladı. Halen bir takım çalıştırıyor. ■

En ünlü işsizler

Bağış Erten

Futbolun en büyük günah keçileri sıralamasında birinci sırada hakemler varsa ikinci sırayı da teknik direktörler alır. Özellikle iş güvenliği kriterleri açısından bakarsak bu sıralama da değişecek ve teknik direktörler hiç şüphesiz ilk sıraya yerleşecektir. Hakikaten de dünyanın hakkında en fazla ahkâm kesilen mesleğidir teknik direktörlük. Dünyanın dört bir köşesinde bu işi daha iyi yapabileceğini düşünen onbinlerce insan vardır ve hepsi birer eleştiri mitralyözü taşır. İşte bu ahval ve şerait içinde işini yapar teknik adamlar. Ümit Kıvanç “Kesin Ofsayt” kitabında, “Dünyanın başka hiçbir mesleğinde teknik direktörlere yapılan muameleyi göremezsiniz” der.

Haklıdır, bir hatadan dolayı “doktor istifa”, “avukat istifa” dendiği görülmemiştir. Hakemler için bile en ağır hakaretler dile getirilir, fakat istifa talebi yükselmez. Oysa teknik direktörlerin iki kaderi vardır, ya kovulmak ya da görevi bırakmak. En iyisi bile olsa, hepsi bir süre sonra bu gerçekle yüzleşecektir. Zaten derler ki teknik direktörler ikiye ayrılır. Bir yanda kovulmuş teknik direktörler yer alır, diğer yanda ise henüz kovulmamış ve elbet bir gün kovulacak olanlar. Hal böyle olunca da hepsi bıçak sırtında yaşar ve tekinsiz bir meslek hayatları olur. Tamam, iyi para kazandıkları da başarılarında hep öne çıktıkları da görülmüştür. Ama herkes kaderinden kaçamayacağını bilir. Efsanevi teknik adam Guy Roux ya da son yıllarda

onun tahtına göz dikmese de takipçisi sayılabilecek olan Alex Ferguson'u bir yana koyarsak, kimse bu meslekte oturduğu koltuğun temellerinden emin değildir. Hele de Misak-ı Milli sınırları içerisinde. Nitekim Türkiye'de genel futbol kalitesinden onca şikâyet eden ve takımlara herhangi bir olumlu şey atfetmekten ısrarla geri duranlar varken, kaptan köşküne yeni isimler aramak da kaçınılmaz olmaktadır. Biz de *TamSaha* olarak bir araştırma yaptık ve dünya çapında ün yapmış ama hiçbir takımla bağlantısı olmayan antrenörleri çıkarttık. Amacımız asla bir adres göstermek ya da buna uygun bir çalışma yapmak değil. Biz sadece bu nankör meslekte istisnasız herkesin işsiz kalabileceğini göstermek

David O'Leary

Yıllarca Arsenal'de oynadıktan sonra teknik adam olmayı seçti. İki yıl Leeds United'da George Graham'ın yardımcılığını yaptı. Graham'ın ayrılmasıyla Leeds'in patronluğu artık onundu. Daha ilk sezonunda önemli bir çıkış yaptı ve takımı ligi dördüncü bitirdi. Bir sonraki sezon UEFA Kupası'nda Galatasaray'a elenene dek turnuvanın favorileri arasında gösteriliyorlardı. O sezon ligi de üçüncü bitirip bu sefer Şampiyonlar Ligi'ne kaldılar. Orada da yarı final oynamayı başardılar. Takım giderek yükseliyor, O'Leary de haklı övgüler alıyordu. Ama sonrasında Leeds'te işler kötüye gitmeye başladı ve İrlandalı teknik adam da bu gidişten nasibini aldı. Özellikle transfere harcanan on milyonlarca pound boş gidince ayrılma vakti de gelmiş oldu. Daha sonra Aston Villa günleri başladı ama işler hâlâ iyi gitmiyordu. Neyse ki takım yavaş yavaş toparladı ve O'Leary yeniden haklı bir saygınlık kazandı. Lakin ilerleyen sezonlar hayat yine zorlaştı ve O'Leary, Aston Villa'dan da ayrılmak durumunda kaldı. Yetenekleri her zaman takdir gördü ama yöneticiliği hep tartışıldı. Şimdilerde boşta ve biraz dinleniyor. ■

Felix Magath

Alman futbolunun gelmiş geçmiş en usta ayaklarından biriydi. Efsane Hamburg'un en büyük oyuncusu oldu. Teknik adamlığı da buna uygun bir hızla başladı. Kondisyon ve fizik güç üzerine oturttuğu taktik anlayışı Almanya'da hızla yükseldi. Sert tavır ve otoriter yönetimi yüzünden futbolcuları ona Saddam diyordu. Stuttgart'la yakaladığı çıkışı onu Bayern Münih'e götürdü. İlk senesinde şampiyonluk yaşadı ama Avrupa'da beklenildiği kadar verimli olmadı. Bu sezon ise işler hep ters gitti ve planları pek tutmadı. Ligde art arda alınan başarısız sonuçlar sonunu hazırladı ve 31 Ocak 2007 itibariyle görevini bıraktı. İstifa ettiğinde Bayern Münih ligde dördüncü sıradaydı. ■

Alberto Zaccheroni

Teknik adamlık kariyerine başladığında sadece 30 yaşındaydı. Cosenza, Riccione, San Lazzaro, Baracca, Venezia, Bologna derken bolca tecrübe biriktirdi. 1998'de Udinese'ye geçerek ilk çıkışını gerçekleştirdi. İlk sezonda takımını lig üçüncülüğüne taşıyarak büyük sükse yaptı. Ama ona asıl ün kazandıran devir, Milan dönemi idi. Daha ilk yılında şampiyon oldular. Lakin devamı iyi gelmedi.

Milan gibi sürekli başarı peşinde koşan bir takımda başarısızlık tolere edilmezdi. Öyle de oldu ve Zaccheroni gönderildi. Fakat o kariyerine devam edecekti. Lazio'ya geçti. Kötü günlerdeki takıma kurtarıcı olarak gelmişti. Nitekim Lazio düşmekten kurtulmakla kalmadı, ligi iyi bir yerde bitirdi. Bu kurtarıcı misyona bir süre sonra Inter tutundu. Ama Inter de teknik adam öğreticilerindendi. Orada da çok kalmadı. Son durak Torino oldu lakin İtalya'da çok yıpranmıştı ve orada da çok fazla dayanamadı. ■

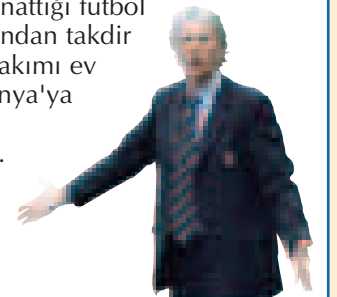
Kevin Keegan

Gelmiş geçmiş en büyük İngiliz oyuncularından biriydi. Efsanevi Liverpool'un en önemli dişlilerindendi. Teknik adamlığa da bu altın mirasla geçti. Hem de ani bir kararla ve golf oynadığı İspanya'yı terk edip ülkesine dönerek. 1992 yılında Newcastle'da göreve başladığında taraftarlar onu 'Mesih' diye çağırıyorlardı. Daha ilk yılında bu beklentileri karşıladı ve takımı 1993'te Premiership'e çıkardı. Newcastle takımı onu o kadar çok seviyordu ki, önüne 10 yıllık bir sözleşme uzattılar. Ama gitmeyi tercih etti ve 1997'de istifasını sundu. Oysa takım o giderken ligde ikinci olmuş ve enfes bir futbol oynuyordu. Ancak o yeni heyecanlar arıyordu ve Fulham'ın bol sıfır içeren teklifini geri çevirmemi. 1999 yılında ikinci Lig'de şampiyon oldular. Keegan yine beklentilere cevap vermişti. Bütün bu başarılar ona büyük bir itibar kazandırdı.

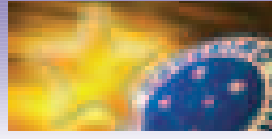

Jose Pekerman

Arjantin Genç Milli Takımlarının efsane ismiydi o. Zaten gelmiş geçmiş en başarılı genç milli takımlar hocası oldu. Üç kez gençler Dünya şampiyonu olmuştu ve başarılarını herkes takdir ediyordu. İşte bu süreç onu A Milli Takım'a da taşıdı. Latin Amerika'nın önemli takımları olan Argentinos Juniors ve Colo Colo'da başlayan teknik adamlık serüveni artık en üst noktaya çıkmıştı. Bianchi'nin yerine görevi üstlendi ve Arjantin'i 2006 Dünya Kupası'na götürdü. Oynattığı futbol herkes tarafından takdir edildi ama takımı ev sahibi Almanya'ya elenmekten kurtulamadı. O da görevi bırakmak zorunda kaldı. ■

Artık hedefte İngiltere Milli Takımı vardı. Ama bu hayal çok uzun sürmedi. Başarısız Euro 2000 deneyimi onu milli takımı dışında bıraktı. 2001 yılında Manchester City Teknik Direktörü olarak yeniden gündeme geldi. Ancak istenilen başarı elde edilemeyince 2005'te takımı bırakma kararı aldı. Şimdilerde yine boşta. ■

Cruzeiro

Futbolseverlerimiz Alex, Nobre, Edu ve Jefferson'un takımı olarak tanıyor onları. 1921'de ülkede yaşayan İtalyanların kurduğu kulübün adı İkinci Dünya Savaşı sırasında Cruzeiro olarak değiştirildi. Cruzeiro, "Crux-Güneyhaçı Takımyıldızı"nın Portekizcesi'dir. Birinci Lig'den hiç düşmemiş, 2003 yılında Brezilya'da bir ilke imza atarak ülke şampiyonluğu, kupa şampiyonluğu, eyalet şampiyonluğu üçlemesi yapabilmiş tek takım Cruzeiro.

Brezilya'nın 'Takımyıldızı'

Brezilya'nın Minas Gerais eyaletinin başkenti Belo Horizonte'nin adı, sadece dünyanın en büyük statlarından birisine ev sahipliği yaptığı için değil, Brezilya futbolunun en başarılı kulüplerinden birisinin şehri olduğu için de iyi bilinir futbol dünyasında: Cruzeiro Esporte Clube. 70 binden fazla seyirci kapasiteli Mineirao Stadi'nı Atletico Mineiro ile birlikte

İtalyanların takımı

1900'lü yılların başında ciddi bir İtalyan göçmen nüfus barındıran Belo Horizonte'de yaşayan genç İtalyanlar, aslında 1910'da kurulan Yale adlı takımın büyük bir çoğunluğunu oluşturmalarına rağmen, tıpkı Sao Paulo'da yaşayan İtalyanlar gibi tamamen kendilerine ait bir futbol takımı kurmak isterler. Fakat bir türlü gereken girişimlerde

İtalyanların da özellikle mali destek vermeleriyle hayata geçer. Yapılan geniş katımlı bir toplantının ardından 2 Ocak 1921, Sociedade Esportiva Palestra Italia'nın kuruluş tarihi olarak kayıtlara geçer. Takımın renkleri, İtalyan bayrağındandır: Yeşil, kırmızı, beyaz. Taraftar profili ağırlıklı olarak yeni yeni gelişmekte olan Belo Horizonte'yi imar için şehre gelmiş işçilerden oluşan Palestra, ilk resmi maçına Nisan 1921'de çıkar. 1925'e kadar İtalyan kökenliler dışında kimsenin takımda oynamasına izin verilmez. Bu tarihten sonra takıma takviye edilen Brezilyalıların da katkısıyla 1926'da ilk eyalet şampiyonluğu gelir. Böylece şampiyonluklar perdesini açan Palestra, 1928, 1929 ve 1930'da art arda Minas Gerais eyaletinin en büyüğü olur.

"Takımyıldızı" doğuyor

İkinci Dünya Savaşı takım için dönüm noktası olur. 1942 Ocak'ında savaşa giren Brezilya'da hükümet, düşman Almanya'yla ittifak halinde olan ülkelere ait herhangi bir sembolün, ismin kullanılmasını yasaklayıp yine savaşta karşı tarafta yer alan ülkelerin kurum ve kuruluşlarını kapatmaya başlayınca

Palestra yöneticileri takımın İtalyan kökenli adını değiştirmeye, yeni bir sembol aramaya koyulur. Uzun süren arayışlardan sonra Ypiranga isminde karar kılınır. Ancak isim beğenilmeyip vazgeçilince, Cruzeiro Esporte Clube (Cruzeiro Spor Kulübü) üzerinde anlaşma sağlanır. Cruzeiro, "Crux-Güneyhaçı Takımyıldızı"nın Portekizcesi'dir. Aynı zamanda amblem olarak da seçilen beş yıldız, Brezilya bayrağında yer aldığı şekliyle - ki oradaki yıldızlar ülkedeki eyaletleri temsil etmektedir- kullanılır. Renkler de mavi-beyaza çevrilir. İtalyan bayrağından vazgeçilmiş ama yine de İtalya Milli Takımı renklerine bir gönderme yapılmıştır. 1942 Kasım'ında, Palestra Italia'nın yerine ilk kez sahaya çıkan Cruzeiro, bu maçı kazanarak devraldığı başarılı mirası sürdüreceğinin sinyallerini verir. 1965'te Mineirao Stadi'nin açılışına kadar olan dönemde 1943, 1944, 1945, 1956, 1959, 1960, 1961 ve 1965'te eyalet şampiyonluğunu kimseye kaptırmazlar. 1966'da hem eyalet şampiyonluğunu hem de

kullanan Brezilya'nın köklü takımlarından Cruzeiro, Türkiye'de Nobre, Alex, Jefferson ve Edu'nun takımları olması dolayısıyla adını sıkça duydukları bir ekip aslında. Brezilya Birinci Ligi'nden hiç düşmemiş, 2003 yılında Brezilya'da bir ilke imza atarak ülke şampiyonluğu, kupa şampiyonluğu, eyalet şampiyonluğu üçlemesi yapabilmiş tek takım olan Cruzeiro'ya biraz daha yakından bakalım mı?

bulunmazlar. Üstelik Yale, Belo Horizonte Şampiyonası'na düzenli olarak katılan, adı bilinen bir takım durumundadır. 1920'nin Aralık ayı sonlarında yönetiminde yaşanan kriz, İtalyan kökenlilerin nihayet kendi kulüplerini kurmaya karar vermesiyle sonuçlanır. Palestra Italia (Belo Horizonte) ya da daha çok bilinen adıyla Palestra Mineiro'nun kurulma süreci böylece başlar. Yedi kişinin öncülüğünde başlayan proje, diğer

Kimler geldi, kimler geçti?

Bengala, Ninao, Niginho Jairzinho, Plhinha, Müller, Tostao, Luisao, Edilson, Brito, Ze Carlos, Dirceu Lopes, Piazza, Ademir Roque, Elber, Rivaldo, Ronaldo, Renato Gaucho, Serginho, Marcelo Ramos, Gilberto, Sorin, Tapia, Aristizabal, Fred, Nonato, Dida, Alex. ■

dönemin Brezilya futbolunda en büyük kupa olan Taça Brasil'i, Pele'li Santos'u geçerek kazanmalarıyla sadece Brezilya'da değil dünyada da bilinen bir takım haline gelmeye başladılar. Tostao, Piazza, Fontana, Natal, Dirceu Lopes gibi futbolcular Rio ve Sao Paulo takımlarının hâkimiyetindeki Brezilya futbolunda büyük bir gedik açarak, Cruzeiro'yu büyükler arasına iyice yerleştirir. Eyalet şampiyonluklarında 1967, 1968 ve 1969'da gelen seriyi, 1972, 1973, 1974, 1975 serisi ve 1977'de gelen şampiyonluk izler. 1976'da da boş geçilmemiştir; finalde River Plate'i yenen takım, tarihindeki ilk Libertadores Kupası'nı kazanır. Tam anlamıyla bir fırtına gibi esen Cruzeiro ertesi yıl da yine finale kadar gelmesine rağmen kupayı bu kez bir başka Arjantinli Boca Juniors'a kaptırır. Eyalet bazında gelen onca şampiyonluğu bir türlü Brezilya şampiyonluğuyla taçlandıramayan Cruzeiro, 1976'da bir final daha kaybetmiştir. Ancak bu sefer kaçan

balık büyüktür. İki ayaklı oynanan Kıtalararası Kupa finalinin galibi mavi-beyazlılar değil Bayern Münih'tir.

Hep kupalı 15 yıl

80'li yıllarla birlikte belli bir düşüş yaşansa da yine de 1984'te ve

1987'de iki eyalet şampiyonluğu daha kazanılır. 1990'lı yılların başlamasıyla birlikte ise Cruzeiro eski günlere geri döner. Hem de

sahiden erişilmesi güç bir başarıya imza atarak: 1990'dan itibaren on beş yıl boyunca, herhangi bir kupa, herhangi bir şampiyonluk kazanmadan geçirdikleri tek bir yıl bile yoktur! Boiadeiro, Douglas, Ademir, Ronaldo, Dida, Ricardinho, Sorin, Fred ve elbette Alex gibi isimlerin gelip geçtiği

takım, 1990, 1992, 1994, 1996, 1997, 1998, 2002, 2003, 2004'te eyalet şampiyonluğu, 1991 ve 1992'de Güney Amerika Süper Kupası, 1993, 1996, 2000, 2003'te Brezilya Kupası, 1995'te Copa Ora ve Supercopa Masters, 1997'de Libertadores Kupası, 1998'de Recopa, 1999'da Copa Centro-Oeste, 2001 ve 2002'de Copa Sul-Minas, yine 2002'de Supercampeonato Mineiro şampiyonluklarını kazanır. 2003'te elde edilen Brezilya şampiyonluğu ise bambaşka bir anlam ifade eder. Bu başarı sadece takımın kazandığı ilk Brezilya şampiyonluğu olmasının ötesinde, değiştiğimiz gibi Cruzeiro'nun başka hiçbir takımın yapamadığını yaparak tarihe geçmesine vesile olur: Vanderlei Luxemburgo yönetiminde, Alex'in kapitanlığında "üçleme" yapılır; hem kupa hem eyalet hem de ülke şampiyonluğu aynı sezonda kazanılır. Toplanan 100 puan ve atılan 102 golle erişilmesi güç bir performans sergileyen

takım, 2005'te ilk kez herhangi bir kupa kazanamadan sezonu tamamlasa da, 2006'da bir kez daha eyalet şampiyonluğu (34. kez) gelir. Sonuç olarak Cruzeiro'nun Brezilya'nın en başarılı takımlarından birisi olduğuna, kulüpten gelip geçen birçok oyuncunun daha sonra dünya futbol sahnesinde önemli roller kaptıklarına şüphe yok. Önlerinde başarıdan başka hedef olmayan mavi-beyazlıların daha nice şampiyonluk kazanıp, nice yeteneği futbol âlemine sunacaklarına da... ■

verildi. Sadece 9 gün işsiz kalan Luxemburgo, tekrar halen çalıştırmakta olduğu Santos'un teknik direktörlüğüne geçti. Kariyerinde Brezilya şampiyonluklarının yanı sıra birçok başka kupa da bulunan teknik adam, 1998-2000 tarihlerinde Brezilya Milli Takımı'nı da çalıştırdı ancak istenilen başarılar bir türlü gelmeyince görevi bırakmak zorunda kaldı. Luxemburgo bir ara Milli Takım'a oyuncu seçmek için sahte hesaplar üzerinden menajerlerden komisyon aldığına dair iddialarla da gündeme gelmişti. ■

Vanderlei Luxemburgo

Tarihi başarının mimarı...

Cruzeiro'ya Brezilya futbol tarihinin en büyük başarısını yaşatan teknik direktör olan Vanderlei Luxemburgo da Silva, çalıştırdığı her takımda aldığı başarılı sonuçlar ve özellikle gençlere verdiği büyük önemle tanınıyordu. Ta ki, Real Madrid'de yaşadığı büyük fiyaskoya kadar. 1952 doğumlu Luxemburgo, Flamengo, Internacional, Botafogo gibi takımlarda futbol oynadıktan sonra 1983 yılında teknik direktörlüğe başladı. Bugüne kadar içlerinde Suudi Arabistan'ın Al İttihat'ı da olmak üzere 15'ten fazla takım çalıştıran Luxemburgo, Parana ile 1993 ve 1994'te, Corinthians'la 1998'de, Cruzeiro'yla 2003'te ve Santos'la 2004'te Brezilya şampiyonluğu yaşadı. Cruzeiro ve Santos'la art arda elde ettiği başarılarla tüm dünyada gündeme gelen Luxemburgo, adeta bir kurtarıcı gibi görülerek yaşadığı kötü günleri geride bırakmak isteyen Real Madrid'in başına getirildi. Ne var ki "Galacticos"da ancak 11 ay kalabildi; takım bir türlü düzelmeyince görevine son

Tostão

En değerli 'Metelik'

Eduardo Gonçalves de Andrade, futbolu bıraktığında sadece 26 yaşındaydı. Oysa 378 maçta attığı 248 golle hâlâ açık ara farkla Cruzeiro tarihinin en fazla gol atan oyuncusu durumunda!

Brezilya'nın en parlak yıldızlarından birisi olan "Tostao", Türkçesiyle "Metelik", 1947'de Belo Horizonte'de doğdu. Futbola 1961'de Belo Horizonteli birçok çocuk gibi Cruzeiro'nun altyapısında başladı.

1962-63'te America MG'ye geçti ancak hiç oynamadan Cruzeiro'ya geri döndü. 1963 sezonundan itibaren takımda düzenli olarak şans bulmaya başlayan Tostao, özellikle yüksek top tekniği ve esas olarak bir santrfor olmasına rağmen hızı sayesinde kanatları etkili kullanmasıyla dikkat çekti. 1965-1969 arasında üst üste beş defa eyalet şampiyonu olan

Cruzeiro'nun en etkili oyuncusu oldu. Brezilya'nın gruptan çıkamadığı 1966 Dünya Kupası'nda Milli Takım

kadrosunda yer alan ve bir gol atan Tostao, kupanın kazanıldığı 1970 Dünya Kupası'nda ise Pele ile birlikte

takımın yıldızlarındandı. 1966-1972 arasında toplam 65 defa giydiği milli formayla 36 gol atarak yine önemli bir

istatistik yakaladı. 1967 ve 1972'de Brezilya'da "Yılın Futbolcusu" seçildi.

1972'de Vasco Da Gama'ya transfer olan Tostao, 1973'te kariyerinin belki

de en parlak döneminde futbolu bırakmak zorunda kaldı. 1969'da bir

maçta yüzüne gelen top, gözünde ciddi bir hasar yaratmış, bir türlü tam

olarak tedavisi yapılamamıştı. Sorun yeniden nüksedince, bu büyük golcü

henüz 26 yaşında yeşil sahalara veda etti. Futbol hayatının ardından

yeşil sahalalarla sadece seyirci olarak ilgilenen Tostao, tıp eğitimi aldı ve

doktor oldu. Bir dönemin unutulmaz ve efsanevi oyuncularından olan

"Metelik", şimdilerde çeşitli televizyon kanallarında

yorumculuk ve gazetelerde spor yazarlığı yapıyor.

Ferdi Elmas

22 yaşında ve 1.5 sezondur Çaykur Rizespor formasını giyiyor. Ajax'ın altyapısında 9 yıl eğitim aldı, Hollanda Genç Milli Takımlarının her kademesinde oynadı. Bu röportajın sorularına İngilizce cevap veriyor, çünkü Türkçe konuşamıyor. Yine de babasının “Geleceğin için Hollanda Milli Takımı'nda devam et” ısrarına rağmen tercihinin Türk Milli Takımı'ndan yana kullandı. “Bu tercih tamamen benim kararımdı” diyor ve Avrupa'da yaşayan tüm Türk oyuncularını aynı tercihi yapmaya davet ediyor.

İlker Uğur

9 yıl Ajax altyapısında eğitim aldım. Hollanda Milli Takımı'nı tüm yaş gruplarında temsil ettim. U17 Avrupa Şampiyonası'nda Hollanda forması giydim. Ajax'tan transfer olduğum RKC'de 6 ay oynadıktan sonra da Rizespor'a geldim.

Hayatım boyunca Amsterdam'da yaşadıkten sonra Rize elbette çok farklı bir yer. Sosyal anlamda yapacak pek bir şey yok. Sadece futbol düşünmek güzel ama hayat sadece futbol değil ki. Rize'de tek hoşuma giden şey taraftar ilgisi.

Rize'de Türkçe öğrenemezsiniz. Çünkü antrenmandan eve, evden antrenmana gidiyorum. Takımdaki yabancı oyuncularla da genellikle İngilizce konuşuyorum. Onların bazıları Türkçe konuşuyor ama o da çok bozuk bir Türkçe.

Hollanda ile Türkiye'deki altyapılar arasında teknik anlamında bir fark yok. Ama ben Ajax'ın minik takımıyla Avustralya, ABD, Malezya, Singapur, her yere gittim. Gelişmemdeki en önemli faktör olarak bu deneyimi görüyorum.

Fenerbahçe'yi eleyen AZ Alkmaar çok iyi bir takım. Teknik Direktörleri Louis van Gaal de çok iyi bir teknik adam. Çok disiplinlidir aynı zamanda. Hiçbir futbolcusu onu unutamaz. Çünkü çok bağıırır. Delidir biraz

Babama rağmen Türkiye'yi seçtim

Rizespor'da 1.5 sezonda beş teknik adamla çalıştım. Hayatımda böyle bir şey görmedim. Birilerine anlattığım zaman herkes bunun delilik olduğunu düşünüyor. Zaman zaman bu kadar istikrarsız bir yerde ne yaptığımı soruyorum kendime.

Hollanda'da Spor Lisesi'nden mezun oldum. Ajax'ta futbolla eğitim bir arada yürüeyebiliyor. Ayrıca ciddi bir şekilde müzikle uğraşıyorum. Hiphop, R&B ve bazı Türk müziklerine remixler yapıyorum. Bunun dışında kendimi sadece futbola verdim.

▼Öncelikle A Milli Takım kampına hoş geldin. Bu ortamda neler hissediyorsun?

▲Çok iyiyim, çok mutluyum. Bu benim kariyerim için çok önemli bir gün ve hissettiklerimi kelimelere dökmek çok zor.

▼A Milli Takım'a alındığın haberini ilk duyduğunda neler hissettin?

▲O anki hislerim çok büyük bir takıma çok önemli bir maçta gol atmış bir oyuncunun gol sevinciyle eşdeğerdi. Benim için gerçekten çok önemli bir andı. İlk anda inanmadım. Çok garip bir histi. Teknik Direktörüm Rıza Çalımbay seçildiğimi söyledi ve çok şaşırdım.

Ajax'ta 9 yıl eğitim aldım

▼Futbol kariyerinden bahsedebilir misin?

▲Hollanda'da küçük bir kasabada futbola başladım. Tüm Hollanda'yı dolaşan Ajax yetkilileri beni daha sonra Ajax'ın altyapısına aldı. Ajax'ın altyapısında 9 yıl eğitim gördüm. Hollanda Milli Takımı'nı tüm yaş gruplarında temsil ettim. U17 Avrupa Şampiyonası'nda Hollanda forması giydim. Ajax'tan transfer olduğum RKC'de 6 ay oynadıktan sonra da Rizespor'a geldim.

▼Ajax'tayken Amsterdam'daydın, RKC'deyken Waalwijk'te. Bu iki takımın ardından Rize'ye gelmek nasıl bir deneyim oldu?

▲Bak sen de gülüyorsun. Bu çok doğal. Çok zorlu bir değişim elbette. Tüm hayatım boyunca Amsterdam'da yaşadıkten sonra Rize elbette çok farklı bir yer. Rize'de sosyal anlamda yapacak pek

bir şey yok. Antrenmandan eve, evden antrenmana gidiyorum. Sadece futbol oluyor hayatımda. Bu da zor bir şey.

▼Ama bu senin futbolcu olarak gelişimin açısından faydalı olmuyor mu?

▲Oluyor elbette. Sadece futbol düşünmek, sadece futbola odaklanmak benim gelişimimde çok etkili. Ama hayat sadece futbol değil ki. Bazen rahatlamamız gerekir. Arkadaşlarınızla bir şeyler yapmak, sosyalleşmek ihtiyacı duyarsınız. Ama Rize böyle bir ortama sahip bir şehir değil. Rize'de tek hoşuma giden şey taraftar ilgisi diyebilirim.

▼Hollanda Genç Milli Takımlarının ardından Türkiye'ye geliyorsun ve Türkiye Ümit Milli Takımı'nda devam ediyorsun. Kaç kez ümit milli oldun?

▲3 kez.

Hollanda'da önüm açıldı

▼Sen tercihini Türkiye'den yana yaptın ama doğdukları ülkenin milli takımını seçen çok sayıda Türk futbolcu var son zamanlarda. Senin tercihini Türkiye'den yana kullanma nedenin neydi?

▲Benim Hollanda'da önüm açıldı. Sürekli Genç Milli Takımlara çağırılıyordum. Ama o zaman da babama söylemiştim. "Türk pasaportuna sahip olmak, Türkiye Milli Takımları için oynamak istiyorum" demiştim. Babam Hollanda formasıyla devam etmem gerektiğini düşünüyordu ama Türk Milli Takımlarını tercih etmek tamamen benim kararım.

▼Mesela Uğur Yıldırım Hollanda için oynamak istediğini söyledi ve bu tercihi yaptı. Şu an ise bu tercihten pişman görünüyor.

▲Evet. Kendisini tanıyorum ve zaman zaman konuşuyoruz. Ben bunun en büyük hatası olduğuna inanıyorum. Her defasında bunu ona söylüyorum. Çok ciddi bir tercih hatası yaptı.

▼Hollanda'da yaşayan bir Türk olarak Türkiye Milli Takımı'nı seçerken, bir Brezilyalı olan Marco Aurelio da Türkiye için oynuyor. Tercihleriniz anlamında tam bir zıtlık var ama ikiniz de aynı kamptasınız. Aurelio'nun bu tercihi konusunda ne düşünüyorsun?

▲Ben hep olumlu düşünürüm. Neden Türkiye'yi seçtim, çünkü bu ülkeyi seviyorum. Eskiden yazları tatile geldik ve her yaz daha fazla kalmak istedim. Şu anda tek isteğim Türkçemi geliştirmek. Aurelio konusunda ise yorum yapmamam gerektiğini düşünüyorum.

▼Türkçe konusuna gelirse, Rizespor'da ikinci sezonunu geçiriyorsun ve biz bu röportajı

İngilizce yapıyoruz. Bu konuda bir sorun yok mu sence?

▲Problem şu. Rize'de Türkçe öğrenemezsiniz. Bu çok zor. Rize'de antrenmandan eve, evden antrenmana gidiyorum. Türkçe konuşma fırsatım olmuyor. Takımdaki yabancı oyuncularla genellikle İngilizce konuşuyorum. Onların bazıları Türkçe konuşuyor ama o da çok bozuk bir Türkçe. Ben düzgün bir şekilde öğrenmek istiyorum bu dili.

▼Türkiye'de 6 yabancı sınırlaması var. Sen bu yasak konusunda ne düşünüyorsun?

▲Sınırlamalar hiçbir zaman iyi değildir. Böyle bir sınırlamayla daha iyi yabancı oyuncuların gelmesinin engellendiğini düşünüyorum. Bu oyuncular sayesinde Türk futbolunun seviyesi yükselebilir.

▼Hollanda altyapısıyla ve yetiştirdiği oyuncularla ünlü bir ülke. Hollanda'nın suyu mudur, toprağı mıdır, nedir bu altyapı başarısının nedeni?

▲Aslında buradan çok fazla farkı yok. Futbol her yerde futbol. Ben sokaklardan geldim. Okul sonrası hep sokaklarda oynardık, öyle çim zeminimiz filan yoktu. Orada teknik anlamda gelişme sağlıyorsunuz. Türkiye'de de bu yeterince var zaten. Daha sonra Ajax altyapısına geçtim. Orada daha sistematik bir eğitim alıyorsunuz. Louis Van Gaal ve Danny Blind gibi teknik adamlarla çalışma fırsatı buldum. Tüm antrenörlerimden pek çok şey öğrendim. Ama benim gelişimde en önemli faktör suydur. Ajax minik takımlarıyla ülke ülke dolaştım. Avustralya, ABD, Malezya, Singapur, her yere gittim. Her yerde futbol oynadım. Bu yüzden İngilizcem bu kadar iyi zaten. Elimizde bu kadar fırsat olunca gelişmek için bunu değerlendiriyorsunuz. Henüz 22 yaşındayım. Genç bir oyuncuyum. Şu an A Milli Takım'dayım. Bundan daha iyi ne olabilir?

▼Türkiye'de ve Hollanda'daki futbol arasındaki temel benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

▲Bunun cevabını tam olarak gerçekten bilmiyorum. Orada bazı şeylerin farkına varacak kadar çok oynadım ama Türkiye için aynı derecede bilgisi sahip değilim.

▼Fenerbahçe AZ Alkmaar'la çok kısa süre önce oynadı ve elendi. Sen bu eşleşmeyi ilk duyduğunda ne düşünmüştün?

▲AZ Alkmaar çok iyi bir takım. RKC'deyken onlara karşı oynamıştım. O takımdan beş-altı oyuncuyu birebir tanıyorum. Teknik Direktörleri Louis van Gaal çok iyi bir teknik adam. Çok disiplinlidir aynı zamanda. Hiçbir futbolcusu onu unutamaz. Çünkü çok bağırır. Bir top kaybedersen, ikinci topta

kenarda çıldırdığını görürsün. Delidir biraz.

▼Futbolculara Louis van Gaal tarzı yaklaşmak iyi midir kötü mü?

▲Bu futbolcuya göre değişir. Bunu seven oyuncu da vardır sevmeyen de.

▼Sen ne düşünüyordun?

▲Benim için iyiydi. Ben her zaman antrenörlerimden en üst düzey fayda çıkarmayı hedeflerim. Van Gaal'in de bana büyük katkısı olmuştur.

Böyle istikrarsızlık görmedim

▼Rize'ye uyum sağlama sürecin biraz sancılı geçmişe benziyor. Forvete yakın bir oyuncu olarak geçen sezon 22 maçta sadece 3 golün var. Bu sezon da 1 gol atabildin.

▲Evet ama bu sadece benimle ilgili değil. Ben üst düzey bir takımda değil, Rizespor'da oynuyorum. 1.5 sezonda 5 teknik adamla çalıştım. Bu benim için en büyük sorun. Hayatımda böyle bir şey görmedim. Birilerine anlattığım zaman herkes bunun delilik olduğunu düşünüyor. Zaman zaman bu kadar istikrarsız bir yerde ne yaptığımı soruyorum kendime ama kontratım var.

▼Hollanda'ya geri dönme planın var mı?

▲Her zaman bunu düşünüyorum. Bunu düşünmemin nedeni ise istikrarsızlık. Benim için bu kadar hızlı bir rotasyonun olduğu bir takımda oynamak gerçekten çok zor.

▼Bu tüm Türkiye'de tartışılan bir problem aslında.

▲Türkiye'yi gerçekten bilmiyorum ama bunun Rizespor'da problem olduğu kesin. Şu an takımın başında benim oyun stilimi beğenen bir teknik adam var ve bundan çok memnunum.

▼Teknik direktörün kimliği, Ferdi Elmas'ın oyununda çok etkili o zaman.

▲Çok doğru. Teknik adamla olan ilişkim benim oyunumu gerçekten çok etkiler. Teknik adam seni seviyorsa kafan rahat olur. Ama seni sevmiyorsa her yaptığın hareketi iki kere düşünürsün.

▼Takım arkadaşlarıyla saha içi iletişimin nasıl?

▲Bu konuda hiçbir zaman sorun yaşamadım. Şu ana kadar beraber oynadığım her futbolcuyu arkadaşım gibi gördüm.

▼Ailen Türkiye'nin neresinden gitmiş Hollanda'ya?

▲İzmirli. Kuşadası'nda yaşıyorlarmış.

▼Kendinde eksik gördüğün yanlar neler?

▲Fiziksel anlamda eksiklerim var ama ben bir takımda mutluyum ve sahaya çıkmışsam hiçbir dezavantajım olmaz. Ama mutlu

değilsen en büyük eksikliğim bu ruh halidir ve bu benim için büyük bir problem. Rize'de çok mutlu değilim belki ama yine de takım arkadaşlarımla ve taraftarla aram iyi. Bu nedenle de mutlu oluyorum. Ama mutsuz olduğum zamanlar da az değil. Mutsuz olunca Ferdi de pek ortalarda olmuyor.

▼Taraftarla arandaki ilişki nasıl?

▲Çok iyi bir ilişkimiz var. Zaten onlar olmasa bu kadar bile oynayamam.

▼Oyun stiline en yakın olarak kimi gösterirsin?

▲O oyuncu Chelsea'de şu anda; Arjen Robben. Gerçekten çok iyi bir futbolcu.

▼Gelecekte kendini nerede görüyorsun?

▲Ben her zaman önüme bakarım. Geçmiş pek karıştırmam. Türkiye'de oynamak ve büyük kulüplere gitmek isterim.

▼Özel bir tercihin var mı?

▲Türkiye'de hiç fark etmez. Herhangi birisi olabilir.

▼Hobilerin neler?

▲Ciddi bir şekilde müzikle uğraşıyorum. Hiphop, R&B ve bazı Türk müziklerine remixler yapıyorum. Bunun dışında kendimi sadece futbola verdim.

▼Hollanda'da en son hangi okuldan mezun oldun?

▲Spor Lisesi'nden mezun oldum. Ajax'ta yetişmem benim için büyük şanstı. Orada futbolla eğitim bir arada gidebiliyor ve bu sayede çok rahat biçimde mezun oldum.

▼Avrupa'da yetişen Türk futbolculara söylemek istediğin bir şey var mı?

▲Türkiye'yi seçmelerini tavsiye ederim. Başka bir tercih yapmalarının çok akıllıca olduğunu düşünmüyorum. Örneğin bir Türk'le Hollandalı çok farklı ve içinde bu kadar Türklük varken Hollanda'yı seçmek bence yanlış.

▼Kitap okur musun?

▲Okumaya çalışıyorum. Türkçe okumaya çalışıyorum. Her gün gazeteleri mutlaka okurum. ■

Batık Gemiler

Dinamo Tiflis

Tariel yine geri dönecek mi?

Dağhan Irak

Sovyetler Birliği arkasında sevabıyla günahıyla üç çeyrek asırlık mirası bırakarak dünya coğrafyasından terk-i diyar eyledi ve tarihteki yerini aldı. Yerini ise irili ufaklı pek çok cumhuriyete bıraktı. Artık varolmayan bu ülke belki de en iyi spordaki başarılarıyla hatırlanacak. Sergey Bubka'nın, Arvidas Sabonis'in, Aleksandar Zavarov'un, Lev Yaşin'in sırtındaki kırmızı forma o dönemi hatırlayanların hafızasında kalmaya devam edecek. Sovyetler Birliği'nin spor imparatorluğu, sporun pek çok dalında zirveye çıkarken, birlik içindeki bir Sovyet Cumhuriyeti, gözden ve gönülden ırak kalmayı kader bellemişti; o küçük cumhuriyet Sovyet liderlerinin gözde tatil mekânı

oyunculardır. Bu tarz bir "gönüllü transfer"i Dinamo Spor Topluluğu'nun ve dolayısıyla devletin onayı ya da haberi olmadan gerçekleşmesi imkânsızdır. Ancak 1936 yılında SSCB Futbol Federasyonu yedi takımlı ilkbahar Ligi'ne Dinamo Tiflis'i almaz ve bir alt ligde mücadele etmesine karar verir. Üst lig ise yalnızca Moskova, Leningrad ve Kiev takımlarından oluşmaktadır. Bu durumla ilgili şu yorum yapılmaktadır: Sovyetler

GPU tarafından finanse edilen Dinamo Spor Topluluğu, 1925'te Gürcistan'a uzanır ve Dinamo Tiflis kurulur. Kulüp, Moskova ve Kiev ağırlıklı ligde iki kez Sovyet Ligi şampiyonluğunu elde eder. Rustaveli'nin "Kaplan Postlu Kahraman"ı, tutkuyu temsil eden Tariel'in, sevdiği kadın bir kaleye hapsedilince yeniden dünyaya gelişini anlatır. Dinamo Tiflis'in Sovyet futboluna dönüşü de tıpkı Tariel'in hikâyesi gibidir. Tarihi başarı 1981'de Kupa Galipleri Kupası'nın Tiflis'e getirilmesiyle kazanılır. Sovyetlerin dağılmasıyla Gürcistan'a bir boy büyük gelen Dinamo Tiflis, Avrupa arenasında ise adı anılmayan bir takımdır artık.

Gürcistan'dı. Gürcüler, zaman zaman önemli sporcular yetiştirdilerse de merkeze yakın Sovyet cumhuriyetlerinin yaşadığı altın çağlara hiçbir zaman yaklaşamadılar. Yine de Gürcistan'da futbol deyince akan suları durduran bir takım vardı: Dinamo Tiflis.

GPU'nun kurduğu takım

Yıl 1925. Henüz Gürcistan, Sovyetler Birliği içindeki pek çok cumhuriyet içinde bile sayılmıyor, Azerbaycan ve Ermenistan'la beraber Güney Kafkasya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin bir parçası. Sovyetler Birliği ise yavaş yavaş kabuk değiştirme eğiliminde, tüm dünya işçilerinin hamisi olmakla kendi endüstriyel devrimini tamamlamak arasında gidip geliyor. Spor, her iki

açıdan bakıldığında da SSCB için önemli; bir yanda dünyaya kendisini kabul ettirmenin bir aracı, diğer taraftan da Stalin döneminde Stahanovizm'le en uç şekli bulacak mükemmel vatandaşa uzanan bir yol. Bu şartlar altında ülkede devlet eliyle spor hareketini yöneten bir oluşum söz konusu; Dinamo Spor Topluluğu. Sovyetler Birliği'nin en uç noktasına kadar büyük şehirlerde spor etkinlikleri düzenleyen ve KGB'nin öncülü olan Devlet Politik Direktörlüğü (GPU) tarafından finanse edilen bu kuruluş, 1925 yılının sonbaharında Gürcistan'a da uzanır, futbol alanında faaliyet göstermek üzere Dinamo Tiflis kurulur. Tiflis şehrinin bu yeni takımı, futbol alanında deyim yerindeyse maça 1-0 yenik başlar. Zira o yıla gelinene kadar, Sovyetler'in lokomotif şehirleri

Petrograd (sonrasında Leningrad ve günümüzde St.Petersburg) ve Moskova düzenli futbol liglerine 19. Yüzyılın ilk günlerinde başlarken; Kiev, Odessa, Harkov gibi merkezden nispeten daha uzak şehirler dahi futbolu şehir karmalarıyla daha sosyalist devrim öncesinde adım atmıştır. Tiflis şehri ise kayda değer bir futbol faaliyetini ancak Dinamo'nun kuruluşuyla gerçekleştirebilecektir. Kulübün bundan sonraki hikâyesi ise ister istemez merkez kulüplerini yakalama mücadelesi şeklinde gerçekleşecektir. 1936 yılında Sovyetler Birliği'nde ilk milli lig denemesi yapılırken, Moskova yönetimi ile Dinamo Tiflis'in ilişkisi bir hayli enteresandır. Dinamo Tiflis'in kadrosunda önemli görevler üstlenen Anakin, Panin ve Ioakimidi, Rusya'dan davet edilmiş

yönetimi Dinamo Tiflis'in güçlü bir yerel spor teşekkülü olmasını arzu etmekte ancak Gürcistan kulübünü Moskova, Kiev gibi merkezlerdeki kulüplerle aynı kefiye koymaktan imtina etmektedir. Bu politikanın, İoseb Vissarionoviç Cugaşvili adını bırakarak "Stal" (çelik) kelimesinden türeyen Rusça bir ismi tercih eden Gürcü asıllı Jozef Stalin tarafından gerçekleştirilmesi hayli ilginçtir. Stalin, özellikle Sovyetler'in kırsalını zorunlu kolektivizasyon ile endüstrileştirirken, bir yandan da yaklaşan İkinci Dünya Savaşı öncesinde "tüm dünyanın işçileri"nin dertlerini bir kenara koyup bir tür "Sovyet milliyetçiliği"nin temelini atmaktadır. Belli ki Stalin, kendi aile ocağı Tiflis'i "kırsal" görmekte, spora varana kadar her alanını endüstrileştirirken "milli" faaliyetlerde

ise fazla hesaba katmamaktadır. Dinamo Tiflis'in kaderi de bu politikanın içinde çizilecektir. Kendilerine karşı takınılan tutum, Dinamo Tiflis'i bütünü motive eder. Tiflis ekibi, ilkbahar Ligi'nin namağlup şampiyonu Dinamo Moskova'yı müthiş bir gol düellosu sonucunda 9-5 yener. Aynı ligden Dinamo Leningrad karşısında ise sahadan 3-2 galip ayrılır. Birinci Lig'de oynadığı altı maçın da beşini kazanan Dinamo Tiflis, Sonbahar Ligi'nde mücadele etmeye hak kazanır.

Sonbahar Ligi'nin yeni baharı

Dinamo Tiflis, Sonbahar Ligi'ndeki ilk maçında Ukrayna'nın Dinamo Kiev ekibinin karşısına çıkar ve 2-2 berabere kalır. O sezon, Dinamo Tiflis yalnızca Leningrad'ın Krasnaya Zarya takımına yenilir ve bir puan farkla şampiyonluğu kaçırr. Sovyetler Kupası'nda ise finale yükselir ancak Lokomotiv Moskova'ya 2-0 kaybeder. Yine de ilk sezon için alınan başarı gerçekten umulanın çok üstündedir. Bir sonraki sezon da takım başa güreşir ve dördüncülüğü elde eder. Kupa ise yine finalde kaybedilir. 1937 yılı, kulüpler arasındaki uluslararası temasların Avrupa'nın her köşesinde moda olduğu bir yıldır. Dinamo Tiflis'in ilk yurtdışı maçı de bu yıla rastlar. Takım, İspanyol Baskları'nın temsilcisi Baskonia'ya 2-0 yenilir ancak Avrupa'da modern futbolun nasıl kök salmaya başladığını da öğrenmiş olur. 1939 ve 1940 yıllarında Dinamo Tiflis, futboldaki gelişimini Sovyetler Ligi'nde kanıtlayarak fırsatı bulur. Şampiyonluğu sonuna kadar zorlamasına rağmen iki sezonda da ikincilikle yetinir. 1941'de ise takım bir maç ekşisiyle Dinamo Moskova'nın iki puan gerisinde "gizli lider" durumundayken İkinci Dünya Savaşı patlak verir. Dinamo Tiflis, belki de tarihinin ilk şampiyonluğundan olur. Bercenişvilili, Yorbenadzeli, Boris Payşadzeli kadro tarihe "taçsız şampiyonlar" olarak geçer. Savaş sonrasında, 1950'lerin ilk yarısı boyunca, Tiflis ekibi ligde genelde ilk dörtte yer almayı başarır. On dört yıl boyunca takımın formasını giyen Avtandil Gogoberidze, bu dönemin en önemli yıldızıdır. Ancak 1960'lara yaklaşıırken Tiflis düşüşe geçer. Stalin'in öldüğü 1953 yılını ikinci kapayan takımın, sonraki beş sezonda orta sıralarda bile yer alamaması ilginçtir. Bunu takımın arkasındaki gizli desteğin çekilmesi ya da Stalin sonrası "Dış Sovyet Cumhuriyetleri" ile ilgili politikaların değişmesiyle

ilişkilendirmek ne kadar mümkündür, bugün bile tartışma konusudur. Nedeni ister spor-siyaset ilişkisindeki çark sıkışması olsun, isterse uğursuzluk; beş yıllık süreçte Tiflis'in hiçbir başarısı yoktur.

Yeniden şahlanış

Dinamo Tiflis'in yeniden şahlanması, ancak 1964 yılında gerçekleşir. Takım o yıl zorlu deplasmanlarla dolu 20 takımlı Sovyet Ligi'nde 18 galibiyet, 10 beraberlik, 4 mağlubiyet alır ve 46 puan toplar. Bu puan Torpedo'nun topladığı puanla eşit olunca, Özbekistan'ın Taşkent şehrinde bir play-off maçı yapılır. 1958 ve 1962 Dünya Kupaları'nda SSCB takımını da çalıştıran Gavril Kaçalin'in antrenörlüğünde sahaya çıkan Tiflis, rakibini 4-1 yenerek ilk şampiyonluğunu kazanır. Gürcüler bu takımı "altın çocuklar" unvanıyla taltif edecektir. Takımın yıldızı ise daha önce Torpedo ile de şampiyonluk yaşayan Sovyetlerin ünlü yıldızı Slava Metreveli'dir. Bu dönemin Dinamo Tiflis takımıyla ilgili ünlü *France Football* dergisi şunları yazar: "Latin Amerika ekolünün Doğu'daki en iyi temsilcisi. Keşke Şampiyon Kulüpler Kupası'na katılabiliyor olsalar, emin ki, İtalyan ve İspanyolların hegemonyasına son verirdi." Fransız dergisinin bu kehaneti gecikmeli de olsa yerini bulur. Şampiyonluktan sonraki on sezonda Tiflis'in kayda değer bir başarısı olmaz. Ancak mavi-beyazlıların yeniden yükseliş günleri uzakta değildir. Gürcü edebiyatının en önemli eseri kabul edilen Rustaveli'nin "Kaplan Postlu Kahraman"ı, tutkuyu temsil eden Taniel'in, sevdiği kadın bir kaleye hapsedilince yeniden dünyaya gelişini anlatır. Dinamo Tiflis'in Sovyet futboluna dönüşü de tıpkı Taniel'in hikâyesi gibidir. 1970'lerin ikinci yarısından itibaren müthiş bir dönüş yaşar Dinamo. 1976'da Ararat Erivan'ı yenerek ilk kez Sovyet Kupası'nı kaldırır. Bir yıl sonra şampiyonluğa bir kez daha çok yaklaşıp ancak on dört gollü Kipiani'nin sırtladığı takım şampiyonluğu Dinamo Kiev'e kaptırır. 1978 yılında ise bu kez Kiev, Tiflis'e geçilir, mavi-beyazlı renkleri tarihte ikinci kez Sovyet şampiyonu unvanını alır.

Avrupa'da kupa zaferi

France Football'un arzusu da o yıl sonunda gerçekleşecektir. Tiflis, Şampiyon Kulüpler Kupası'nda yerini alır. İlk turda rakip, o yıllarda üç kez Avrupa'nın zirvesine çıkarak efsane mertebesine erişmiş Liverpool olur.

Anfield'da oynanan ilk maçın 20. dakikasında Liverpool, David Johnson'ın golüyle 1-0 öne geçer, 33. dakikada ise Gürcüler'i umutlandıran gol Sovyet millî Aleksander Çivadze'den gelir. İlk yarının son dakikasında Case, Liverpool'a galibiyeti getirir de ikinci maç için 2-1 avantajlı bir sonuçtur. Tiflis'teki rövanş maçında Kırmızılar ilk kez geldikleri şehirde neye uğradıklarını şaşırır. İlk yarısı golsüz biten maçın ikinci yarısında coşan Tiflis, Gutsaev, Şengelia ve Çivadze'nin golleriyle 3-0'lık bir zafer elde eder ve Liverpool'u kupa dışına iter. Bir sonraki turda daha sonra finale çıkacak güçlü Hamburg, Tiflis'e rakip olur. Özellikle Kipiani'nin yıldızlaştığı iki maçta da üstünlük Almanlar'dan yana olunca ilk Şampiyon Kulüpler macerası erken ama başı dik sona erer. O yıl Sovyet Kupası'nı kazanan Dinamo Tiflis, bir sonraki yıl ise Kupa Galipleri Kupası'na katılmaya hak kazanır. Kupada Tiflis'in ilk rakibi Yunanistan'ın Kastoria takımı olur. Mavi-beyazlılar bu deneyimsiz takımı 0-0 ve 2-0'la çok da zorlanmadan geçer. Bir sonraki turda İrlanda'nın Waterford takımı da Tiflis'e gol bile atmadan 1-0 ve 4-0'la elenir. Çeyrek finalde ise bu kez güçlü bir rakip, West Ham çıkar Tiflis'in karşısına. Upton Park'taki ilk maçta Liverpool zaferinin üç kahramanı Gutsaev, Şengelia ve Çivadze yine sahne alır ve Dinamo bu üçlünün golleriyle 4-1'lik bir deplasman zaferi elde eder. Tiflis'teki 1-0'lık yenilgi ise adeta nazar boncuğu olur. Yarı finalde Tiflis, Feyenoord'la eşleşir. Tiflis'teki ilk maçta yine mavi-beyazlılar coşar, 3-0'lık galibiyet finalin müjdecisidir. Rotterdam'daki maç zor geçer ancak 2-0'lık yenilgiye rağmen finalist Tiflis olur.

Batı Almanya'nın Düsseldorf şehrindeki finalde Dinamo Tiflis'in rakibi Doğu Alman ekibi Carl Zeiss Jena'dır. Belki fazla tanınmadıkları, belki de Doğu Bloku'nun iki ekibi oldukları için finali yalnızca 4 bin 750 seyirci izler. İlk yarısı golsüz biten maçta gol perdesini Carl Zeiss Jena takımı Hoppe ile 63. dakikada açar. Dört dakika sonra Gutsaev beraberliği sağlar. Tam uzatmalara gidilecekken Daraselia'nın attığı gol Dinamo Tiflis'i tarihinin en büyük zaferine taşır. Rheinstadion'da kupa, Kipiani'nin ellerinde yükselir. Bir sonraki sene kupaya şampiyon unvanıyla katılan takım, bu kez Graz, Bastia ve Legia'yı eledikten sonra yarı finalde Belçika temsilcisi Standard Liege'e takılır. Gürcü futbolu adını bir

kez daha başarıyla duyururken, Tiflis başarısının tesadüfi olmadığını kanıtlamıştır. Ancak bu güzel hikâyenin sonu yaklaşmaktadır, tıpkı Sovyetler Birliği'nin sonunun yaklaşması gibi.

Gürcistan'a bir gömlek büyük

Kupalarla, başarılarla geçen yılların ardından 1980'lerin geri kalanında takım başarı sağlayamaz. Yalnızca bir kez UEFA Kupası'na katılma hakkı kazanılır. 1989 yılında ise takım Sovyetler Ligi'ndeki son maçında Dinamo Kiev karşısına çıkar. Tıpkı tarihlerindeki ilk SSCB Ligi maçı gibi bu Kiev maçı da 2-2 biter. 1990 yılından itibaren Gürcistan Futbol Federasyonu takımlarını Sovyet Ligi'nden çeker ve Gürcü Ligi oynanmaya başlar. Bu yeni ülkenin ligi Dinamo Tiflis'e adeta bir boy ufak gelmiştir. 1990-99 yılları arasındaki ilk on şampiyonluğu Tiflis kimseye kaptırmaz. 1992-97 yılları arasında ise Gürcistan Kupası'nı kazanır. 1996'da UEFA'da üç tur geçer

Dinamo Tiflis, ancak tıpkı eski Sovyet cumhuriyetlerinin serbest piyasa koşullarında yaşadığı sancılı gibi takım da gitgide endüstriyelleşen futbolun kapitalizmiyle ağırlı bir şekilde tanışır. Yıldızlaşan futbolcular adeta ışık hızıyla Avrupa ülkelerine, en çok da Almanya'ya transfer olur. Tiflis takımı, Demetradze, Kaladze, Ketsbaia, Şota ve Arçil Arveladze gibi yıldızlarını takımda tutamaz. Takım 2003 yılına kadar sürecektir bir krizin içine girer ve altı sezon boyunca hiç kupa kazanamaz. 2003 yılında çifte kupa alan Tiflis, 2004'te ise Bağımsız Devletler Kupası'nı kazanarak eski günlerin nostaljisini yapar. Aynı yıl takım UEFA'da da gruplara kalır ama sonuncu olmaktan kurtulamaz. Günümüzde Dinamo Tiflis hâlâ Gürcistan'ın en kuvvetli takımlarından biri. Ancak artık ne Avrupa'yı titretilebiliyor ne de kendi ülkesinde uzun yıllar kupalara ambargo koyabiliyor. Taraftarları ise eski günlere dönebilmek için zor günlerde Dinamo Tiflis'in yeniden dirilmesini bekliyor, tıpkı Taniel'in hikâyesindeki gibi. ■

Kendimi asla beğenmem...

Bariş Şimşek

Minik takım maçları tek hakemle yönetilir, yardımcı hakemler de kulüplerden alınırdı. Ben de hemen hakemin yanına gider ve “Hocam ben yardımcı çıkayım” derdim. Hakemler kararlarımı uydukları zaman çok hoşuma giderdi.

Trabzon İdmanocağı kulübünde 12 yıl kalecilik yaptım. Hakemliğe başlayana kadar devam ettim. O dönemde profesyonel takımlardan teklif de aldım. Kartal kulübü beni istemişti ancak eğitimim nedeniyle bırakıp gidemedim.

Çok soğukkanlı bir yapım var ve tribünden gelen sesleri de pek duymuyorum. Ama Trabzon'daki amatör müsabakalarda yediğim küfürler beni üzüyor. Sokakta selam verdiğiniz insanı, tribünde küfür ettiği zaman sesinden tanıyorsunuz.

Bir hakemin başarısı için en önemli faktör psikolojik açıdan rahat olması. Özel hayatımda rahat olmak çok önemli. İyi bir özel hayat bence başarıyı getiren en önemli etkenlerden bir tanesi.

Her yönettiğim müsabakayı defalarca izlerim. Her şeyden önce kendi hatalarını görmek çok önemli. Bunun için de insanın kendisiyle barışık olması gerekiyor. Çok iyi geçen bir müsabakadan sonra bile almamız gereken dersler var.

Mazlum Uluç

▼Süper Lig'e bu sezon çıktınız ve futbol kamuoyu için yeni bir simasıınız. Öncelikle sizi daha yakından tanımaya çalışarak başlayalım.

▲1976 Trabzon doğumluyum. Vakfıkebir'de dünyaya geldim. Trabzon Anadolu Lisesi mezunuyum. Şimdiki adıyla Kanuni Anadolu Lisesi. Daha sonra Karadeniz Teknik Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü'nü bitirdim ve aynı üniversitede işletme mastırı yaptım. İkinci mastır olarak İnşaat Mühendisliği'ne başladım ama hakemliğin getirdiği yoğunluk nedeniyle bu sene yarım bırakmak zorunda kaldım. Ancak önümüzdeki yıllarda onu da tamamlamayı düşünüyorum. Hakemliğe de 1999'un Şubat ayında aday hakem kursuyla başladım.

▼Hakemliğe başlamanız nasıl oldu?

▲Futbol oynamaya başladığım ilk dönemden itibaren hakemlere karşı bir sempati vardı.

31 yaşında, Trabzonlu, İnşaat Mühendisi, üst düzeyde İngilizce biliyor. İşletme mastırını bitirmiş, İnşaat Mühendisliği mastırını yarım bırakmış. 10 yıllık radyoculuk deneyimi var. Sinemayla “yorumculuk” yapacak kadar ilgili. Gerçek bir kitap kurdu ama “tek tip” okuma tercihi yüzünden kendisini eleştiriyor. Süper Lig hakemliğine bu sezon yükseldi. Kendisini sürekli eleştirdiğini söylüyor ve “Kendimi beğendiğim gün gelişme şansım sona erer” diyor.

Sistemin işleyişi nasıl oluyor diye merak ederdim. Hatta minik takım maçları tek hakemle yönetilir, yardımcı hakemler de kulüplerden alınırdı. Ben de hemen hakemin yanına gider ve “Hocam ben yardımcı çıkayım” derdim. Hakemler kararlarımı uydukları zaman çok hoşuma giderdi. Daha sonra futbolu bıraktığım dönemde hakem kursu açıldığını öğrendim ve böylece başladım. Aslında futbolu bırakmaya pek niyetim yoktu.

▼O zaman biraz da futbolculuk döneminizden söz edelim.

▲Trabzon İdmanocağı kulübünde 12 yıl kalecilik yaptım. O dönemde profesyonel takımlardan teklif de aldım. Kartal kulübü beni istemişti ancak eğitimim nedeniyle bırakıp gidemedim.

▼Kalecilğe veya hakemliğe başlarken ailenizin tutumu nasıl oldu?

▲Ailem her zaman destek verdi. Özellikle babam Hamit Şimşek futbolun içinde birisi. Trabzonspor'da yöneticilik yaptı. Hâlâ amatör müsabakaları bile izler ve benim maçlarıma da gelir. Annem ise arada bir tahsilime önem vermem konusunda serzenişte bulunurdu. Ama iki işi bir arada yürütünce problem çıkmadı.

▼Bütün hakemlere soruyorum, bir insan bu kadar baskının yaşadığı, eleştirilerin hakarete vardığı bir ortamda neden hakem olmak ister?

▲Hakemliğe başlarken ilerisini çok da düşünmedim. Sadece küçüklükten gelen bir merak ve ilgiyle başladım. İşin içine girdikten sonra ise hakemlik bir virüs gibi insanın damarlarında dolaşıyor. Sanırım yönetmeyi sevmekle alakalı bir şey. Hakemliği büyük keyif olarak yapıyorum. Çok soğukkanlı bir yapım var ve tribünden gelen sesleri de pek duymuyorum. Yaptığımız işin bir parçası olarak düşünüyorum. Ama Trabzon'daki amatör müsabakalarda yediğim küfürler beni üzüyor. Çünkü orada pek çok insanı tanıyorsunuz. Sokakta selam verdiğiniz insanlar. Tribünde küfür duyduğunuzda sesi tanıyorsunuz ve üzülüyorsunuz.

▼Süper Lig'de ilk yönettiğiniz maç geçen sezonun sonundaydı ve o dönemde Süper Lig hakemi değildiniz.

▲Evet, MHK'nın yeni bir uygulamasıydı. Bütün kategorilerde belli hakemlere bir üst kategoride görev verildi. Ben de Beşiktaş-Sivasspor maçında görevlendirildim. İlk Süper Lig deneyimim o oldu.

▼O maça hangi duygularla, neler hissederek çıkmıştınız?

▲Heyecanlanmadım demek yalan olur. Ama inanın her şey düdüğü çalana kadar. O maç benim için çok önemli bir şanstı. İlk maçım, İnönü Stadı ve yaygın tabiriyle büyük takımın maçı. Bir yandan heyecan, bir yandan da gurur duydum. Ama dediğim gibi soğukkanlı bir insanım. O şansı değerlendirdiğimi düşünüyorum, çünkü ertesi sezon Süper Lig kadrosuna alındım.

▼Hem Trabzonlu hem de soğukkanlı olmak pek yan yana durmuyor.

▲Zaten benim öyle bir problemim var. İlk tanıştığım insanları Trabzonlu olduğuma inandırmakta güçlük çekiyorum.

Adalet duygusu beni konsantre eder

▼Hakemler medya, kulüp, taraftar üçgeninde bir baskı altında. Böyle bir ortamda maça hazırlanırken konsantrasyonunuzu nasıl sağlıyorsunuz?

▲Konsantre olmakta çok zorluk çektiğimi söyleyemeyeceğim. Bir amatör müsabakayla Süper Lig'deki bir derbiye aynı gözle bakarım. Her maça konsantrasyonum aynı düzeydedir. Çünkü bizim işimiz oyun kurallarını

uygulayarak adalet dağıtmak. Beni en çok konsantre eden şey de bu. Yani hiç kimsenin hakkını yemeden, gördüğümü çalarak müsabakayı bitirmek. Konsantre olmak için özel yöntemler uygulamıyorum. Maçtan önce iyi dinleniyorum ve rahat oluyorum. Biraz da babamın hukukçu olmasından kaynaklanıyor galiba, eşitlik ve adalet duygusu benim için çok önemli.

▼Avrupa sıralamasında hakemliğimiz 30. basamakta. Bir Türk hakemi, en iyi ihtimalle 2012 Avrupa Şampiyonası finallerinde görebileceğiz. Bunu neye bağlıyorsunuz? Neden hakemlerimiz yeterince başarılı değil?

▲Bana göre özellikle Süper Lig'deki hakemlerimizin hiçbir Avrupalı meslektaşlarından geride değil. Bu biraz da şans bulmakla ilgili bir şey. Bizim şöyle bir şanssızlığımız var, kulüplerimiz ya da Milli Takımımız o arenaya çıkıp maç yapıyor ve kendisini gösteriyor. Hakemlerimizin tümü için ise böyle bir şans yok. Görev verilecek ki başarılı olduğumuzu gösterebilelim. Kesinlikle çok iyi eğitim alıyoruz ve başarılı olamayacağımızı asla düşünmüyorum. Bence Avrupa hakemliği de marka hakemlerini kaybetti. Bugün öne çıkmaya başlayan yeni hakemler var ve neden bizim hakemlerimizden biri marka olmasın diye düşünüyorum.

▼Türk hakeinin kalite açısından bu noktada olabileceğine inanıyorsunuz yani.

▲Bence olabilir. Çünkü artı yönlerimiz var, eksilerimiz daha az. Türkiye liglerinde Avrupalı hakemlere göre çok daha zorlu müsabakalar yönetiyoruz. Pek çok müsabakanın atmosferi yurtdışında oynanan maçlardan daha üst düzeyde. Herkesin kabulleneceği bir gerçek de var ki, hakemlerimiz yurtdışında daha iyi maç yönetiyor.

▼Bunun sebeplerine gelelim isterseniz.

▲Siz az önceki sorunuzda aslında onun cevabını verdiniz; baskı. Çünkü bir hakein Türkiye'de yapacağı bir hatanın sonucunda gelişecek olaylarla yurtdışında yapacağı bir hatanın sonucunda gelişecek olayların arasında büyük farklar var.

▼Bir de Türkiye'de hakem yorumcusu çok fazla. Hakemliği bırakan herkes televizyonlarda ya da gazetelerde hakem kritiği yapıyor. Bu durum sizi nasıl etkiliyor?

▲Eleştiriden etkilenmemek mümkün değil ama ben bunu minimum seviyede tutmaya çalışıyorum. Tabii her türlü eleştiriye saygı duyuyorum. Bu eleştirileri ayıklıyorum ve işime yarayacak yönlerinden faydalanmaya çalışıyorum. Bu eleştirilere

kızılmıyorum çünkü ben nasıl sahada gördüğümü çalışırsam onlar da gördüklerini değerlendiriyor.

Özel hayat başarıda çok etkili

▼Süper Lig'e bu sezon başarılı maçlar yönettiniz. Bu performansa ulaşma sürecinde neler yapıyorsunuz?

▲Hakemliğin en önemli başarı etkenlerinden biri sahada iyi yer almak. Bunu sağlayabilmek için de fiziksel yeterliliğinizin üst düzeyde olması gerekiyor. Bunun için de antrenman çok önemli. Haftanın 5

günü antrenman yapıyorum. Bunun dışında zihinsel antrenmanlar da yapıyorum. Maçları beynimde oynatıyorum. Takımları takip etmeye çalışıyorum. Bütün müsabakaları izliyorum ve oyuncuların yapıları hakkında bir şeyler öğrenmeye çalışıyorum. Hakem, takımların oyun sistemlerini, taktikleri bilmek zorunda. Tabii bize gönderilen dersler var. Oyun kurallarındaki ve yorumlardaki yenilikleri takip ediyorum. Ama bana göre her şeyden önemlisi, psikolojik açıdan rahat olmaya çalışıyorum. Özel hayatımda rahat olmak çok önemli. İyi bir özel hayat bence başarıyı getiren en önemli

oynadıklarında oldukça zor durumda kalıyorsunuz.

▲Tabii bu bizi en çok zorlayan oyun tarzlarından bir tanesi. Burada fiziksel yeterlilik devreye giriyor. Üst düzey müsabakalarda oyuncular 70-80 metreye pas atabiliyor. O mesafeyi uçarak geçemeyeceğinize göre mümkün olan en kısa zamanda koşmanız gerekiyor. Onun dışında tek taraflı oynanan müsabakalar da hakemi zorluyor. Çünkü bir takımın çok yüklendiği müsabakalarda ikili mücadele artıyor. Pozisyonlarda çok oyuncu bulunuyor ve karmaşalar oluşuyor. Bir de kontrataklar çok oluyor ve hakem iki tür pozisyona da hazır olmak zorunda.

Hayatım tamamen hakemliğe göre planlanmış durumda. Çünkü mesleğimin hakkını vermeliyim. Bu nedenle kendi işimi kurdum. İnşaat Mühendisliğiyle ilgili bir proje ofisim var ve bir de bilgisayar marketi açtım.

Boş zamanlarımda en çok yaptığım şey sinemaya gitmektir. Bununla ilgili radyo programları da yaptım. En son izlediğim film Koku'ydu. 6.His, Da Vinci Şifresi gibi filmler, özellikle Shyamalan filmleri daha çok ilgimi çekiyor.

Özellikle son dönemde abartılı bir biçimde kitap okumaya başladım. Da Vinci Şifresi ile başladım, Melekler ve Şeytanlar, Po Gölgesi, Dante Kulübü gibi aynı türden kitaplar okudum. En son Kızıl Nehirler'i bitirdim, şimdi elimde Tarihçi var.

1994'te yerel radyolarda çalışmaya başladım ve bu işi 10 yıl sürdürdüm. Radyoculuk sayesinde yeni müzik türlerinin farkına vardım. Volkan Konak, Kazım Koyuncu ve Fuat Saka ile Karadeniz müziğini sevdim.

etkenlerden bir tanesi.

▼"Takımları takip ediyorum" dediniz. Bunun size ne gibi bir faydası oluyor?

▲En önemlisi sahada yer almamı kolaylaştıracak püf noktaları çıkartabilirim. Bazı takımlar uzun paslarla oynuyor ve pivot santrforlarına top indiriyor. Bu tip oyun sistemlerinde hava topu mücadelesi de fazlalaşiyor. O zaman da pozisyonu buna göre izlemeniz gerekiyor. Kanatları kullandıkları zaman diyagonalden çıkıp kanatlara gitmek gerekiyor.

▼Hakemi en çok zorlayan maçlar hangileridir? Bana öyle geliyor ki, iki takım orta sahalarını kullanmadan karşılıklı uzun toparla

Gelişmenin formülü kendini eleştirmek

▼Yönettiğiniz bir maçın ardından neler yaparsınız?

▲Her yönettiğim müsabakayı aradan 24 saat geçmeden iki defa izlerim. Her şeyden önce insanın kendi hatalarını görmesi çok önemli. Tabii ki hocalarımız bize eksiklerimizi, yanlışlarımızı söylüyor ama insanın en önemli eleştirmeni kendisi olmalı. Bunun için de insanın kendisiyle barışık olması gerekiyor.

"Müsabakayı izledim, çok güzel maç yönetmişim" değil. Çok iyi geçen bir müsabakadan sonra bile almamız gereken dersler var. Ben bunun iyi

yaptığım şeylerden biri olduğunu düşünüyorum. Hemen hemen hiçbir müsabakada kendimi beğenmemişimdir.

▼Gelişmenin de formülü bu galiba.

▲Ben böyle olduğunu düşünüyorum. İyiyim dediğiniz zaman kendinizi geliştirme şansınız kalmıyor. Yönettiğim maçı defalarca izliyorum ve “Nerede hata yaptım, bu hatayı nasıl düzeltebilirim, hatamın nedeni fiziksel mi yoksa kötü yer tutmamdan mı kaynaklandı?” gibi soruların cevabını arıyorum. Bunları not alıp bilgisayarıma giriyorum ve aynı hataları tekrar etmemeye çalışıyorum. Bunun dışında gözlemci raporlarımız var. Yeni rapor sistemi bizim için çok faydalı. Çünkü bize hatamızın dakikasını ve ne yapmamız gerektiğini söylüyorlar. Bu raporu arşivliyorum ve hataları bilgisayarıma işliyorum. Eğer bir-iki maç sonra aynı hatalar yazılıyorsa “Demek ki kendimi bu konuda geliştiremiyorum, daha farklı şeyler yapmalıyım” diye düşünüyorum. Bir de çok dobra arkadaşlara ihtiyacınız var ve bu çok önemli.

▼Sizin böyle arkadaşlarınız var mı?

▲Evet var. Sağolsunlar çok iyi bir müsabakamdan sonra bile hiç acımadan eleştiriyorlar. Bu konuda şanslı olduğumu düşünüyorum. En büyük eleştirmenlerimden birisi de eşim. 8 ay önce evlenene kadar futbolla hiç ilgisi olmayan bir insanken, şimdi “Şurada şunu yaptın” diyor ve tespitlerinde haklı olduğunu görüyorum. Bunun dışında MHK üyelerimizle her maçtan sonra görüşüyoruz ve eksiklerimizi söylüyorlar. Hepsini harmanlayarak bir sonraki müsabakaya daha hazır bir şekilde çıkmaya çalışıyorum.

▼Her hakem kendi ekolünü mü oluşturur? Yoksa Avrupa'dan ekol sahibi hakemleri de örnek alıyor musunuz?

▲Sonuçta bütün hakemler 17 tane futbol kuralını uyguluyor. Çok sert olmamakla beraber çerçeve çizilmiş durumda. Ama insanın kendi yapısından kaynaklanan bir stili oluyor. Kendi psikolojik durumundan, fiziksel yapısından ve davranışlarından kaynaklanan bir stil bu. Ama tabii hakemlikte ekol olmuş isimler de mevcut. Özellikle son yıllarda bir Collina, bir Frisk, bir Merk var.

▼Siz sahadaki duruşunuzu kime daha yakın görüyorsunuz?

▲Bunu söylemek için çok erken. Ben daha bu sezon Süper Lig'de görev yapıyorum. Zaten bunu benim söylemem mümkün değil.

▼Mutlaka sizin de amaçlarınızdan birisi FIFA hakemi olmak. Ama bir de onun ötesinde marka hakem olmak var. Sizin de böyle bir

hedefiniz var mı?

▲Hedef olmadan kimse başarılı olamaz. Ama çok uzun vadeli hedefler koymak doğru değil. Hep bir adım ötesine bakmanız gerekiyor. Her hakem gibi benim de şimdiki hedefim FIFA hakemi olmak. Önce bu hedef için çalışayım, elde edeyim, belki ondan sonra gelecek marka hakemlik.

▼FIFA hakemliğinde temel kriterlerden biri de dil bilmek.

▲Yabancı dilim iyi. O konuda bir sıkıntım yok. Hatta biraz da Alıncam var. Onu fazla geliştirmedim ama İngilizcem oldukça ileri düzeyde.

Trabzon'da herkes hakem!

▼Herkesin futbolu çok iyi bildiği bir şehirde yaşıyorsunuz. Trabzon'da herkes teknik direktör. Peki herkes hakem mi aynı zamanda?

▲Evet herkes hakem. Bunu en iyi amatör müsabakalarda yaşıyorum. Her hafta en az bir tane amatör müsabakaya çıkıyorum. Herkes futbolu biliyor ve gerçekten biliyor. Herkes hakem ama herkes hakemliği çok iyi bilmiyor. Bir amatör müsabaka yönettiğiniz zaman Trabzon'daki futbolun düzeyini çok iyi görebiliyorsunuz. Trabzon'daki amatör müsabakalar Lig B düzeyinde. Şu anda da play-off'lar oynanıyor ve tribündeki tepkilerden herkesin hakem olduğunu anlıyorsunuz. Trabzon futbolla yaşayan bir şehir, bunun bütün şartları ve gerekleri oluşmuş durumda.

▼Halkın size olan ilgisi, diyalogları ve tepkileri nasıl?

▲Özellikle Galatasaray, Beşiktaş maçlarına çıktıktan sonra tanınan bir insan haline geldim. İnsanlar sokağın diğer tarafından bile “Barış hoca iyiydin veya kötüydün” diye bağırabiliyor. Trabzon insanının bir dobralığı var ve kötüyseniz de bunu söylüyor. Mesela bir amatör müsabaka yönetirken, genç bir arkadaş “Hocam Beşiktaş-Kayseri maçını çok kötü yönettiniz” diye bağırırdı, karşılıklı gülmüştük.

▼İşinizden söz edelim biraz da. Hakemlik oldukça yoğun bir mesai istiyor. İkisini birlikte nasıl yürütüyorsunuz?

▲En büyük sıkıntımız bu aslında ama bunları bir şekilde yoluna koymak için kendi işimi kurdum. Bağımsız çalıştığım için problem yok. İnşaat Mühendisliğiyle ilgili bir proje ofisim var. Bunun dışında bir bilgisayar marketi açtım. İşimi bıraktığım zaman gözümün arkada kalmayacağı iş arkadaşlarına sahibim ve çok rahatladım. Çünkü hayatım tamamen hakemliğe göre planlanmış durumda ve bunun

hakkını vermek zorundayım.

▼Biraz önce özel hayattaki rahatlıktan söz ettiniz. Bu konuyu biraz açar mısınız?

▲İnsan özel hayatında rahat değilse iş hayatında da başarılı olamaz. Bu bizim için biraz daha önemli. Kafamızın rahat olması gerekiyor ki kararlarımızı en doğru biçimde verebilelim. Özel hayatınızdaki sorunların uzun süreli olması genel performansı da etkiler. Ben o açıdan çok şanslıyım. O kadar rahat ve düzgün bir aile hayatım var ki, hiçbir sorun yaşamıyorum. Eşim çok anlayışlı. Bazen şaka yollu, “Hakemlik benden ön planda” diyor. Ben de “İkiniz ayrı kategorilerdesiniz” diyorum. Hem eşim hem benim hem de eşimin ailesi çok rahat bir ortam hazırlıyor. Ayrıca eşimin bana şans getirdiğini düşünüyorum. Onunla tanıştığımda B Klasmanı hakemiydim, şimdi Süper Lig'deyim. Başarılı bir özel hayat buraya da yansdı. Tabii başarı göreceli bir kavram ve henüz yolun başındayım ama Süper Lig Türkiye'deki pek çok hakemin hayal ettiği bir nokta.

10 yıl radyo programı yaptım

▼Hakemliğin dışında nelerle uğraşırsınız, nedir sizi mutlu eden şeyler?

▲Sinema benim için gerçek anlamda çok büyük bir keyif. Boş zamanlarımda en çok yaptığım şey sinemaya gitmektir. Ama son zamanlarda hakemlikteki yoğunluk nedeniyle sinemanın tam hakkını veremediğimi düşünüyorum ve bu beni üzüyor. Ama sinemayı çok seviyorum. Bununla ilgili radyo programları da yaptım. En son izlediğim film Koku'ydu. Son 15 dakikası biraz ütöpik olsa da beni hayal kırıklığına uğrattı. Ben içinde ayrı bir film barındıran filmleri seviyorum. Çok sıradan ve tekdüze bir senaryo beni cezbetmiyor. Filmin sonunda şaşırmam gerekiyor. 6. His, Da Vinci Şifresi gibi filmler, özellikle Shyamalan filmleri daha çok ilgimi çekiyor. Son dönemde de Denzel Washington'ın “Deja Vu” filmini çok beğendim. Fırsat bulduğum kadar tiyatroya da gitmeye çalışıyorum. Devlet Tiyatrosu Macbeth'i oynuyor ve mutlaka izleyeceğim. Evimde de bir DVD arşivim var. Eşimi kandırıp güzel bir ses sistemi de kurabilirsem çok güzel olacak.

▼Bir de kitaplar konusu var.

▲Özellikle son dönemde abartılı bir biçimde kitap okumaya başladım. Ancak kitapta da aynı seçim var. Tek bir türe saplanıp kalmanın yanlış olduğunu düşünmekle beraber aynı durumla karşı karşıyayım. *Da Vinci Şifresi* ile başladım, *Melekler* ve

Şeytanlar, *Po Gölgesi*, *Dante Kulübü* gibi aynı türden kitaplar okudum. En son *Kızıl Nehirler*'i bitirdim. Ancak filmine gitmedim. Çünkü önce kitabını okuduğunuz bir filme gittiğinizde hayal kırıklığı yaşıyorsunuz. Kafanızda canlandırdığınız karakterlerden çok daha başkaları çıkıyor karşınıza. Şu anda da *Tarihçi*'yi okuyorum. Daha öncesinde ise Osmanlı Tarihi ile ilgili kitaplar okudum.

▼Biraz önce radyoda sinema programları yaptığınızdan söz ettiniz. O konuyu açar mısınız biraz?

▲Evet, bir de radyoculuk var. 1994 yılında yerel radyolarda çalışmaya başladım ve bu işi 10 yıl sürdürdüm. Benim için iyi bir serüven oldu. Kişiliğime büyük katkı sağladığını düşünüyorum. Önce sinema programları ile başladım, daha sonra

sakin yapımla uyuşmamasına rağmen şova dönük programlar yaptım. Kahkaha efektlerinin bol olduğu esprili programlar. Son dönemde de radyocu olmayan bir arkadaşımın çok eğlenceli programlar yaptım. Ama daha sonra hakemlik bazı şeylerden vazgeçmeyi gerektirdi ve 1.5 sene önce bırakmak zorunda kaldım.

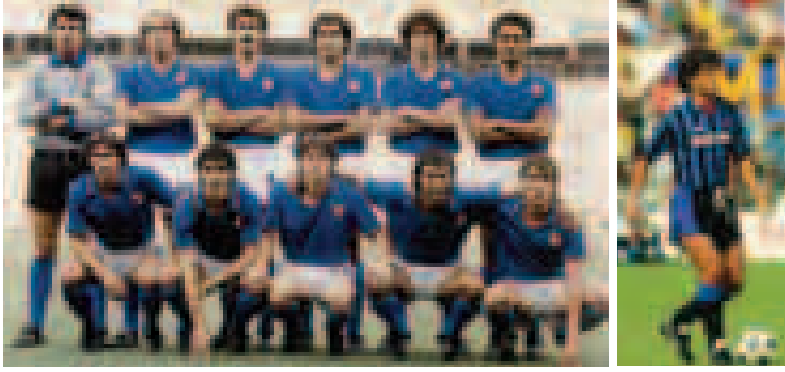
▼İşin içinde radyoculuk varsa müzikle de bir ilginiz olmalı.

▲Radyoculuk çok geniş bir yelpazede müzik dinlememi sağladı. Yeni türlerin farkına vardım. Karadeniz müziğine biraz uzaktım ama daha sonra Volkan Konak, Kazım Koyuncu ve Fuat Saka ile Karadeniz müziğini sevdim.

▼Horon da oynar mısınız?

▲Babam horonu çok sever ve iyi de oynar ama ben daha önce horona uzaktım. Şimdi horon oynamayı da öğrendim ve hatta düğünümde oynadım. Çok fazla göz önünde oynamaktan ise hoşlanmıyorum. ■

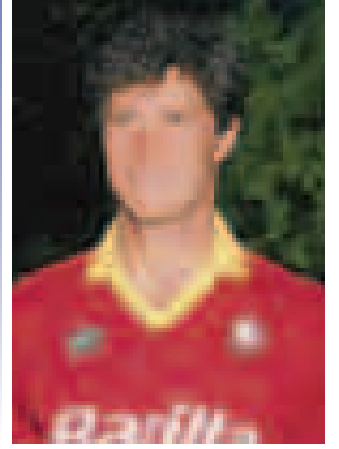
*Futbolculuğunda dürüst bir defans oyuncusu olarak anılırdı.
Kafası her daim yukarıda topu sürüşü,
oyunu okuması ve müthiş zamanlamasının en büyük meziyeti
olduğunu bilenler bunu sadece yeteneğine de bağlamıyor,
bir antrenman delisi olarak anıyorlar Collovati'yi.
O, sessiz sakın bir görev adamıydı.
Kupalara erken dokunmuş olmanın rahatlığıyla
oyladı futbolu ve öyle de bıraktı.
Çok erken çıktı yükseklerle ve sanki hep oralardan baktı.*

Yıldızlar Geçidi

Cem Zamur

Fulvio Collovati

Azzuri'nin esas adamı

İzleyenler bilirler ki, Dünya Kupası tarihinde 1982 Dünya Kupası'nın ayrı bir yeri vardır. Herkesin ağzında kekremesi bir tat bırakan bir büyük hayal kırıklığıyla birlikte anılır o yılki kupa... Rüya takım Brezilya'nın kupayı kucaklayamayışı, onun yerine kupayı İtalya'nın kazanması herkesin içinde ukde kalmıştır. Futbol sadece hücum edenlerin, şuursuzca saldıranların, varyete yaparak takım oyununu hiçe sayanların oyunu olamıyor. Evet bunlar bu oyunun tuzu biberi, ama dozunda kullanıldığında. Yoksa her mahalleden veya faveladan bir dünya şampiyonu çıkması kaçınılmaz olurdu. Takım olabilmek için sadece çok yetenekli oyuncular yeterli değil. Her tür oyuncunun homojen bir biçimde karışmasının yanı sıra, iyi bir uyuma da ihtiyaç var. Yetenekli, oyunun her yönüne hakim oyuncuların dışında, daha az yetenekli olmasına rağmen saha içinde verilen her görevi eksiksiz yerine getiren oyuncular da gereklidir. 1982'nin İtalyası böyle bir takımdı ve en azından takım olabilmek başarısından ötürü saygı hak ediyordu. Nitekim futbolseverler gayretkeş bir çabayla tarihi tersten yazmaya kalkışsa da, tarih ısrarla onları yazmaya devam ediyor, "1982 Dünya Şampiyonu İtalya" diye. Peki animsatmaya çalıştığım o İtalya takımından kimleri hatırlıyorsunuz? Rossi, Tardelli, Conti, Cabrini, Antognoni, Kaptan Zoff, 1989 yılında elim bir kazada hayatını kaybeden efsanevi defans oyuncusu Scirea ya da Maradona'ya çektiirdiği

eziyetler yüzünden lanetler okuduğunuz Gentile. Bizim size hatırlatacağımız ise, bunlardan hiçbirisi değil. 1982 Dünya Kupası'nın esas müsebbibi olan İtalyan defansının sessiz, vazifeşinas, üstüne üstlük yetenekli stoperi Fulvio Collovati.

Milan'da parlak bir kariyer

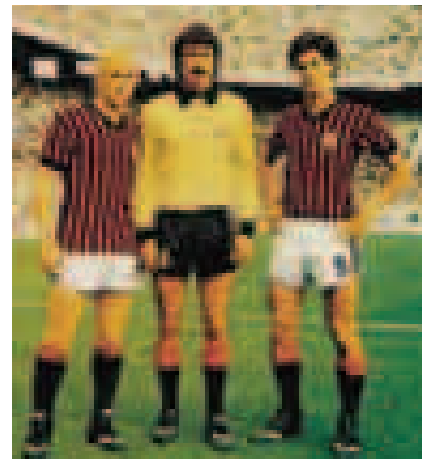
Collovati, 9 Mayıs 1957'de İtalya'nın kuzeybatısındaki Udine şehrine bağlı Teor kasabasında dünyaya geldi. Topla tanışır tanışmaz, bundan sonraki hayatının nasıl seyredeceği belli olmuştu sanki. Biraz daha kuzeydoğuya yöneldi ve AC Milan'ın genç takımında kendine yer buldu. 1976 yılında ise "Rossoneri" formasıyla Serie A'da ve Coppa Italia'da forma giymeye başladı. On bir maçta yer aldığı ilk sezonunda Coppa Italia'yı kucakladı. Ertesi sezon takımın değişmez oyuncularından biri olmuştu. İkinci sezonunda 25 maçta 1 gol kaydederken, başarılı performansını devam ettiriyordu. Milan, Serie A'yı dördüncü sırada tamamlarken 5-1 kazandıkları Fiorentina maçında Collovati ligdeki ilk golüne imza atıyordu. 1978-79 sezonunda ise ipi göğüsleyen Milan oldu. Avellino'yu 1-0 yenerek başladıkları ligde deplasmanda Lazio'yla 1-1 berabere kalarak Perugia'nın üç puan önünde 44 puanla şampiyon oldular. Albertosi, Collovati, Maldera, De Vecchi, Bet, Baresi, Antonelli, Bigon, Novellino, Buriani, Chiodi, Boldini, Morini, Rivera, Capello, Sartori,

Minoia, Rigamonti'den kurulu kadro, Nils Liedholm yönetiminde "Scudetto"yu kucakladı. Mutluluk uzun sürmedi, olmayacak şey bir sezon sonra başlarına geldi. Serie A'da dördüncü oldukları sezonun sonunda, Milan yöneticilerinin ön ayak olduğu bir şike batağının içinde buldular kendilerini. Milan aynı sene küme düşürüldü. Collovati bu olaylardan bihaberdi ve takımın diğer oyuncuları başka takımlarla anlaşırken o Milan'da kaldı. Gemiye terk etmeyen Collovati ertesi sene Milan'ın tekrar Serie A'ya yükselmesindeki en önemli oyuncularından biri oldu. Ama sorunlar bitmedi, üstelik bu defa problem "çalışmadığı" yerden çıktı Collovati'nin, Milan'ın Serie A'ya çıkışıyla inişi neredeyse bir oldu. Collovati elinden geleni yapsa da buna engel olamadı. En formda olduğu dönemde tekrar Serie B'de forma giyecek olma düşüncesini kaldıramadı. Altı sezon görev yaptığı, 158 maçta çıkıp 4 gol kaydettiği Milan'dan ayrılıp, ezeli rakipleri diğer Milano ekibi Inter'e geçti. 'Kırmızı'nın yerine 'Mavi'yi koyup aynı şehirde ve farklı isimlerde olsa bile aynı statta oynamaya devam etti. Milan'da yaşadığı şampiyonluktan sonra bir daha kulüp takımlarında bu sevinci tadamadı.

Bir futbol gezgini

Dört sezonunu Inter'de geçirdi. Bergomi'yle beraber oluşturdukları Çin seddine forvet oyuncuları gerekli katkıyı vermeyince, Inter'de bir türlü

şampiyonluğa ulaşamadılar. Inter formasıyla çıktığı 109 müsabakanın ve kaydettiği 3 golün ardından rotasını doğduğu topraklara çevirip Udinese'yle anlaştı. Siyah-beyazlı formayla bir sezonda 20 maçta çıkarken 2 gol kaydetti. Collovati belki de kariyerinin son demlerine yaklaştığını düşünürken, Başkent ekibi Roma ve takımın başında beraber şampiyonluk sevinci yaşadığı Nils Liedholm, ona olan inançlarını, sundukları teklifle dile getirdi. 1987-1988 sezonuna sarı-kırmızı renkleri altında başladı. Boniek, Conti, Giannini ve Völler'le beraber Roma'yı şampiyonluk potasına soksalar da son düzlükte nefesleri yetmedi. Milan ve Napoli'nin ardından üçüncü sırada tamamladılar Serie A'yı. Collovati 26 maçta forma giydi ve kaydettiği 1 golle skora da katkı yaptı. Bir sonraki sezon gardları biraz daha düşünce ligi 8. sırada

tamamladılar. O sezon Collovati'nin "Giallorossi"deki son sezonu oldu. Bir sonraki adresi İtalya'nın kuzeybatı sahillerinin güzel şehri Cenova oldu. Serie A'ya o sezon çıkan kırmızı-mavililerde dört sezon futbol oynadı Collovati. Cenova formasıyla 72 maça çıktı. İlk sezonu lige alışma devresi olarak geçiren Cenova, esas güzel sürprizi ikinci sezonunda yaşattı. Collovati'nin tecrübesiyle önderlik ettiği takım, Serie A'yı Sampdoria, Milan ve Inter'in ardından dördüncü sırada tamamlıyordu. Genç Cenova takımında bir nevi fiksasyon görevi yapan Collovati, Eranio, Branco ve Skuhravy gibi genç yeteneklerle beraber terletti formasını. 1993 senesinde Cenova formasıyla kariyerine son noktayı koydu.

Bearzot'un genç gözdesi

Hikâyenin özüne gelelim, Azzuri'nin esas adamı Collovati'ye. Collovati'nin milli takım kariyeri 24 Şubat 1979 yılında Milano'daki Hollanda karşılaşmasıyla başladı. 1978 Dünya Kupası'nda yaşanan hayal kırıklığı sonrası, Enzo Bearzot takımında revizyona gitmeye karar vermiş ve kadroya genç oyuncuları monte etmeye başlamıştı. Yaklaşan Avrupa Şampiyonası'na ev sahipliği yapacak olmak, finallere doğrudan katılma hakkı ve seyirci avantajını getiriyordu. Defans artık İtalyanlarla beraber anılan bir terim olduğundan, Bearzot'un önceliğini de takımın savunması oluşturuyordu. Avrupa Şampiyonası başlayınca kadarki zaman diliminde, 8 hazırlık maçı yapan bu yenilenmiş takımda stoper mevkinin vazgeçilmez isimlerinden biri de Collovati olmuştu. Bu maçların hepsinde forma giyen ve inanılmaz bir uyum yakalayan Collovati-Scirea ikilisi, Bearzot'un içini rahatlatan bir performans sergiliyorlardı. Oynanan 8 maçta sadece bir kez, o da deplasmanda Yugoslavya'ya kaybetmişlerdi. Nitekim 1980 Avrupa Şampiyonası geldi, ilk rakip İspanya'ydı. Milano'da oynanan karşılaşma 0-0 bitti. Finallerin ikinci grubunda yer alan İtalya'nın yeni rakibi İngiltere'ydi. Üstün defans kurgusunu maç boyunca devam ettiren İtalyanlar, 79. dakikada Tardelli'nin ayağından buldukları golle maçı 1-0 kazandılar. Grup liderliği için Belçika'yla çıktıkları maç ise bir nevi yarı finaldi. Ceulemans-Van Der Elst ikilisine Scirea-Collovati ikilisiyle mukabele eden gök maviler, her yolu deneseler de bir türlü aradıkları gole kavuşamadı. Gruplarını gol yemeden ve Belçika'yla aynı puanda ikinci olarak tamamladılar. Bu üçüncülük maçı anlamına geliyordu. Napoli'de rakipleri Çekoslovakya'ya 1-1 biten

maçın sonucunda penaltılarla 10-9 kaybettiler. Her şeye rağmen Bearzot ve İtalyanlar gelecekte ümitliydi. Yeni hedef 1982 Dünya Kupası'ydı. Avrupa elemelerinde 5. Grup'a düşen İtalyanlar, grubu tek mağlubiyetle Yugoslavya'nın ardından ikinci bitirirken, Danimarka, Yunanistan ve Lüksemburg'un önünde finallere katılma hakkını kazandılar. İspanya'daki kupa öncesi İtalya sıkıntılı günler yaşıyordu. Patlayan şike skandalı sonrası gelen turnuva, zamanlama açısından kötüydü. Ama İtalyanlar böyle dezavantajları avantaja dönüştürmeyi başarıyordu.

Dünya Kupası destanı!

1982 Dünya Kupası finallerinde 1. Grup'a düştüler. Rakipleri Polonya, Kamerun ve Peru'ydu. İlk maçlarına Vigo'da Polonya karşısında çıktılar. Polonya 1974'ten gelen ekolünü Boniek önderliğinde bir adım daha ileri taşımak istiyordu. İtalya'nın kötü başladığı maç, zamanla "Lato-Boniek, Scirea-Collovati'ye karşı" isimli 'novella'ya dönüştü. Sonuç 0-0'dı. Grubun ikinci maçındaki rakipleri Güney Amerika temsilcisi Peru'ydu. Bu sefer Cubillas-Oblitas ikilisiyle mücadele etmek zorunda kaldılar. Conti'nin golüne bitime yedi dakika kala Diaz'la cevap veren Peru, beraberliği koparıp alıyordu. Son maçları Kamerun'laydı. Ve İtalya kendini hâlâ toparlayamamıştı. 60. dakikada Graziani ile buldukları gole sadece otuz saniye sevinebildiler, M'Bida çoktan skorboardu değiştirmişti bile: 1-1. Polonya grubu 4 puanla lider tamamlarken, İtalya averajların bile eşit olduğu durumda bir gol fazlasıyla Kamerun'un önünde ikinci olarak bir üst tura çıkıyordu. Fakat ikinci turdaki üçlü grupta onları bir çift kâbus bekliyordu: Brezilya ve Arjantin. Altı günlük aranın İtalya'ya büyük katkısı oldu. Bearzot ilk turun şanssızlık, bu grubun ise kendilerini kanıtlayabilmeleri için gerçek bir fırsat olduğunu oyuncularının beynine kazıdı. İtalyanlar bu moral

motivasyonu çok olumlu kullandı. Maçlar Barcelona'nın Sarria Stadı'nda oynanacaktı. Özellikle diğer Barcelona ekibi Espanyol'un evi diye bilinen Sarria'nın yerinde bugün yeller esiyor. Futbolda vefa diye bir şeyden söz edeceksek, 1982'de oynanan o üç maçın hatırına oranın bir futbol müzesi haline gelmesi daha şık olabilirdi. İtalya'nın ilk rakibi Arjantin'di. 43 bin kişi Maradona, Kempes, Ardiles gibi yıldızları izlemeye gelmiş, lakin inanılmaz bir İtalya bulmuşlardı. Zoff'tan aldıkları her topu olumlu olarak oyuna sokan bir ikili, onlara yavaşarak topu alan ya da oyunu kuran bir orta saha, mükemmel işleyen kanatlar, etkili

forvet ve elbette Maradona'ya attığı tekmelerle tüm bunlara "hardal etkisi" yaparak takımın burnundan getiren Gentile. Arjantin çaresizdi.

Tardelli ve Cabrini skoru 2-0'a taşıdıktan sonra Passarella sadece sonucu teyit etti: 2-1.

Ardından Arjantin, Maradona'nın kırmızı kart gördüğü maçta Brezilya rüzgârından zatürree oldu ve 3-1 biten maçla turnuvaya veda etti.

İtalya-Brezilya maçı yarı finale çıkını belirleyecekti.

Klasikler arasına giren en önemli maçlardan biri oynandı Sarria'da. İtalya kenetlenmiş, bu büyük futbol virtüözlerine kafa tutuyordu. Rossi attı, Zoff, Collovati ve Scirea savundu. Sonuçta binlerce insanı hayal kırıklığına uğratan ama daha azını da sevince boğan bir sonuç çıktı ortaya. Bugün bile Cerezo o topu kaptırmıyaydı, Rossi ikinci golü atamaz ve oyunun hâkimiyeti Brezilya'dayken maçı kaybetmezdi diye düşünürken... İtalyanların inanılmaz azmi, mücadelesi ve inatçılığı ile yine de o sonuçla biterdi diyerek çark ediyorum...

İtalya: 3-Brezilya: 2... İtalya bir anda son dört takımdan biri olmuştu. En büyük favoriye saf dışı bırakmanın moraliyle, Polonya'yı Rossi'nin iki golüyle geçip Madrid'e doğru yola çıktılar. Finalin adı İtalya-Federal Almanya olmuştu. Almanlar zaten oynadıkları -ya da oynamadıkları mı demeli-

Hansi Müller ile Collovati kiraat halinde

Avusturya maçı ve Schumacher'in Battiston'a savurduğu Wang Yu tekmesiyle sevimsizlik ödülleri toplamışlardı. İtalya maça iyi başladı ve öyle de devam etti. Her koşulda gol bulabilen Almanlar Collovati'nin azmi ve çalışkanlığına eşlik eden Scirea'nın da katkısıyla, değil kaleyi Zoff'u bile göremez olmuşlardı. Bir penaltıyı pas geçti İtalyanlar. Ama oyunun gidişatı çok netti. Önce Rossi, ardından en güzel gol sevinci ödülünü Falcao'yla paylaşan Tardelli, son olarak Altobelli. Breitner ise sadece teselli ödülü alıyordu. Mucize gerçeğe dönmüş, İtalya Dünya Şampiyonu olmuştu. Ayrıca tribünde görenin bir daha unutamayacağı bir de sempati güzeli çıkartmışlardı. 1896 doğumlu Cumhurbaşkanı Sandro Pertini her gol sonrasında yaşadığı sevinçle bu ödülü açık ara kazanmıştı. Collovati ise her golün en çok sevineniydi, emeği vücuda gelmiş, çabası değer bulmuştu. 36 cm. yüksekliğinde ve 6.175 kg. ağırlığındaki kupa belki de en fazla onun ellerinde hayat buluyordu. Öyle ki, dönüş yolculuğunda, uçakta elinden bırakamıyordu onu. 1986 finallerine de giden Collovati, son kez Güney Kore maçında forma şansı bulabilmiş, Fransa'ya elenen takımıyla beraber İtalya'ya dönmüştü.

O şimdi yorumcu

Şimdilerde yorumculuk yapan Collovati, futbolculuğunda dürüst bir defans oyuncusu olarak anılırdı. Kafası her daim yukarıda topu sürüşü, oyunu okuması ve müthiş zamanlamasının en büyük meziyeti olduğuna bilenler bunu sadece yeteneğine de bağlamıyor, bir antrenman delisi olarak anıyorlar Collovati'yi. Collovati, sessiz sakin bir görev adamıydı. Kupalara erken dokunmuş olmanın rahatlığıyla oynadı futbolu ve öyle de bıraktı. Çok erken çıktı yükseklerle ve sanki hep oralardan baktı. Ülkesinin Stefano Belbolu büyük yazarı Cesare Pavese'nin sözlerindeki gibi: "Yüksek tepelerde yürümenin zevki. Orada gördüğün küçük ağaçlar, o tepelere özgü başka şeyler senin ufuk çizgindir! Orada yürürken o ufkun kıyısına gelebilir, ondan uzaklaşabilir, ona öbür yanından bakabilirsin. Orası senin için benzeri olmayan yerlerden biridir." ■

Engeller takılmak için

değil aşılmak içindir...

Haluk Ulusoy “Her zaman yanınızdayız”

Ömer Gürsoy

TFF Engelliler Koordinasyon Kurulu Başkanı

Bundan birkaç ay önce *Tempo* dergisinde Beşiktaş kulübünün eski Başkanı, değerli dostum Serdar Bilgili'nin çektiği “Engellere Rağmen” konulu 22 engellinin fotoğrafları yer alıyordu. Her fotoğraf bir azmi, bir mücadeleyi, hayata bağlanmayı anlatıyordu adeta. Her fotoğrafın yanında Türkiye'nin ünlü isimlerinin de görüşlerine yer verilmişti. Yılmaz Erdoğan, Hıncal Uluç, Can Dündar gibi. İşte burada gözüme bir başlık çarptı, Can Dündar'ın yazısından. “Engeller Takılmak İçin Değil, Aşılmak İçindir.” Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) olarak engelli futboluna yaptığımız

destek ve sürdürdüğümüz kampanyalarla Dündar'ı haklı çıkardığımızı düşünüyorum. Artık birçok engeli aşmayı başardık. Nasıl mı? İşte bunun öyküsü...

Futbol Aşkı Engel Tanımaz!

Aslında her şey TFF Başkanı Haluk Ulusoy'un 19 Ocak 2006 tarihinde yaptığı bir konuşma ile başladı. Bu konuşmada engelli futbolunun gelişmesinde dünya standartlarının üzerine çıkacağını işaretleri verilmişti. Ulusoy'un tekrar başkanlığa seçilmesinin ardından ilk icraatı da bu konuda oldu.

Ankara'da Engelliler Spor Federasyonlarının Başkanları ile yapılan toplantıda engelli futbolunun gelişimini kurumsal bir yapıya taşıyan “Engelliler Futbol Koordinasyon Kurulu”nun oluşturulmasına karar verildi. Kurul, “Türkiye Futbol Oynuyor” ismi verilen sosyal projeyi hayata geçirmek için kolları sıvadı. Bu kampanya 7'den 70'e herkesin, ülkenin her yerinde futbol oynamaya fırsatı bulmasına zemin hazırlayan bir proje olma özelliğini taşıyor. TFF, sahip olduğu sosyal sorumluluk bilincini daha da ileri boyutlara taşıyarak engelli futbolunu destekleme kararı aldı. “Futbol Aşkı Engel Tanımaz” sloganı

ile yürütülen bu kampanyada, futbolun gücü, futbol topunun sihiri ile engelli vatandaşlarımızın da herkes gibi spor yapabildiklerini, yapabileceklerini kamuoyunun dikkatine getirmeyi amaçladık. Çünkü inanıyoruz ki, onlar bu desteği fazlasıyla hak ediyor ve onların her biri fiziksel engellerinin sınırlarını aşma konusunda gösterdikleri cesaretle hepimize örnek oluyor. Futbolun güzelliklerini ön plana çıkarmayı, ülkemizde futbol oynayan tüm kesimlere ulaşmayı ve onları desteklemeyi hedefleyen TFF Engelliler Koordinasyon Kurulu, Görme, Bedensel, Zihinsel ve İşitme Engelli Spor Federasyonları ile işbirliği içinde birçok ortak faaliyete imza attı.

Özellikle bacak ve kol gibi uzuvlarını kaybetmiş sporculardan oluşan Ampute Milli Takım oyuncularını ile Görme, Zihinsel ve İşitme engelli futbolcularımızın Türkcell Süper Lig öncesi yaptığı gösteri maçları, kampanyamız ve diğer etkinliklerimizin kamuoyuna duyurulması ve benimsenmesi açılarından çok verimli oldu. Bu arada medyamızın da engelli futboluna verdiği desteği özellikle belirtmeliyim. Ülkemizde yaklaşık 8.5 milyon engelli vatandaşımız yaşarken, 5000'e yakın engelli futbolcu bulunuyor. Yani daha yapacak çok işimiz var.

Başta Başkan Haluk Ulusoy ve Başkanvekili Kemal Kapulluoğlu olmak üzere TFF ailesinin verdiği büyük destek sayesinde bugün olduğu gibi yarın da “pozitif güç olup topluma katkıda bulunma” anlayışı ile daha birçok projenin altına imza atacağımıza inanıyorum.

Engelliler nasıl futbol oynuyor?

Bedensel Engelliler (Ampute): Bu bölümdeki oyuncular ister üstten ister alttan tek bacağı olmayan, protezsiz, sadece kanedyenlerle (değnek) oynayan oyunculardır. Kaleciler ise tek kolludur. **Kuralların Uygulanması:** ● 2X25 dakika oyun, 10 dakika devre arası verilir. ● Ofsayt yoktur. ● Değiştirme olmadan her iki tarafta

Engelli futbolunda geleceğe yönelik stratejiler

Amaç: İşitme, Görme, Zihinsel ve Bedensel Engelliler Spor Federasyonları ile işbirliği içerisinde ülkemizde bulunan engelli vatandaşlarımızın futbol oynamasını teşvik etmek, yaşamın içinde yer almalarını ve futboldan zevk almalarını sağlamak. Yeni oyuncular keşfederken faal olan her engelli futbolcuya ulaşmak, onları izlemek ve her futbolcunun organize futbol oynama potansiyelini gerçekleştirme fırsatının verilmesini sağlamaya çalışmak.

Misyon: Pozitif güç yaratarak futbol yoluyla topluma hizmet etmek. **Vizyon:** Kalıcı ve uzun vadeli bir “Engelli Futbol Stratejisi” belirlemek.

EĞİTİM HEDEFLERİ

Kurs ve Seminerler: Ulusal ve uluslararası düzenlenen kurs ve seminerlere katılımı desteklemek. Antrenör, oyuncu, hakem ve engelliler için futbol yöneticisi olmak üzere yeni kurs ve seminerler açmak.

Basılı Belgeler: Etkinlikleri tanıtıcı, sonuçları aktaran ve engellilerin futbolu hakkında bilgi veren basılı bülten, dergi, vb. belgeler hazırlamak

ORGANİZASYON HEDEFLERİ

Yarışmalar: Uluslararası yurtiçi-yurtdışı faaliyetleri daha kaliteli hale getirmek.

Kamplar: Uluslararası müsabakalara katılacak Milli Takım veya resmi müsabakalara katılacak kulüp takımlarının organizasyonlara daha iyi şartlarda hazırlanmalarını ve katılımını sağlamak. **Ligler:** Ligleri olmayan engelliler kategorisinde ligler oluşturmak, UEFA standartlarına göre uygulamak.

Spor Malzemesi: Türkiye Birinciliği, final kademeleri ve uluslararası müsabakalara katılan Milli Takımların malzeme ihtiyaçlarını karşılamak. **Organizasyonlar:** Engelli futbol strateji içerisinde uzun vadeli bir sporcu geliştirme programının oluşturulması. Her yıl dört bölgesel ve bir ulusal “yetenek keşfetme” festivali organize edilmesi.

KURUMSALLAŞMA HEDEFLERİ
İl Geliştirme Planları: TFF Bölge Müdürleri, Gençlik Spor İl Müdürleri ve İl Temsilcileri işbirliği içerisinde “engelliler futbolunu” kendi illerinde geliştirme planları yapılması ve standartlar belirlenmesi.

Kulüpleşme: Süper Lig ve diğer liglerde mücadele eden kulüplerimizin bünyelerinde “Engelliler Futbol Şubesi” kurmaları konusunda teşvik edici olmak.

Finansman ve Sponsorluk: Engelli

futbolunun desteklenmesi konusunda TFF kaynaklarının yanı sıra sponsor firma arayışlarının sürdürülmesi.

İLETİŞİM HEDEFLERİ

Kampanyalar: Dünya Engelliler Günü ve Türkiye Engelliler Haftası nedeniyle çeşitli etkinlikler düzenlemek.

Halkla İlişiler Çalışmaları: Engelliler futbolu hakkında farkındalık yaratmak.

Teşvik: Engelli futbolu arasında en az gelişme gösteren, ülkemizde sadece 1 takımı ve 30 sporcusu olan Ampute Futbolu için takım kuracak kulüplere malzeme ve antrenör desteği vermek ve Salon Futbolunun (Futsal) ülkemizdeki gelişimini desteklemek.

Engelli Bayanların Spor Alanına Çekilmesi: Ülkemizdeki engelli bayanlarımıza yönelik bir futbol faaliyeti bulunmamaktadır. Kısa bir süre içerisinde bununla ilgili çalışmalar yapmak ve 2007 yılının ilk aylarında İşitme Engelliler Bayanlar Futsal Ligi'ni faaliyete geçirmek.

Engelli Taraftarlar Politikası: Stadyumlarda maç izlemek isteyen engelli vatandaşlarımıza yönelik düzenlemeler yapılması.

SAĞLIK HEDEFLERİ

TFF Sağlık Kurulu ile birlikte engellilere yönelik çalışmalar yapmak. ■

7 oyuncu bulunur.

- Atış ve gol mesafeleri farklıdır, genelde 60 ile 40 metredir.
- Kalecinin ceza alanı dışına çıkmasına izin yoktur.
- Oyuncular diğer bir oyuncuya değnekleriyle topu atamaz. Karşı taraftaki oyuncunun serbest vuruş alması durumu gibi ihlallerde faul cezası verilir.
- Yatarak top almaya izin yoktur.
- Oyuncular kesik uzuvlarıyla topa vuruş yapamazlar.
- Kaleciler kesik uzuvlarıyla topu kurtaramazlar; bu kural ihlal edilirse penaltı cezası verilir.
- Sınırsız oyuncu değişikliği yapılabilir.
- Taç atışı ayakla yapılır.

Müsabakalar:

- Her iki yılda bir Dünya Şampiyonası ve Avrupa Şampiyonası düzenlenir.
- Bu yıl yapılacak Dünya Şampiyonası'nın ev sahipliğini Türkiye üstlendi.
- Türkiye'de 8 Ampute takımı bulunmaktadır.
- Ampute futbolu ile ilgili olarak daha fazla bilgiye www.besf.org.tr sitesinden ulaşabilirsiniz.

Görme Engelliler: Görme Engelliler sporuna dâhil olan sporcular görme derecelerine göre B1, B2 ve B3 olarak sınıflandırılır. B1(hiç görmeyenler) grubunda olan oyuncular tamamen kör, diğer gruptakiler ise kısmen kördür. Futbol, B1 sınıfındakiler arasında ya da kısmen görme engelli olan oyuncular, yani B2 ve B3 grubundakilerle oynanır.

Kuralların Uygulanması:

- B1 (Hiç görmeyenler)
- Oyun düz zemin üzerinde oynanır.
- Her takımda 4 oyuncu ve 1 gören kaleci vardır.
- Ofsayt kuralı yoktur.
- Futbol topu zillidir böylece

hareket ederken ses çıkartır.

- Müsabakalar sessizlik esasına göre oynanır.
- B2 - B3 (Az görenler)
- Oyun kuralları B1 kategorisi ile aynı olmakla beraber zilli topa oynama mecburiyeti yoktur.
- Müsabakalar:
- Her yıl Türkiye Şampiyonaları yapılmaktadır.
- Dünya ve Avrupa Şampiyonaları yapılmaktadır.
- B2-B3 2007 Avrupa Şampiyonası Türkiye'de yapılacaktır.
- Ülkemizde futbol oynayan 52 takım bulunmaktadır.

Daha fazla bilgiye www.gesfed.com'dan veya Uluslararası Görme Engelliler Federasyonu (İBSA) www.ibsa.es sitesinden ulaşabilirsiniz.

İşitme Engelliler:

- 55 desibel ve üzerinde duyma kaybı olanlar işitme engellilerde spor yapabilmektedir.

Kuralların Uygulanması:

- Kurallar FIFA'nın belirlediği şekilde uygulanır.
- 11'e 11 oynanır.

Müsabakalar:

- Ülkemizde 32 yıldır İşitme Engelliler Ligi düzenlenmekte ve 90 takım mücadele etmektedir.
- Dünya ve Avrupa Şampiyonaları yapılmaktadır.
- 4 yılda bir olimpiyatlar düzenlenmektedir.
- 1997 yılında İşitme Engelliler Milli Futbol Takımımız Olimpiyat Şampiyonu, 2005 yılında da Olimpiyat Beşincisi olmuştur.
- **İşitme Engellilerde Futbol** (Salon Futbolu)
- Kurallar FIFA'nın belirlediği şekilde uygulanır.
- 1 kaleci 4 oyuncu ile oynanır.
- Maçlar süre durmaksızın iki devre halinde 25'er dakika oynanır.
- Her devrede takımların birer mola hakkı vardır.
- Sınırsız oyuncu değiştirilebilir.
- Avrupa'da büyük ilgi gören Bayanlar Futbol maçları 2007 yılında Türkiye'de de oynamaya başlayacaktır.
- **Müsabakalar:**
- Dünya ve Avrupa Futbol Şampiyonaları düzenlenmektedir.
- İlk Türkiye Şampiyonası grup maçları 2007 Ocak ayı içerisinde

tamamlandı, final grubu maçları Mayıs ayında oynanacak.

- İşitme Engelliler Futbol Milli Takımı 2006 Kasım ayında Rusya'da düzenlenen Avrupa Şampiyonasına ilk kez katıldı.
- 2007 yılında Bulgaristan'da düzenlenecek Dünya Şampiyonası'na Futbol Milli Takımımız katılacak.
- Daha fazla bilgiye www.sessizler.org veya www.deaflympics.com sitesinden ulaşabilirsiniz.
- **Zihinsel Engelliler**
- **Kuralların Uygulanması:**
- Kural yoktur. FIFA'nın 11 kişilik takımlar için uyguladığı kurallar geçerlidir.
- **Müsabakalar:**
- Her yıl Türkiye Şampiyonaları ve çeşitli futbol turnuvaları düzenlenmektedir.
- Zihinsel Engelliler için Uluslararası Spor Federasyonu her iki yılda Avrupa Şampiyonası ve her 4 yılda da Dünya Şampiyonası düzenlenmektedir.
- Daha fazla bilgiye www.zesfed.org sitesinden ulaşabilirsiniz. ■

Premier Lig NBA'le yarışıyor

Bundan önceki yıllarda bir sezonda 600 ila 750 milyon euroyu paylaşan İngilizler, 2007-08 sezonundan itibaren, yıllık 1.4 milyar euroyu bölüşecek. Yayın gelirlerinin üzerine gişe, sponsorluk, yan ürün, reklam gibi gelirleri de eklediğimizde, Premier Lig'in zirveye oynayan takımlarının bütçeleri 220 milyon eurodan daha az olmayacak.

Statlardaki seyirci ortalamasının 34.044 olduğu Premier Lig'de, doluluk oranları da yüzde 90'ların üzerinde. M. United, Arsenal ve Liverpool gibi takımlar maçlarını kapalı gişe oynuyor. Spor ekonomisti Harry Philip "Dünya genelinde izlenme oranları açısından futbolda iki cazip organizasyon var. Bir tanesi Şampiyonlar Ligi, diğeri Premier Lig" ifadesini kullanıyor.

Futbolu bulan İngilizler, şimdi de müthiş lig organizasyonları ile diğer ülkelere fark atıyor ve hem reyting hem de gelir düzeyleriyle, dünyanın en büyük organizasyonu konumundaki NBA'le yarışıyor.

Yeni imzalanan yıllık 1.4 milyon euro değerindeki naklen yayın anlaşması, İngiliz şampiyonuna yılda 75, son sıradaki takıma ise 40 milyon euro kazandıracak. Statların doluluk oranı yüzde 90'e ulaşırken bilet fiyatları da ortalama 50 euroyu buldu. Premier Lig, İngiltere dışındaki yayınların karşılığı olarak da bir sezonda 250 milyon euro kazanıyor.

Cem Çetin

Yeni sezonda İngiltere 1.Futbol Ligi'nin (Premier Lig) yıllık televizyon geliri 1.4 milyar euro civarında olacak ve bu miktar 3 yıl boyunca takımlara ödenecek. 2007'nin ilk günlerinde imzalanan ve futbol dünyasını fazlasıyla şaşırtan bu astronomik yayın ücretinin, Avrupa futbolundaki dengeleri alt üst edeceği bir gerçek. Zaten yabancı sermaye (*) sayesinde son birkaç yıldır ekonomik anlamda Avrupalı rakipleri karşısında epey güçlenen Premier Lig takımları, son derece yüksek televizyon gelirleriyle arayı daha da açacak gibi gözüküyor. Avrupa kupalarındaki rekabeti

olumsuz etkileyecek bu tablo karşısında, "Premier Lig, Avrupa futbolunun NBA'i olma yolunda ilerliyor" ifadesini kullananların sayısı da her geçen artıyor.

İngilizler tutulmuyor

Son birkaç yıldır ekonomik anlamda çok güçlenen Premier Lig takımları, yıllık 1.9 milyar euroluk gelirleriyle yatırımlarının karşılığını Avrupa kupalarında da almaya başladı. Liverpool'un 2005 Şampiyonlar Ligi zaferinden sonra geçen yıl da İngiliz takımları (Arsenal ve

Middlesbrough) hem Şampiyonlar Ligi'nde hem de UEFA Kupası'nda final oynama başarısını gösterdi. Bu yıl ise Ada'nın çocukları, Avrupa arenasında son yıllardaki en iyi performanslarını sergiliyor. Birkaç ay öncesine dönüp bakarsak, İngiliz takımlarının hem Şampiyonlar Ligi (Arsenal, M.United, Chelsea ve Liverpool) hem de UEFA Kupası (Tottenham, Newcastle ve Blackburn) grup maçlarını ilk sırada bitirdiklerini görüyoruz. Premier Lig temsilcilerinin bu performanslarını istatistiklere döktüğümüzde ise karşımıza 27 galibiyet, 6 beraberlik ve 5 mağlubiyet gibi büyüleyici bir tablo çıkıyor.

Nisan ayının ilk haftasında oynanacak Şampiyonlar Ligi'nin çeyrek final eşleşmelerinde 3 İngiliz takımı (Manchester United, Liverpool ve Chelsea) mücadele edecek. UEFA Kupası randevusunda ise Tottenham, Premier Lig'in temsilcisi sıfatıyla yoluna devam ediyor. Avrupa kupalarında İngilizlerin bu kadar başarılı olmasında, sahip oldukları yüksek bütçelerin rolü çok büyük. Premier Lig temsilcilerinin bu kadar yüksek bütçelere sahip olmasının en önemli nedeni ise televizyon gelirleri. Bundan önceki yıllarda bir sezonda 600 ila 750 milyon euroyu paylaşan İngilizler, 2007-08 sezonundan itibaren, Avrupa futbolu için son derece astronomik bir tutar olan, yıllık 1.4 milyar euroyu bölüşecek. Mikro düzeyde bir örnek vermek gerekirse, ligi birinci bitirenin kasasına tam 75 milyon euro girerken, son sırayı alanın payına da 40 milyon euro gibi

hatırı sayılır bir bedel düşüyor. Bu yayın gelirlerinin üzerine gişe, sponsorluk, yan ürün, reklam gibi gelirleri de eklediğimizde, Premier Lig'in zirveye oynayan takımlarının bütçeleri 220 milyon eurodan daha az olmayacak. Böyle bir tablo karşısında da insan ister istemez, "Bundan böyle Avrupa'da hangi takım İngilizlere meydan okuyabilir?" sorusunu sormadan edemiyor. NBA'de ise takımların yıllık bütçeleri 500 milyon dolar civarında seyrediyor.

Statlar coşturuyor

Ekonomik açıdan Premier Lig'i bu kadar değerli kılan elbette pek çok neden bulunuyor. Bunların başında stat atmosferi, İngilizlerin futbola ilgisi ve oyun kalitesi geliyor. Statlardaki seyirci ortalamasının bu sezon itibarıyla 34.044 olduğu Premier Lig'de, statların doluluk oranları da yüzde 90'ların üzerinde

bulunuyor. Manchester United, Arsenal ve Liverpool gibi takımlar iç saha maçlarını kapalı gişe oynuyor. Premier Lig'in cazibe merkezine dönüşmesinde "stat" faktörü büyük önem taşıyor. Bu konuda Ineum Consulting'ten Vincent Chaudel, üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir açıklamada bulunuyor: "Son 15 yılda İngiliz takımları, sahibi oldukları statları modern hale getirirken hiç bir fedakârlıktan kaçınmadı. Bu süreçte hem statların kapasitesi artırıldı hem de hizmet kalitesi iyileştirildi. Bunun bir sonucu olarak, bugün Premier Lig'deki maç bilet fiyatları Avrupa Kıtası'nın oldukça üzerinde, ortalama 50 eurodan satılıyor." Spor ekonomisi alanında çalışan İngiliz Harry Philip ise "Dünya genelinde izlenme oranları açısından futbolda iki cazip organizasyon var. Bir tanesi Şampiyonlar Ligi, diğeri Premier Lig" ifadesini kullanıp

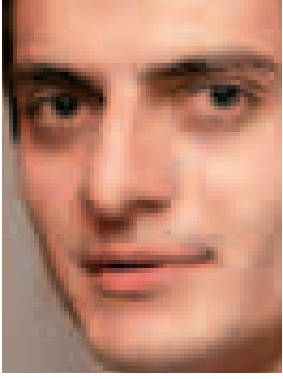
Ada'daki mücadelenin kalitesini somutlaştırıyor.

Yıldızlar geçidi

Premier Lig'deki oyun kalitesini, büyük ölçüde, fiyatları son derece pahalı olan kaliteli oyuncuların performansı belirliyor. Arsenal'de Thierry Henry, Chelsea'de Andriy Shevchenko, Didier Drogba ve Lampard, Manchester United'da Wayne Rooney ve Cristiano Ronaldo, Liverpool'da Steven Gerard ve Peter Crouch, Bolton'da Anelka, Premier Lig'deki müthiş gösterinin başrol oyuncularını olarak ön plana çıkıyor. Yeşil sahanın yıldızlarını sadece İngilizler değil tüm dünyadaki futbolseverler (**) büyük bir keyifle izliyor. Bunun bir sonucu olarak da Premier Lig, İngiltere dışındaki yayınların karşılığı olarak bir sezonda 250 milyon euro kazanıyor. Bu konuda Premier Lig'in Başkanı Richard Scudamore, "İzlenme oranlarımız her yerde artıyor; özellikle Ortadoğu ve Asya'dan Premier Lig'e ilgi çok fazla" açıklamasında bulunuyor. Futbolu son derece verimli bir ürüne çeviren Premier Lig, global olma özelliğiyle futbolun NBA'i olma yolunda emin adımlarla ilerliyor. Bakalım Ronaldinho, Eto'o, Buffon, Kaka, Pirlo, Podolski gibi Avrupa futbolunun yıldızları daha ne kadar Premier Lig'in hem sportif hem de ekonomik cazibesinden uzak kalabilecek? ■ (*) Premier Lig'de yabancı sermayenin elinde bulunan 7 takım M. United, Chelsea, Liverpool, Fulham, West Ham, A. Villa ve Portsmouth. (**) Çin'de yaklaşık 200 milyon kişinin Premier Lig'i izlediği ifade ediliyor.

Rüzgârın oğlu

Doktor babasının zoruyla girdiği üniversiteyi aşkı için terk etti. Alp Yalman ve Ergun Gürsoy tarafından Galatasaray'a kazandırıldı ama kendini ne Hagi'ye ne de Gerets'e kabul ettirebildi. Eskişehirspor'da "Rüzgârın Oğlu" mertebesine yükseldi ancak sezon başında gittiği Erciyesspor'da kulübeye mahkûm oldu. Bülent Korkmaz'ın işbaşına gelmesinin ardından patlama yaparak Erciyesspor'un en gözde futbolcusu haline geldi. O artık güçlü fiziği, sürati ve attığı gollerle takımının kümede kalma mücadelesinin en önemli aktörlerinden biri.

▼Futbolseverler senin kimliğini Süper Lig'de bu sezonun ikinci yarısından itibaren öğrendi. Öncelikle seni biraz daha yakından tanıyalım istersen.

▲1981'de Karadeniz Ereğli'de doğdum. Doktor bir babanın oğluyum. Ereğli TED Koleji'nde okurken basketbol oynamaya başladım. Dayımın amatör futbolcu olmasının etkisiyle futbola ilgi duydum ve 13 yaşında Erdemir Ereğlispor'un altyapısına girdim. Daha sonra Ereğli Belediyespor'da iki sezon oynadım ve ardından Antalyaspor PAF takımına gittim.

▼Kolej yıllarında basketbol oynadığın dönemden söz eder misin biraz? Basketbolda umut göremediğin için mi seçtin futbolu?

▲Okulda futbol takımı yoktu, bu nedenle basketbol takımında oynamıştım. Yoksa içimde özel bir basketbol sevgisi yoktu. Ereğli Belediyespor'da oynadığım dönemde Akdeniz Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Bölümü'nü kazandım ve Antalya'ya gitmek zorunda kaldım. Antalya'ya gidişim Antalya PAF takımında oynamak için değil üniversitede okumak içindi. Ancak Antalyaspor PAF takımının sorumlusu Sancar Bıçakçı, Ereğli'deki hocam Cihat Erbil'in eski talebesiydi. Cihat Hocamın aracılığıyla Antalyaspor PAF takımına alındım. O sırada sezonun 8. haftasıydı. 14. haftada ise A takıma alınmıştım. Teknik Direktörümüz Metin Ünal'dı. PAF takımla maçlara çıkıyordum ama A takımın kadrosuna da alınıyordum. Ertesi sezon Antalya Kepezspor'a geçtim. Antalyaspor'dayken üniversite eğitimimi sürdürüyordum ama Kepezspor'a geçince bırakmak zorunda kaldım.

▼Bugün dönüp baktığında okulu

bıraktığına pişman mısın, yoksa "İyi ki de futbolcu olmuşum" mu diyorsun?

▲Bu tercih tamamen bana aitti zaten. Futbolcu olmak istiyordum ve oldum. Babam doktor olduğu için okumam yönünde sürekli baskı yapıyordu. Avukat olmamı istiyordu. Üniversiteye gitmem babamın bu baskısını ortadan kaldırdı.

▼Futbola başladığında tavrı çok olumlu olmamıştır o zaman.

▲Evet, çok kızılıyordu ve futbol oynamamı, antrenmanlara gitmemi istemiyordu. Hele derslerimde problem olduğunda, karnemde bir-iki zayıf getirdiğimde çok kızılıyordu. Beni bir köşeye çekip ciddi şekilde azarlıyordu.

▼Sen neden bu kadar ısrar ettin futbol oynamak için?

▲İçimde futbola karşı büyük bir sevgi vardı çünkü. Tek sebep bu. Ama babam futbol oynamama engel olduğu için o hırsla üniversiteyi de kazandım. Üniversiteyi kazandığımda futbolcu olma yolum da kapanabilirdi. Çünkü herhangi bir takıma transfer

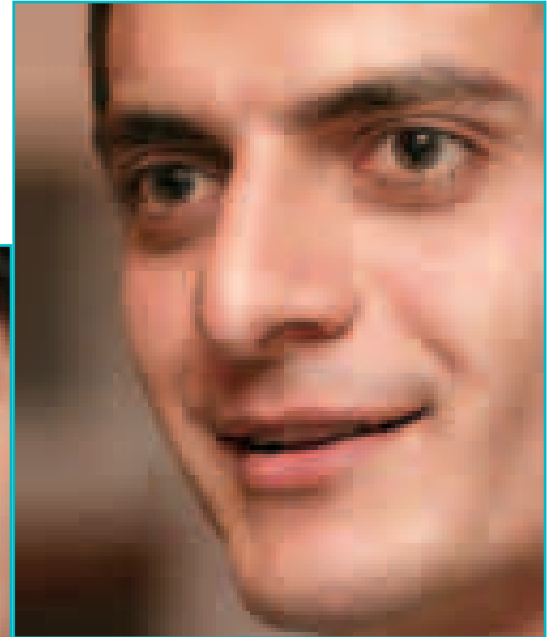
olmamıştım. Antalya'ya okumaya gittiğimde kopma noktasına gelmişim ama Cihat Erbil ve Sancar ağabey sayesinde yeniden futbola dönebildim.

Beni Alp Yalman transfer etti

▼Sonrasında Beylerbeyi deneyimin var. O takıma transferin nasıl gerçekleşti?

▲Aslında istemeye istemeye geldim çünkü Lig B'den 3.Lig'e iniyordum. Oysa Lig A'dan üç takım beni istiyordu ve özellikle Yozgatspor bu konuda çok ısrarlıydı. Ama Alp Yalman devreye girdi ve Galatasaray'ın pilot takımı

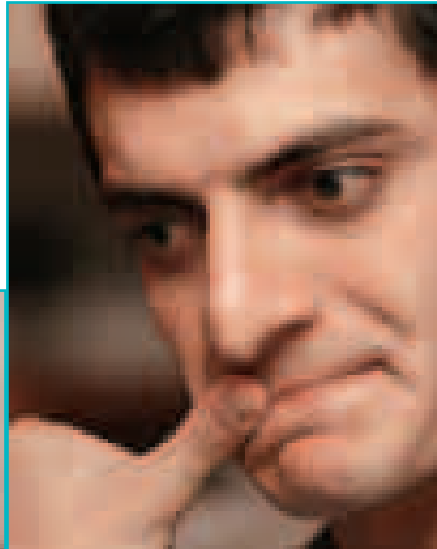
Yeniden Beylerbeyi'ne döndüm ve o sezon 24 maçta 20 gol atarak gol kralı oldum. Sezon devam ederken, Ergun Gürsoy ve Fatih Gökşen maçlarımıza geliyordu. Bana üç sezonluk imza attırdılar. Sezon sonunda Gerets geldikten sonra antrenmanlara çağıldım ama sanki Ergun Bey'in zorlamasıyla gelmişim gibi bir hava doğdu. Almanya kampına gittim ancak zoraki olduğu

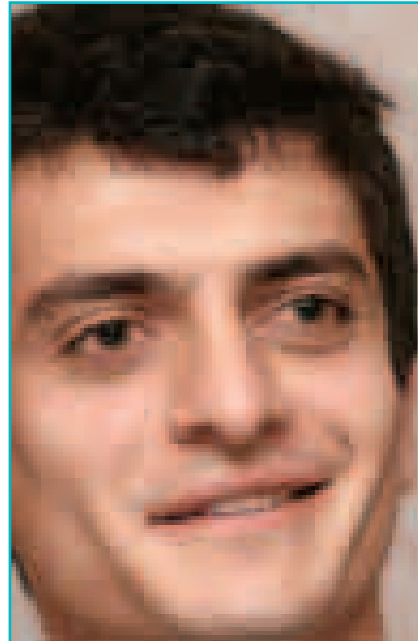
için hazırlık maçlarında hiç oynatılmadım ve dönüşte de Eskişehirspor'la anlaştım.

▼Eskişehir'de inanılmaz biçimde sevildiğini öğrendim. Kulüple ilgili forumlara girdiğimde takımdan ayrılma sürecinde yönetime büyük tepkiler gösterildiğini fark ettim. Neydi bu sevgi bağının sebebi? Bir de senin için "Rüzgârın Oğlu" diyorlar.

▲Evet, böyle bir lakabım var. Eskişehir'de beni çok sevmelerinin nedeni süratimin yanında takım için

Beylerbeyi'ne transferim gerçekleşti. Alp Bey'in bana söylediği, Beylerbeyi'nde oynadıktan sonra Galatasaray'a geçeceğimdi. Nitekim Beylerbeyi ile bir sezon oynadıktan sonra ertesi sezon Galatasaray A takımı ile beş gün antrenmanlara çıktım ama kampa götürülmedim. O dönemde Teknik Direktör Hagi'ydi.

Mehmet Eren Boyraz

➔ Üniversiteyi kazanıp Antalya'ya gittim ve Antalyaspor'un PAF takımında oynadım. Ama Kepezspor'a transfer olduktan sonra üniversiteyi bırakmak zorunda kaldım. Bu tercih tamamen bana aitti. Futbolcu olmak istiyordum ve oldum.

➔ Eskişehir'de dört büyük takımı tutan yok, herkes Eskişehirsporlu. Ben de futbolcu olduğumu ilk defa orada hissettim. Benliğimi orada buldum. Zaten Eskişehirspor'dan ayrılmak da istememiştim. Bu nedenle hâlâ 26 numaralı formayı giyiyorum.

➔ Eskişehir'de el üstünde tutulurken Erciyes'te hiç kimsenin tanımadığı bir adam olmak çok koydu. İlk yarının sonunda gönderilmeyi bekliyordum ama Lorant beni bırakmadı. Ne oynatıyor ne de bırakıyordu. Futbol hayatım burada bitecek diye düşündüm

canla başla mücadele etmemdi. Ama bu sevgi karşılıklıydı. Ben de bu nedenle hâlâ 26 numaralı formayı giyiyorum.

Benliğimi Eskişehir'de buldum

▼Bu da ilginç aslında. Doğduğun yerin ya da oynadığın diğer takımların değil de Eskişehirspor'un plaka numarasını seçmişsin.

▲Eskişehir'de dört büyük takımı tutan yok, herkes Eskişehirsporlu. Bu çok güzel bir olay. Takımlarını çok seviyorlar, büyük destek

veriyorlar. Ben de futbolcu olduğumu ilk defa orada hissettim. Orada geçirdiğim bir sezon bana çok şey kattı. Benliğimi orada buldum. Zaten Eskişehirspor'dan ayrılmak da istememiştim. Ama bonservisim Galatasaray'daydı ve beni bedelsiz olarak Erciyesspor'a verdiler.

▼Biraz mecburi bir ayrılık oldu o zaman.

▲Erciyesspor'a gelmek benim için dezavantajdı. Önümde Agali, Cenk, Lazarov ve Djalovic vardı. Ama iki sezondur ısrarla istiyorlardı. Beşinci santrfor olarak takıma

katılmak başlangıçta çok saçma geldi. Ama Erol Bedir Başkan, Özhan Canaydın'dan bonservisimi alınca ben de gelmek zorunda kaldım.

▼Sanki Erciyes'e ara transferde gelmiş gibi bir durumun var. Sezonun ilk yarısında hemen hemen hiç oynatılmadın, ikinci yarıda ise sürekli varsın. Ligde ve kupada attığın gollerle Erciyespor'u belli bir noktaya taşıdın. İlk yarıda hiç şans bulamamanı nasıl değerlendiriyorsun?

▲Önümdeki forvetlerin fazlalığına bağlıyorum. Bir de hepsi isimli futbolculardı.

▼O forvetler hâlâ takımda ama sen şimdi oynuyorsun.

▲Bu da hocaların bakış açısından kaynaklanıyor.

▼Yani seni Bülent Hoca mı keşfetti?

▲Evet. Benim için Bülent Hoca'dan önce ve Bülent Hoca'dan sonra diye bir durum söz konusu.

▼Sezonun ilk yarısında hiç oynamayan bir oyuncu olarak neler hissettin?

▲Eskişehir'de el üstünde tutulurken buraya gelip de hiç kimsenin tanımadığı bir adam olmak çok koydu açıkçası. Memur gibi antrenmana çıkıp duruyordum. Hayat boş geçiyordu sanki. Bir amacım yok gibiydi. Takım kötü gidiyordu ama ısrarla aynı oyuncular oynatılıyordu. Bir maçta sonradan oyuna girip gol atmama rağmen ertesi hafta kadroya bile alınmadım.

Futbol hayatım bitecek sandım

▼Sezonun ilk yarısı bittiğinde oynayabileceğin takıma gitmek gibi düşünceler geçmedi mi kafandan?

▲Geçti elbette. İlk yarının sonunda kadro dışı kalacak isimler belli olacaktı ve ben de o isimlerden biri olmayı bekliyordum. Çünkü hiç ilk onbirde oynatılmamıştım. Ama Lorant beni bırakmadı. O zaman büyük bir sıkıntıya düştüm. Çünkü Lorant beni hem oynatmıyor hem de bırakmıyordu. Herhalde futbol hayatım burada bitecek diye düşündüm.

▼Bu arada gelen teklifler var mıydı?

▲Eskişehirspor'a geri dönmeyi düşünüyordum. Çünkü beni tanıyan başka takım da yok gibiydi. 6 ay boyunca hiç oynamamıştım. Sadece Gaziantepspor Büyükşehir Belediyesi'nin başındaki Suat Kaya daha önceden tanıdığı için beni çok istemişti. Ama Lorant bırakmayınca yapabilecek bir şeyim yoktu.

▼Bülent Korkmaz takımın başına geldiğinde sen güvenini kaybetmiş bir oyuncuydun. Ne oldu da böyle bir patlama yaptın?

▲Bülent Hoca geldikten dört gün sonra Bursaspor'la kupa maçımız vardı. Kamp dönemini hiç iyi geçirmemiştik. Takımın başında Lorant vardı ama herkes gideceğini biliyordu. O gittikten sonra üç gün antrenman yapmadık. Bir tane hazırlık maçı bile oynamadık. Bülent Hoca böyle bir ortamda geldi ve Bursaspor maçından bir gün önce benimle konuştu. "Galatasaray maçını izledim, seni beğendim" dedi. Daha sonra maça çıktık ve iki gol attım. O maçta formayı aldım ve kimseye de vermiyorum. Bülent Hoca elimden tuttu yani.

▼İki gol attığın maçtan sonra kendine güvenini kazandın elbette.

▲Bülent Hoca'nın bana formayı vermesi güvenini gösteriyordu. Zaten futbolcu ayrımı yapan bir teknik adam değil, herkesle ilgileniyor. Erciyespor'un ilk yarıda topladığı puanla ikinci yarıdaki puanları arasında da dağlar kadar fark var.

Kazanmak istemeyi öğrendik

▼Genellikle teknik direktörün takım üzerindeki katkısı yüzde 10'dur denir. Ama Erciyespor'da biraz farklı oldu galiba.

▲Bizde bayağı bir fark etti. Gerçi yeni gelen arkadaşlarımız da oldu. Orkun, Kürşat, Ali Turan, Ergün, Jabi gibi oyuncular aramıza katıldı ve çok çabuk uyum sağladılar. Hiç hazırlık maçı yapmadan direkt lige girdik ve zor maçlar oynamamıza rağmen umulanın çok üzerinde puan topladık. Bülent Hoca'nın gelmesinin ardından kazanmak istemeyi öğrendik. Biz bu isteği yitirmiştik. Her maçta beş-altı pozisyon veriyorduk. Golü yiyince de dağılıyorduk.

▼İlk yarının sonunda "iflah olmaz" diye bakılan bir takıma bu inancı aşılayabilmek de kolay olmasa gerek.

▲Bu takım iflah olmaz görüşü sadece başkalarında değil, içindeki futbolcularda da vardı. Bülent Hoca nasıl yaptı bilmiyorum ama şimdi her şey çok farklı. Sanki elinde sihirli bir değnek vardı. Her maça kazanma inancıyla çıkıyoruz. Arkadaşlık da üst düzeye yükseldi. Daha önce alınan kötü sonuçlardan dolayı herkes kendi içine çekilmişti. Ama iyi sonuçlar almaya başladıktan sonra hepimizin birbirimize bakış açısı değişti.

▼Bir de şunu merak ediyorum. Kötü sonuçlar aldığınız dönemde şehre çıkıyorsunuz ve insanlar sizi tanıyor; size hangi gözle bakıyorlardı? Çünkü bir de ortada Kayserispor gibi bir başarı örneği var.

▲Zaten öyle bir durumda insanın içinden bir yerlere çıkmak gelmiyor ki. Utanıyorsun, mahcup oluyorsun, gidip bir yerlerde oturamıyorsun. Şimdi ise göğsümüzü gere gere dolaşıyoruz. Ama henüz işimiz bitmedi. Bu takımı ligde bırakabilirsek o zaman görevimizi yerine getirmiş olacağız.

▼Peki, şehirdeki insanların size bakışında bir değişiklik oluştu mu?

▲Olmaz mı? Büyük bir ilgi ve sevgi var. Artık dolu tribünlere oynuyoruz. Destek sonsuz. Çünkü Erciyespor halkın takımı ve daha çok seviliyor.

Kendimi kanıtlamaya çalışıyorum

▼Galatasaray'a karşı iki kupa maçı oynadın. Bu maçlardaki performansınla da parmak ısırttın. Galatasaray'a karşı özel bir motivasyonun var mıydı?

▲Hayır. Ben her maça aynı gözle bakıyorum. Çünkü henüz kendini kanıtlamaya çalışan bir oyuncuyum. Dolayısıyla her maça aynı motivasyonla çıkıyorum ve bütün maçlarda en üst düzeyde

oynamaya çalışıyorum.

▼Kendi mevkinde oynayan oyuncularla aranda bir kıyaslama yaptığında ne görüyorsun? Bu mevkide en beğendiğin oyuncular kim?

▲Küçükken Balıç'ı çok beğeniyordum. O dönemde Bursaspor'da oynuyordu. Bir de Amokachi'yi beğenirdim. Bugün ise Cristiano Ronaldo benim için bir numara. Yattara'yı da beğeniyorum ama onun tarzı farklı. O daha çok tekniğiyle oynuyor, bense fizik gücüm ve kondisyonumla.

▼Genç bir oyuncusun ve bu sezonki performansınla cazibe merkezi haline dönüştün. Bundan sonraki hedeflerin neler?

▲Elbette insan Milli Takım'da oynamak ister ama ben şimdilik bundan sonrasını düşünecek durumda değilim. Şu andaki tek hedefim Erciyespor'u ligde bırakmak. Eğer bunu başarabilirsek sonrasını da o zaman düşünebilirim. Zaten şunun şurasında oynamaya başlayalı 8-9 maç oldu. Böyle bir oyuncunun "Ben Galatasaray'da, Fenerbahçe'de oynayacağım" demesi çok saçma olur. Önümü görmem, bir istikrar yakalamam lazım.

▼Peki, sözünü ettiğin takımlarda oynayan oyunculara baktığında aranda büyük farklar görüyor musun?

▲Onlar kendilerini kanıtlamış oyuncular. Benim de performansımı sürdürmem, başarıda istikrar göstermem ve kalitemi ispatlamam lazım.

▼Futbol dışındaki yaşantından söz eder misin?

▲Genellikle takım arkadaşlarımla beraberdim. Zaten bekâr futbolcular olarak tesislerde kalıyoruz. Birlikte sinemaya gidiyoruz, bir yerlerde oturuyoruz ya da playstation oynuyoruz.

▼Kolejli bir futbolcu olarak kitaplarla aran nasıl? Yoksa babana karşı bir tepki olarak kitap da mı okumuyorsun?

▲Hayır hayır. En son Soner Yalçın'ın kitaplarını okudum ama fazla derin devlet ilişkileri olunca bırakmaya karar verdim. Şu an geçmişte okuyamadığım Nutuk'u okuyorum. Genellikle tür tercihi yapmadan her çeşit kitabı okurum.

▼Sinemayla aran nasıl?

▲Kayseri'de yapacak fazla bir şey olmadığı için sinemayla yakından ilgiliyim. Hemen hemen seyretmediğim film yok diyebilirim. En son Kanlı Elmas'ı izledim. Bu arada müzikle de aram iyi. Oda arkadaşım kaleci Yusuf müzikle çok ilgili. Ben de onun sayesinde müzikle bol bol ilgileniyorum. Takım halinde Hakan Altun hayranıyız. ■

Bu sese kulak verin!

Futbolumuzda gündemin yoğunluğu arasına sıkışan önemli bir çılgılık vardı geçtiğimiz haftalarda. Birileri tribündeki şiddete dur demenin gerektiğini söylüyor ve bunun gereklerini yerine getireceğini belirtiyordu. Üstelik bu çağrıyı yapanlar tribünlerden geliyordu. Onlar Tatangalar. Sakaryaspor'a gönül vermiş tribün neferleri. Ama böyle bir çağrı ancak sahip çıkıldığında, daha da önemlisi inatla ve ısrarla savunulduğunda önem kazanacak. Umarız bu çağrıya herkes kulak verir ve bir şeyler başlamış olur.

“Bazen aynı okulda sınıf arkadaşlığı yapıyoruz, bazen aynı mahallede komşuluk... Kimi zaman aynı safta namaz kılıyor, kimi zaman da toplumsal bir mitingde birlikte slogan atıyoruz... Sadece gönül verdiğimiz renklerden başka farklılığımız olmamasına rağmen, birbirimize attığımız taşların, savurduğumuz küfürlerin, aramızda oluşan kinin nedenini henüz hiçbirimiz açıklayamadık.”

“Her ölümde, hiçbir puanın, hiçbir şampiyonluğun, hiçbir başarının, oğlunu kaybeden bir annenin bir damla gözyaşından daha değerli olmadığını bilmemize rağmen, gözyaşlarını dindirecek birliktelikler oluşturamadık. Bugünden itibaren; bir daha hiçbir ana yüreğinin evlat acısı ile yanıp kavrulmaması amacıyla, geçmişten gelen düşmanlıklara, oluşan husumetlere 'dur' demeye karar verdik.”

“Bu büyük organizasyona iştirak edecek ve ülkemizin çeşitli şehirlerinden gelecek misafirlerimizi baş tacı edin. Daha önce yaşanan tüm düşmanlıkları, bir daha çıkmamak üzere toprağa gömün... Unutmayın; aynı siperde nöbet tuttuğunuz, aynı bayrağa sevdalı olduğunuz, aynı vatani paylaştığınız insanlar, sadece başka takımı tutuyor diye sizin düşmanınız olamaz. Tatangaların düşmanı yoktur!”

Bağış Erten

Futbol çoğumuzun en büyük tutkusu. Çoğumuz hiçbir maç kaçırmamacasına futbolu takip etmeye çalışıyor, gönül verdiğimiz kulübe yürekten bağlıyoruz. O güzel tezahüratların da söylediği gibi takımlarla gülüp, takımlarla ağlıyoruz. Ama bazen bu tutkumuz kontrolden çıkıyor ve bir eğlence olarak başlayan şey en büyük tehlike haline geliyor. Her hafta onlarca örneklerini yaşıyoruz bu tip olayların. Ve her hafta oturup tartışıyoruz. Futbol şiddet olaylarından nasıl kurtulur, bunun yollarını

arıyoruz. Oysa biliyoruz ki, bu tip şiddet olayları en fazla filizlendiği yerlerden çıkacak tepkilerle, o şiddetin büyüdüğü ortamların isyanıyla düzelecek. Yani şiddeti büyük ölçüde barındıranların bu konuyu gündeme almalarıyla değişecek her şey. Çünkü onlar şiddetin gereksiz olduğunu anladığında her şey daha kolaylaşacak. İşte Şubat ayının sonunda, futbolumuzda gündemin yoğunluğu arasına sıkışan önemli bir çılgılık vardı. Birileri bu gidişe dur demenin gerektiğini söylüyor ve bunun

gereklerini yerine getireceğini belirtiyordu. Üstelik bu çağrıyı yapanlar tribünlerden geliyordu. *TamSaha* olarak bu önemli çağrıya kulağımızı kapatamazdık. Oturduk ve Tatangaları dinledik. Çünkü hak ediyorlardı. Ama bu çağrıya yer verirken şunu da hiç unutmadık. Böyle bir çağrı ancak sahip çıkıldığında, daha da önemlisi inatla ve ısrarla savunulduğunda önem kazanacak. Umarız bu çağrıya herkes kulak verir ve bir şeyler başlamış olur.

Tatangalar’dan çağrı

18 Şubat 2007 tarihinde meydana gelen elim olayda, Aykut ADIYAMAN kardeşimizin hayatını kaybetmesi sonrasında; farklı renklere gönül vermiş olmalarına rağmen, büyük bir dostlukla acımızı paylaşan tüm takım taraftarlarına sonsuz şükranlarımızı sunarız. Bazen aynı okulda sınıf arkadaşlığı yapıyoruz, bazen aynı mahallede komşuluk... Kimi zaman aynı safta namaz kılıyor, kimi zaman da toplumsal bir mitingde birlikte slogan atıyoruz... Aynı sınıftan, aynı mahalleden, aynı binadaki farklı işyerlerinden çıktuktan saatler sonra, sadece gönül verdiğimiz renklerin ve üzerimizdeki formanın renginden başka farklılığımız olmamasına rağmen, birbirimize attığımız taşların, karşılıklı olarak savurduğumuz küfürlerin, aramızda oluşan kinin nedenini henüz hiçbirimiz açıklayamadık... Bazen arkadaşlarımızın dolduruşunun, bazen sorumsuz yöneticilerin yanlış yönlendirmelerinin, bazen de tiraj artırmak için sınır tanımayan medyanın aramızda oluşturduğu uçurumların kurbanı olduk...

Dün Ömer kardeşimizi Düzce yolunda kaybettik, bugün Aykut kardeşimizi İstanbul yolunda... Her ölümde, hiçbir puanın, hiçbir şampiyonluğun, hiçbir başarının, OGLUNU KAYBEDEN BİR ANNENİN BİR DAMLA GÖZYAŞINDAN DAHA DEĞERLİ olmadığını bilmemize rağmen, gözyaşlarını dindirecek birliktelikler oluşturamadık...

Kısa bir süre üzüldük, gözyaşı döktük, kahrolduk; sonra aynı düşmanlıklara kaldığı yerden devam ettik. Bugünden itibaren; bir daha hiçbir ana yüreğinin EVLAT ACISI ile yanıp kavrulmaması amacıyla, geçmişten gelen düşmanlıklara, oluşan husumetlere "DUR!!!" demeye karar verdik. Bu amaçla; TATANGALAR ve SAKARYASPORLULAR DERNEĞİ olarak, aşağıdaki çağrıda bulunmaya karar verdik; 1-) TÜM TAKIM TARAFTARLARINA Hangi takımı tutarsanız tutun, takımınızın rengi ne olursa olsun, takımınız hangi kümede olursa olsun, geçmiş dönemde TATANGALAR ile aranızda tatlı-tatsız ne geçmiş olursa olsun; hafta sonunda Sakarya Atatürk Stadyumu'nda oynanacak olan Sakaryaspor-Bursaspor maçını izlemek üzere ve TATANGALAR'ın davetlisi olarak Adapazarı'na gelin... Gelirken; üzerinizde mutlaka tuttuğunuz takımın forması, boynunuzda atkısı olsun... Tüm Türkiye'ye, aslında sporun barış-dostluk ve kardeşlik olduğunu ispat etmeye, aramızdaki farkın sadece "tuttuğumuz takım" olduğunu göstermeye, anaların gözyaşını dindirmeye kararlı olduğunuzu ispat

etmeye, Sakarya'dan başlayıp tüm ülkeye yayılacak kardeşlik köprüsüne ilk harcı atmaya gelin... 2-) SAYIN LEVENT KIZIL VE BURSASPOR YÖNETİMİNE "Olay çıkar ve ceza alırsız" korkusu ile "Sakarya deplasmanına taraftar götürmeme" kararınızı yeniden gözden geçirin... TATANGALAR'ın, şehrimize gelecek Bursaspor taraftarlarını, kendilerine yakışan şekilde karşılayıp, rekabeti saha dışına taşırmayacak olduklarından emin olun. Futbolun, seyircisiz oynanmayacağı, sevdalılarını aşık olduğu takımdan mahrum etmenin YAZIK olduğunu anlayın... 3-) SAKARYASPOR TARAFTARLARINA Bu büyük organizasyona iştirak edecek ve ülkemizin çeşitli şehirlerinden gelecek misafirlerimizi baş tacı edin. Geçmişte yaşananları unutun. Daha önce yaşanan tüm düşmanlıkları, bir daha çıkmamak üzere toprağa gömün...

Unutmayın; aynı siperde nöbet tuttuğunuz, aynı bayrağa sevdalı olduğunuz, aynı vatani paylaştığınız insanlar, sadece BAŞKA TAKIMI TUTUYOR diye, sizin DÜŞMANINIZ OLAMAZ!!! Bugün itibarıyla ve tüm açık yürekliliğimizle bildiririz ki; TATANGALAR'ın düşmanı yoktur. TATANGALAR / SAKARYASPORLULAR DERNEĞİ Sakaryaspor Taraftarlar Derneği Tatangaların bu örnek çağrısının yanıtızsız kalmadığını da belirtmeden taraftar temsilcileri Aykut için bir araya geldi ve birbirleriyle dayanışma içinde oldu. Taraftarlar,

kol kola, omuz omuza uğurladılar Aykut'u. Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş, Bursaspor, Trabzonspor, Sivasspor, Manisaspor, Karşıyaka, Göztepe, Eskişehirspor, Samsunspor, Ankaragücü ve Mersin İdmanyurdu takımlarının taraftar temsilcileri, Sakaryaspor Taraftarlar Derneği'nin davetlisi olarak futbolda şiddetin önlenmesi amacıyla bu çağrıya sahip çıktı. Sakaryaspor yöneticisi Bahattin Küçük, Tatangaların dünyaya örnek bir hareket yaptığını ifade ederek, bu girişimin sahalardaki şiddeti önleyeceğine ve herkesin kardeş olduğunu anlamasına yardım edeceğine inandığını söyledi. Taraftar temsilcileri ise şiddetin sorumlusunun sadece taraftarlar olmadığını belirterek, herkesin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesi gerektiğini ifade etti. Aykut Adıyaman'ın ölümünün son olmasını isteyen taraftar temsilcileri, herkesin kardeş olduğunu, bundan sonra futbol sahalasında şiddet olmayacağını dile getirdi. Taraftarlar, daha sonra dernek binasından Sakarya Atatürk Stadı'na kadar ellerinde kazada hayatını kaybeden Aykut Adıyaman'ın fotoğrafı olduğu halde yürüdü. Kol kola yürüyen taraftarlar, "Aykut ölmedi, hepimiz kardeşiz" sloganları attı. Peki futbolumuzda bu olaydan sonra şiddet bitti mi? Tabii ki bitmedi. Ama bir adım atıldı. Artık herkes bu adımın devamını getirmek için elinden geleni yapmak zorunda. Aksi takdirde yine boşa kürek çekmiş ve başa dönmüş olacağız. ■

Şili'nin gururu

Matias Fernandez

İlker Uğur

Buenos Aires doğumlu, Arjantinli bir anne ve Şilili bir babanın oğlu olan Matias Fernandez futbolun vitrini, dünya çapında ünün anahtarı Avrupa liglerinde boy göstermeye başladı. 15 Mayıs 1986 doğumlu Fernandez 4 yaşına kadar doğum yeri olan Arjantin'de yaşadı. 1990 yılında Şili'ye taşınan Fernandez ailesi, Şili halkının en büyük gururu Matias Fernandez'i önce La Calera, sonrasında ise Santiago'da yetiştirdi. Daha sonra büyük bir üne kavuşacağı Colo Colo takımı altyapısına 12 yaşında giren genç Matias, 5 yıl sonra, 1 Ağustos 2004'te, A takımla ilk Birinci Lig maçına çıktı. Bu karşılaşma Universidad de Chile'ye karşı oynanan bir derbi maçıydı. İlk maçından bir hafta sonra Cobresal maçında iki gol atan Fernandez o gün taraftarların gözüne girmeyi başardı. Aynı sezon içerisinde oynadığı maçlarda 6 gole daha imza attı ve Şili'de yılın en iyi genç futbolcusu seçildi. 2006 yılının açılış liginde Colo Colo'yu şampiyonluğa taşıyan Fernandez, Güney Amerika Kupası'nda da takımının finale yükselmesini sağladı. Turnuva boyunca 6 maçta 9 gole imza atan genç oyuncu, Aralık'ta sona eren kupanın ardından Güney Amerika'nın en iyi futbolcusu seçildi ve birkaç hafta sonra da Villarreal'a transfer oldu.

Fernandez'in en büyük özelliği ne şutu ne pas yeteneği ne de olgunluğu. Genç futbolcunun başarısının ardında yatan en büyük özellik takımı için oynaması ve takımını oynatması. Genellikle belirli yaşın üzerindeki oyunculara görülen bu karakter özelliği onun doğasında var.

Arjantinli bir anne ve Şilili bir babanın oğlu olarak Buenos Aires'te doğdu. 12 yaşında altyapısına girdiği Colo Colo'yu 2006 yılında Şili Ligi şampiyonluğuna ve Güney Amerika Kupası'nın finaline taşıdığı anda henüz 20 yaşındaydı. O turnuvada 6 maçta 9 gol attı ve "Güney Amerika'nın en iyi oyuncusu" seçildi. Bu unvanı bir Şili takımının forması altında elde eden ilk Şilili oyuncuydu ve birkaç hafta sonra İspanya'da Villarreal'in formasını giyiyordu.

Klasik bir genç yıldız hikâyesi tadındaki bu maceranın kısa versiyonu böyle. Ama yaşam öyküsündeki ince detaylar Matias Fernandez'i ilginç kılıyor. Arjantin'e Şili'deki diktatörlükten kaçarak gelen baba Humberto, anavatanının demokrasiye geçmesiyle Arjantinli eşi Mirtha ve çocuklarıyla yurduna geri dönmeye karar verdiğinde Matias dört yaşındaydı. Union La Calera'nın minik takımlarında futbola başlayan Matias'ı seyretmeye giden komşuları ve diğer tanıdıkları, etkileyici oyununu ilk gördükleri anda saçlarını da göz önüne alarak ona "peluş" lakabını takmışlar. İlk anda kulak tırmalasa bile Maradona'nın da ilk lakabının "peluş" olduğu düşünüldüğünde oldukça mantıklı görünüyor. Okuduğu ilkokuldaki öğretmenleri Matias'ı sessiz ve sakin bir çocuk olarak hatırlıyor. Bu sessizliği sahada yaptıklarıyla birleşince insanları normalden çok daha fazla etkilemesi de doğal sayılıyor. İlk antrenörü Alexis Ortega "Matias'ın oyun görüşü ve vuruş tekniği onu herkesten ayırıyordu" diyor. 12 yaşında futbolu kendisine tek hedef olarak koyan Fernandez, ailesiyle birlikte Şili'nin başkenti Santiago'ya taşınır. Ülkenin en büyük kulübü Colo Colo onu altyapısına almıştır. Daha sonrası yukarıda yazdığımız hikâye, 17'sinde ilk maç ve aynı sezon en iyi genç oyuncu ödülü.

Yeni adı "Matigol"

2005 sezonunda 30 maçta 8 gole imza atan Fernandez'in yıldız statüsüne yükseldiği yıl 2006. Bu sezonda 55 maçta 39 gole imza atan Fernandez, Güney Amerika'da yılın futbolcusu seçildi. 20 yaşında olmasına rağmen Güney Amerika'da herkes onu tanıyor. Hatta onu Arjantinli efsane Gabriel Batistuta'yla karşılaştırıyorlar. 39 golün ardından genç Matias'a "Matigol" lakabını uygun gördüler bile. Colo Colo'nun Arjantinli Teknik Direktörü Claudio Borghi, Fernandez için "Yaşına göre çok olgun. Elbette geliştirmesi gereken özellikleri var ama en kısa sürede eksikliklerini giderip dünyanın en iyi oyuncularından birisi olabilir" diyor. Tüm bu övgülere rağmen Fernandez'in en büyük özelliği olarak ne şutu, ne pas yeteneği ne de olgunluğu gösteriliyor. Genç futbolcunun başarısının ardında yatan en büyük özellik takımı için oynaması ve takımı oynatması. Genellikle belirli yaştan üzerindeki

oyunculara görülen bu karakter özelliği Matias Fernandez'in doğasında var ve bu özellik onu takımının hem yıldızı hem de en özverili oyuncusu yapıyor. 1970'lerde Şili'nin önde gelen savunma oyuncularından olan Elias Figueroa, Matias'ın kazandığı ödül için "Gerileme sürecindeki Şili futbolu için çok önemli bir ödül. Ayrıca Şili'yi Güney Amerika futbol gündemine soktuğu için oldukça önemli" diyor. Figueroa bu ödülü 70'lerde üç kez kazanmasına rağmen bunu Brezilya'nın Internacional kulübü formasıyla başarmıştı. İlk kez bir Şilili futbolcu bu ödülü bir Şili kulübüyle kazanıyor. Matias Fernandez 2005 yılında Hollanda'da düzenlenen U20 Dünya Gençler Şampiyonası'nda otoritelerin dikkatini çekmişti. Bu turnuva öncesi son eleme maçında attığı iki golle takımını Hollanda'ya götüren Fernandez, bir gol attığı turnuvada takımının ev sahibine elenmesiyle ülkesine erken dönmüştü belki ama turnuvanın göze batan futbolcularından birisi olarak gösterilmişti.

Değeri altı kat arttı

Bu turnuva sonrası Avrupa kulüplerinin yakın takibine alınan Fernandez'in Chelsea ve Real Madrid tarafından istendiği konuşulsa da en ciddi teklifi Dinamo Kiev ve Villarreal yaptı. Fernandez ise teknik direktörü bir Şilili, Manuel Pellegrini olan Villarreal'i tercih etti. Yaklaşık 8 milyon euroya mal olan bu transfer sonrası Villarreal, Fernandez için 50 milyon euro bonservis bedeli belirledi. Genç oyuncunun değeri bir anda 8 kattan fazla artmıştı. Matias Fernandez'in yeni takım arkadaşı Uruguaylı Diego Forlan "Yeni bir takıma gelip kendisini kabul ettirmek her zaman zordur. Ama Matias'ın çabuk adapte olma yeteneği var. Avrupa'ya ilk adım atacak yer olarak Villarreal'i tercih etmesi de onun açısından oldukça iyi. Çünkü burada Avrupa'nın diğer bölgelerindeki kadar baskı yoktur" diyor. Bu belki çok doğru, fakat Villarreal'in geçen sezonki Şampiyonlar Ligi yarı finalinin ardından bu sezonki transferlere

rağmen bekleneni verememesi üzerlerindeki baskıyı arttırıyor. Fernandez, Villarreal'in mabedi El Madrigal'de 3 bin 500 taraftar tarafından karşılanırken, Kulüp Başkanı Fernando Roig onu şu sözlerle takdim etti: "Futbolda yeni bir çağın başlangıcına damga vurabilecek muhteşem bir oyuncu. Fakat ona büyük sorumluluklar yükleyemeyiz. Sonuçta Matias hiç kimseyi kurtarmaya gelmedi."

Arjantin'i reddetti

Matias Fernandez'in Arjantin doğumlu olması Şili ve Arjantin Futbol Federasyonları arasında ufak çaplı bir problem yaratmış olsa da Fernandez tercihini yaptı. Şili formasını seçen Fernandez, Arjantin için oynamayı hiç düşünmediğini ve kendisini bildi bileli Şilili gibi hissettiğini söyledi. Son 6 Dünya Kupası'ndan beşine katılamayan Şili bugüne dek Copa America'yı da hiç kazanamadı. Fakat Matias Fernandez'in yeteneklerine şahitlik eden Şili halkı bu yılın sonunda Venezuela'da düzenlenecek turnuva için umutlu. Şu ana kadar A Milli Takım formasıyla 6 maçta 3 gole imza atan Fernandez, Milli Takım sözkonusu olduğunda Şili halkının gözünü parlatıyor. 1986'da doğan bir genç oyuncunun, dünyanın en büyük futbolcusu olduğunu aynı yıl Meksika'da kanıtlayan Maradona'yı bilmesi beklenemez elbette. Ama Matias kendisini Maradona'yla karşılaştırdıkları ilk günden itibaren efsanenin video kasetlerini toplamaya başlamış ve tümünü defalarca izlemiş. "Gördüklerime inanmadım. O kesinlikle benim olmak istediğim oyuncu" diyen Fernandez iyi başlayan Avrupa macerasının iyi devam etmesi için çok çalışıyor. Hâlâ aynı sessiz ve sakin çocuk. Ama İspanya gibi basına konuşmamanın mümkün olmadığı bir futbol ülkesinde sessizliğini daha ne kadar koruyacağı merak konusu. Konuşma özelliğini geliştirmesi gerektiğine inanan Fernandez, bu sorunu çözmek için uğraşıyor. Matias Fernandez sessiz ve derinden geliyor. Hemen hemen hiç konuşmayan bu genç futbolcu 20 yaşına sığdırdığı başarıları ve tevazu ile gerçekten parmak ısırtıyor. Dünya futbolu için yeni bir çağ açıp açamayacağını gelecekte göreceğiz ama Matias Fernandez günümüz futbolunun çok zor bulup çıkarttığı yıldızlardan birisi olduğunu her fırsatta gösteriyor. ■

En sessiz gol makinesi

Taner Demirbaş

Trabzon doğumlu, 28 yaşında. 2.Lig'deki ilk sezonunda 5 maçta 4 gol attığında henüz 16 yaşındaydı. O günden bugüne 12 sezonda 234 gol kaydetti. Geçtiğimiz sezon Sakaryaspor'un, önceki sezon ise Erciyesspor'un Süper Lig'e yükselişlerinde attığı gollerle başrol oynadı. Daha önce de Adıyamanspor ve Adana Demirspor'da da şampiyonluklar yaşadı. Şimdi Malatyaspor'u şampiyonluğa taşıyor ve krallık yarışını açık ara önde götürüyor. Attığı gollerle takımlarını Süper Lig'e çıkarmasına rağmen kendisinin Lig A'da kalmasından rahatsız. En büyük derdi ise "2.Lig golcüsü" olarak yaftalanmak.

Nihat Özten

▼Attığın gollerle geçtiğimiz sezon Sakaryaspor'un, önceki sezon ise Kayseri Erciyesspor'un Süper Lig'e yükselmesine büyük katkı sağladın. Bu sezon da zirve yarışındaki Malatyaspor'un en önemli gol ayağısın. Futbola nasıl başladın, biraz bahsedebilir misin?

▲Futbola Karadeniz Ereğli'de Erdemir Ereğlispor'un altyapısında başladım. İki sezon Merinosspor'da, yarım sezon Bursaspor'da, iki sezon Adıyamanspor'da, yarım sezon Konya Endüstrispor'da, üç sezon da Adana Demirspor'da oynadım. Kayseri Erciyesspor'da bir sezon, Malatyaspor ve Sakaryaspor'da yarımşar sezon oynadıktan sonra yeniden Malatyaspor'a döndüm.

▼Futbola başlangıç döneminde ailenin tavrı nasıldı?

▲Önümde örnekler olduğu için şanslıyım. İki ağabeyim de futbol oynuyordu. Babam da bizi daima serbest bırakırdı. Futbolcu olmamız veya olmamamız konusunu tamamen bize bırakmıştı. Ben de hem ağabeylerimin futbolcu olmasından hem de bu sporu çok sevdiğimden dolayı sürekli futbolla büyüdüm.

▼Alt liglerde birçok takımda gezdikten sonra Malatyaspor'da kısa bir Süper Lig tecrübesi yaşadın. Alt liglerde top oynamanın zorluğu nedir? Süper Lig'le Lig A'da oynanan futbolu kıyaslayabilir misin?

▲Alt liglerde oynamak Süper Lig'de

oynamaktan çok daha zor. Çünkü özellikle Lig A'da oyunla birlikte mücadelede çok ön planda. Lig A'da iyi oynayabilen her futbolcu Süper Lig'de çok rahat forma giyebilir. Sonuçta Süper Lig'de de oynayanların çoğunun geçmişinde alt lig tecrübesi var. Süper Lig ve Lig A arasındaki tek farkın mantalite olduğunu düşünüyorum.

Bana Süper Lig'de şans tanınmadı

▼İki takımın Süper Lig'e çıkmasında büyük pay sahibi oldun ama kendin Süper Lig'e yükselmedin. Bu konuda ne düşünüyorsun?

▲Oynadığım takımlarda şampiyonluklar yaşamama rağmen "Bu adam sadece 2. Lig'de oynar diye" bir yakıştırma yapıldı. Açıkçası bu yakıştırmadan kurtulmak için yeterli fırsatı bulduğumu düşünmüyorum. Çünkü Malatyaspor'la Süper Lig'de oynadığım yarım sezonda hiç forvet bölgesinde görev almadım. Oynadığım maçlarda hep kanatlarda görevlendirildim. O yüzden bu yakıştırmayı hiç hak etmediğimi düşünüyorum. Süper Lig'de bana gerçek yerimde şans versinler, eğer yine oynayamazsam bu yakıştırmayı yapan insanlara hak vereceğim.

▼Oynadığın her takımda camialar tarafından çok sevilirdin. Malatyaspor'un da en sevilen oyuncularından birisin.

Oynadığım takımlarda şampiyonluklar yaşamama rağmen "Bu adam sadece 2. Lig'de oynar diye" bir yakıştırma yapıldı. Bundan kurtulmak için yeterli fırsatı da bulamadım. Malatyaspor'daki ilk dönemimde bana gerçek yerimde şans verilmedi.

Sadece Malatyaspor'un değil, geçmişte formasını giydiğim diğer takımların taraftarlarıyla da aramdaki bağ sürüyor. Çünkü taraftarlar benim golcülüğümün yanında takımı için yüreğiyle mücadele eden bir oyuncu olduğumu görüyor.

Benim için "2.Lig golcüsü" denilmesini anlayamıyorum. Bunu söyleyenler beni bir kere bile izlememiştir. Sonuçta Süper Lig'de ve Lig A'da aynı ölçüde sahalarda, aynı toplarla oynuyorsunuz. Ben Süper Lig'de oynayacak yetenekte olduğuma inanıyorum.

Süper Lig'deki herhangi bir takım benimle sözleşme imzalasın ve sözleşmeye "15 golden aşağı atarsa parasını iade eder" maddesini koydursun. O sözleşmeyi gözüm kapalı imzalarım. Ama tabii yeterli şans verilmek kaydıyla.

Benim atacağım golden çok takımımın elde edeceği sonuç önemli. Geçen sezon 20 gol attım. Eğer şampiyon olmasaydık bu gollerin bir önemi kalmayacaktı. Sezon sonu için bir gol sayısı vermenin ise rakiplerimize saygısızlık olacağını düşünüyorum.

Türkiye'deki forvetlerin çoğuna golcü diyemeyiz. Bence Türkiye'nin en kaliteli forveti Ümit Karan. Zorlandığım kaleciler ya da defans oyuncuları diye bir ayırım yapmıyorum. Hepsine saygı duyuyor ve takdir ediyorum.

Bunu neye bağlıyorsun?

▲Taraftarlarla aramdaki bağ, gol atmaktan ziyade kendimi tamamen takıma ve maça vermeden kaynaklanıyor. Taraftarlar maçı izlerken hangi oyuncunun kendini tam anlamıyla takıma verdiğini, hangi oyuncunun vermediğini çözebiliyor. Benim takım için yüreğiyle mücadele eden bir oyuncu olduğumu görüyorlar. Beni sevmelerinin en önemli nedeni olarak bunu görüyorum. Ama tabii ki bu sevgide golcü bir oyuncu olmamın da etkisi vardır mutlaka.

Benim için giydiğim forma kutsaldır. O formanın hakkını sonuna kadar vermek en önemli görevim. Geçmişte oynadığım takımlardaki taraftarlarla da aramdaki bağ bu nedenle sürüyor.

▼Geçen sezon sergilediğin performansla yarım sezon oynadığın Sakaryaspor'un Süper Lig'e çıkmasını sağladın. Sakaryaspor Süper Lig'e çıkarken sen Lig A'ya düşen Malatyaspor'a döndün. Bu durum içinde bir burukluğa yol açtı mı?

▲Devre arasında Malatyaspor'dan ayrıldığımda Süper Lig'den 2. Lig'e giden bir oyuncuydum. Sezon sonunda ise Süper Lig'e

çıkan takımın oyuncusu oldum. Tabii ki insan o kadar emek harcadıktan sonra o takımla Süper Lig'de forma giymeyi istiyor ama kısmet değilmiş. Sonuçta Malatyaspor'la mukavelem devam ediyordu. Şimdi Malatyaspor'la şampiyon olmak ve önümüzdeki sezon Süper Lig'de oynamak istiyorum.

▼Değişik takımlarda önemli teknik adamlarla çalıştın, futbolunun gelişimine en önemli katkıyı kim sağladı?

▲Öncelikle Erdemir Ereğlispor'da oynadığım dönemde Muzaffer Gülçe Hocamın üzerimdeki emeği çok fazladır. Beni önce Adıyamanspor'a sonra da Adana Demirspor'a alan Ercan Albay hocamın da çok katkısı vardır. Ercan Albay'la Malatyaspor'da 1.5 sezonda 33, Adana Demirspor'da ise 3 sezonda 85 gol atarken iki şampiyonluk yaşadım. Ama buralarda oynanan futbol medyanın ilgisini çekmediği için fazla duyulmadı. Üstelik ben o goller çok genç yaşlarda atmıştım. Behzat Çınar, Hüseyin Yıldız, Hayati Palancı ve halen birlikte olduğum İsmail Kartal gibi çok değerli hocalarla da çalışma fırsatım oldu.

Çalıştığım her hocadan bir şeyler öğrenmeye uğraştım. Ama tabii ki bu biraz da futbolcunun zekası ile alakalı. Teknik adamın sizden ne beklediğini bilerseniz kendinizi ona göre kanalize edersiniz ve başarılı olma ihtimaliniz artar. Çalıştığım bütün hocalarıma bana yaptıkları katkılardan dolayı teşekkür ediyorum.

▼Bugünkü Teknik Direktörün İsmail Kartal senin için, "Takımımızda bütün futbolcular çok önemli ama Taner bu takımın veziri" diyor. Senin bu konudaki düşüncelerin nedir?

takımın başında Feyyaz Uçar vardı, fakat dört maç sonra gitti. Yerine gelen Ziya Doğan Hocamız beni santrfor değil kanatta oynattı. Yine de iyi maçlar çıkarttım ve bir çok asist yaptım. Hocam da performansından memnun olduğunu söylüyordu. Ama ben golcülüğüyle ön plana çıkan bir oyuncuyum. Sonuçta insanlar hangi bölgede görev yaptığına değil gol atıp atmadığına bakıyor. Ziya Hoca o dönemde nedense bana forvette hiç şans tanımadı. Yine de kendisine teşekkür ederim. Çünkü devre arasında çok iyi bir kamp dönemi geçirdikten sonra Sakaryaspor'a gitmeye izin verdi.

2.Lig golcüsü ne demek?

▼"2.Lig golcüsü" olarak gösterilmek sana neler hissettiriyor?

▲Bunu geçenlerde bir yerde okudum ama anlamını bir türlü çözemedim. Attığım gollere bakıldığında öyle basit goller olmadığı da görülecektir. Sonuçta Süper Lig'de oynayan oyuncuları da görüyoruz. Bir futbolcu orada 10 gol atmışsa "iyi golcü" deniliyor ve çok başarılı görülüyor. Süper Lig'de oynanan kaleler, toplar daha mı farklı? Biz de aynı ölçüde sahalarda ve aynı toplarla oynuyoruz. Lig A'da bir şeyleri başarabiliyorsam neden Süper Lig'de de aynısı olmasın? Bu yorumu yapan arkadaşlara soruyorum; "Beni ne kadar izlediniz de böyle konuşuyorsunuz?" Sonuçta ben Süper Lig'de oynayabilecek yeteneğine sahip olduğumu düşünüyorum.

▼Bu sezon attığın gol sayısına baktığımızda uzak ara öndesin. Süper Lig'de gol krallığı yarışını önde götüren oyuncuları da neredeyse ikiye katlamışsın.

▲Her iki ligdeki golleri izliyorum. Bence Lig A'da atılan goller Süper Lig'de atılanlardan çok daha zor. Lig A'da mücadele düzeyi çok yüksek ve pozisyon sayısı daha az. Maç boyunca ancak bir-iki pozisyon buluyorsunuz ve bunları da çok iyi değerlendirmeniz gerekiyor. Eğer Lig A'da bu kadar az pozisyonla bu kadar çok gol atıyorsam, Süper Lig'de çok daha iyisini yapabilirim. Şunu da çok açık söylüyorum; Süper Lig'deki herhangi bir takım benimle

sözleşme imzalasın ve sözleşmeye "15 golden aşağı atarsa parasını iade eder" maddesini koydursun. O sözleşmeyi gözüm kapalı imzalarım. Ama tabii yeterli şans verilmesi kaydıyla.

▼1995'te U17 Milli Takımı'nda oynadığın 3 karşılaşmada 4 gol attın ama seni bu tarihten sonra milli forma altında göremedik. Sence bunun sebebi nedir?

▲Bu olayı hâlâ çözebilmiş değilim. Adıyamanspor ve Adana Demirsor'da oynadığım dönemde Ümit Milli Takım formasını hak ettiğimi düşünüyorum. Ama olmadı. Kendi takımlarında kadroya giremeyen oyuncular davet edilirken çok iyi sezonlar geçirmeme rağmen ben hiç çağırılmadım. Bunu oynadığım takımların geri planda olmasına bağlıyorum. Ama oynadığım takıma değil, performansına bakılması gerekirdi. En azından bir maçıma gelip beni izleyebilirlerdi. Ama ne izlemeye geldiler ne de beni değerlendirdiler.

Hedefim kişisel değil, takımla ilgili

▼Bu sezon 22 haftada attığın 23 golle gol krallığı yarışında zirvede bulunuyorsun. Sezon sonuna kadar belli bir gol hedefin var mı?

▲Benim hedeflerim genelde takımımın alakalıdır. Sezon sonunda 35 gol atıp da şampiyon olamayacaksa ben 10 gol atayım takımım şampiyon olsun. Geçen sezon 20 gol attım. Eğer şampiyon olmasaydık bu gollerin bir önemi kalmayacaktı. Bu sezon şampiyon olursak, bu beni atacağım 50 golden daha fazla mutlu eder. Bir de ben olaya maç maç bakarım ve sadece önümdeki maça konsantre olurum. Sezon sonu için bir sayı vermenin de rakiplerimize saygısızlık olacağını düşünüyorum.

▼Türkiye'de kendine örnek aldığın golcüler var mı?

▲Saymaya kalkarsak forvet bölgesinde oynayan bir çok oyuncunun ismini sıralayabiliriz. Ancak bunların çoğuna golcü diyemeyiz. Bence Türkiye'nin en kaliteli forveti Ümit Karan'dır.

▼En çok zorladığın kaleci ve defans oyuncuları kimler?

▲Direkt isim vermeyeyim ama Lig A'da gerçekten çok kaliteli defans oyuncuları ve kaleciler var. Hepsine saygı duyuyor ve takdir ediyorum. Açıkçası bütün defans oyuncularından ve kalecilerden çekinirim.

▼Unutmadığın maçlar ve gollerin var mı?

▲Tabii ki birçok maç ve gol var. Ama Adana Demirsor'da

oynadığım dönemde A Kategorisi'ne yükselme maçında Karşıkaya'yı benim attığı altın golle yenmiştik. O maçı ve golü asla unutamam. Sakaryaspor'la geçen sezon Ankara'da şampiyon olduğumuz maçı, Erciyespor'la Karagörmük'ü yenip şampiyon olduğumuz maçı da unutamam. Hep hedefe oynayan takımlarda forma giydiğim için çok güzel günler yaşadım. İnşallah bu güzel günlerin sayısı artarak devam eder.

▼Şimdiye kadar birçok forvet oyuncusuyla yan yana oynadın. En iyi uyumu hangisiyle sağladığını düşünüyorsun?

▲Genelde birlikte oynadığım çoğu arkadaşım ile iyi uyum sağladığımı düşünüyorum. Ama geçen sezon Sakaryaspor'da birlikte oynadığımız Murat Bölükbaşı'nın attığı gollerde katkısı çok fazlaydı. Bu sezon da Senkerik'le iyi uyum sağladığımızı düşünüyorum.

En güzel günlerim Adıyaman'da geçti

▼Kısa sayılabilecek bir süre içerisinde Bursa, Adıyaman, Adana, Kayseri, Sakarya ve Malatya gibi farklı bölgelerde oynadın. Bu kadar sık yer değiştirmek bir futbolcuyu nasıl etkiler? Geçiş süreçlerinde uyum sorunu yaşadın mı?

▲Bu futbolun içinde olan bir şey. İnsanın gittiği yerin kültürüne, yaşantısına ayak uydurması zor olabiliyor. Zaman geliyor, insan sabah kalktığında nerede olduğunu unutabiliyor. Bu durum başıma çok geldi. Ama yapı itibarıyla bulunduğum ortama çabuk ayak uydurabiliyorum. Futbolu da çok sevdiğim için yerin çok fazla önemli olduğunu düşünmüyorum. Size ilginç gelebilir ama benim en güzel günlerim Adıyaman'da geçti.

▼Çoğu futbolcudan olmayan bir şeye, kendi internet sitene sahipsin.

▲Tam olarak yayına başlamasa da bir-iki ay içerisinde tamamen hayata geçirmeyi düşündüğüm www.tanerdemirbas.com adlı sitem var. Merak eden, ulaşmak isteyen insanların benimle iletişim kurabilmesi için böyle bir şey yaptım. Bu projemi geliştirerek beni seven insanlarla aramdaki mesafeden kurtulmayı düşünüyorum.

▼Futbol dışında kalan zamanlarında neler yaparsın?

▲Pek fazla boş zamanım yok. Genelde her gün antrenman oluyor ve sabah gittiğimiz tesislerden ancak akşam çıkabiliyoruz. Ama boş zaman buldukça eşimle bir yerlerde oturmayı, yemek yemeyi, özellikle de evimde zaman geçirmeyi çok seviyorum. ■

▲Öncelikle hocama benimle ilgili bu düşüncesinden dolayı teşekkür ederim. Forvet oynadığım için maçın sonucuna daha fazla etki ediyorum. Yani bir maçta sergilediğim performans takımın galibiyetini önemli ölçüde etkiliyor. Sanırım bu yüzden hocam benden güzel sözlerle bahsetmiş. Aslında bana göre takımdaki bütün arkadaşlar birer vezirdir. Benim bu noktaya gelmemde de bütün arkadaşlarımdan payı var.

▼Bir röportajında Ziya Doğan'a kırılganlığın olduğunu söylemiştin. Bunun nedenini biraz açar mısın?

▲Malatyaspor'a ilk geldiğimde

Aşırı antrenmanın belirtileri, etkileri ve koruma yolları

Antrenmanın amacı performansta iyileşmeler sağlamaktır. Bu süreçte sporcu antrenman periyotlaması kapsamında sezon boyunca pek çok basamaktan geçer. Antrenmanların amacına ulaşması için en yüksek performans değerleri hedeflenirken aşırı antrenmanın olumsuz etkilerinin olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Antrenmana uyum olarak nitelendirilen değişiklikler antrenman tipi, şiddeti ve yoğunluğu ile yakın ilişkili olmakla birlikte antrenman sonrasındaki yeterli toparlanma süresi ile de ilişkilidir. Bu nedenle antrenmanla toparlanma arasındaki dengenin iyi kurulması performans artışı sağlayacak etkili bir antrenman programının temelini oluşturur. Antrenmanla toparlanma arasındaki denge bozulduğu zaman, yani aşırı yüklenme ve sonrasında yetersiz toparlanma organizmada anormal antrenman cevaplarına yol açarak sürantrenman (SA) durumunun oluşmasına neden olabilir. Her bir antrenman sonrasında oluşan yorgunluk ile SA arasındaki farkın bilinmesi SA'nın önlenmesinde önemlidir. Yorgunluk ile SA arasında farklı terimlerle ifade edilen durumlar vardır. SA'ya giden yoldaki ilk basamak eskiden kısa süreli SA olarak bilinen ancak günümüzde artık fonksiyonel aşırı erişim (Functional overreaching) olarak ifade edilen ve belirtileri hafif olup birkaç gün ile birkaç haftada kaybolan durumdur. Fonksiyonel aşırı erişimden bir sonraki basamak fonksiyonel olmayan aşırı erişim olarak tanımlanan, orta şiddette belirtileri olan ve iyileşmesi birkaç hafta ile birkaç ay arasında değişen durumdur. Aşırı antrenmanın son noktası bugün dilimize sürantrenman (overtraining) olarak yerleşmiş olan durumdur. SA pek çok vücut sistemi üzerindeki olumsuz etkileri ile sadece sporcunun performansının düşmesine yol açmakla kalmaz, sporcunun sağlığında da bozulmalara yol açabilir. SA'da gözükken olumsuzlukların bazıları şöyle sıralanabilir;

- Performansta kötüleşme
- Ciddi yorgunluk
- Antrenmanda fazla efor sarfetme hissi
- Kas ağrıları
- Aşırı kullanım yaralanmaları
- İştah kaybı
- Uyku düzensizlikleri
- Ruhsal durum dengesizlikleri
- İmmün (bağışıklık) sistem yetmezlikleri
- Konsantrasyon güçlüğü
- Maksimal ve submaksimal (maksimal altı) kalp atım hızında düşme
- Maksimal oksijen tüketim değerlerinde azalma
- Maksimal ve submaksimal (maksimal altı) laktat düzeylerinde azalma

SA psikolojik durumdaki dengesizliklerle birlikte performanstaki spora özgü düşüşle karakterizedir. Haftalar veya aylarca süren toparlanma periyoduna rağmen performans düşüklüğü devam eder. SA durumunu belirleyecek kesin bir tanı aracı yoktur. Teşhis, performans ve ruhsal durumdaki değişiklikler üzerine etkili olabilecek diğer faktörler belirlenip ayırt edildikten sonra konulabilmektedir. Bu nedenle sporcuda gözlenen değişikliklerin nedeni açıklanamıyorsa bu durumda SA teşhisi konulabilir.

Sürantrenmanın değerlendirilmesi

SA'nın kesin tanısını sağlayacak bir yöntem olmamakla birlikte SA'nın başlangıcı olarak değerlendirilebilecek pek çok kıstas ortaya konmuştur: Hormonal değişimler, performans testleri, duygusal durum değerlendirmesi, fizyolojik ve biyokimyasal değerler, bağışıklık sistemindeki değişimler.

Hormonal Değişiklikler: SA durumunda hormonal değişimlerle ilgili hipotalamus-hipofiz-böbreküstü bezi eksenindeki pek çok hormon çalışmıştır. Özellikle vücudun stresle karşılaştığında salgılanması artan hormonlar ve metabolizma üzerinde etkili hormonlarla ilgili çalışmalara yoğunlaşılmıştır. Uzun süre kan testosteron/kortizol oranları SA durumunun bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Ancak son yayınlarda bu oranın SA teşhisi için kullanılmayacağı belirtilmektedir.

Performans Testleri: SA'nın en temel özelliklerinden birisi yoğun egzersizi devam ettirememesi, antrenman yükü korunduğu veya artırıldığı zaman spora özgü performansta düşmedir. SA'dan yakınan bir sporcu çoğunlukla bir antrenman veya maça normal bir şekilde başlayabilir, fakat antrenman veya maçı olağan bir şekilde tamamlayamaz. SA'nın anahtar göstergesi performansta açıklanamayan düşüştür. Bu nedenle bir egzersiz veya performans testi SA teşhisi için gerekli görülmektedir.

Testin süresi ve tipi SA'daki performansla ilgili değişiklikleri belirlemede önemlidir. Bunun için hangi performans testinin en uygun olduğu konusunda bir kesinlik yoktur. Genelde SA nedeniyle egzersiz kapasitesinde oluşan değişiklikleri göstermede yorgunluğa ulaşma süresi ile ilgili testler kademeli artan egzersiz testlerinden daha etkilidir. Bu gibi testlerin performanstaki değişimleri gösterebilmesi için önceden alınmış karşılaştırma yapabilecek temel değerlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu nedenle performans testleri belirli aralıklarla tekrar edilmeli ve kayıt altına alınmalıdır. SA'yı teşhis etmek amacıyla yapılacak performans testleri standart koşullarda yapılmalı, spora özel olmalı ve maksimal bir test olmalıdır.

Duyusal Durum Değerlendirmesi: SA'nın psikolojik dengesizlikler ve olaylara negatif bakışla karakterize olduğuna dair genel bir kanı vardır. Sporcuların psikolojik durumunu ortaya koyan pek çok anket kullanılmaktadır.

Fizyolojik Belirtiler: SA'nın belirtisi olabilecek pek çok fizyolojik parametre öne sürülmüştür. Özellikle kalp atım hızındaki değişimler en fazla ilgi çekenidir. Sabahları sırtüstü yatarak ve ayakta dururken ölçülen kalp atım hızları arasındaki farkın 8 adım/dakikadan fazla olması düşük toparlanma düzeyi olarak değerlendirilmektedir.

Biyokimyasal Değişimler: Uzun süreli antrenmanlar sonrasında enerji depolarının tamamıyla boşalmasının SA'yı tetikleyebileceği ileri sürülmektedir. Kan glutamin düzeylerindeki değişimlerin de aşırı antrenman göstergesi olabileceği ileri sürülmüştür. Düzenli kan tahlilleri SA'yı belirlemede yetersiz olmalarına karşın kan hücrelerinin sayısı, karaciğer fonksiyonları, vücudun sıvı elektrolit dengesi gibi genel vücut sağlığını ilgilendiren durumları değerlendirme imkânı tanıdığından hem SA'ya yol açabilecek bir problemin önceden belirlenmesi hem de SA'ya benzer belirtileri olan başka hastalıkların tespit edilmesi açısından önemlidir.

İmmün Sistem Değişimleri: İmmün sistem vücudun savunma sistemidir ve vücuda zarar vermek isteyen yabancı istilacılar ile mücadele eder. İmmün sistem fizyolojik ve psikolojik streslere son derece duyarlıdır. Yoğun antrenmanların immün sistemi baskılayarak enfeksiyonlara yakalanmayı kolaylaştırdığı bilinmektedir. Enfeksiyonların özellikle de nezle, grip, soğuk algınlığı gibi üst solunum yollarını etkileyen enfeksiyonların SA durumunda arttığına dair pek çok araştırma bulunmaktadır.

Korunma

SA'nın kesin teşhisi zor olduğundan, SA'nın oluşumunun önlenmesi üzerinde daha çok durulmaktadır. SA antrenman ile toparlanma arasındaki dengesizlik nedeniyle ortaya çıktığından (çok fazla antrenman ya da maç, çok az toparlanma süresi) sporcuların günlük antrenman yüklenmelerinin kaydedilmesi, bir antrenman günlüğü veya çetesi tutulması önemli korunma yolları arasında sayılmaktadır. Antrenmanı gözlemlemek ve SA'yı önlemek için sıklıkla 4 metot

kullanılmaktadır: Geriye dönük anket uygulamaları, antrenman günlükleri, fizyolojik incelemeler, doğrudan gözleme. Ayrıca günümüzde sporcunun psikolojik olarak gözlenmesine de çok daha fazla önem verilmektedir. SA'nın kesin teşhisini sağlayacak yöntemler geliştirilinceye kadar antrenörler ve takım doktorları SA'nın varlığını teyit etmede performanstaki azalmaya güvenmeleri gereklidir. Gelişmiş laboratuvar teknikleri veya ölçüm yöntemlerinin olmadığı durumlarda aşağıdaki faktörler/öneriler SA'dan korunmada faydalı olabilir:

- Antrenman ve maç anında sporcuların performanslarının doğru bir şekilde kaydedilmesi sağlanmalıdır. Performans düşüklüğü olduğunda veya sporcu aşırı yorgunluktan şikayet ettiğinde tam dinlenme sağlamak amacıyla bir gün izin verilmeli veya günlük antrenman süresi/şiddeti yeniden ayarlanmalıdır.
- Antrenmanların aşırı monoton geçmesinden sakınılmalıdır.
- Antrenman şiddeti her zaman bireysel temelde ayarlanmalıdır.
- Sporcular dengeli beslenme, yeterli sıvı alımı ve uyku konusunda teşvik edilmeli ve hatta zorlanmalıdır.
- Yetersiz uyku veya uyku bozuklukları, çevresel streslere maruz kalma (sıcak, soğuk, yükselti), mesleki baskı, ikametgâh (şehir/ülke) değişikliği, kişiler arası veya aile içi problemler gibi çoğul streslerin antrenman stresi üzerine ilave olabileceğinin farkında olunmalıdır.
- SA dinlenme ile tedavi edilmelidir. Bununla birlikte antrenmanın azaltılması bazı aşırı erişim durumlarında iyileşme için yeterli olabilir.
- Toparlanmanın kesin bir göstergesi olmadığından, antrenmanların yeniden başlatılması belirti ve işaretler temel alınarak ve bireye özgü planlama yapılarak gerçekleştirilmelidir.
- Sporcunun fiziksel, zihinsel ve duygusal durumu ile ilgili konularda sporcu ile iletişim kurulmalıdır.
- Sporcunun duygusal ve psikolojik durumunu değerlendirmek için düzenli olarak psikolojik anketler düzenlenmelidir.
- Her bir sporcunun durumu/kayıtları (fiziksel, zihinsel ve klinik açıdan) gizli tutulmalıdır.
- Multidisipliner bir ekiple (hekim, fizyolog, diyetisyen, psikolog) yapılacak düzenli sağlık kontrollerine ve testlerine gereken önem verilmelidir.
- Bir yaralanma ya da hastalık sonrasında sporcuya iyileşme için gereken süre tanınmalıdır.
- Üst solunum yolu enfeksiyonlarının ve diğer enfeksiyonların görülme sıklığı not edilmelidir. Sporcu bir enfeksiyona yakalandığında antrenmana ara verme veya antrenman şiddetini azaltma konusunda özendirilmelidir. ■

Teknosa yeni sponsor

Futbol Federasyonu, Teknosa ile iki yıllık sponsorluk sözleşmesi imzaladı. Milli Takım'ın Yunanistan ve Norveç maçları için kamp yaptığı Polat Renaissance Oteli'nde 19 Mart günü gerçekleştirilen imza törenine, Futbol Federasyonu Başkanvekili Affan Keçeci, Milli Takımlar Teknik

Direktörü Fatih Terim, Teknosa Genel Müdürü Mehmet Nane, Milli Takım Antrenörleri ve futbolcular katıldı. Affan Keçeci, sponsorluk anlaşmasıyla Teknosa'nın, Milli Takımlar teknoloji tedarikçisi olduğunu belirterek, "İki liderin buluşmasının, gelecekte

federasyona, Milli Takımlarımıza, Teknosa'ya ve ülkemize sağlayacağı imkânlar bir hayli yüksek olacaktır. Bu sponsorluk ülkemize hayırlı olsun" ifadelerini kullandı. Mehmet Nane ise Federasyona teknoloji alanında destek olmayı amaçladıklarını ifade ederek, "Bu birlikteliğin uzun

soluklu olmasını istiyoruz" dedi. Konuşmaların ardından Affan Keçeci ve Mehmet Nane, sponsorluk sözleşmesini imzaladı. Nane, Keçeci ve Terim'e, Sony Vaio dizüstü bilgisayar ve Black Pearl cep telefonu hediye ederken, Keçeci de Nane'ye, üzerinde adının yazılı olduğu milli forma armağan etti. ■

ASO'dan millilere moral destek

Ankara Sanayi Odası, Milli Takımımıza moral desteği verdi. 19 Mart Pazartesi günü gerçekleştirilen ziyarette Milli Takım teknik heyeti ve oyuncularına bronzlaştırılan ayakkabı hediye eden ASO Başkanı Zafer Çağlayan, futbolcularımıza başarılar diledi. Törene TFF Başkanı Haluk Ulusoy ve Başkanvekili Affan Keçeci de katıldı. ■

İnternet sitemiz yenilendi

Futbol Federasyonu'nun yenilenen internet sitesi yayına girdi. TFF bilgi işlem altyapısının yenilenmesi projesi kapsamında oluşturulan site Türk futboluyla ilgili tüm bilgileri kamuoyuyla paylaşmayı hedefliyor. Yaklaşık bir aylık bir test sürecinde eksikleri giderilen site yeni haliyle 28 Şubat'ta kullanıma açıldı. İçeriği TFF Medya İletişim Departmanı tarafından hazırlanan yeni sitede kullanıcılar TFF, Milli Takımlar ve Liglerle ilgili tüm güncel haberlere, *TamSaha* dergisinin tüm sayılarına, TFF tarihiyle ilgili dokümanlara ulaşabilecek. Sitede ayrıca Futbol Bilgi Bankası adı altında Kulüp, Futbolcu, Teknik Direktör, Hakem, Gözlemci ve Temsilciler ile oynanan tüm maç detaylarına kolayca ulaşılabilmesi sağlayan bir arayüz de bulunuyor. İnternet sitesi için TFF'nin tüm mevzuatı ve organlarıyla ilgili bilgiler de elektronik ortama aktarıldı. ■

Almanya'da futbol zirvesi

Türkiye ve Almanya Futbol Federasyonları'nın yöneticileri Frankfurt'ta düzenlenen bir toplantıda bir araya geldi. Almanya'da yaşayan Türk futbolcuların entegrasyon süreci konusunun ele alındığı toplantıda önemli kararlara varıldı. Toplantı sonrasında yapılan açıklamada iki federasyon arasındaki karşılıklı dayanışma ve ortaklığın artarak süreceği vurgulanırken, Türkiye Futbol Federasyonu cezalı üç maçın Almanya'da oynanmasına izin verilmesi nedeniyle Alman Federasyonu'na teşekkür etti. Toplantıda ayrıca Almanya

Futbol Federasyonu, TFF'nin Temmuz sonu veya Ağustos başında düzenlenecek ikinci Süper Kupa Finali'ne bir kez daha ev sahipliği yapma önerisini kabul etti. İki federasyon Avrupa futboluna yeni yıldızlar kazandırmak için ortak çalışma kararı alırken, Almanya'da yaşayan Türklerin Alman futbolunun her seviyesindeki katılımını arttırmak için çalışacak bir ortak komisyon kurulması kararlaştırıldı. Toplantıda ayrıca her iki

federasyonun Türkiye'de bayan futbolunun gelişimi için ortak çalışmalar yapması kararına varıldı. Öte yandan TFF Başkanı Haluk Ulusoy, Frankfurt'ta Hırvatistan Futbol Federasyonu Başkanı Vlatko Marković'le bir araya gelerek görüş alışverişinde bulundu. ■

2-1

Ümitlerimiz İsviçre'yi yendi

Ünal Karaman yönetimindeki Ümit Milli Takımımız, İsviçre ile oynadığı özel karşılaşmayı 2-1 kazandı. Antalya Atatürk Stadı'nda oynanan karşılaşmada Milli Takımımızın gollerini, ilk kez milli formayı giyen Sheffield United'lı Colin Kazım Richards ile Zafer Yelen kaydederken, İsviçre'nin tek golünü Zambrella attı.

STAT: Antalya Atatürk

HAKEMLER: Fariz Yusifov, Ramiz Asadov, Mekhman Makhmudov (Azerbaycan)

TÜRKİYE: Ufuk-Uğur Uçar (İbrahim dk.46), Ceyhun, Orhan, Ferhat (Eyüp dk.90)-Özer (Alp dk.58), Mehmet Topal, Zafer (Barış dk.75), Gürhan (Serdar dk.56)-Colin Kazım (Uğur Yanıkdemir dk.90), İlhan (Ali Güzeldal dk.90)

İSVİÇRE: Djuik-Lambert (Gezim dk.87), Ziegler, Ferati, Barmettler-Kollar, Abdi, Schwegler, Esteban (Blumer dk.70)-Rakitic, Zambrella

GOLLER: Colin Kazım (dk.35), Zafer (dk.39), Zambrella (dk.44)

Amputenin şampiyonu Keçiören

Türkiye Futbol Federasyonu'nun ülkemizde engelli futbolunu geliştirmek üzere başlattığı "Türkiye Futbol Oynuyor" projesi kapsamında 7 takımın katıldığı Ampute Futbol Şampiyonası, Mart ayı başında Trabzon'da düzenlendi. Kasım ayında ülkemizde

gerçekleştirilecek olan Dünya Ampute Futbol Şampiyonası'na hazırlanan Ampute Milli Takımı seçmelerinin de yapıldığı şampiyonaya Malatya Bedensel Engelliler Spor Kulübü, Keçiören Belediye Spor Kulübü, Karagücü Spor Kulübü, Konya Medaş Tekmeram Spor Kulübü, Samsun Bedensel Engelliler Spor Kulübü, Samsun Engelligücü Spor Kulübü ve Konya Sakatlar İdman Yurdu Spor Kulübü katıldı. Lig usulü düzenlenen şampiyonada Keçiören Belediye Spor Kulübü şampiyonluğa ulaştı. ■

Karadeniz'in yerine Tunç

TFF Yönetim Kurulu, 13 Mart'ta yaptığı ara toplantısında PFDK üyesi Yalçın Karadeniz'in Beşiktaş A.Ş. Divan Kurulu Başkanlığı'na seçilmesinden dolayı boşalan üyelğe Prof. Dr. Hasan Tunç'u atadı. ■

U17 Takımımız Elit Tur'da elendi

U17 Milli Takımımız, Antalya'da düzenlenen Elit Tur'da gruptan çıkmayı başaramadı. Dört takımın katıldığı Elit Tur'un ilk maçında 20 Mart günü Beyaz Rusya ile karşılaşan U17 Takımımız, 69. dakikada Liashevich'in golüne engel olamadı ve sahadan 1-0 mağlup ayrıldı. Grubun diğer karşılaşmasında ise Hollanda, Galler'i 1-0 yendi.

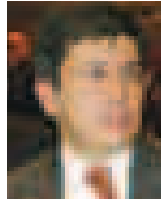
22 Mart'ta oynanan ikinci maçta ise U17 Takımımızın rakibi Galler'di. Gençlerimiz bu maçta 16. dakikada Umut Sözen, 29. dakikada Tunay Torun ve 33. dakikada Batuhan Karadeniz'in gollerleriyle 3-0 kazanarak umutlarını son müsabakaya taşıdı.

Günün diğer maçında Beyaz Rusya'yı 5-0 yenen Hollanda karşısında alınacak 3-0'lık galibiyet Gençlerimizi finallere götürecekti. Ancak 25 Mart günü oynanan maçta Hollanda, Genç Milli Takımımızı 19. dakikada

Genero'nun attığı golle 1-0 yenerek grubu ilk sırada bitirdi ve Belçika'da 2-13 Mayıs tarihleri arasında düzenlenecek Avrupa Şampiyonası finallerine katılma hakkını elde etti. Galler'i 3-0 yenen Beyaz Rusya da ikinci sırayı aldı. ■

Kulüplere hukuk dersi

Futbol Federasyonu'nun profesyonel liglerdeki kulüpler için düzenlediği "CAS Mahkemeleri" konulu seminer 22 Mart günü İstanbul'da yapıldı. Conrad Otel'de, FIFA Oyuncu Statüsü Komitesi Başkanı olarak 8 yılı aşkın süre görev yaptıktan sonra FIFA'dan ayrılan ve serbest avukat olarak kariyerini devam ettiren İtalyan

Gianpaolo Monteneri tarafından verilen seminere, Futbol Federasyonu Başkanvekili Kemal Kapulluoğlu, Turkcell Süper Lig takımlarından Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray, Çaykur Rizespor, Antalyaspor, Konyaspor, Denizlispor, Sakaryaspor, Bursaspor, Sivasspor ve Vestel Manisaspor ile bazı Türk Telekom Lig A ve Lig B takımlarının temsilcileri katıldı. Monteneri, yaklaşık 2 saat süren seminerde,

Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'nin (CAS) yapısı ve işleyişi hakkında bilgi verdi. TFF Başkanvekili Kemal Kapulluoğlu da her türlü eğitimin federasyonun görevleri arasında olduğunu vurgulayarak, "Kulüplerin ya da futbolcuların tam anlamıyla yetişmiş, bu konuda uzmanlaşmış hukukçularla çalışabilmesi için görevimizi yaparak, bu seminerleri düzenliyoruz. Türkiye'de spor hukukunun önemi yeni yeni gündeme geliyor. Üniversiteler de bu konuda harekete geçti. Futbol açısından yetişmiş insan aramak değil, yetiştirmek federasyonun görevleri arasında. Biz de başladık, katılanlardan olumlu tepkiler alıyoruz. Türkiye'nin bu konularda şu anda çok geride olduğunu düşünmüyorum, ama bazı ülkeler eğitim anlamında çok öne çıkıyor. Bunu devam ettirsek, Türkiye yakın zamanda o noktaya gelir" şeklinde konuştu. ■

Adım adım Pro-Lisansa yürüyoruz

Türkiye Futbol Federasyonu, UEFA B Lisansından sonra, 28 Şubat-10 Mart 2007 tarihleri arasında Antalya'da yapılan UEFA A Lisansının 1. aşamasını da tamamladı. UEFA A Lisans kursunun eğitimliliğini

M. Hennigen, denetmenliğini ise UEFA Gözlemcisi Josef Venglos yaptı. Bu lisans programına UEFA B Lisans programını başarıyla tamamlayan 19 teknik adam katıldı. UEFA A Lisansı ikinci aşama eğitim programı 7-17 Nisan 2007 tarihleri arasında yine Antalya'da yapılacak.

Futbol gönüllülerine seminer ve kurs

2007 tarihlerinde 12 saat süreli Grassroots Futbol Gönüllüleri seminer programı düzenledi. Marmara Üniversitesi Anadoluhisarı kampusundaki seminere 42'si erkek, 8'i bayan olmak üzere 50 katılımcı iştirak etti. TFF, 14 bölge ve 81 ili kapsayan Futbol Gönüllüleri çalışmasıyla her kesimden insanı Grassroots projesi içine dahil etmeyi planlıyor. Grassroots Futbol Gönüllüleri seminer programı sonrasında 12-23 Mart 2007 tarihleri arasında 60 saat süreli Grassroots C Antrenörlük kursu açıldı. 28 erkek, 3 bayan kursiyerin katıldığı kursta, teorik derslerle beraber ağırlıklı olarak saha uygulamaları da yer aldı. ■

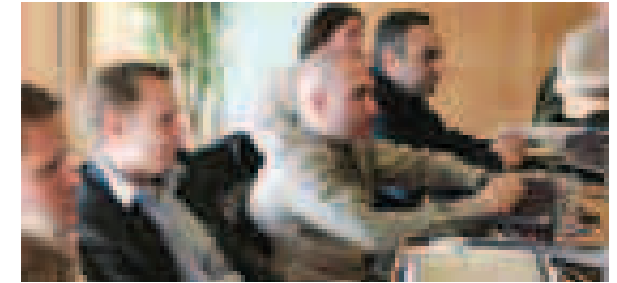
TFF'nin Türk futbolunun başarısına süreklilik kazandıracak Grassroots Futbol Gönüllüleri uygulaması sürüyor. 2009 yılına kadar Grassroots aktivitelerinde bir milyon çocuğa ulaşılabilmesi hedefinin önemli adımlarından birini daha uygulamaya koyan TFF, 26-27 Şubat

TFF heyeti kupa teslim törenine katıldı

1 6 Mayıs'ta Glasgow'un Hampden Park Stadı'nda oynanacak olan UEFA Kupası finali dolayısıyla UEFA Kupası çeyrek final kura çekimi ve kupa teslim töreni 16 Mart tarihinde aynı yerde yapıldı. Kupa teslimi töreninde bir önceki şampiyon Sevilla'nın oyuncusu Enzo Maresca, kupayı Glasgow Belediye Başkanı Liz Cameron'a teslim etti. 20 Mayıs 2009 tarihinde İstanbul Şükrü Saracoğlu Stadı'nda UEFA Kupası finaline ev sahipliği yapacak olan TFF adına törene Yönetim Kurulu üyesi Süheyl Önen, Genel Sekreter Lutfi Arıboğan ve Kulüp Lisans Departmanı'ndan Emrah Tok katıldı. Heyetimiz Hampden Park Stadı'nda incelemelerde bulunurken, 2009 UEFA Kupası finaliyle ilgili olarak da UEFA yetkilileriyle toplantılar yaptı. ■

TFF, UEFA Pazarlama Semineri'nde

1 4-15 Mart 2007 tarihlerinde UEFA'nın Nyon'daki merkezinde HatTrick Programı çerçevesinde gerçekleştirilen UEFA Pazarlama Semineri'ne Federasyonumuzu temsilen Pazarlama Müdürü Cem Ülkeroğlu ve Pazarlama Şefi Burak Gürkan katıldı. Programın temel amacı, federasyonlar arası bilgi paylaşımını sağlamak, ülkeler arası uygulamaların farklılıklarını ya da benzer yönlerini ortaya koymak ve sinerji yaratmak. Federasyonumuzun katıldığı programa İsviçre, Norveç, Yunanistan, Danimarka, Avusturya ve Portekiz Futbol Federasyonları, UEFA yetkilileri, UEFA eğitim danışmanları ve sponsorları temsilen UBS ile Heineken iştirak etti. Her federasyon kendi ülkesindeki uygulamalarla ilgili sunum yaparken, sonrasında bu uygulamalarla ilgili fikir alışverişinde bulunuldu. Federasyonumuzun özellikle markalaşma faaliyetleri, yaratılan logolar, milli takımlar ve liglerle ilgili sponsorluk uygulamaları, katılımcılar tarafından beğeniyle karşılandı. ■